GÉNÉRATION BRESLEV

# עֲלוֹן לִמּוּד

*״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״ — לָדוּן לְכַף זְכוּת וְלִשְׂמֹחַ תָּמִיד*

---

## תּוֹכֶן הָעִנְיָנִים


א .לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן — תּוֹרָה רפ״ב

ב .קִצּוּר לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן — תּוֹרָה רפ״ב

ג .לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת א׳ — תְּפִלָּה צ׳

ד .לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, אוֹרַח חַיִּים א׳ — הִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א׳

ה .לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, יוֹרֶה דֵּעָה ב׳ — הִלְכוֹת רֹאשִׁית הַגֵּז, הֲלָכָה ד׳

ו .לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, אֶבֶן הָעֵזֶר — הִלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְאִישׁוּת, הֲלָכָה ג׳

ז .לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, חֹשֶׁן מִשְׁפָּט ב׳ — הִלְכוֹת חֲכִירוּת וְקַבְּלָנוּת, הֲלָכָה א׳

ח .שִׂיחוֹת הָרַ״ן

ט .בֵּיאוּר הַלִּקּוּטִים )כּוֹכְבֵי אוֹר ח״ה(

י .פַּרְפְּרָאוֹת לְחָכְמָה

יא .יְמֵי מוֹהַרַנַ״ת — סִיָּם כּוֹ

פְּתִיחָה — דּוֹרֵנוּ, דּוֹר שֶׁל הִתְחַזְּקוּת

# פְּתִיחָה — דּוֹרֵנוּ, דּוֹר שֶׁל הִתְחַזְּקוּת

אֲגַדַּת ג׳ניישין ברסלב מַגִּישָׁה לַצִּבּוּר הַלּוֹמְדִים דַּף לִמּוּד זֶה, הַמְּבֻסָּס עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב זיע״א וְתַלְמִידוֹ הַמֻּבְהָק רַבִּי נָתָן זיע״א.

מַטָּרָתֵנוּ הִיא לְהָפִיץ אוֹר, שִׂמְחָה וְהִתְחַזְּקוּת בְּכָל מָקוֹם, וּלְהָבִיא אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּצוּרָה בְּהִירָה, נְגִישָׁה וּמְחַזֶּקֶת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּדוֹר מָלֵא בִּלְבּוּלִים, נְפִילוֹת וְעַצְבוּת, אָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁהַדֶּרֶךְ שֶׁל רַבֵּנוּ -- לִמְצֹא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, לָדוּן לְכַף זְכוּת וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד -- הִיא דֶּרֶךְ חַיִּים שֶׁמַּצִּילָה אֶת הָאָדָם וּמְקָרֶבֶת אוֹתוֹ אֶל ה׳.

יְהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה כֻּלָּנוּ לִלְמֹד, לְהָבִין וּלְהַפְנִים אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְלִחְיוֹת אוֹתָם בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ.

# הַקְדָּמָה

*אֶפְשָׁר לִלְמֹד*

אפשר ללמוד 'תורה' בליקוטי מוהר"ן, אך אפשר גם 'ללכת' איתה. אפשר לקרוא את העלון הזה ואף להתענג עליו, אך אפשר גם לקבל ממנו דרך חיים וללכת בה.

את הפסוק "אם בחוקותי תלכו" פירשו חז"ל: "שתהיו עמלים בתורה". כי אכן העמל האמתי בתורה הוא, לא רק ללמוד אותה, אלא בעיקר ללכת אתה ולחיות אותה.

בדור המבולבל שלנו, אנו מוצפים בשפע של מידע תורני, מוסרי וחסידי; עלונים, מאמרים, כתבות, רעיונות תכניות, אתגרים... אך דבר אחד חסר ואיננו: 'דרך חיים' ברורה וסלולה. הדעת מבולבלת וקופצת מעניין לעניין, מעלון לחברו, ומכתבה לחברתה; מרצון אחד למשנהו, ומתכנית אחת לרעותה.

אין כאן רק בעיה של חוסר בהירות ושלוות נפש, אלא זוהי שיכחת התורה בהתגלמותה. כי גם אם לא שכחנו את התורה, ואנו אפילו עוסקים בה -- אין זו אותה תורה שכשמה כן היא -- 'מורה' לנו את הדרך.

זו היא קללת דור אחרית הימים: התורה אכן לא תישכח -- הבטיח לנו רבי שמעון בר יוחאי -- אך הוא ממשיך ואומר: "אלא מה אני מקיים 'ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו' שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד!" (שבת קלח ע"ב).

אלפי ספרים ועלונים ימשיכו להפיץ נאמנה את הדעת הצרופה, וישיבו את נפש הקוראים בהם. אך מאידך לא תהיה הלכה ומשנה ברורה. יהיה כאן אוסף של אלפי רעיונות, בלי סדר בראש...

מהו אם כן הפתרון? "אם בחוקותיי תלכו" -- "ללכת עם התורה"!

וכרצונו של רבינו הקדוש, אותו ביטא כמה פעמים

"שרצונו חזק מאד שנלך עם התורות שגילה. דהיינו לילך תחילה איזה זמן עם 'תורה' פלונית [מליקוטי מוהר"ן, בערך ב' או ג' חדשים, דהיינו שיהיו כל עבודתו והילוכו ביראת ה' על פי הנאמר באותה התורה, וכל תפילתו ושיחתו יהיה -- לזכות להגיע למה שנאמר באותה התורה, וכן יתנהג איזה זמן; ואחר כך ילך איזה זמן עם תורה אחרת; וכן אחר כך, עד שיגמור לילך עם כל התורות. ודיבר כמה פעמים מזה. אשרי מי שיאחז בזה" (שיחות הר"ן, רצז).

וכך כותב רבי שמואל הורביץ במכתבו

"בזה פרשת השבוע 'אם בחוקותי תלכו' כמעט כל הקללות הם 'אם תלכו עמי קרי' -- שאין לו קביעות בתורה לעבודת השם, רק בדרך מקרה ובדרך 'מצוות אנשים מלומדה'. ולהיפך, מידה טובה מרובה: 'אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה'. 'עמלים בתורה' -- ללמוד תורה בעיון. 'תלכו' -- ללכת עם תורה. ללמוד תורה מליקוטי מוהר"ן וללכת עמה. היינו, שכל מעיינו יהיה בה; להתבודד על זה, ולראות איך רחוק מזה, ולבקש רחמים ותפילה ובקשה מהשם יתברך שיזכה לקיימה, ולראות עצות איך לקיימה מעט מעט, וללכת עמה ימים ושנים, שתהיה כל עבודתו הרוחנית על פי התורה הזאת. הן התורה והתפילה ומצוות ועבודת השם; וכן כל העבודות הגשמיות: אכילה ושתיה, שינה ושיחה עם הבריות ומשא ומתן -- הכל על פי התורה הזאת -- ולחשוב בה תמיד, בשכבך ובקומך, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

"מי שמקיים זאת -- זוהי באמת הכוונה של 'אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה', ובוודאי יזכה לכל הברכות הכתובות שם, אפילו בגשמיות, בעולם הזה, כי התורה נותנת גם חיים גשמיים, ועושר וכבוד, ונכסיו מצליחים. ומכל-שכן שיזכה בזה לחיי העולם הבא, ולכל המדרגות שבעולם שהאדם צריך לזכות" (מכתבי שמואל, פג).

תורותיו של רבינו מיוחדות במינן, ולכן הן כה מתאימות 'ללכת' אתן. כשהולכים איתן, אין זה רק ענין של התרכזות בנושא אחד, אלא כמוה כלבישת 'משקפיים' אחרים אשר דרכם רואים את כל התורה אחרת, ואת כל הנושאים כולם אחרת.

שהרי כך אמר רבינו: "כל התורה שלי היא כולה הקדמות" (חיי מוהר"ן, ר; "התורה שלי היא כולה בחינות", שם, שנ). כלומר, כל תורה בליקוטי מוהר"ן, איננה עוסקת רק בנושא מסוים או במידה מסוימת, ותו לא אלא היא תורה שמשמשת כרקע להבנת כל התורה כולה, ולאורה אפשר להבין את מהותם הפנימית של כל הנושאים והמצבים בעולם בלי שום גוזמה.

כשאנו בוחרים לעצמנו תורה ו'הולכים' איתה, אנו 'הולכים' אפוא עם משהו שורשי, שכולל בתוכו את כל פרטי התורה והיהדות. "כי כל דבריו זכרונו לברכה, הם כלליות גדול, וכל תורה ותורה כלול מכל התורה כולה, ומכל בני אדם שבעולם, בכל דרגה ודרגה, מן תכלית קצה העליון עד תכלית קצה התחתון" (שיחות הר"ן קלא).

א

# לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן — תּוֹרָה רפ״ב

ליקוטי מוהר״ן «תורה רפב

דַּע, כִּי צָרִיךְ לָדוּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר, צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא בּוֹ אֵיזֶה מְעַט טוֹב שֶׁבְּאוֹתוֹ הַמְּעַט אֵינוֹ רָשָׁע, וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁמּוֹצֵא בּוֹ מְעַט טוֹב, וְדָן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, עַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלֶה אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת, וְיוּכַל לְהַשִּׁיבוֹ בִּתְשׁוּבָה. וְזֶה בְּחִינַת )תהלים לז :(וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ; הַיְנוּ שֶׁהַפָּסוּק מַזְהִיר לָדוּן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאַתָּה רוֹאֶה שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ אַתָּה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לִמְצֹא בּוֹ מְעַט טוֹב, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע. וְזֶהוּ :וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע -- שֶׁצָּרִיךְ אַתָּה לְבַקֵּשׁ בּוֹ עוֹד מְעַט טוֹב, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא רָשָׁע, אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁאֵין בּוֹ מְעַט טוֹב עֲדַיִן, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא עָשָׂה אֵיזֶה מִצְוָה אוֹ דָּבָר טוֹב מִיָּמָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאַתָּה מוֹצֵא בּוֹ עוֹד מְעַט טוֹב, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע, וְאַתָּה דָּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, עַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה מַעֲלֶה אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת, עַד שֶׁיָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה עַל־יְדֵי־זֶה. וְזֶהוּ :וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע -- עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצֵא בְּהָרָשָׁע עוֹד מְעַט טוֹב, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע, עַל־יְדֵי־זֶה :וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ -- הַיְנוּ כְּשֶׁתִּתְבּוֹנֵן וְתִסְתַּכֵּל עַל מְקוֹמוֹ וּמַדְרֵגָתוֹ, וְאֵינֶנּוּ שָׁם עַל מְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצְאִין בּוֹ עוֹד מְעַט טוֹב, אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה, וְדָנִין אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת וְזֶהוּ :וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ כַּנַּ״ל, וְהָבֵן.

וְכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לִמְצֹא גַּם בְּעַצְמוֹ. כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִזָּהֵר מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּלְהַרְחִיק הָעַצְבוּת מְאֹד מְאֹד )כַּמְבֹאָר אֶצְלֵנוּ פַּמָּה פְּעָמִים (וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּעַצְמוֹ וְרוֹאֶה שֶׁאֵין בּוֹ שׁוּם טוֹב וְהוּא מָלֵא חֲטָאִים, וְרוֹצֶה הַבַּעַל דָּבָר לְהַפִּילוֹ עַל יְדֵי זֶה בְּעַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה, חַס וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לוֹ לִפֹּל מִזֶּה, רַק צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה מְעַט טוֹב, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא עָשָׂה מִיָּמָיו אֵיזֶה מִצְוָה אוֹ דָּבָר טוֹב, וְאַף שֶׁכְּשֶׁמַּתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ הַדָּבָר הַטּוֹב, הוּא רוֹאֶה שֶׁהוּא גַּם כֵּן מָלֵא פְּצָעִים וְאֵין בּוֹ מְתֹם, הַיְנוּ שֶׁרוֹאֶה שֶׁגַּם הַמִּצְוָה וְהַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת, הוּא גַּם כֵּן מָלֵא פְּנִיּוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּפְגָמִים הַרְבֵּה, עִם כָּל זֶה אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּאוֹתָהּ הַמִּצְוָה וְהַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה אֵיזֶה מְעַט טוֹב, כִּי עַל כָּל פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, עַל־כָּל־פָּנִים הָיָה אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה בְּהַמִּצְוָה וְהַדָּבָר טוֹב שֶׁעָשָׂה, כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה מְעַט טוֹב, כְּדֵי לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְלָבוֹא לִידֵי שִׂמְחָה כַּנַּ״ל, וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁמְּחַפֵּשׂ וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן מְעַט טוֹב, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא בֶּאֱמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת, וְיוּכַל לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, בִּבְחִינוֹת :וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ, כַּנַּ״ל. הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִין לָדוּן אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, אֲפִלּוּ אֶת הָרְשָׁעִים, וְלִמְצֹא בָּהֶם אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין אוֹתָם בֶּאֱמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת, בִּבְחִינַת :וְעוֹד מְעַט וְכוּ׳ וְהִתְבּוֹנַנְתָּ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל כְּמוֹ כֵן הוּא אֵצֶל הָאָדָם בְּעַצְמוֹ, שֶׁצָּרִיךְ לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עֲדַיִן, כְּדֵי לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, רַק אַדְרַבָּא יְחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ, וְיִשַּׂמַּח אֶת נַפְשׁוֹ בְּמְעַט הַטּוֹב שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת מִיָּמָיו אֵיזֶה מִצְוָה אוֹ אֵיזֶה דָּבָר טוֹב, וּכְמוֹ כֵן צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ עוֹד לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה דָּבָר טוֹב, וְאַף שֶׁגַּם אוֹתוֹ הַדָּבָר הַטּוֹב הוּא גַּם־כֵּן מְעֹרָב בִּפְסֹלֶת הַרְבֵּה, עִם כָּל זֶה יוֹצִיא מִשָּׁם גַּם־כֵּן אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה. וְכֵן יְחַפֵּשׂ וִילַקֵּט עוֹד הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נְגוּנִים, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר )במאמר ויהי מקץ בסי׳ נ״ד (בְּחִינַת מְנַגֵּן בִּכְלֵי זֶמֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁמְּלַקֵּט הָרוּחַ טוֹבָה מִן הָרוּחַ נְכֵאָה עַצְבוּת רוּחַ, עַיֵּן שָׁם] .וְהַכְּלָל, כִּי נִגּוּנָה דְּקֻדֻּשָּׁה הִיא גָּבוֹהַּ מְאֹד מְאֹד כַּיָּדוּעַ, וְעִקַּר הַנִּגּוּן נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בְּרוּר הַטּוֹב מִן הָרַע, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין וּמְלַקְּטִין הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת מִתּוֹךְ הָרַע, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂים נְגוּנִים וּזְמִירוֹת, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב .[וְעַל כֵּן עַל יְדֵי שֶׁאֵינוֹ מַנִּיחַ לְהַפִּיל אֶת עַצְמוֹ וּמְחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ בַּמָּה שֶׁמְּחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וּמְלַקֵּט וּמְבָרֵר אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת מִתּוֹךְ הָרַע וְהַפְּסֹלֶת שֶׁבּוֹ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נְגוּנִים כַּנַּ״ל, וַאֲזַי הוּא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל וּלְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לַה׳. כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁכְּשֶׁהָאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מֵחֲמַת גַּשְׁמִיּוּתוֹ וּמַעֲשָׂיו הָרָעִים, שֶׁרוֹאֶה שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מְאֹד מִן הַקְּדֻשָּׁה בֶּאֱמֶת, אֲזַי עַל־פִּי רֹב אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל כְּלָל מֵחֲמַת זֶה, וְאֵינוֹ יָכוֹל לִפְתֹּחַ פִּיו כְּלָל, מֵחֲמַת גֹּדֶל הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה וְהַכְּבֵדוּת שֶׁנּוֹפֵל עָלָיו, עַל־יְדֵי שֶׁרוֹאֶה גֹּדֶל עִצָּם רְחוּקוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ .אֲבָל כְּשֶׁהוּא מְחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ עַל־פִּי הָעֵצָה הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲשִׂים רָעִים

וַחֲטָאִים הַרְבֵּה מְאֹד ,וְהוּא רָחוֹק מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן ,וְאָז כְּשֶׁמְּחַיֶּה וּמְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ״ל ,אָז הוּא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל וּלְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לַה׳

וְזֶה בְּחִינַת )תהלים קמו :(אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי -- בְּעוֹדִי דַּיְקָא ,הַיְנוּ עַל יְדֵי בְּחִינַת הָעוֹד שֶׁלִּי ,שֶׁאֲנִי מוֹצֵא בְּעַצְמִי בְּחִינַת :עוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע כַּנַּ״ל ,עַל יְדֵי אוֹתָהּ הַנְּקֻדָּה ,עַל־יְדֵי־זֶה אוֹכַל לְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לַה׳ כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ אֲזַמְּרָה -- אֲזַמְּרָה דַּיְקָא ,הַיְנוּ זְמִירוֹת וְנִגּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי שֶׁמְּמַלְּקֵט הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּנַּ״ל

וְהִזְהִיר רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה מְאֹד ,לֵילֵךְ עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת ,כִּי הוּא יְסוֹד גָּדוֹל לְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם] יִתְבָּרַךְ ,וּלְבַל יֹאבַד עוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם ,כִּי רֹב בְּנֵי אָדָם שֶׁרְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,עִקַּר רְחוּקָם הוּא מֵחֲמַת מָרָה שְׁחוֹרָה וְעַצְבוּת ,מֵחֲמַת שֶׁנּוֹפְלִים בְּדַעְתָּם ,מֵחֲמַת שֶׁרוֹאִים בְּעַצְמָם גֹּדֶל קִלְקוּלָם שֶׁקִּלְקְלוּ מַעֲשֵׂיהֶם ,כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ אֶת נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמַכְאוֹבָיו ,וּמֵחֲמַת זֶה הֵם נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם ,וְרַבָּן מְיָאֲשִׁים עַצְמָן לְגַמְרֵי וְעַל יְדֵי זֶה אֵינָם מִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה כְּלָל ,וְאֵינָם עוֹשִׂים אֲפִלּוּ מַה שֶּׁהֵיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת עֲדַיִן .עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁכִּיל מְאֹד עַל דָּבָר זֶה ,כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת שֶׁבְּדַעְתּוֹ ,אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מֵחֲמַת מַעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשָׂה בֶּאֱמֶת ,עִם כָּל זֶה ,הַנְּפִילָה שֶׁבְּדַעְתּוֹ ,וְהָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה שֶׁנּוֹפֵל עָלָיו עַל־יְדֵי־זֶה ,הַכֹּל הוּא רַק מַעֲשֵׂי בַּעַל דָּבָר ,שֶׁמַּחֲלִישׁ דַּעְתּוֹ כְּדֵי לְהַפִּילוֹ לְגַמְרֵי ,חַס וְשָׁלוֹם .עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד ,לֵילֵךְ עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת ,לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם אֵיזֶה מְעַט טוֹב וּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל .וְעַל־יְדֵי־זֶה יִחְיֶה וְיִשַּׂמַּח אֶת עַצְמוֹ ,וְיִצְפֶּה לִישׁוּעָה עֲדַיִן ,וְיוּכַל [לְהִתְפַּלֵּל וּלְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לַה׳ ,בִּבְחִינַת :אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי כַּנַּ״ל ,וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לָשׁוּב בֶּאֱמֶת אֶל ה׳ כַּנַּ״ל

וְדַע ,שֶׁמִּי שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת אֵלּוּ הַנִּגּוּנִים ,דְּהַיְנוּ לְלַקֵּט הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל ,אֲפִלּוּ בְּהַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל ,הוּא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד ,כִּי הַמִּתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד ,הוּא נִקְרָא שְׁלִיחַ צִבּוּר ,וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נִשְׂלָח מִכָּל הַצִּבּוּר ,דְּהַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּץ כָּל נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁנִּמְצָא בְּכָל אֶחָד מֵהַמִּתְפַּלְּלִין ,וְכָל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת יִהְיוּ נִכְלָלִין בּוֹ ,וְהוּא יַעֲמֹד וְיִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטּוֹב הַזֶּה ,וְזֶהוּ שְׁלִיחַ צִבּוּר ,וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ בְּחִינָה גָּבוֹהַּ כָּזוֹ ,שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ כָּל הַנְּקֻדּוֹת תְּאֵבִים אֵלָיו ,וְיִהְיוּ נִכְלָלִין בּוֹ ,וּמִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת נִגּוּנִים הַנַּ״ל ,דְּהַיְנוּ שֶׁיָּכוֹל לָדוּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת ,אֲפִלּוּ אֶת הַקַּלִּים וְהָרְשָׁעִים ,כִּי מִשְׁתַּדֵּל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לִמְצֹא בְּכֻלָּם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּנַּ״ל ,שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים כַּנַּ״ל ,זֶה הַצַּדִּיק שֶׁאוֹחֵז בְּמַדְרֵגָה זֹאת ,הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת חַזָּן וּשְׁלִיחַ צִבּוּר ,דְּהַיְנוּ לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד ,כִּי הוּא יֵשׁ בּוֹ בְּחִינָה זוֹ הַצְּרִיכָה לְהַשְׁלִיחַ־צִבּוּר הֶהָגוּן בֶּאֱמֶת ,שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ בְּחִינָה ,שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת תְּאֵבִים אֵלָיו וְיִהְיוּ נִכְלָלִין בּוֹ כַּנַּ״ל ,כִּי הוּא יָכוֹל לְקַבֵּץ כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל ,אֲפִלּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל ,כַּנַּ״ל

,וְדַע שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר רוֹעֶה ,וְהוּא בְּחִינוֹת מֹשֶׁה ,שֶׁהוּא רָעָיָא מְהֵימָנָא ,וְזֶה הָרוֹעֶה הוּא עוֹשֶׂה מִשְׁכָּן .וְדַע שֶׁתִּנּוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן מְקַבְּלִים הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא מִזֶּה הַמִּשְׁכָּן ,וְעַל כֵּן הַתִּינוֹק כְּשֶׁמַּתְחִיל לִקְרוֹת וּלְהָכֵנס ,בַּתּוֹרָה ,הוּא מַתְחִיל מִן וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה )מ״ר צו פ׳ ז ,(שֶׁהוּא אָלֶף זְעִירָא ,כִּי וַיִּקְרָא מְדַבֵּר מִגְּמַר הַקְּמַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁאָז קָרָאוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ מֵהַמִּשְׁכָּן ,וְעַל כֵּן מִשָּׁם מַתְחִילִין הַתִּינוֹקוֹת ,כִּי מִשָּׁם מְקַבְּלִין הֶבֶל פִּיהֶם כַּנַּ״ל ,וּמִשָּׁם מַתְחִילִין לִקְרוֹת וּלְהָכֵנס לְתוֹךְ הַתּוֹרָה

וְדַע שֶׁכָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר ,כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת רוֹעֶה ,כִּי בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת מֹשֶׁה ,וְכָל אֶחָד ,וְאֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ ,הוּא עוֹשֶׂה בְּחִינַת מִשְׁכָּן ,שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין הַתִּינוֹקוֹת הֶבֶל פִּיהֶם כַּנַּ״ל ,וְכָל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ ,כְּמוֹ כֵן יֵשׁ לוֹ תִּינוֹקוֹת שֶׁהֵם מְקַבְּלִין מִשָּׁם .נִמְצָא ,שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַצַּדִּיקֵי הַדּוֹר ,סַךְ תִּינוֹקוֹת שֶׁהֵם מְקַבְּלִין הֶבֶל פִּיהֶם מִמֶּנּוּ ,כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ כַּנַּ״ל .וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ -- זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה )שבת לג ,(:שֶׁתִּינוֹקוֹת נִתְפָּסִין עַל עֲוֹון הַדּוֹר ,שֶׁנֶּאֱמַר :וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים ,שֶׁמִּתְמַשְׁכְּנִין עַל הָרוֹעִים ,וְזֶהוּ :עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים ,שֶׁהֵם מְקַבְּלִין הֶבֶל פִּיהֶם מִבְּחִינַת הַמִּשְׁכָּנוֹת שֶׁל הָרוֹעִים דְּהַיְנוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר ,שֶׁכָּל אֶחָד עוֹשֶׂה מִשְׁכָּן כַּנַּ״ל :אַךְ לֵידַע כָּל זֹאת ,דְּהַיְנוּ לָדַעַת כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק ,אֵיזֶה הֵם -- הַתִּינוֹקוֹת הַשַּׁיָּכִים לוֹ ,וְכַמָּה הֵם מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ ,וְלֵידַע כָּל הַבְּחִינוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה ,וְהַדּוֹר שֶׁיָּבוֹא מֵהֶם עַד הַסּוֹף דַּע ,מִי שֶׁיּוּכַל לַעֲשׂוֹת נִגּוּנִים הַנַּ״ל ,הוּא יָכוֹל לֵידַע כָּל זֶה .וְזֶהוּ סוֹד מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה בַּמִּשְׁנָה ,שבת יא :(בֶּאֱמֶת אָמְרוּ ,הַחַזָּן רוֹאֶה הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרְאִים .הַחַזָּן ,דְּהַיְנוּ מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת הַנִּגּוּנִים הַנַּ״ל

שֶׁהוּא יָכוֹל לִהְיוֹת חַזָּן וּשְׁלִיחַ־צִבּוּר לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד כַּנַּ״ל .הוּא רוֹאֶה וְיוֹדֵעַ הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרִין ,הַיְנוּ אֵצֶל אֵיזֶה צַדִּיק הֵם מְקַבְּלִין הֶבֶל פִּיהֶם ,שֶׁעַל־יָדוֹ הֵם קוֹרְאִין וְנִכְנָסִין בְּהַתּוֹרָה כַּנַּ״ל

ב

# קִצּוּר לִקּוּטֵי מוֹהַרַ״ן — תּוֹרָה רפ״ב

קיצור ליקוטי מוהר״ן א «תורה רפב

אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי

א כְּשֶׁמַּתְחִיל הָאָדָם לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ וְרוֹאֶה שֶׁרָחוֹק מִטּוֹב וְהוּא מָלֵא עֲוֹונוֹת אָז יָכוֹל לִפֹּל עַל-יְדֵי-זֶה ,וְלֹא יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל כְּלָל ,עַל כֵּן הוּא מְחֻיָּב לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה מְעַט טוֹב ,כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא עָשָׂה מִיָּמָיו אֵיזֶה מִצְוָה אוֹ דָּבָר טוֹב .וְאַף כְּשֶׁמַּתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ טוֹב שֶׁעָשָׂה הוּא רוֹאֶה שֶׁהַטּוֹב בְּעַצְמוֹ הוּא מָלֵא פְּצָעִים וְאֵין בּוֹ מְתֹם ,כִּי הַטּוֹב מְעֹרָב בִּפְנִימִיּוֹת וּבִפְסֹלֶת הַרְבֵּה ,אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּהַמְּעַט טוֹב אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה ,וְכֵן צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ עַד שֶׁיִּמְצָא בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה דָּבָר טוֹב ,וְאַף שֶׁגַּם זֶה הַטּוֹב מְעֹרָב גַּם כֵּן בִּפְסֹלֶת הַרְבֵּה .עִם כָּל זֶה עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ בּוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה ,וְכֵן יְחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ עוֹד עַד שֶׁיִּמְצָא בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה ,וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה זְכוּת וְטוֹב עַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵא בֶּאֱמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת וְיוּכַל לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה ,וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ ולשמוח אֶת עַצְמוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא .וְאָז יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל וּלְזַמֵּר ,וּלְהוֹדוֹת לַה׳ .כִּי עַל-פִּי רֹב כְּשֶׁהָאָדָם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָז עוֹלֶה עַל דַּעְתּוֹ מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר לֹא טוֹבִים ,וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּחֵשֶׁק וְחִיּוּת כָּרָאוּי ,עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ קֹדֶם הַתְּפִלָּה עַל-יְדֵי שֶׁיְּחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ וְיִמְצָא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּנַּ״ל ,וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי כַּנַּ״ל

ב וְצָרִיךְ הָאָדָם לְזָהֵר מְאֹד לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה ,כִּי הוּא כְּלָל וְיסוֹד גָּדוֹל לְמִי שֶׁיִּרְצֶה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַל יאבד עוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם ,כִּי הָעִקָּר הוּא לְהַרְחִיק עַצְמוֹ מֵעֲצִבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר .כִּי רֹב בְּנֵי אָדָם שֶׁרְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִקַּר רְחוּקָם הוּא מֵחֲמַת מָרָה שְׁחוֹרָה וַעֲצָבוּת ,עַל-יְדֵי שֶׁנּוֹפְלִים בְּדַעְתָּם מֵחֲמַת ,שֶׁרוֹאִים בְּעַצְמָם עֹצֶם קִלְקוּלָם שֶׁרֹב מַעֲשֵׂיהֶם מְקֻלְקָלִים ,כְּפִי מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ אֶת נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמַכְאוֹבָיו וּמֵחֲמַת זֶה נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם וּמְיָאֲשִׁים עַצְמָם לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לִצְלָן ,וְאֵינָם מִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה כְּלָל ,וְאֵינָם עוֹשִׂים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם אֲפִלּוּ מַה שֶּׁהָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת עֲדַיִן ,עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַשְׂכִּיל מְאֹד עַל דָּבָר זֶה כִּי הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת שָׁקְעוּ עַל-יְדֵי-זֶה ,כִּי הַיֵּאוּשׁ חַס וְשָׁלוֹם קָשֶׁה מִן הַכֹּל .עַל כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לֵילֵךְ עִם דֶּרֶךְ זֶה הַנַּ״ל לְחַפֵּשׂ בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּכָל פַּעַם כְּדֵי לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ וּלְחַזֵּק עַצְמוֹ תָּמִיד ,וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל בְּחֵשֶׁק וּבְחִיּוּת וּבְשִׂמְחָה תָּמִיד וְלָשׂוּב אֶל ה׳ בֶּאֱמֶת כַּנַּ״ל

ג הַשָּׁלִיחַ צִבּוּר הַמִּתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בְּחִינָה גְּבֹהָה כָּזוּ שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּץ כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד מֵהַמִּתְפַּלְּלִין וְכָל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת יִהְיוּ נִכְלָלִין בּוֹ ,וְהוּא יַעֲמֹד וְיִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטּוֹב הַזֶּה אַשְׁרֵי הַצִּבּוּר שֶׁזּוֹכִין לִשְׁלִיחַ-צִבּוּר כָּזֶה

ד בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יֵשׁ רוֹעֶה יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת מֹשֶׁה רָעְיָא מְהֵימְנָא ,וְזֶה הָרוֹעֶה עוֹשֶׂה מִשְׁכָּן ,שֶׁמֵּהַמִּשְׁכָּן הַזֶּה מְקַבְּלִין הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא ,וּמֵשָׁם מַתְחִילִין לִקְרוֹת וּלְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה ,וְעַל כֵּן הֵם מַתְחִילִים מִן וַיִּקְרָא שֶׁמְּדַבֵּר מִגְּמַר הֶקְמַת הַמִּשְׁכָּן .וְדַע שֶׁכָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּדוֹר בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת מֹשֶׁה וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת רוֹעֶה וְעוֹשֶׂה בְּחִינַת מִשְׁכָּן ,וְכָל אֶחָד לְפִי בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּמוֹ כֵן יֵשׁ לוֹ תִּינוֹקוֹת שֶׁמְּקַבְּלִין הֶבֶל פִּיהֶם מִשָּׁם .אַךְ לֵידַע כָּל זֹאת הַיְנוּ לָדַעַת כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק אֵיזֶה הֵם הַתִּינוֹקוֹת הַשַּׁיָּכִים לוֹ ,וְכַמָּה הֵם מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ ,וְלֵידַע כָּל הַבְּחִינוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה ,וְהַדּוֹר שֶׁיָּבוֹא מֵהֶם עַד הַסּוֹף .דַּע שֶׁמִּי שֶׁיָּכוֹל לָדוּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת וּלְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ בְּהַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל .שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ בְּחִינָה גְּבֹהָה כָּזוֹ שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת שְׁלִיחַ-צִבּוּר וְחַזָּן כַּנַּ״ל ,הוּא יוֹדֵעַ כָּל זֶה הַנַּ״ל בִּשְׁלֵמוּת .וְזֶה סוֹד מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה ׳הַחַזָּן רוֹאֶה הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרִין׳ )שַׁבָּת י״א(

ה צָרִיךְ לָדוּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת ,וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר חַס וְשָׁלוֹם צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא בּוֹ אֵיזֶה מְעַט טוֹב שֶׁבְּאוֹתוֹ הַמְּעַט אֵינוֹ רָשָׁע .וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁמּוֹצֵא בּוֹ אֵיזֶה מְעַט טוֹב שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע .וְדָן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת ,עַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלֶה אֶת הָרָשָׁע בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת .וְיוּכַל לַהֲשִׁיבוֹ בִּתְשׁוּבָה עַל-יְדֵי-זֶה .וְזֶה בְּחִינַת ״וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע״ הַיְנוּ עַל-יְדֵי שֶׁמּוֹצֵא בּוֹ עוֹד אֵיזֶה מְעַט שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע עַל-יְדֵי-זֶה ״וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ״ .הַיְנוּ שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אֵינֶנּוּ עַל מְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן כִּי נִתְעַלָּה בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת .וְכֵן הָאָדָם אֲצֶל עַצְמוֹ צָרִיךְ גַּם כֵּן לֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה

שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁרוֹאֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צָרִיךְ לְמְצֹא גַּם בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה מְעַט טוֹב שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע כַּנַּ״ל ,וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵא בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת

ג

# לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת א׳ — תְּפִלָּה צ׳

ליקוטי תפילות א «תפילה צ

,״אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״ .רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲשֵׂה עִמִּי בְּדָרְכֶיךָ הַנִּפְלָאִים וַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים וְהָיֶה נָא בְּעֶזְרִי וְהוֹשִׁיעֵנִי שֶׁאֶזְכֶּה בְּכָל עֵת לְשַׁמֵּחַ נַפְשִׁי הָאֻמְלָלָה וְהָעֲלוּבָה מְאֹד מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד .כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ מִיּוֹם בְּרִיאַת אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הַזֶּה ,וַאֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַתָּה בַּדּוֹר הַזֶּה .אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה בִּכְלָלִיּוּת הָעוֹלָם עִם כְּלָל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל .וְאֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עִמִּי הֶעָנִי וְהָאֶבְיוֹן, הַדַּל וְהַנִּשְׁחָת, הַחוֹטֵא וְהַפָּגוּם, הַפּוֹשֵׁעַ וְהַחַיָּב מְאֹד, הָאַכְזָר עַל עַצְמוֹ כָּזֶה .אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עִם נִשְׁמָתִי וְרוּחִי וְנַפְשִׁי מִיּוֹם שֶׁנֶּאֶצְלוּ וְנִבְרְאוּ וְנוֹצְרוּ וְנַעֲשׂוּ, עַד אֲשֶׁר נִמְשְׁכוּ לְתוֹךְ הַגּוּפִים שֶׁנִּתְגַּלְגְּלוּ בָּהֶם בְּכָל הַגִּלְגּוּלִים שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם, עַד אֲשֶׁר בָּאוּ בְּתוֹךְ גּוּפִי הַזֶּה הַמְגֻשָּׁם, הַחוֹטֵא וְהַפָּגוּם מְאֹד .אֵת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלַי מִיּוֹם הַזִּכָּרוֹן שֶׁל הַזֶּקֶן הָעֶלְיוֹן שֶׁזּוֹכֵר לַאוּ כְּלוּם וְכָל אֲשֶׁר עָבַר עָלַי בִּימֵי הַזִּכָּרוֹן שֶׁל שְׁאָר הַזְּקֵנִים הַקְּדוֹשִׁים הַזּוֹכְרִים הַמַּרְאֶה וְהַטַּעַם וְהָרֵיחַ, וְהַחֲכָמִים שֶׁהִמְצִיאוּ אֶת הַגַּרְעִין, וּבָעֵת שֶׁהוֹלִיכוּ הַגַּרְעִין לִטַּע הַפְּרִי, וּבָעֵת שֶׁהִתְחִילָה הַפְּרִי לְהִתְהַוּוֹת וּלְהִתְרַקֵּם, וּבָעֵת שֶׁהָיָה הַגֵּר דּוֹלֵק, וּבָעֵת שֶׁחָתְכוּ הַפְּרִי מִן הָאִילָן אֲשֶׁר אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ הַפֵּרוּשׁ שֶׁל אֵלּוּ הַדְּבָרִים .וְאֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עִמִּי בַּיָּמִים הָהֵם, וְאֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עִמִּי אַחַר כַּךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה ,וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂתִי טוֹב וָרָע ,אֵת כָּל אֲשֶׁר עָבַרְתִּי וּפָגַמְתִּי בְּשׁוֹגֵג וּבְמֵזִיד בְּאֹנֶס וּבְרָצוֹן בְּכָל יוֹם וָיוֹם .וְאֵת כָּל מַה שֶּׁזָּכִיתָנִי בְּרַחֲמֶיךָ ,לַחֲטוֹף אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בַּיָּמִים הָרָעִים הָאֵלֶּה שֶׁעָבְרוּ עָלַי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה .וְעַתָּה אַחֲרֵי כָּל הַבָּא עָלַי ,וְאַחֲרֵי כָּל מַה שֶּׁעָשִׂיתִי אִם טוֹב וְאִם רָע ,הוֹרֵנִי וְלַמְּדֵנִי עַתָּה הַדֶּרֶךְ וְהַנְּתִיב וְהַשְׂכֵּיל הָאֱמֶת ,בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת מֵעַתָּה עַל כָּל פָּנִים

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חָפֵץ חֶסֶד ,מָלֵא רַחֲמִים, הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ, הַדָּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת תָּמִיד רַב חֶסֶד וּמַרְבֶּה לְהֵטִיב, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים .עָזְרֵנִי וְזַכֵּנִי הַדֶּרֶךְ הָאֱמֶת, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה גַּם עַתָּה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בִּי זְכוּת וּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְלָדוּן אֶת עַצְמִי לְכַף זְכוּת תָּמִיד, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמִי בְּכָל־עֵת וְלִכְנֹס בְּכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת, וְלִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת וּלְהִתְפַּלֵּל עַל־יְדֵי־זֶה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה בְּחִיּוּת וְהִתְלַהֲבוּת וּבְשִׂמְחָה רַבָּה וְחֶדְוָה גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה ,וְאֶזְכֶּה לְקַיֵּם בֶּאֱמֶת מִקְרָא שֶׁכָּתוּב ,אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ,אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לִי שׁוּם חִיּוּת וְכֹחַ וְתִקְוָה וּפִתְחוֹן פֶּה לְדַבֵּר לְפָנֶיךָ ,כִּי אִם עַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא וְהַנִּשְׂגָּב וְהַנִּפְלָא הַזֶּה שֶׁגִּלּוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה בַּפָּסוּק ,אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי .כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת גֹּדֶל עִצָּם וְרִבּוּי קִלְקוּלִי ,אֶת מְרִירוּת דִּמְרִירוּת כְּאֵבִים אֲנוּשִׁים שֶׁל עֲוֹנוֹתַי הָעֲצוּמִים וְהַכְּבֵדִים מְאֹד בְּמַהוּת וְכַמּוּת וְאֵיכוּת ,אֲשֶׁר כְּמַעַט כְּמַעַט לֹא הָיָה תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם ,כִּי מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בִּי מְתֹם ,פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה .אֲבָל אַתָּה הִזְהַרְתָּנוּ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נַפְשׁוֹ וְלִבְלִי לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ ,מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לְיַאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ חַס וְשָׁלוֹם בְּשׁוּם אֹפֶן בָּעוֹלָם ,עַל כֵּן עָזְרֵנִי וְזַכֵּנִי וְהוֹרֵנִי הַדֶּרֶךְ לִזְכּוֹת לָזֶה בֶּאֱמֶת, שֶׁאֶזְכֶּה בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר יִרְצוּ לְהִתְגַּבֵּר עָלַי חַס וְשָׁלוֹם עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה וְיָגוֹן וַאֲנָחָה ,עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי הָרַבִּים וְהָעֲצוּמִים מְאֹד ,וְיִרְצוּ לְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתִּי וּלְרַשֵּׁל אֶת יָדַי כְּאִלּוּ אָפֵס תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם ,שֶׁתַּעַזְרֵנִי ,וְתוֹשִׁיעֵנִי בַּחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים וְהַגְּדוֹלִים ,לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם בְּכָל עֹז וְתַעֲצוּמוֹת וְלִבְלִי לִפֹּל בְּדַעְתִּי בְּשׁוּם אֹפֶן בָּעוֹלָם רַק לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר בְּכָל הַכֹּחוֹת לְחַפֵּשׂ וּלְעַיֵּן וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בִּי זְכוּת וּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁזָּכִיתִי לַעֲשׂוֹת מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה .כִּי בֶּאֱמֶת גַּם בְּעֹצֶם פְּחִיתוּתֵנוּ וּשְׁפָלוּתֵנוּ וּבְעֹצֶם רִבּוּי פְּגָמֵנוּ ,אַף־עַל־פִּי־כֵן חַסְדְּךָ גָּבַר עָלֵינוּ ,וְזִכִּיתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ בְּכָל־עֵת לַחֲטוֹף בְּכָל פַּעַם אֵיזֶה מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים .וְכַאֲשֶׁר אַתָּה מְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר וּמְחַבֵּב אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָם וּשְׁפָלוּתָם ,״כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ״ ,אַפִּלּוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹן .וְאִם גַּם הַמִּצְוֹת בְּעַצְמָן שֶׁאָנוּ עוֹשִׂין הֵם מְלֵאִים פְּסֹלֶת, פְּנִיּוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּבִלְבּוּלִים ,וְעַדַיִן לֹא עָשִׂינוּ מֵעוֹלָם שׁוּם מִצְוָה בִּשְׁלֵמוּת ,אַף־עַל־פִּי־כֵן ,אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהֶם אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,כִּי בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁזָּכִינוּ כָּל אֶחָד ,וְאֶחָד לַעֲשׂוֹת לְפָעָמִים ,הֵן צִיצִית אוֹ תְּפִלִּין ,אוֹ קַבָּלַת שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים ,אוֹ אֵיזֶה צְדָקָה וּגְמִילוּת חֶסֶד וְהַרְחָקוֹת מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת ,וְכוּ׳ וְכוּ׳ ,בְּוַדַּאי יֵשׁ בְּכָל מִצְוָה וּמַעֲשֶׂה טוֹבָה אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עַל כָּל פָּנִים .וְעַל־יְדֵי אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ כָּל יְמֵינוּ לְעוֹלָם ,אַפִּלּוּ בְּעֹצֶם גְּרִיעוּתֵינוּ ,מַה שֶּׁזָּכִינוּ לִגְרֹם נַחַת־רוּחַ לְפָנֶיךָ ,בְּאֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁזָּכִינוּ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ .וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִכְנֹס לְכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת עַל־יְדֵי־זֶה .כִּי אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁעַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ וְצִנּוֹר הַחֶסֶד

הַנְּפִלָא הַזֶּה ,יֵשׁ תִּקְוָה גַּם לִי ,וַאֲפִלּוּ לְכָל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הַגְּרוּעִים מְאֹד ,לְזְכוֹת מֵעַתָּה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד

וְזַכֵּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לָדוּן אֶת כָּל בְּנֵי אָדָם לְכַף זְכוּת תָּמִיד ,וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵנִי רוֹאֶה רָשָׁע גָּמוּר ,אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲחַפֵּשׂ וַאֲבַקֵּשׁ ,עַד שֶׁאֶמְצָא בּוֹ גַּם כֵּן נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,עַד שֶׁאֶזְכֶּה לְדוֹנוֹ לְכַף זְכוּת וּלְהַכְנִיסוֹ בְּכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת ,וְלַהֲשִׁיבוֹ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת עַל־יְדֵי־זֶה .רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ,בִּזְכוּת וְכֹחַ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַמְּלִיצִים טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל תָּמִיד ,הָעוֹסְקִים וְטוֹרְחִים בְּכָל כֹּחָם לְחַפֵּשׂ וְלַחְתֹּר וְלִמְצֹא זְכוּת וְטוֹב בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל ,אֲפִלּוּ בְּהַגְּרוּעִים שֶׁבַּגְּרוּעִים ,בִּזְכוּתָם וְכֹחָם זַכֵּנוּ גַּם כֵּן לָבֹא לָזֶה בֶּאֱמֶת

וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הָאֵלּוּ ,הָעוֹסְקִים בָּזֶה תָּמִיד ,לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל ,אֲפִלּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל ,בְּכֻלָּם מְחַפְּשִׂים וּמוֹצְאִים בְּחָכְמָתָם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,וּמְלַקְּטִים וּמְקַבְּצִים אוֹתָם ״אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן״ וּמַכְנִיסִים גַּם אוֹתָם בְּכַף זְכוּת ,וּבוֹנִים מֵהֶם בְּנְיָנִים דִּקְדֻשָּׁה נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים ,וּמַעֲלִים לְפָנֶיךָ שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים שֶׁאֵי עָלוּ לְפָנֶיךָ מִימוֹת עוֹלָם ,וְזוֹכִין לַעֲשׂוֹת זְמִירוֹת וְנִגּוּנִים ,קְדוֹשִׁים עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַטּוֹב הַזֶּה מִמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה .רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ,מָלֵא רַחֲמִים ,זַכֵּנוּ לְהִתְקָרֵב לַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ וְזַכֵּנוּ לְהִכָּלֵל בָּהֶם וְלִשְׁמֹעַ תְּפִלָּתָם הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל צַדִּיקִים נוֹרָאִים הָאֵלּוּ ,אֲשֶׁר רַק הֵם יוֹדְעִים לְהִתְפַּלֵּל בִּשְׁבִיל כְּלָל יִשְׂרָאֵל ,וְלֵירֵד לִבְנֵי הַתֵּבֵל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן ,לְקַבֵּץ כָּל הַטּוֹב וְכָל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַמִּתְפַּלְּלִין ,וּלְהִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטּוֹב הַזֶּה לְפָנֶיךָ מָלֵא רַחֲמִים ,וְלַהֲפֹךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים .זַכֵּנוּ בַּחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים וְרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים ,שֶׁנִּהְיֶה נִכְלָלִים בִּתְפִלּוֹת הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ ,וְהֵם יִתְפַּלְּלוּ בַּעֲדֵנוּ תָּמִיד .וְאַל יִתְּנוּ דָּמִי לָךְ ,עַד אֲשֶׁר תְּרַחֵם גַּם עָלֵינוּ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד ,וְתַאֲסֹפֵנוּ אֵלֶיךָ הַבַּיְתָה ,וְתַכְנִיסֵנוּ לְכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת וּתְשַׂמַּח אֶת נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד ,וְתַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת ,מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם

וּבְכֵן תְּרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל זֶרַע עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל ,וְתָגֵן וְתוֹשִׁיעַ וְתַצִּיל אֶת כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל מִן כָּל הַכִּתּוֹת הָרָעוֹת שֶׁל הַחֲכָמִים לְהָרַע ,הַמִּתְפַּשְׁטִים עַתָּה בָּעוֹלָם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים ,כַּאֲשֶׁר אַתָּה יָדַעְתָּ .הֵן מִכִּתּוֹת הָאַפִּיקוֹרְסִים הָעוֹסְקִים בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹן עִקְּשִׁים שֶׁל הָעַכּוּ״ם ,הַמִּתְגַּבְּרִים בְּכָל־עֵת לְחַנֵּךְ נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵיהֶם הָרָעִים וְהַמָּרִים ,לְהַרְחִיקָם מִלִּמּוּד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה ,וְלִבְלִי לִלְמֹד כִּי אִם תְּנַ״ךְ עִם חָכְמַת הַדִּקְדּוּק ,וְגַם זֶה רַק שָׁעָה מוּעֶטֶת בַּיּוֹם ,וּלְבַלּוֹת עִקַּר הַזְּמַן עַל לִמּוּד חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹנוֹת הָעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִשְּׁנֵי עוֹלָמוֹת .אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁכָּךְ רוֹאוֹת ,אוֹי לָאָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת .וְהֵן מִשְׁאָר כִּתּוֹת שֶׁל חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם ,הַמִּתְלוֹצְצִים מֵהַתְּמִימִים בְּדַרְכֵיהֶם ,הָעוֹסְקִים בַּעֲבוֹדַת יְהוָה וּבְתוֹרָתוֹ בְּפִשְׁיטוּת בְּתָמִימוּת בְּלִי חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל ,כַּאֲשֶׁר הוֹרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ,אֲשֶׁר רַבִּים קָמִים נֶגְדָּם וּפוֹרְשִׁים רֶשֶׁת לְרַגְלָם לְהַטּוֹת אוֹתָם מִנִּי דֶּרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַכָּבוּשׁ מִכְּבָר ,לִבְדּוֹת מִלִּבָּם חָכְמוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְלֵיצָנוּת ,לְבַלְבֵּל וּלְהַחֲלִישׁ חַס וְשָׁלוֹם ,דַּעַת הַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים בְּלִבּוֹתָם .יְהוָה אֱלֹהִים ,אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת כָּל זֶה ,כַּמָּה וְכַמָּה מַזִּיקִים לַעֲבוֹדָתְךָ חָכְמוֹת כָּאֵלּוּ .רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל זֶרַע עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל ,וּשְׁמֹר וְהַצֵּל כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַכִּתּוֹת הָרָעוֹת הָאֵלֶּה ,שֶׁלֹּא יִתָּפְסוּ בִּרְשָׁתָם בִּימֵי נְעוּרֵיהֶם .וְתַעֲזֹר וְתָגֵן וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ בְּכָל־עֵת ,וְתוֹרֵנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ ,תָּמִיד שֶׁנִּזְכֶּה לֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם בָּנֵינוּ וְזַרְעֵנוּ מִקַּטְנוּתָם ,אֵיךְ לְשָׁמְרָם וּלְמַלֵּט נַפְשָׁם מִן הַכִּתּוֹת הָרָעוֹת הָאֵלֶּה וּלְחַנְּכָם לְטוֹבָה בִּדְרָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהָאֲמִתִּיִּים ,שֶׁיֵּלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת ,בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בֶּאֱמֶת ,כַּאֲשֶׁר קִבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים .וְנִזְכֶּה לְהוֹדִיעַ לְכָל בָּנֵינוּ וְדוֹרוֹתֵינוּ הַבָּאִים אַחֲרֵינוּ ,וּלְכָל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל ,אֶת כָּל מַעֲשֵׂי יְהוָה הַגָּדוֹל ,אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ מִימֵי אֲבוֹתֵינוּ עַד הֵנָּה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר ,״לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקֻמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם״ .וְנִזְכֶּה לְקַיֵּם בְּשִׁלְמוּת מִקְרָא שֶׁכָּתוּב ,וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ ,לְהוֹדִיעַ לָהֶם קְדֻשַּׁת אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה וְהַטְּהוֹרָה וְהַתְּמִימָה .וּתְרַחֵם עַל כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל מִקַּטְנוּתָם שֶׁיִּזְכּוּ לְקַבֵּל הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא מֵהַמִּשְׁכָּנוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים ,אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד בּוֹנֶה ,מִשְׁכַּן קָדוֹשׁ ,אֲשֶׁר מִשָּׁם מְקַבְּלִים הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא .רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה ,אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַכְשָׁיו בָּעוֹלָם בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ בְּעִנְיַן הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן ,אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא ,וְרַבִּים קָמִים עֲלֵיהֶם לְבַלְבֵּל וּלְקַלְקֵל חַס וְשָׁלוֹם ,הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ מִנְּעוּרֵיהֶם עַל־יְדֵי חָכְמָתָם הָרָעוֹת .רַחֵם עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ לְמַעַנְךָ ,וְהָגֵן בַּעֲדֵיהֶם וְשָׁמְרֵם וְהַצִּילֵם מִכָּל מִינֵי חִנּוּכִים הָרָעִים שֶׁל כָּל מִינֵי דְּרָכִים שֶׁאֵינָם יְשָׁרִים בְּעֵינֶיךָ .״אַתָּה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם״ .חֲמֹל עַל פְּלֵטַת יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל ,אֲשֶׁר אֵין לָנוּ עַל מָה לְהִשָּׁעֵן כִּי אִם עַל זְכוּת הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא .רַחֵם עָלֵיהֶם וְעָלֵינוּ ,שֶׁיִּזְכּוּ כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל ,שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יְקַבֵּל הֶבֶל פִּיו שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא ,מֵהַמִּשְׁכָּן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַשַּׁיָּךְ אֵלָיו כְּפִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ ,בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכּוּ עַל־יָדוֹ לֵילֵךְ וּלְהִתְחַנֵּךְ

בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,וְלִכְנֹס בְּתוֹרַת יְהוָה בֶּאֱמֶת ,שֶׁיִּזְכּוּ לִלְמֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ וְלַהֲגוֹת בָּהּ יוֹמָם וָלָיְלָה .וְתִפְתַּח אֶת לִבָּם בְּתַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ ,וְתִתֶּן לָהֶם בִּינָה בִּלְבָּם לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה ,וְהָאֵר עֵינֵיהֶם בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּיהֶם בְּמִצְוֹתֶיךָ .וְתַאֲרִיךְ יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם בַּטּוֹב וּבַנְּעִימִים ,וְתִהְיֶה עִמָּהֶם תָּמִיד ,וְתַעַזְרֵם וְתוֹשִׁיעֵם שֶׁיִּזְכּוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כָּל יְמֵיהֶם לְעוֹלָם

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ,מָלֵא רַחֲמִים ,יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת ,זַכֵּנוּ לִפְעֹל בַּקָּשָׁתֵנוּ בְּרַחֲמִים אֱצְלְךָ ,בִּזְכוּת וְכֹחַ הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת הַגִּדּוֹלִים בְּמַעֲלָה ,הָעוֹסְקִים לָדוּן אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת תָּמִיד ,וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ בְּהַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים ,וּלְקַבֵּץ כָּל הַטּוֹב הַזֶּה וּלְהִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטּוֹב הַזֶּה לְפָנֶיךָ לְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל כָּל הַדִּינִים שֶׁבָּעוֹלָם ,אֲשֶׁר אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים רוֹאִים וּמְבִינִים כָּל הַבְּחִינוֹת בִּכְלָל וּבִפְרָט שֶׁיֵּשׁ בְּעִנְיַן הַתְּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן .כִּי הֵם רוֹאִין הֵיכָן הַתְּינוֹקוֹת קוֹרִין ,וּמֵאֵיזֶה צַדִּיק מְקַבֵּל כָּל תִּינוֹק וְתִינוֹק הֶבֶל פִּיו שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא וְכַמָּה וְכַמָּה מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ ,וְכָל הַבְּחִינוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה ,וְהַדּוֹר שֶׁיֵּצֵא מֵהֶם עַד הַסּוֹף .בִּזְכוּת וְכֹחַ אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים עֲזֹר וְהוֹשִׁיעַ לָנוּ וּלְכָל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל ,וְזַכֵּנוּ לִפְעֹל כָּל מַה שֶּׁבִּקַּשְׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ ,וּמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ לְטוֹבָה בְּרַחֲמִים

מָרָא דְּעָלְמָא כְּלָא ,זַכֵּנִי לִכְנֹס בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת ,בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה מֵעַתָּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת .זַכֵּנִי בִּזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהָיוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר ,וּבִזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה ,וְעָזְרֵנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי וְלַמְּדֵנִי וְהוֹרֵנִי בְּכָל־עֵת עֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת ,בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לְשַׁמֵּחַ אֶת נַפְשִׁי בְּכָל־עֵת עַל־יְדֵי דַּרְכֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְלִבְלִי לְהָנִיחַ אֶת הָעֲצָבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה לִכְנֹס בִּי וְלֹא לַגַּע בִּי כְּלָל ,רַק אֶזְכֶּה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד בֶּאֱמֶת בְּכָל לֵב וָנֶפֶשׁ ,וְתִתֶּן שִׂמְחָה בְּלִבִּי עַל־יְדֵי דַּרְכֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת .וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת אַךְ שָׂמֵחַ תָּמִיד עַל־יְדֵי כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁזָּכִיתִי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה לִגְרֹם אֵיזֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֶיךָ .וְתַעַזְרֵנִי וְתוֹשִׁיעֵנִי שֶׁאֶזְכֶּה גַּם לְשַׂמֵּחַ אֲחֵרִים .וְתוֹרֵנִי וּתְלַמְּדֵנִי דַּעַת וּתְבוּנָה ,בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לָזֶה לְשַׂמֵּחַ נַפְשׁוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּלְדוֹנָם לְכַף זְכוּת תָּמִיד ,עַד שֶׁיִּזְכּוּ כֻּלָּם לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְשִׂמְחָה ,וְיִקַּיֵּם מִהֵרָה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב ,וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר .וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם .וְנִזְכֶּה לַעֲבֹד אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה וְלָבֹא לְפָנָיו בְּרִנָּנָה ,וְיִקַּיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו .בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְּמַלְכָּם .וְנֶאֱמַר ,אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי .יֵעָרֵב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ

ד

# לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת — אוֹרַח חַיִּים א׳

*הִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א׳*

ליקוטי הלכות אורח חיים א «הִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר -- הֲלָכָה א

יִתְגַּבֵּר כַּאֲרִי לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר לַעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ, שֶׁיְּהֵא הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר. הַגָּ״ה: ״שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָּמִיד״ -- זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְכוּ׳) ,או״ח א ,א(

,א כִּי אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּינוּ זַ״ל )בסימן רפב (שֶׁכְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל לְחַפֵּשׂ עַצְמוֹ וְרוֹאֶה שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מֵה׳ יִתְבָּרַךְ וְהוּא מָלֵא חֲטָאִים וּפְגָמִים הַרְבֵּה, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁהוּא רָחוֹק מִטּוֹב, אֲזַי הוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ ,אֵיזֶה טוֹב, אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא עָשָׂה אֵיזֶה טוֹב מִיָּמָיו, וְאַף שֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁגַּם מֵעַט הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה הוּא מָלֵא פְּצָעִים כִּי מְעֹרָב בְּפִסֹּלֶת הַרְבֵּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִי אֶפְשָׁר שֶׁאֵין בּוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עַל כָּל פָּנִים. וְכֵן יְחַפֵּשׂ וְיִמְצָא בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה טוֹב, וְאַף שֶׁזֶּה הַטּוֹב גַּם כֵּן מְעֹרָב בְּפִסֹּלֶת הַרְבֵּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ בּוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה. וְכֵן יְחַפֵּשׂ וְיִמְצָא בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת .וְעַל־יְדֵי־זֶה שָׁדָן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,עָדַיִן, אַף־עַל־פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וּפָגַם מַה שֶּׁפָּגַם, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא יוֹצֵא בֶּאֱמֶת מִכַּף חוֹבָה וְנִכְנָס בְּכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה. וְזֶה בְּחִינַת )תהלים לז ,י ׳׳וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע״ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הָ׳עוֹד מְעַט׳ שֶׁשָּׁם אֵינוֹ ׳רָשָׁע׳, עַל־יְדֵי־זֶה :״וְהִתְבּוֹנַנְתָּ״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְשַׁמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ ,וַאֲזַי יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל ,וְזֶה בְּחִינַת )שם קמו ,ב :׳׳אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״, עַל־יְדֵי הָעוֹד מְעַט שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ ,עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לַה׳ .וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים, כִּי הַנִּגּוּנִים נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין רוּחַ טוֹבָה מִן רוּחַ נְכָאָה וְכוּ׳ .וְזֶהוּ ׳אֲזַמְּרָה׳ .דַּיְקָא ,בְּחִינַת נִגּוּנִים וְכוּ׳

וְכֵן צְרִיכִין לָדוּן אֶת אַחֵרִים לְכַף זְכוּת ,אֲפִילּוּ רָשָׁע גָּמוּר צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא בּוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן ,שָׁם .וּמִי שֶׁיָּכוֹל זֹאת לִמְצֹא נְקֻדָּה טוֹבָה אֲפִילּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת חַזָּן וּלְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם .וְדַע שֶׁכָּל אֶחָד מִצַּדִּיקֵי הַדּוֹר בּוֹנֶה מִשְׁכָּן, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא )שבת קיט ,(:בְּשִׁבִיל זֶה הֵם מַתְחִילִין מִן ׳וַיִּקְרָא׳ וְכוּ׳ )ויקרא רבה פרשה ז ,ג ,(עַיֵּן שָׁם .וְזֶה הַצַּדִּיק שֶׁיָּכוֹל ,לְלַקֵּט כָּל הַטּוֹב שֶׁנִּמְצָא בְּכָל אֶחָד, הוּא יוֹדֵעַ כָּל הַבְּחִינוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל הַמִּשְׁכָּנוֹת הַנַּ״ל שֶׁבּוֹנִין הַצַּדִּיקִים שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין הַתִּינוֹקוֹת הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב

ב וְזֶה בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה, כִּי כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה שֶׁרָחוֹק מֵה׳ יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, זֶה בְּחִינַת שָׁנָה שֶׁהִיא אֶחָד מִשִּׁשִּׁים בְּמִיתָה וּכְשֶׁמְּחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עֲדַיִן, וּמְחַיֶּה וּמְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ וּמְעוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ ,לַעֲבֹדַת ה׳ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, זֶה בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה. וְזֶה בְּחִינַת )תהלים ג ,ב ״ה׳ מָה רַבּוּ צָרָי רַבִּים״ וְכוּ׳ הֵינוּ הַצָּרִים שֶׁל הַנֶּפֶשׁ שֶׁהֵם הַחֲטָאִים וְהַפְּגָמִים שֶׁל כָּל אֶחָד, שֶׁזֶּה עִקַּר צָרוֹת הָאָדָם, וּכְשֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם ,חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי הֵם רוֹצִים לְהַפִּיל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ עוֹד שׁוּם תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם )וְזֶהוּ )שם ג :״רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בֵּאלֹהִים סֶלָה״ ,וַאֲזַי הוּא בִּבְחִינַת שָׁנָה כַּנַּ״ל ,וְזֶהוּ )שם ,ו :״אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה״, כִּי זֶה בְּחִינַת שָׁנָה כַּנַּ״ל .אֲבָל בֶּאֱמֶת הָאָדָם אָסוּר לְיַאֵשׁ עַצְמוֹ ,וְצָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר לְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ עַל־יְדֵי הַמְעַט טוֹב שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן כַּנַּ״ל ,וְזֶהוּ )שם :״הֶקִיצוֹתִי כִּי ה׳ יִסְמְכֵנִי״, שֶׁאֲנִי מִתְגַּבֵּר וּמִתְעוֹרֵר .מִשְּׁנָתִי, כִּי אֵינִי מְיָאֵשׁ עַצְמִי עֲדַיִן ׳כִּי ה׳ יִסְמְכֵנִי׳

כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁאָדָם מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ זֶה בְּחִינַת אֱלֹקוּת כִּבְיָכוֹל, כִּי כָּל הַטּוֹב מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אוֹרַיְיתָא וְיִשְׂרָאֵל וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלָּא חַד )זוהר אחרי דף עג ,(.נִמְצָא כְּשֶׁיֵּשׁ בְּיִשְׂרָאֵל אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה דְּהַיְנוּ אֵיזֶה מִצְוָה אוֹ :דָּבָר טוֹב, זֶה הַטּוֹב הוּא אַחְדוּת גָּמוּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי ״טוֹב ה׳ לַכֹּל״ )תהלים קמה ,ט ,(וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב )שם לד ,ט( ״טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה׳״, כִּי כָּל הַטּוֹב שֶׁנִּמְצָא בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, הוּא הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ .וְזֶהוּ ׳כִּי ה׳ יִסְמְכֵנִי׳ הֵינוּ הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁאֲנִי מוֹצֵא בְּעַצְמִי שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלֹקוּת בְּחִינַת ׳טוֹב ה׳ לַכֹּל׳, זֶה הוּא סוֹמֵךְ אוֹתִי וּמַקִּיץ .אוֹתִי מֵהַשֵּׁנָה

וַאֲזַי )שם ב, ז(: ״לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי״, כִּי שׁוּב אֵינִי מִתְיָרֵא מֵהֶם, אַף־עַל־פִּי שֶׁהֵם כַּמָּה רְבָבוֹת פְּגָמִים וַחֲטָאִים שֶׁעוֹמְדִים עָלַי לְהַפִּילֵנִי חַס וְשָׁלוֹם, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֲנִי מוֹצֵא בְּעַצְמִי עוֹד אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עַל־יְדֵי־זֶה אֲנִי מִתְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲנִי נִכְנָס בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֶזְכֶּה לִתְשׁוּבָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כִּי כָּל הָרַע נִדְחֶה מִפָּנֵי מְעַט הַטּוֹב שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ וּמְחַיֶּה וּמֵרִים אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, כִּי מְעַט מִן הָאוֹר דּוֹחֶה הַרְבֵּה מִן הַחֹשֶׁךְ כַּיָּדוּעַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת ״הֶקִיצוֹתִי וְעוֹדִי עִמָּךְ״, עַל־יְדֵי הָ׳עוֹד מְעַט׳ וְכוּ׳ שֶׁלִּי, דְּהַיְנוּ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל, בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי ׳בְּעוֹדִי׳ כַּנַּ״ל, וְזֶהוּ ׳וְעוֹדִי עִמָּךְ׳ הַיְנוּ הָעוֹד מְעַט שֶׁלִּי שֶׁהוּא עֲדַיִן עִמָּךְ כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה ׳הֶקִיצוֹתִי׳ כִּי זֶה בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה כַּנַּ״ל

ג וְזֶה בְּחִינַת )שם נז, ט(: ״עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר״, הַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהִתְעוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ מִשְּׁנָתוֹ וּמִנְּפִילָתוֹ, וְעַל־יְדֵי מָה יִתְעוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן. וְזֶהוּ: ׳אָעִירָה שָׁחַר׳, כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הִיא בְּבְחִינַת ׳שַׁחַר׳, בְּבְחִינַת )שיר השירים א, ה(: ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם״. כִּי מֵחֲמַת שֶׁזּאת הַנְּקֻדָּה מְעֹרֶבֶת בְּפִסְלֶת הַרְבֵּה וּבִפְגָמִים הַרְבֵּה שֶׁפָּגַם זֶה הָאָדָם, עַל־יְדֵי־זֶה נִדְמֶה שֶׁהִיא שְׁחוֹרָה כִּי מֻנַּחַת בְּקַרְדּוּת וּבְשַׁחֲרוּת חַס וְשָׁלוֹם אֶצְלוֹ, אֲבָל כְּשֶׁדָּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וּמְעוֹרֵר וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל, אֲזַי הִיא אוֹמֶרֶת: ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה ...אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת״ וְכוּ׳, ׳כִּי אֵין הַשַּׁחֲרוּת מִשֶּׁלִּי׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם. כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה בְּעַצְמָהּ שֶׁיֵּשׁ אֵצֶל הָאָדָם אֲפִילּוּ אֵצֶל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, הִיא נָאוָה וְיָפָה מְאֹד, רַק שֶׁהַשַּׁחֲרוּת חוֹפָה עָלֶיהָ. אֲבָל כְּשֶׁמְּעוֹרְרִין אוֹתָהּ, הִיא אוֹמֶרֶת: ׳שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה׳, ׳אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת׳, כִּי מִצַּד עַצְמִי אֲנִי נָאוָה עַד מְאֹד.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )שמות רבה מט, ב(: ״שְׁחוֹרָה אֲנִי״ -- ׳בְּמַעֲשֶׂה הָעֵגֶל׳, ״וְנָאוָה אֲנִי״ -- ׳בְּמַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן׳, הַיְנוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ לִי חֲטָאִים הַרְבֵּה וְנִתְרַחֲקְתִּי מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בְּחִינַת מַעֲשֶׂה הָעֵגֶל שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי ׳כָּל הַמּוֹדֶה בָּעֲבוֹדָה זָרָה כְּאִלּוּ כּוֹפֵר בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ׳ )שבועות כט(. אַף־עַל־פִּי־כֵן ״וְנָאוָה אֲנִי״ -- ׳בְּמַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן׳, הַיְנוּ בְּחִינַת מְעַט טוֹב שֶׁאֲנִי מוֹצֵא עַצְמִי עֲדַיִן. כִּי תֵּכֶף אַחַר מַעֲשֶׂה הָעֵגֶל נִצְטַוּוּ עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְרָצָה ה׳ יִתְבָּרַךְ לְיִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדָם, כִּי מֹשֶׁה הָיָה יָכוֹל זֹאת לִמְצֹא נְקֻדָּה טוֹבָה אֲפִילּוּ בְּהַפָּחוֹת שֶׁבַּפְּחוּתִים, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּינוּ זַ״ל כַּמָּה פְּעָמִים )בלקוטי תנינא פב, (וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם תָּמִיד, אֲפִילּוּ כְּשֶׁפָּגְמוּ בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ בְּמַעֲשֶׂה הָעֵגֶל, אַף־עַל־פִּי־כֵן מָצָא בָּהֶם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת. וְעַל־כֵּן אָמַר מֹשֶׁה )שמות לב, יא(: ״לָמָּה ה׳ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ״ וְכוּ׳, כִּי הוּא מָצָא הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם, וַאֲזַי נִדְחֶה הָרָע לְגַמְרֵי כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אָמַר: ׳לָמָּה ה׳ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ׳, כִּי הָרָע אֵינוֹ נֶחְשָׁב כְּלָל כְּנֶגֶד מְעַט הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם עֲדַיִן. וְה׳ יִתְבָּרַךְ נִתְרָצָה לוֹ ״וַיִּנָּחֶם עַל הָרָעָה״ וְכוּ׳ )שמות לב, יד(, (וְאָז לִמֵּד ה׳ יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה סֵדֶר תְּפִלָּה, וְסִדֵּר לְפָנָיו שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְזֶהוּ )שמות לג, יט(: ״וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי״ וְכוּ׳, שֶׁלִּמְּדוֹ וְגִלָּה לוֹ כָּל הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ יִתְבָּרַךְ כְּבְיָכוֹל, כְּדֵי שֶׁיֵּדַע שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ טוֹב לַכֹּל תָּמִיד, וְיוּכְלִין לְעוֹרֵר הַטּוֹב בְּהַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, וּלְהַכְנִיסוֹ בְּכַף זְכוּת וּלְהַחֲזִירוֹ בִּתְשׁוּבָה.

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, בְּחִינַת )שם לד, ו(: ״ה׳ ה׳ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם״ וְכוּ׳, שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ מָלֵא רַחֲמִים וְטוֹב לַכֹּל, וּמַאֲרִיךְ אַף לַצַּדִּיקִים וְלָרְשָׁעִים )סנהדרין קיא(. כִּי הוּא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְדָן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת וּמוֹצֵא נְקֻדָּה טוֹבָה אֲפִילּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַכְרִיעַ אוֹתָם לְכַף זְכוּת כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת )שמות לד, ז(: ״נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים״, שֶׁבְּחִינַת הַחֶסֶד, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְדָן לְכַף זְכוּת וּמוֹצֵא נְקֻדָּה טוֹבָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, זֶה הַחֶסֶד נֹצֵר וּמַמְתִּיק ׳לָאֲלָפִים׳, הַיְנוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ כְּנֶגֶד זֶה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת פְּגָמִים שֶׁפָּגַם אוֹתוֹ הָאָדָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן מְעַט הַטּוֹב שֶׁמּוֹצֵא עַל־יְדֵי הַחֶסֶד כַּנַּ״ל, דּוֹחֶה הַכֹּל כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה )שם(: ״נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע״ וְכוּ׳, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָס בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל

ד וְאָז כְּשֶׁנִּתְרָצָה ה׳ יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה, עַל־יְדֵי שֶׁמָּצָא טוֹב בְּכָל יִשְׂרָאֵל אֲפִילּוּ אַחַר מַעֲשֶׂה הָעֵגֶל כַּנַּ״ל, כִּי מֹשֶׁה הָיָה כֻּלּוֹ טוֹב בִּבְחִינַת )שם ב, ב(: ״וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא״, וְעַל־כֵּן הָיָה לוֹ כֹּחַ תָּמִיד לִמְצֹא הַטּוֹב בְּכָל אֶחָד, אֲפִילּוּ בְּהַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרָצָה ה׳ יִתְבָּרַךְ כַּנַּ״ל, וַאֲזַי צִוָּה לָהֶם עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁיָּבִיא כָּל אֶחָד נְדָבַת לִבּוֹ לִמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי הָיָה מְעוֹרֵר הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד, וְכָל אֶחָד כְּפִי הַטּוֹב שֶׁהָיָה לוֹ, הֵבִיא נְדָבַת לִבּוֹ הַטּוֹב לִמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן נִבְנָה מִכָּל הַטּוֹב שֶׁנִּתְבָּרֵר מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת )שם כה, ג(: ״זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי״ וְכוּ׳, שֶׁהֵבִיא כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁלּוֹ. כִּי ׳זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת׳ וְכוּ׳, הֵם בְּחִינַת הַגְּוָנִין עִלָּאִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל )עיין זוהר יתרו דף צ, (:שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר״ )ישעיה מט, ג(, שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִגְּוָנִין סַגִּיאִין, הַיְנוּ הַנְּקֻדּוֹת

טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִגָּוָנִין סַגִּיאִין .כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נְקֻדָּה טוֹבָה ,אֲפִילּוּ בְּהַפְחוּתִים שֶׁבָּהֶם ,מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ ,כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר )בסימן לד ,(וְה׳ יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בָּהֶם כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַגָּוָנִין שֶׁהָיוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְהַמִּשְׁכָּן בְּחִינַת ׳זָהָב וָכֶסֶף׳ וְכוּ׳ שֶׁהֵבִיא כָּל אֶחָד מִנְּדָבַת לִבּוֹ הַטּוֹב ,כִּי שָׁם הָיוּ כְּלוּלִים כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,שֶׁהֵם בְּחִינַת גָּוָנִין עִלָּאִין שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל .וְעַל־כֵּן אַחַר מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל שֶׁאָז הֶצְרַךְ מֹשֶׁה לְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל ,עַל־כֵּן אָז נִצְטַוּוּ עַל מְלֶאכֶת - הַמִּשְׁכָּן .כִּי הַמִּשְׁכָּן נִבְנָה מִזֶּה מִנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הַנַּ״ל ,כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ ״שְׁחוֹרָה אֲנִי״ -- ׳בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל׳ ,״וְנָאוָה אֲנִי״ ׳בִּמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן׳ ,הַיְנוּ בַּנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁאֲנִי מוֹצֵא בְּעַצְמִי ,שֶׁהֵם בְּחִינַת מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן כַּנַּ״ל -.

וְכֵן מוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּינוּ הַנַּ״ל ,שֶׁעַל־יְדֵי הַטּוֹב שֶׁמּוֹצְאִין בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל ,עַל־יְדֵי־זֶה נִבְנָה הַמִּשְׁכָּן .וְעַל־כֵּן זֶה שֶׁיָּכוֹל לִמְצֹא כָּל הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת חַזָּן כַּנַּ״ל ,הוּא יוֹדֵעַ כָּל הַבְּחִינוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעִנְיַן הַמִּשְׁכָּן שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהַצַּדִּיקִים הַנַּ״ל ,עַיֵּן שָׁם .כִּי עִקַּר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן הוּא עַל־יְדֵי־זֶה ,עַל־יְדֵי הַטּוֹב הַנַּ״ל .וּבָזֶה מְקֻשָּׁרִים הֵיטֵב דִּבְרֵי רַבֵּינוּ הַנַּ״ל ,עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב

ה וְזֶהוּ ״עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה״ וְכוּ׳ ,וְעַל־יְדֵי מַה אוּכַל לְהִתְעוֹרֵר ,עַל־יְדֵי ״אָעִירָה שָׁחַר״ ,עַל־יְדֵי מַה שֶּׁאֲנִי מְעוֹרֵר הַשָּׁחַר ,הַיְנוּ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁהִיא בְּחִינַת ׳שַׁחַר׳ ,בְּחִינַת ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה״ ,עַל־יְדֵי־זֶה אוּכַל לְהִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתִי וּנְפִילָתִי וְכוּ׳ כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת ״עוּרָה הַנֵּבֶל״ וְכוּ׳ ,כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִין בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״ כַּנַּ״ל

וְזֶה מְרֻמָּז בְּדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ ׳יִתְגַּבֵּר כַּאֲרִי לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר לַעֲבֹדַת בּוֹרְאוֹ׳ ,שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ וּנְפִילָתוֹ ,וְעַל־יְדֵי מַה יִתְעוֹרֵר ,עַל־יְדֵי שֶׁיְּהֵא הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר ,הַיְנוּ כַּנַּ״ל ,שֶׁיְּעוֹרֵר הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינוֹת ׳שַׁחַר׳ בְּחִינַת ׳אֲעִירָה שָׁחַר׳ ,וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ וּנְפִילָתוֹ וְכוּ׳ ,כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר׳ ,כִּי עִקַּר הַהִתְעוֹרְרוּת מֵהַשֵּׁנָה הַנַּ״ל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם׳ אִישׁ הַחֶסֶד )זוהר משפטים דף קיט(: דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁמַּטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְדָן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת כַּנַּ״ל .וְעַל־כֵּן הָיָה אַבְרָהָם מְגַיֵּר גֵּרִים )ב״ר פד ,ד ,(כִּי הָיָה מַטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד ,וּמָצָא נְקֻדָּה טוֹבָה בְּכָל אֶחָד ,וְעַל־יְדֵי־זֶה קֵרֵב הַכֹּל לַה׳ יִתְבָּרַךְ כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמַךְ הַהַגָּ״ה ׳שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָמִיד׳ ,הַיְנוּ שֶׁתָּמִיד אֲנִי מֵשִׂים וּמְשַׁוֶּה ה׳ לְנֶגֶד עֵינַי ,כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאֲנִי רָחוֹק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ ,אַף־ עַל־פִּי־כֵן ה׳ לְנֶגְדִּי תָמִיד בְּכָל מָקוֹם ,כִּי אֲנִי מוֹצֵא בְּעַצְמִי נְקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל .וְזֶה פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק )תהלים טז ,ח(: ״שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט״ ,הַיְנוּ שֶׁתָּמִיד אֲנִי מֵשִׂים ה׳ לְנֶגְדִּי אֲפִילּוּ בַּמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת חַס וְשָׁלוֹם ,כִּי ״מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט״ ,כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳יָמִין׳ בְּחִינַת אַבְרָהָם בְּחִינַת חֶסֶד ,עַל־יְדֵי־זֶה ״בַּל אֶמּוֹט״ בְּבְחִינַת )שם צד ,יח (״אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ ה׳ יִסְעָדֵנִי״ ,כִּי עַל־יְדֵי ׳הַחֶסֶד׳ הַיְנוּ שֶׁמַּטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְדָן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת ,וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עֲדַיִן ,עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לִמְצֹא ה׳ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד ,וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם.

וְזֶהוּ )שם ,יט (:״בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי״ ,הַיְנוּ כְּשֶׁרוֹב הַמַּחֲשָׁבוֹת מְבַלְבְּלִין אוֹתִי וְרוֹצִין לְהַפִּיל אוֹתִי חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי רִבּוּי הַפְּגָמִים וְכוּ׳ ,אֲזַי ״תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי״ ,דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁה׳ יִתְבָּרַךְ מְנַחֵם אוֹתוֹ בְּמַה שֶּׁעוֹזֵר לוֹ לִמְצֹא אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה בְּעַצְמוֹ ,וְזֶהוּ נֶחָמָתוֹ וּבָזֶה מְשַׁעֲשֵׁעַ נַפְשׁוֹ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל

ו נִמְצָא שֶׁעִקַּר בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה הוּא עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצְאִין בְּעַצְמוֹ ,אֲפִילּוּ כְּשֶׁהוּא חַס וְשָׁלוֹם בַּמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד וְכוּ׳ כַּנַּ״ל ,וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל .כִּי בַּלַּיְלָה שֶׁהוּא זְמַן הַשֵּׁנָה ,אָזַי הַשְּׁכִינָה מְבָרֶרֶת בְּרוּרִים כַּיָּדוּעַ )שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי הַלַּיְלָה דְּרוּשׁ ד וּבִפְרִי עֵץ חַיִּים שַׁעַר תִּקּוּן חֲצוֹת פֶּרֶק ב .(וְזֶה מְרֻמָּז עַל הַנַּ״ל ,שֶׁכְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּחִינַת הַשֵּׁנָה עַל הָאָדָם ,אֲזַי צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ כַּנַּ״ל .וְזֶה בְּחִינַת )תהלים עז ,ז (״אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלַּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי״ ,שֶׁבַּלַּיְלָה ,וְחוֹשֵׁךְ ,בְּחִינַת שֵׁנָה ,אָז ״עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי״ ,שֶׁאֲנִי מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ הָרוּחַ טוֹבָה בְּחִינַת נְקֻדָּה טוֹבָה וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים כַּנַּ״ל ,בְּחִינַת ״אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלַּיְלָה״ וְכַנַּ״ל .וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁמִּתְגַּבֵּר לְהִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ עַל־ יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ כַּנַּ״ל ,עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה ,כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַק כְּשֶׁזּוֹכֶה לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,בִּבְחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת סֵדֶר הַתְּפִלָּה ,שֶׁבַּתְּחִלָּה אוֹמְרִים קָרְבָּנוֹת וּקְטֹרֶת )אוה״ח סימן מח ,(שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרוּרִים שֶׁמּוֹצְאִין וּמְבָרְרִין נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִילּוּ מִבְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת ,מִתַּכְלִית הָעֲשִׂיָּה כַּיָּדוּעַ )עיין שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי תְּפִלַּת הַשַּׁחַר דְּרוּשׁ ב ,וּבִפְרִי עֵץ חַיִּים שַׁעַר הַתְּפִלָּה פֶּרֶק ה ,(כִּי זֶה עִקַּר בְּחִינַת הַקָּרְבָּן לְהַעֲלוֹת מִבְּהֵמָה לְאָדָם

,וְזֶה בְּחִינַת קְטֹרֶת שֶׁהָיוּ בָּהֶם חֶלְבְּנָה, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּבָרְרִין וּמוֹצְאִין הַטּוֹב אֲפִילּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת ׳חֶלְבְּנָה׳ וּכְמוֹ שֶׁלָּמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל מִזֶּה )כְּרֵיתוּת ו :(״כָּל תְּפִלָּה שֶׁאֵין בָּהּ מִתְּפִלַּת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָהּ תְּפִלָּה״, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת קְטֹרֶת, עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין וּמוֹצְאִין נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִילּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת ׳חֶלְבְּנָה׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת, הַיְנוּ עֲשָׂרָה סַמָּנִים חוּץ חֶלְבְּנָה, זֶה בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי זִמְרָה, שֶׁהֵם נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין וּמוֹצְאִין הַטּוֹב שֶׁבְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, בִּבְחִינַת ׳חֶלְבְּנָה׳ כַּנַּ״ל

ז וּכְשֶׁאָנוּ אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הַקָּרְבָּנוֹת כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל :״כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה כְּאִלּוּ הִקְרִיב עוֹלָה״ וְכוּ׳ )עיין מְנָחוֹת קי :(.כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַקָּרְבָּנוֹת הוּא בִּבְחִינַת הַדִּבּוּר, לְהַעֲלוֹת מִ׳דּוֹמֵם צוֹמֵחַ חַי׳ לְ׳מְדַבֵּר׳, כִּי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת כְּשֶׁעוֹלִין מִמָּקוֹם שֶׁעוֹלִין, מִמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, הָעִקָּר הוּא שֶׁיַּעֲלוּ לִבְחִינַת דִּבּוּר כִּי מִתְּחִלָּה כְּשֶׁאֵין נִתְבָּרֵר וְנִכָּר הַטּוֹב מֵהַמַּת הָרָע שֶׁחוֹפֶה עָלָיו, אֲזַי הוּא בִּבְחִינַת אִלֵּם שֶׁאֵין לוֹ דִּבּוּר, בִּבְחִינַת )תהלים לט ,ג (״נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב״ וְכוּ׳, וּכְשֶׁמַּגְבִּיהִין אֶת הַטּוֹב כַּנַּ״ל, אֲזַי עִקַּר הִתְגַּלּוּת הַטּוֹב וַעֲלָיָתוֹ הוּא בְּחִינַת הַדִּבּוּר. וְזֶה בְּחִינַת )שיר השירים ב, יד (״יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה״, זֶה בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁהִיא בְּחִינַת ״יוֹנָה תַּמָּה״ -- ״שְׁתְמִימָה עִם בֶּן זוּגָהּ, וְאֵינָהּ מַנַּחַת אוֹתוֹ לְעוֹלָם׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )שיר השירים רבה א, טו (כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד אֲפִילּוּ בְּהַפָּחוֹת שֶׁבַּפְּחוּתִים הִיא דְּבוּקָה תָּמִיד עִם ה׳ יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא, וּכְשֶׁהִיא נוֹפֶלֶת חַס וְשָׁלוֹם בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת הַמַּקִּיפִין אוֹתָהּ מִכָּל צַד בִּבְחִינַת ״יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה״ בְּתַכְלִית הַהַסְתָּרָה, אֲזַי ה׳ יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר לָהּ :״הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִינִי אֶת קוֹלֵךְ, כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאַיִךְ נָאוֶה״, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאַתָּה ״בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה״, אַף־עַל־פִּי־כֵן אַתָּה בְּעַצְמְךָ נָאוֶה מְאֹד, בִּבְחִינַת ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה״ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן תִּגְלֶה אֶת עַצְמְךָ וְתַרְאֶה אֶת מַרְאַיִךְ, כִּי עֲדַיִן אַתָּה נָאֶה. כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה נָאוָה תָּמִיד, וְעַל־כֵּן ״הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ״, הַיְנוּ שֶׁתִּגָּלֶה וְתִמָּצֵא מַרְאוֹת יְפֵי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה ״הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ״, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְדִבּוּר, כִּי אָז יְכוֹלִין לְדַבֵּר לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַה׳ יִתְבָּרַךְ, כִּי מִקֹּדֶם לֹא הָיָה יָכוֹל לְדַבֵּר כְּלָל כַּנַּ״ל

וְזֶהוּ בְּחִינַת )שי השירים ח :(״הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִינִי״. וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י :״הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים״ -- ׳בֵּין הָאֻמּוֹת׳ וְכוּ׳. הַיְנוּ בְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים וּמְנֻחִים בֵּין הָאֻמּוֹת, שֶׁהֵם הַתַּאֲוֹת רָעוֹת וּפְגָמִים וְכוּ׳, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֻמּוֹת הָעוֹלָם כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר )סימן לו, וְה׳ יִתְבָּרַךְ מִתְאַוֶּה לְקוֹלָם. וְזֶהוּ ״חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִינִי״. כִּי ה׳ יִתְבָּרַךְ מִתְאַוֶּה שֶׁיִּתְגַּלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיַשְׁמִיעוּ אֶת קוֹלָם בְּזֶמֶר וְהַלֵּל לַה׳ יִתְבָּרַךְ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת הַקָּרְבָּן. שֶׁמַּעֲלִין הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת לִבְחִינַת מְדַבֵּר כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן ׳הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה כְּאִלּוּ הִקְרִיב׳ וְכוּ׳ )מנחות קי, (.כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַקָּרְבָּן הוּא בִּבְחִינַת הַדִּבּוּר כַּנַּ״ל

ח וְזֶה בְּחִינַת )מגילה ג :(.״כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם״. כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַקָּרְבָּן, שֶׁהוּא לְמִצֹא וּלְבָרֵר הַנְּקֻדָּה טוֹבָה מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת, מִבְּחִינַת הַבַּהֲמִיּוּת, הוּא עַל־יְדֵי הַכֹּהֵן אִישׁ הַחֶסֶד, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְטֶה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְדָן לְכַף זְכוּת, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצְאִין נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּכָל מַדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַקָּרְבָּנוֹת כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כָּל תִּקּוּנֵי הַקָּרְבָּן נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַכֹּהֵן אִישׁ הַחֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַבְרָהָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )תהלים קי :(״אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם״, וְכַנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים כַּנַּ״ל, וְזֶה בְּחִינַת ׳לְוִיִּם בְּדוּכָנָם׳ שֶׁהָיוּ מְנַצְּחִים בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן בִּשְׁעַת הַקְרָבַת הַקָּרְבָּן, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַקָּרְבָּן הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַכֹּהֵן אִישׁ הַחֶסֶד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁמְּבָרְרִין וּמוֹצְאִין טוֹב עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְטִין כְּלַפֵּי חֶסֶד, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים כַּנַּ״ל. ׳וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָן׳ שֶׁהָיוּ עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, זֶה בְּחִינַת הַדִּבּוּר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיוּ מַעֲלִים הַטּוֹב לְהַדִּבּוּר שֶׁזֶּה עִקַּר עֲלִיָּתוֹ כַּנַּ״ל

וְעַל־כֵּן הָיוּ אַנְשֵׁי הַמַּעֲמָד קוֹרִין בְּפָרָשַׁת ׳בְּרֵאשִׁית׳ וּבְפָרָשַׁת ׳הַאֲזִינוּ׳ )תענית כו, (.כִּי מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית עִקָּרוֹ עַל־יְדֵי בְּרוּר הַטּוֹב, בִּבְחִינַת ׳וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית׳. וְזֶה בְּחִינַת ״כִּי טוֹב״ הַנֶּאֱמַר בְּכָל שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי קֹדֶם תִּקּוּן מַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית נֶאֱמַר )בראשית א :(״וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְחֹשֶׁךְ״, זֶה בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הָרָע שֶׁחוֹפֶה עַל הַטּוֹב, וְהַתִּקּוּן הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת״ -- ׳דָּא רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ׳ )ב״ר ב, ד, (שֶׁהוּא בְּחִינַת הַטּוֹב, כִּי כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצְאִין בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, זֶה בְּחִינַת הִתְנוֹצְצוּת מָשִׁיחַ, כִּי עִקַּר הַטּוֹב הוּא מָשִׁיחַ, בְּחִינַת מֹשֶׁה, בִּבְחִינַת )רות ג :(״וְהָיָה בַבֹּקֶר אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל״. וְעַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ אֱלֹהִים, רוּחַ טוֹבָה, בְּחִינַת ׳רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ׳, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קִיּוּם וּבִנְיַן הָעוֹלָם. וְעַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצְאִין מִתּוֹךְ ״וְהַתֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ״ וְכוּ׳, כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה נִכְנָס בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת, וְאָז נִתְגַּלֶּה הָאוֹר וְנִבְדָּל וְנִפְרָשׁ אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וְהַחֹשֶׁךְ״ וְכוּ׳, כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה נִכְנָס בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת, וְאָז נִתְגַּלֶּה הָאוֹר וְנִבְדָּל וְנִפְרָשׁ

הַחוֹשֵׁךְ מִן הָאוֹר, הָרָע מִן הַטּוֹב וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל. נִמְצָא, שֶׁעִקַּר מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצְאִין וּמְבָרְרִין הַנְּקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת (תיקו״ז הקדמה דף יב ע״צִיּוּרָא דְמַשְׁכְּנָא כְּצִיּוּרָא דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית״, כִּי הַמִּשְׁכָּן הוּא גַּם כֵּן מִבְּחִינַת הַטּוֹב שֶׁנִּתְבָּרֵר וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הָיוּ עוֹסְקִים אֲנָשֵׁי הַמַּעֲמָד שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין עַל הַקָּרְבָּנוֹת, בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כִּי הַקָּרְבָּן הוּא בְּבְחִינַת מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַטּוֹב וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הָיָה הַקָּרְבָּן נַעֲשֶׂה בַּמִּשְׁכָּן אוֹ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַמִּשְׁכָּן וְהַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ הֵם גַּם כֵּן נִבְנִים עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַטּוֹב וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת (דברים ג ״הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה״ הַנֶּאֱמַר בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ (גיטין נו.).

וְזֶה בְּחִינַת פָּרָשַׁת ׳הַאֲזִינוּ׳ שֶׁהָיוּ קוֹרִין אַנְשֵׁי הַמַּעֲמָד, כִּי פָּרָשַׁת ׳הַאֲזִינוּ׳ הִיא הַשִּׁירָה שֶׁהִבְטִיחַ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֹא תִשָּׁכַח הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים לא ״וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת״ וְכוּ׳, שֶׁאֲפִילּוּ בְּתַכְלִית הַהֶסְתָּרָה בְּחִינַת (שם ״וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר״ תִּהְיֶה הַשִּׁירָה לְעֵד, כִּי הַשִּׁירָה מְרַמֶּזֶת שֶׁאֲפִילּוּ אִם יִשְׂרָאֵל רְחוֹקִים מְאֹד מֵה׳ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַהֶסְתָּרָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם קְרוֹבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עֲדַיִן נִמְצָאִים בָּהֶם אֲפִילּוּ בְּהַפְחוּתִים נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְכַנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת (שם לב ״כִּי חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב וְכוּ׳, יִמְצָאֻהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר״, שֶׁאֲפִילּוּ ״בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ״ מוֹצְאִין ״חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ״, הַיְנוּ בְּחִינַת נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת ״חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן קוֹרִין בְּפָרָשַׁת ׳הַאֲזִינוּ׳ עַל הַקָּרְבָּנוֹת וְכַנַּ״ל, כִּי עַל־כֵּן נִקְרֵאת פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ -- שִׁירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וְעָנְתָה הַשִּׁירָה״ וְכוּ׳. כִּי מֵהַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הַנַּ״ל, שֶׁמּוֹצְאִין ״בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ״ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, מִזֶּה נַעֲשֶׂה שִׁירָה וְנִגּוּן כַּנַּ״ל.

וְאַחַר אֲמִירַת הַקָּרְבָּנוֹת וּקְטֹרֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁמְּבָרְרִין וּמוֹצְאִין נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִילּוּ בַּמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מְאֹד כַּנַּ״ל, אַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״, ׳אֲזַמְּרָה׳ דַּיְקָא כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַזְּמִירוֹת וְהַנִּגּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין וּמוֹצְאִין נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁבַּמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי דְזִמְרָה פָּסוּק ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״ הַנַּ״ל, וְכַנַּ״ל.

ט וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים בִּרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע, וּמְבָרְכִין לַה׳ יִתְבָּרַךְ עַל חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁמְּחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד, זֶה בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שֶׁנִּבְנָה מֵהַטּוֹב הַנַּ״ל, כַּנַּ״ל. כִּי צִיּוּרָא דְמַשְׁכְּנָא כְּצִיּוּרָא דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית כַּנַּ״ל וְשָׁם עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נו ז׳כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים, נְאֻם ה׳ אֱלֹהִים מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳. כִּי עִקַּר בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הוּא עַל־יְדֵי שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצֵא גַּם בְּהַנִּדָּחִים וְהָאֲבֵדִים נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וּמְקַבֵּץ אוֹתָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְעַל־יְדֵי־זֶה הַטּוֹב שֶׁיִּתְקַבֵּץ בְּעֵת בִּיאַת הַגּאֵל, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּחִינַת ״הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה״ כַּנַּ״ל. וְשָׁם עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה כַּנַּ״ל כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַק עַל־יְדֵי־זֶה, עַל־יְדֵי הַטּוֹב שֶׁמּוֹצְאִין כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן קֹדֶם הַתְּפִלָּה אוֹמְרִים קָרְבָּנוֹת וּפְסוּקֵי דְזִמְרָה, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּבָרְרִין הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ׳, וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה נִגּוּנִים וּזְמִירוֹת כַּנַּ״ל, וְאַחַר־כָּךְ בּוֹנִין מִזֶּה מִשְׁכָּן, שֶׁשָּׁם עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה. וְזֶה בְּחִינַת בִּרְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהֵם בְּחִינַת הֵיכָלוֹת דְּקֻדְשָׁה, בְּחִינַת מִשְׁכָּן בְּחִינַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם הֵם הֵיכָלוֹת דְּקֻדְשָׁה, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים אָז: ״וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית׳, כִּי צִיּוּרָא דְמַשְׁכְּנָא כְּצִיּוּרָא דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית כַּנַּ״ל. וּמִשָּׁם מִבְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן, מִקַּבְּלִין הַתְּנוּקוֹת הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא. וְזֶה בְּחִינַת קְרִיאַת שְׁמַע, בְּחִינַת ״וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ״ וְכוּ׳, ״וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם״ וְכוּ׳. כִּי עִקַּר בְּחִינַת קְרִיאַת שְׁמַע, הוּא מִבְּחִינַת הַטּוֹב שֶׁנִּתְבָּרֵר כַּנַּ״ל וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְיַחֵד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל־יְדֵי הַעֲלָאַת מַיִן נוּקְבִין, שֶׁמִּתְפָּאֶרֶת הַשְּׁכִינָה כְּבְיָכוֹל, חָזֵי בַּמֶּה בָּרָא קָאָתֵינָא לְגַבָּךְ (זוהר ויקרא יג ע״ב.). וְכָל זֶה עַל־יְדֵי מַה שֶּׁמּוֹצְאִין נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִילּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶה בְּחִינַת הַעֲלָאַת מ״ן, לְהַעֲלוֹת הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי עִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת. וּבָזֶה מִתְפָּאֶרֶת בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי זֶה עִקַּר כְּבוֹד ה׳ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּינוּ זַ״ל כַּמָּה פְּעָמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (יתרו דף סז ע״ב:): ׳כַּד אַתֵּי יִתְרוֹ דַיְקָא, כְּדֵין אִסְתַּלַּק וְאִתְיַקַּר שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא׳. כִּי דַיְקָא כְּשֶׁנִּתְרוֹמְמוּ וְנִתְעַלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים לְמַטָּה מְאֹד, בָּזֶה דַּיְקָא מִתְפָּאֶרֶת הַשְּׁכִינָה כְּבְיָכוֹל בְּיוֹתֵר. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְיַחֵד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּחִינַת ״ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד״ כַּיָּדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת (שמות כו ״וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד״, שֶׁנִּכְלָלִין כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז מַתְחִילִין לְהִתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה שֶׁל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, וּמַתְחִילִין: ׳אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח׳ וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהִתְפַּלֵּל עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצְאִין הַטּוֹב וְעוֹשִׂין מִשְׁכָּן וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְאָז יְכוֹלִין לִפְתֹּחַ פֶּה לְדַבֵּר, כִּי זֶה עִקַּר עֲלִיַּת הַטּוֹב שֶׁיַּעֲלֶה לִבְחִינַת דִּבּוּר. וְעַל־כֵּן מְבַקְּשִׁין עַל זֶה ׳אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח׳ וְכוּ׳

י וְזֶה בְּחִינַת לְבִישַׁת בְּגָדִים, שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱחוֹז הַמַּלְבּוּשׁ בְּצַד יָמִין, וּלְעוֹלָם יַגְבִּיר הַיָּמִין עַל הַשְּׂמֹאל .כִּי הָעִקָּר תָּלוּי בְּבְחִינַת יָמִין, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁמַּטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת .וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְעוֹרֵר מֵהַשֶּׂנָה בְּבְחִינַת יָמִין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין לְבוּשִׁין לְהַלְבִּישׁ אֶת נִשְׁמָתוֹ שֶׁהָיְתָה עֲרֻמָּה עַד עַכְשָׁיו, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה הַטּוֹב, בָּעֵת כַּנַּ״ל .וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין לְבוּשִׁין לְהַלְבִּישׁ אֶת נִשְׁמָתוֹ שֶׁהָיְתָה עֲרֻמָּה עַד עַכְשָׁיו, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה הַטּוֹב, בָּעֵת שֶׁהָיָה בְּבְחִינַת שֵׂנָה .וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרֻכַּת מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים, שֶׁמְּבָרְכִין בְּשַׁחֲרִית כַּמּוּבָא, כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּתְגַּלִּין, שֶׁהֵם בְּחִינַת )ישעיה מט ״יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר״, כִּי בָּהֶם מִתְפָּאֵר ה׳ יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין לְבוּשִׁין בְּחִינַת בִּגְדֵי פְּאֵר, בִּגְדֵי כָּבוֹד.

וְזֶה בְּחִינַת צִיצִית וּתְפִלִּין, שֶׁהֵם בְּחִינַת לְבוּשִׁין דְּנִשְׁמָתָא, בְּחִינַת )זוהר בראשית דף כג ״כִּי הוּא כְּסוּתָהּ לְבַדָּהּ הוּא שְׁמָלָתוֹ לְעוֹרוֹ״ -- ׳דָּא צִיצִית וּתְפִלִּין׳, שֶׁהֵם נַעֲשִׂין מֵהַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמִּתְבָּרְרִין בַּלַּיְלָה בִּבְחִינָה הַנַּ״ל, כַּמּוּבָן בִּסְפָרִים .נִמְצָא, שֶׁעִקַּר בְּחִינַת לְבוּשִׁין, בְּחִינַת בִּגְדֵי פְּאֵר כְּלָלִיּוּת הַגְּוָנִין, נַעֲשִׂין מִבְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמִּתְבָּרְרִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַגְּוָנִין כַּנַּ״ל .וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַגְבִּיר הַיָּמִין בִּשְׁעַת לְבִישָׁה )אור״ח ב, ד, (כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת יָמִין עַל־יְדֵי שֶׁמַּטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצֵא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין לְבוּשִׁין כַּנַּ״ל

יא וְכָל בִּרְכַּת הַשַּׁחַר מְרַמֵּז עַל זֶה, שֶׁמְּשַׁבֵּחַ לַה׳ יִתְבָּרַךְ שֶׁעָזָרוֹ לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת כְּדֵי שֶׁיִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ וּנְפִילָתוֹ .וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה׳, כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הִיא בְּחִינַת יוֹם, וְהָרַע הוּא בְּחִינַת לַיְלָה וְחֹשֶׁךְ, וְעַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצֵא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וַאֲזַי נִבְדָּל הָרַע, וַאֲזַי מַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה .וְזֶה בְּחִינַת ׳לְהַבְחִין בֵּין יוֹם׳ וְכוּ׳ .וְזֶה בְּחִינַת ׳שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי׳ וְכוּ׳, כִּי אִם לֹא הָיָה מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה, הָיָה יָכוֹל לִפּוֹל לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, וְהָיָה נַעֲשֶׂה גּוֹי חַס וְשָׁלוֹם, וְעַכְשָׁיו עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְעוֹרֵר וְנִתְחַזֵּק עַל־יְדֵי שֶׁעָזָרוֹ ה׳ יִתְבָּרַךְ לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן הוּא מוֹדֶה וּמְשַׁבֵּחַ לַה׳ יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי.

וְזֶה בְּחִינַת ׳פּוֹקֵחַ עִוְרִים׳, ׳מַתִּיר אֲסוּרִים׳, ׳זוֹקֵף כְּפוּפִים׳, כִּי מִתְּחִלָּה בְּעֵת שְׁנָתוֹ וּנְפִילָתוֹ הָיָה בִּבְחִינַת ׳עִוֵּר׳ הַמְגֻשָּׁשׁ בַּאֲפֵלָה, וְהָיָה בְּ׳בֵית הָאֲסוּרִים׳ מָמָּשׁ ׳וְהָיָה כָּפוּף׳ וְכוּ׳, וְעַכְשָׁיו עַל־יְדֵי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁמָּצָא בְּעַצְמוֹ עַל־יְדֵי שֶׁ׳פָּקַח ה׳ אֶת עֵינָיו׳, עַל־יְדֵי־זֶה ׳נִתַּר מֵאֲסוּרָיו׳, ׳וְנִזְקַף מִכְּפִיפָתוֹ׳ וְכוּ׳, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה בֶּאֱמֶת לָצֵאת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת, וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה כַּנַּ״ל .וְכֵן שְׁאָר הַבְּרָכוֹת כֻּלָּם מְרַמְּזִין עַל זֶה .וְזֶהוּ שֶׁמְּסַיֵּם ׳הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ׳ שֶׁנָּתַן לוֹ כֹּחַ בְּתוֹךְ עֲיֵפָתוֹ הַגְּדוֹלָה, שֶׁיּוּכַל עֲדַיִן לְהִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ .וְזֶהוּ ׳הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל .וְכָל זֶה עַל־יְדֵי הַחֶסֶד כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ שֶׁחוֹתְמִים הַגּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, כִּי הַכֹּל עַל־יְדֵי הַחֶסֶד בְּחִינַת )זוהר מקץ דף רג (׳בְּקֶר דְּאַבְרָהָם׳, עַל־יְדֵי שֶׁמַּטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, כַּנַּ״ל

יב וְזֶה בְּחִינַת ׳אַרְבַּע פָּרְשִׁיּוֹת׳ .׳פָּרָשַׁת שְׁקָלִים׳ בְּחִינַת צְדָקָה, כִּי צְדָקָה זֶה בְּחִינַת חֶסֶד לְאַבְרָהָם, שֶׁעָשָׂה צְדָקָה וָחֶסֶד עִם כָּל הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לִמְצֹא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּנַּ״ל .וְזֶה בְּחִינַת )ישעיה מא ״צֶדֶק יְקָרְאֵהוּ לְרַגְלוֹ״, שֶׁעַל־יְדֵי צְדָקָה יְכוֹלִין לִקְרֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁנּוֹפֵל בַּמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה, בִּבְחִינַת רַגְלִין, בִּבְחִינַת )רות ג ״וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב״ .וְכֵן מְרֻמָּז בְּדִבְרֵי רַבֵּינוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר )בסימן יז, (שֶׁעַל־יְדֵי צְדָקָה מְעוֹרְרִין הַטּוֹב שֶׁנֶּעֱלָם וְנִסְתָּר בִּמְקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מֵה׳ יִתְבָּרַךְ .וְזֶה בְּחִינַת שְׁקָלִים שֶׁל נְדָבַת הַמִּשְׁכָּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן נִבְנָה מִבְּחִינַת הַטּוֹב שֶׁנִּתְלַקֵּט וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְאַחַר־כָּךְ קוֹרִין פָּרָשַׁת ׳זָכוֹר׳ בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁמּוֹצְאִין הַטּוֹב כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע עֲמָלֵק שֶׁהוּא תִּקֶּף הַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁמִּתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם לְהַפִּיל אֶת הַחֲלוּשֵׁי כֹּחַ שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ אֵין לָהֶם תִּקְוָה עוֹד חַס וְשָׁלוֹם, בִּבְחִינַת )דברים כח ״וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים וְכוּ׳ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ״ וְכוּ׳, שֶׁרוֹצֶה לְזַנֵּב אֶת הַנֶּחֱשָׁלִים דְּהַיְנוּ חֲלוּשֵׁי כֹּחַ, לְהַפִּילָם לְמַטָּה חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״וַיְזַנֵּב בְּךָ״ וְכוּ׳ .אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכִין לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה אֲפִילּוּ בְּעֵת נְפִילָתוֹ חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע עֲמָלֵק, וְעַל־כֵּן אַחַר פָּרָשַׁת שְׁקָלִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַטּוֹב כַּנַּ״ל, קוֹרִין פָּרָשַׁת זָכוֹר, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין אֶת עֲמָלֵק כַּנַּ״ל

וְאַחַר־כָּךְ קוֹרִין פָּרָשַׁת ׳פָּרָה׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, בְּחִינַת ׳תָּבֹא אִמּוֹ וּתְקַנֵּחַ עַל בְּנָהּ׳ )במדבר רבה יט, ח, (כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצְאִין, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע הָרַע בְּחִינַת עֲמָלֵק .וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין בֶּאֱמֶת לִתְשׁוּבָה כַּנַּ״ל .וְזֶה בְּחִינַת ״פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה״, ״אֲדֻמָּה״ -- ׳דָּא דִּינָא קַשְׁיָא׳, ״תְּמִימָה״ -- ׳דָּא דִּינָא רַפְיָא׳ )זוהר חקת דף קפו: .בְּחִינַת ״פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה״ דְּהַיְנוּ כְּשֶׁהוּא בְּבְחִינַת דִּינָא קַשְׁיָא שֶׁמִּתְגַּבֵּר הָרַע חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת דִּינָא קַשְׁיָא חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי צָרִיךְ לְרַפּוֹת הַדִּין עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עֲדַיִן .וְזֶה בְּחִינַת )במדבר יט ״אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, אֲשֶׁר לֹא

עָלָה עָלֶיהָ עֹל״, כִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הִיא בְּחִינַת ״יוֹנָה תַּמָּה׳ שֶׁאֵין בָּהּ שׁוּם מוּם, כִּי הִיא נָאָה וְיָפָה בְּחִינַת ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאנָוה״ וְכוּ׳ כַּנַ״ל .וְזֶה בְּחִינַת )פַּיִט פָּרָשַׁת פָּרָה (׳מְטַהֵר טְמֵאִים וּמְטַמֵּא טְהוֹרִים׳, כִּי זֹאת הַבְּחִינָה מַה שֶּׁדָּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, זֹאת הַבְּחִינָה מְטַהֶרֶת טְמֵאִים וּמְטַמֵּא טְהוֹרִים, כִּי מִי שֶׁהוּא בַּמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה צָרִיךְ דַּוְקָא לִמְצֹא זְכוּת בְּעַצְמוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפּוֹל לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, וְעִקַּר טָהֳרָתוֹ וּתְשׁוּבָתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא כַּנַ״ל .אֲבָל מִי שֶׁהוּא טָהוֹר, כְּשֶׁמַּחֲזִיק עַצְמוֹ בְּמַדְרֵגַת הַטּוֹב, בְּוַדַּאי נִפְגָּם עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי יִפּוֹל לְגַדְלוּת חַס וְשָׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל ׳אֲפִילּוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמְרִים לְךָ צַדִּיק אַתָּה, הֱיֵה בְּעֵינֶיךָ כְּרָשָׁע׳ )אבות א, ח .(עַל־כֵּן אָמְרוּ :כְּרָשָׁע, וְלֹא רָשָׁע גָּמוּר חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אָסוּר לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ לְרָשָׁע גָּמוּר חַס וְשָׁלוֹם, רַק אַדְרַבָּא כְּשֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲפִילּוּ אִם הָאֱמֶת הוּא כַּךְ חַס וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה, לְבַל יְהֶיהָ חַס וְשָׁלוֹם רָשָׁע גָּמוּר כַּנַ״ל .וְעַל־יְדֵי־זֶה נִטְהָר וְזוֹכֶה לִתְשׁוּבָה כַּנַ״ל .וְזֶה בְּחִינַת ׳מְטַהֵר טְמֵאִים וּמְטַמֵּא טְהוֹרִים׳, כַּנַ״ל

וְאַחַר־כָּךְ קוֹרִין פָּרָשַׁת ׳הַחֹדֶשׁ׳, כִּי זֶה בְּחִינַת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ, בְּחִינַת מִלּוּי הַלְּבָנָה מִפְּגִימָתָהּ, כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁכְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם חַס וְשָׁלוֹם, בְּמַדְרֵגָה פְּחוּתָה, זֶה בְּחִינַת פְּגַם הַלְּבָנָה קִטְרוּג הַיָּרֵחַ, שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרֵר וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה כַּנַ״ל, זֶה בְּחִינוֹת מִלּוּי הַלְּבָנָה מִפְּגִימָתָהּ, בְּחִינַת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ .כִּי עִקַּר קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַ״ל, כִּי בִּתְחִלַּת הַחֹדֶשׁ, בְּעֵת שֶׁרוֹאִין אֶת הַלְּבָנָה לְקַדֵּשׁ אוֹתָהּ בְּבֵית דִּין, אֲזַי הִיא קְטַנָּה וְדַקָּה מְאֹד מְאֹד, וַאֲזַי הִיא רַק בִּבְחִינַת נְקֻדָּה הֵינוּ בְּחִינַת נְקֻדָּה טוֹבָה הַנַ״ל, שֶׁהִיא בְּחִינַת ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאנָוה״ וְכוּ׳, כַּנַ״ל .הֵינוּ כְּשֶׁהַלְּבָנָה הִיא בְּתַכְלִית הַמְּעוּט בְּסוֹף הַחֹדֶשׁ, אֲזַי צְרִיכִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ, עַד שֶׁמּוֹצְאִין עֵדֵי רְאִיָּה אֵיזֶה נְקֻדָּה קְטַנָּה מֵהַלְּבָנָה, וַאֲזַי מְקַדְּשִׁין אֶת הַחֹדֶשׁ בְּבֵית דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן וּמִלּוּי הַלְּבָנָה, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה לְבַד בְּחִינַת נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁזּוֹכִין לִמְצֹא בְּתַכְלִית הַמְּעוּט, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְּנִין וְנִכְנָסִין בָּאֱמֶת לְכַף זְכוּת וְכוּ׳, כַּנַ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן וּמִלּוּי הַלְּבָנָה מִפְּגִימָתָהּ וְכוּ׳, כַּנַ״ל .וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים הַבַּיִת דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל ׳מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ׳ )ראש השנה כד .(כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדָּה לְבַד נִתְקַדְּשִׁין וְכוּ׳, כַּנַ״ל, עַל־יְדֵי שָׁנִים לְכַף זְכוּת .וְזֶה בְּחִינַת שֶׁכֻּלָּם אוֹמְרִים ׳מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ׳, דְּהֵינוּ שֶׁעַל־יְדֵי דִּבְרֵיהֶם מַעֲלִין אֶת הַלְּבָנָה מִבְּחִינַת פְּגָם וּמְעוּט, לִבְחִינַת תִּקּוּן וּמִלּוּי, שֶׁזֶּהוּ קִדֻּשָּׁתָהּ, עַל־יְדֵי הַנְּקוּדַּת אוֹר לְבַד שֶׁרָאוּ מֵהַלְּבָנָה .וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינָה הַנַ״ל, כִּי עַל־יְדֵי קִטְרוּג הַיָּרֵחַ נִתְמַעֲטָה, וְאָז נָתַן לָהּ ה׳ יִתְבָּרַךְ אֶת הַכּוֹכָבִים לְהָפִיס דַּעְתָּהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )מדרש רבה פרשה י, (ומובָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י )בראשית א, טז( .כִּי הַכּוֹכָבִים מְרַמְּזִין עַל בְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצָאִין בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יָדָם נִכְנָסִין לְכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת, עַל־יְדֵי שָׁנִים אוֹתָם לְכַף זְכוּת כַּנַ״ל, בִּבְחִינַת )דניאל יב (״וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים״ וְכוּ׳, ״מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים״ הֵינוּ צַדִּיקֵי הַדּוֹר שָׁנִים אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסִין אַפִילּוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת כַּנַ״ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת ״כּוֹכָבִים״ בְּחִינַת ״וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים״ כַּנַ״ל, כִּי הַכּוֹכָבִים הֵם בִּבְחִינַת נְקֻדּוֹת .כִּי זֶה הַפְּסוּק ״וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים״, מְדַבֵּר שָׁם בְּסוֹף דָּנִיאֵל לָעָנָן הַנַ״ל, כַּמְבֹאָר שָׁם :״יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים וְכוּ׳, וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים״ וְכוּ׳ )דניאל יב .(הֵינוּ שֶׁבְּעִקְּבוֹת מְשִׁיחָא בְּסוֹף הַקֵּץ, שֶׁאָז יִתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם הַסִּטְרָא אַחֲרָא כַּיָּדוּעַ, וְאָז יִהְיֶה גֹּדֶל הַבְּרוּר וְהַצָּרוּף, בְּחִינַת ״יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים״ וְכוּ׳, וַאֲזַי יִהְיֶה עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַ״ל, עַל־יְדֵי ״מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים״, הֵינוּ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁיָּדוּנוּ אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וְיִמְצְאוּ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִילּוּ בְּהַפְחוּתִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יָבֹא מָשִׁיחַ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי זֶה בְּחִינַת מָשִׁיחַ וְכוּ׳, כַּנַ״ל .

וְזֶהוּ :״וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ וְכוּ׳, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים״ וְכוּ׳ .כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן וְהַגְּאֻלָּה בַּקֵּץ הָאַחֲרוֹן, יִהְיֶה עַל־יְדֵי בְּחִינָה זוֹ, עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הַנַ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת ״כּוֹכָבִים״ וְכוּ׳, כַּנַ״ל .

וְזֶהוּ בְּחִינַת )תהלים קמח (״הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר״, כִּי עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת כּוֹכָבִים הַמְּאִירִים עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַה׳ בִּבְחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״ כַּנַ״ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳שֶׁנָּתַן לְהַלְּבָנָה אֶת הַכּוֹכָבִים לְהָפִיס דַּעְתָּהּ׳, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַכּוֹכָבִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּנַ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן פְּגַם הַלְּבָנָה כַּנַ״ל

וְזֶהוּ בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת, שֶׁצְּרִיכִין לְשַׁבֵּר תִּקֶּף הַשֵּׁנָה עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הַנַ״ל, בִּבְחִינַת )תהלים נז (״עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר״ וְכוּ׳ .וְזֶה בְּחִינַת )ברכות ג (:׳כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד, שֶׁהָיָה מְנַגֵּן עַל־יְדֵי רוּחַ צָפוֹן׳, בְּחִינַת רוּחַ טוֹבָה, נְקֻדָּה טוֹבָה הַצָּפוּן וְטָמִיר, אֲפִילּוּ בְּתַכְלִית הַשֵּׁנָה, אֲפִילּוּ בְּמַדְרֵגָה פְּחוּתָה, בִּבְחִינַת )תהלים לא (״מָה רַב

טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ״ .וְאֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת מְנַשְּׁבִין בַּכִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים כַּנַּ״ל .וְעַל־כֵּן הָיָה מְנַגֵּן מֵאֵלָיו עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ״ל .וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְעוֹרְרִין מֵהַשֵּׁנָה בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה בְּתִקּוּף הַשֵּׁנָה וְכוּ׳ ,כַּנַּ״ל .

,וְזֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר בַּפָּרָשָׁה ״הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם״ וְכוּ׳ )שמות יב .(כִּי פָּרָשַׁת הַחֹדֶשׁ הַיְנוּ קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הִיא מְצָוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינָה כַּנַּ״ל ,בִּבְחִינַת )יחזקאל טז (״וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ ,וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ״ ,הַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מְלֵכְלָכִים ,כִּי הָיוּ בִּבְחִינַת מ״ט שַׁעֲרֵי טֻמְאָה כַּיָּדוּעַ .וְה׳ יִתְבָּרַךְ רָחֵם עֲלֵיהֶם וּמָצָא בָּהֶם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִילּוּ בִּתְקוּף טֻמְאַת מִצְרַיִם שֶׁהִתְגַּבְּרָה עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )מִדְרַשׁ תְּהִלִּים קיד :(בִּשְׁבִיל אַרְבָּעָה דְּבָרִים לְבַד נִגְאֲלוּ׳ ,זֶה בְּחִינַת נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמָּצָא בָּהֶם ה׳ יִתְבָּרַךְ אֲפִילּוּ בְּמִצְרַיִם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִגְאֲלוּ .וְזֶהוּ :״וָאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חָיִי בְּדָמַיִךְ חָיִי״ ,אֲפִילּוּ בִּתְקוּף הַדָּמִים וְהַלִּכְלוּכִים אַף־עַל־פִּי־כֵן ׳חָיִי׳, כִּי גַּם שָׁם יְכוֹלִין לִמְצֹא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּנַּ״ל ,שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִגְאֲלוּ כַּנַּ״ל .וְעַל־כֵּן מִצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ יִשְׂרָאֵל הָיָה פָּרָשַׁת הַחֹדֶשׁ, כִּי זֶה בְּחִינַת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ עַל־יְדֵי נְקֻדָּה לְבַד כַּנַּ״ל ,שֶׁזֶּה עִקַּר גְּאֻלַּת מִצְרַיִם וּגְאֻלָּה אַחֲרוֹנָה ,בְּחִינַת קִבּוּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ כַּנַּ״ל .בָּרוּךְ ה׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

יג וְזֶה בְּחִינַת )שמות יא (״כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם״ ,״כַּחֲצוֹת״ דַּיְקָא ,כִּי בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה אָז מִתְעוֹרֵר הַנְּקֻדָּה טוֹבָה בִּבְחִינַת ׳רוּחַ צָפוֹן הַמְנַשֵּׁב בַּכִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד׳ כַּנַּ״ל .וְעַל־כֵּן נִמְשָׁךְ הָרוּחַ טוֹבָה הַנְּקֻדָּה טוֹבָה, מִצָּפוֹן דַּיְקָא ,כִּי ״מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה״ )יִרְמְיָה א ,(וּמִשָּׁם דַּיְקָא נִמְשָׁךְ הָרוּחַ צָפוֹן ,רוּחַ טוֹבָה, הַמְנַשֵּׁב בַּכִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד וּמְנַגֵּן .כִּי זֶה עִקַּר מַעֲלַת הַטּוֹב הַיּוֹצֵא מִתּוֹךְ תִּקּוּף הָרָע וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא כַּנַּ״ל .וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נַעֲשִׂין נִגּוּנִים כַּנַּ״ל ,וְכַמּוּבָא בִּסְפָרִים ״שִׁיתְרוֹן הָאוֹר -- מִן הַחֹשֶׁךְ׳ דַּיְקָא כַּיָּדוּעַ .כִּי בַּחֲצוֹת אָז הַשְׁכִּינָה כִּבְיָכוֹל בְּתַכְלִית הַמְּעוּט ,כַּיָּדוּעַ ,וְאָז הִיא בִּבְחִינַת נְקֻדָּה לְבַד .וְאָז הוּא הִתְגַּבְּרוּת הַשֵּׁנָה, וְאָז דַּיְקָא צָרִיךְ כָּל אֶחָד מִי שֶׁנּוֹגֵעַ יִרְאַת ה׳ בְּלִבּוֹ ,לְהִתְגַּבֵּר בְּהִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל מְאֹד ,לְהִתְעוֹרֵר מֵהַשֵּׁנָה אָז .וְזֶה בְּחִינַת שֶׁמִּתְעוֹרְרִים מִתִּקּוּף הַשֵּׁנָה וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא עַל־יְדֵי נְקֻדָּה טוֹבָה לְבַד וְכוּ׳ ,כַּנַּ״ל .וְאָז הוּא בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּנַּ״ל .וְזֶה בְּחִינַת ׳פֶּסַח׳ ,שֶׁחָמַל וְדִלֵּג ה׳ יִתְבָּרַךְ עַל בָּתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם ,וְזֶה בְּחִינַת שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו לִקֵּט וְהִצִּיל אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינוֹת )שמות ד (״בְּנִי בְּכֹרִי יִשְׂרָאֵל״ ,מִבֵּין בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם ,מִבֵּין תִּקּוּף הַסִּטְרָא אַחֲרָא ,שֶׁזֶּה הָיָה עִקַּר גְּאֻלַּת מִצְרַיִם כַּנַּ״ל .

וְעַל־כֵּן הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּלָּה סוֹד חֲצוֹת הָיָה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו־הַשָּׁלוֹם ,בְּעֵת שֶׁנִּלְחָם עִם הַמְּלָכִים וְהִצִּיל אֶת לוֹט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )בראשית יד (״וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה״ וְכוּ׳ ,כִּי עִקַּר בְּחִינוֹת חֲצוֹת, דְּהַיְנוּ לְשַׁבֵּר תִּקּוּף הַשֵּׁנָה לְשַׁבֵּר הַלַּיְלָה וְהַחֹשֶׁךְ עַל־יְדֵי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל ,זֶה נַעֲשָׂה רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת אַבְרָהָם אִישׁ הַחֶסֶד ,עַל־יְדֵי שֶׁמַּטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד כַּנַּ״ל .כִּי אַבְרָהָם רָדַף אַחֲרֵי הַמְּלָכִים לְהַצִּיל אֶת לוֹט ,בְּשִׁבְיל הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁהָיָה בְּלוֹט .וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁלּוֹט הָיָה רָשָׁע ,מָסַר אַבְרָהָם נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִילוֹ לְהַצִּילוֹ ,בִּשְׁבִיל הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁהָיָה בּוֹ ,כִּי מִמֶּנּוּ יָצְאָה רוּת, שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה דָּוִד-מָשִׁיחַ ,שֶׁהוּא עִקַּר וְשֹׁרֶשׁ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה כַּנַּ״ל .

וְעַל־כֵּן עִקַּר כַּוָּנַת הַמְּלָכִים הָיָה לַהֲרֹג אֶת לוֹט ,כִּי כָּל כַּוָּנַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא הוּא לְהִתְגַּבֵּר עַל בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה חַס וְשָׁלוֹם ,אֲבָל ה׳ לֹא יַעֲזְבֶנָּה בְּיָדָם וְנָתַן כֹּחַ לְבִחִינַת אַבְרָהָם בְּחִינַת חֶסֶד ,לְהַצִּיל אֶת לוֹט עַל־יְדֵי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ .וְעַל־יְדֵי־זֶה הָרַג אֶת הַמְּלָכִים ,כִּי עַל־יְדֵי שֶׁדָּנִים לְכַף זְכוּת וּמוֹצְאִים הַנְּקֻדָּה טוֹבָה אֲפִילּוּ בִּרְשָׁעִים ,עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע הַסִּטְרָא אַחֲרָא ,כִּי הָרָע נִדְחֶה מִפְּנֵי מְעַט הַטּוֹב כַּנַּ״ל

יד וְזֶה שֶׁכָּתוּב בְּזוֹהַר חָדָשׁ )בראשית מַאֲמַר ב תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא :(״הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים״ וְכוּ׳ ,לְעִנְיַן קִימַת חֲצוֹת עַיִן שָׁם .וּמְפָרֵשׁ שָׁם :״הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים״ -- ׳בְּגִנּוּתָא וְטִנּוּפָא דְּהַאי עָלְמָא שְׁפַלָּה׳ וְכוּ׳ עַיִן שָׁם .הַיְנוּ כַּנַּ״ל ,שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁאָדָם בַּמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּגִנּוּתָא וְטִנּוּפָא ,אַף־עַל־פִּי־כֵן ה׳ יִתְבָּרַךְ וְהַמַּלְאָכִים וְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שָׁבְּגַן עֵדֶן מַקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ ,בְּחִינַת ״חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ״ ,שֶׁזֶּהוּ עִצְמוֹ בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת כַּנַּ״ל .וְעַיִן לְעֵיל שֶׁהֵבֵאתִי פָּסוּק זֶה ״הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים״ ,שֶׁנֶּאֱמַר לְעִנְיַן הַנְּקֻדָּה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד שֶׁמּוּנַּחַת בַּמָּקוֹם שֶׁמּוּנַּחַת ,עַיִן שָׁם .וְעַתָּה עַל־פִּי דִּבְרֵי הַזּוֹהַר חָדָשׁ הַנַּ״ל ,מְבֹאָר הָעִנְיָן הֵיטֵב

טו וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁהִפְלִיגוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל ,בְּעִנְיַן הַיְדִיעָה לֵידַע לְכַוֵּן חֲצוֹת אֵימַת ,כִּדְאִיתָא בִּבְרָכוֹת )דַּף ג :(יְדָוִד ,מִי הֲוָה יָדַע חֲצוֹת אֵימַת ;מִכְּדֵי מֹשֶׁה לֹא יָדַע וְכוּ׳ ;אֶלָּא דָּוִד כִּנּוֹר הָיָה תָּלוּי׳ וְכוּ׳ ,הַיְנוּ כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה בִּכְלָל וּבִפְרָטִיּוּת גְּאֻלַּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד ,תָּלוּי בִּידִיעָה וְהַשָּׂגָה זֹאת ,לְכַוֵּן הֵיטֵב נְקֻדּוֹת חֲצוֹת לַיְלָה ,דְּהַיְנוּ

כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר תֹּקֶף הַשֵּׂנָה עַל נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְרוֹצָה לְהַפִּילוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי רִבּוּי עֲוֹנוֹתָיו וְקִלְקוּלָיו עַד שֶׁכְּמַעַט יִפּוֹל לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲזַי דַּיְקָא יָאִיר ה׳ יִתְבָּרַךְ עָלָיו בְּחַסְדּוֹ, שֶׁיַּזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּהַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁבּוֹ, וְיִחֵיֶּה אֶת עַצְמוֹ כַּנַּ״ל. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת, שֶׁאָז הַשְׁכֵּינָה שֶׁהִיא כְּלָלִיּוּת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַקַּטְנוּת וְהַמְּעוּט, וְאָז הִיא צוֹעֶקֶת בְּקוֹל מַר לַה׳ יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת (תהלים מב) ״כְּאַיָּל תַּעֲרֹג״ וְכוּ׳, בְּחִינַת (יִרְמְיָה לא) ״קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים״ וְכוּ׳. וְאָז ה׳ יִתְבָּרַךְ מְעוֹרֵר רַחֲמָיו וּמַמְשִׁיךְ חוּט שֶׁל חֶסֶד וְכוּ׳ כַּמּוּבָן כָּל זֶה בַּפְּתָבִים.

וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עִם כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת, שֶׁבְּכָל פַּעַם מִתְגַּבֶּרֶת עָלָיו בְּחִינַת הַשֵּׂנָה הַנַּ״ל, עַד שֶׁכְּמַעַט כְּמַעַט וְכוּ׳ רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאָז דַּיְקָא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ נְקוּדָתוֹ הַטּוֹבָה כַּנַּ״ל, בִּבְחִינַת (תהלים צד) ״אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ, ה׳ יִסְעָדֵנִי, בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי, תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי״, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַלְּמוּד הַקָּדוֹשׁ שֶׁל ׳אֲזַמְּרָה׳ הַנַּ״ל שֶׁדַּיְקָא כְּשֶׁמַּגִּיעַ בְּדַעְתּוֹ לְקַטְנוּת גָּמוּר רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַד שֶׁרוֹצֶה לוֹמַר ׳מָטָה רַגְלִי׳ חַס וְשָׁלוֹם, אָז דַּיְקָא חַסְדֵּי ה׳ יִסְעָדֵהוּ עַל־פִּי הַנַּ״ל, לְעוֹרְרוֹ מִשְּׁנָתוֹ וּלְחַזְּקוֹ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת מַמָּשׁ, שֶׁאָז הוּא תַּכְלִית הַקַּטְנוּת. וְאָז דַּיְקָא הוּא בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׂנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת מִנְּפִילָתוֹ, עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי״ כַּנַּ״ל. וּבָזֶה תָּלוּי הַגְּאֻלָּה בִּכְלָל וּבִפְרָט כַּנַּ״ל

וְעַל־כֵּן הָיְתָה גְּאֻלָּה רִאשׁוֹנָה בַּחֲצוֹת דַּיְקָא, וְכֵן גְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁאָנוּ מְקַוִּים בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ תִּהְיֶה עַל־יְדֵי בְּחִינַת חֲצוֹת, עַל־יְדֵי הַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים עוֹמְדִים בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם בְּחִינַת קְדֻשַּׁת חֲצוֹת לַיְלָה, שֶׁאָז מִתְעוֹרֵר חֶסֶד גָּדוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם תָּמִיד בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׂנָה שֶׁבַּחֲצוֹת לַיְלָה, לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּחִינָה זֹאת תָּמִיד, דְּהַיְנוּ שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁרוֹצִים לְהַפִּיל עֲלֵיהֶם שֵׂנָה וְקַטְנוּת גָּדוֹל מְאֹד, אֲפִילּוּ אִם מַפִּילִים אוֹתָם כְּמוֹ שֶׁמַּפִּילִים חַס וְשָׁלוֹם, אֲפִילּוּ אִם עָבַר עָלָיו מַה שֶּׁעָבַר, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִתְעוֹרֵר תָּמִיד דַּיְקָא מִתּוֹךְ תֹּקֶף הַקַּטְנוּת בִּבְחִינַת קִימַת חֲצוֹת הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת הָעוֹד מְעַט טוֹב שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן מֹשֶׁה לֹא יָדַע עֲדַיִן לְכַוֵּן הֵיטֵב חֲצוֹת אֵימַת, כִּי אָז הָיָה עֲדַיִן קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, וְלֹא הָיָה עֲדַיִן אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, כִּי לֹא הָיָה עֲדַיִן כָּל כָּךְ צַדִּיקִים שֶׁעָמְדוּ בַּחֲצוֹת וְעָסְקוּ בַּתּוֹרָה, מֵחֲמַת שֶׁהָיָה קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, וְעַל־כֵּן הָיָה קָשֶׁה לְכַוֵּן הֵיטֵב נְקֻדַּת חֲצוֹת. וַאֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר שֶׁגַּם מֹשֶׁה יָדַע, אֲבָל לֹא הָיָה יָכוֹל לְדַבֵּר בָּזֶה כָּל כָּךְ, וְהָיָה מִתְיָרֵא עֲדַיִן שֶׁמָּא יִטְעוּ וְכוּ׳, כִּי עֲדַיִן לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הֶאָרָה זֹאת בְּאִתְגַּלְיָא, מֵחֲמַת שֶׁהָיָה קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה. אֲבָל דָּוִד הַמֶּלֶךְ יָדַע, כִּי כִּנּוֹר הָיָה תָּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ, וְכֹחַ הַכִּנּוֹר נִמְשָׁךְ מֵהַתּוֹרָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי אַדְמוֹ״ר זַ״ל. כִּי הַכִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד הָיָה שֶׁל חֲמִשָּׁה נִימִין כְּנֶגֶד ה׳ חוּמְשֵׁי תּוֹרָה, וְהוּא הָיָה מְעוֹרְרוֹ מִשְּׁנָתוֹ עַד שֶׁיָּדַע לְכַוֵּן הַשָּׁעָה וְהַנְּקֻדָּה שֶׁל חֲצוֹת, כִּי דָּוִד הוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְעוֹרְרָם מִשְּׁנָתָם עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא בְּכָל אֶחָד, וּמְלַמֵּד לְכָל אֶחָד, וּמֵאִיר בְּלִבּוֹ שֶׁיּוּכַל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת תָּמִיד, כְּדֵי לְעוֹרְרוֹ מִשְּׁנָתוֹ וּנְפִילָתוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, וְהָעִקָּר לְכַוֵּן בְּעֵת שֶׁכְּמַעַט כְּמַעַט יִפֹּל חַס וְשָׁלוֹם, אָז דַּיְקָא יָאִיר בּוֹ בְּחַסְדּוֹ לְהַצִּילוֹ וּלְעוֹרְרוֹ בִּבְחִינַת (תהלים לז, כד) ״כִּי יִפֹּל לֹא יוּטָל״ וְכוּ׳, בְּחִינַת (שם, לב לג) ״צוֹפֶה וְכוּ׳, ה׳ לֹא יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ״, בִּבְחִינַת (דברים לב, לו לז לט) ״כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב וְכוּ׳, וְאָמַר וְכוּ׳, רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא״ וְכוּ׳. וְכָל זֶה בְּכֹחַ הַתּוֹרָה, שֶׁכְּבָר קִבַּלְנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וְעַל־יְדֵי כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ עַד הֵנָּה, שֶׁפֵּרְשׁוּ לָנוּ דַּרְכֵי הַתּוֹרָה הֵיטֵב.

וְעַל־כֵּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ יָדַע חֲצוֹת אֵימַת עַל־יְדֵי הַכִּנּוֹר הַנַּ״ל, כִּי הָיָה ״יוֹדֵעַ נַגֵּן״ (שמואל־א טז, יח), כִּי כָּל הַלְּמוּד הַקָּדוֹשׁ הַנַּ״ל, לְחַפֵּשׂ הַטּוֹב וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת נִגּוּנִים קְדוֹשִׁים הַיּוֹצְאִים מִכִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה״ דַּיְקָא כַּנַּ״ל, בְּחִינַת ״עוּרָה וְכוּ׳ הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר״ כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה דָּוִד לֵידַע לְכַוֵּן נְקֻדַּת חֲצוֹת הַנַּ״ל, שֶׁבָּזֶה תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת עַל כָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי דָּוִד הוּא מָשִׁיחַ שֶׁעַל־יָדוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה, שֶׁהִיא גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ גָּלוּת. וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי בְּחִינַת זְמִירוֹת וְנִגּוּנִים שֶׁעַל־יָדוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה, שֶׁהִיא גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ גָּלוּת. וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי בְּחִינַת זְמִירוֹת וְנִגּוּנִים, כַּנַּ״ל, בִּבְחִינַת (שמואל־ב כג, א) ״מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, וּנְעִים זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל״, הַיְנוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה״ הַנַּ״ל בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

וְהָבֵן הַדְּבָרִים הֵיטֵב, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר הַכֹּל, רַק כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כָּל יְמֵי חַיָּיו, בִּימֵי נְעוּרָיו, וּבִימֵי זִקְנוּתוֹ, יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד עַל־פִּי כָּל דִּבְּרֵינוּ אֵלֶּה, שֶׁמְּבָאָרִים קְצָת אֲמִתַּת הָעֵצָה וְהַלְּמוּד הַקָּדוֹשׁ שֶׁל ׳אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׳, שֶׁהִזְהִירָנוּ אַדְמוֹ״ר זַ״ל מְאֹד מְאֹד לֵילֵךְ בּוֹ, אַשְׁרֵי שֶׁיִּאחֲז בּוֹ

ה

# לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת — יוֹרֶה דֵּעָה ב׳

*הִלְכוֹת רֵאשִׁית הַגֵּז, הֲלָכָה ד׳*

ליקוטי הלכות יורה דעה ב «הִלְכוֹת רֵאשִׁית הַגֵּז הֲלָכָה ד

״רֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ .כִּי בוֹ בָּחַר ה׳״ וְכוּ׳

א כִּי אִיתָא בְּדִבְרֵי אַדְמוֹ״ר זַ״ל שֶׁאֲפִילּוּ כְּשֶׁאָדָם מוֹשֵׁךְ אֶת עַצְמוֹ מֵהָרַע אֶל הַטּוֹב רַק כְּחוּט הַשַּׂעָרָה ,הוּא יָקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ ,כִּי מֵחֲמַת שֶׁהָאָדָם בְּגוּף מְגֻשָּׁם כָּל כָּךְ בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי כָּל כָּךְ אֲשֶׁר רַבּוּ כְּמוֹ רַבּוּ הַמּוֹנְעִים וְהַמַּעַכְּבִים וְהַמְסִיתִים וְהַבִּלְבּוּלִים וְכוּ׳ ,עַל-כֵּן כָּל הַעִתָּקָה וְהַעְתָּקָה שֶׁהָאָדָם מַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ מְגֻשָּׁמִיּוּתוֹ לַה׳ יִתְבָּרַךְ וּלְתוֹרָתוֹ ,אֲפִילּוּ הוּא רַק כְּחוּט הַשַּׂעָרָה ,הוּא יָקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ .וּבָזֶה רָאוּי לְהָאָדָם לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ אֲפִילּוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא .וְהֵבִיא שָׁם מַעֲשֶׂה עַל זֶה מֵהַצַּדִּיק שֶׁנָּפַל עָלָיו עַצְבוּת וּכְבֵדוּת גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳ ,שֶׁלֹּא הָיָה יָכֹל לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוּם דָּבָר וְכוּ׳ כִּי אִם בְּמַה שֶּׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי וְכוּ׳ וְכוּ׳ ,וְאָז הֶרְאוּ לוֹ שֶׁאֵינוֹ כְּדַאי אֲלָפִים וְרִבְבוֹת עוֹלָמוֹת כְּנֶגֶד חוּט הַשַּׂעָרָה אַחַת שֶׁהָאָדָם נֶעְתָּק בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִתְקָרֵב לַה׳ יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ ,עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב בְּסוֹף סֵפֶר סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת

ב וְזֶה שֶׁשִּׁבַּח ה׳ יִתְבָּרַךְ אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל :״שַׂעֲרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ״ וְכוּ׳ .וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י :׳אַף הָרֵיקִים שֶׁבָּךְ חֲבִיבִין עָלַי׳ וְכוּ׳ .וְכֵן פֵּרֵשׁ לְקַמָּן בְּקַפִּיטֵל וָא״ו עַל פָּסוּק ״שַׂעֲרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים״ -- ׳בִּקְטַנִּים וְרַכִּים וְדַקִּים שֶׁבָּכֶם יֶשׁ שֶׁבַח הַרְבֵּה׳ .נִמְצָא שֶׁשִּׁעְרֵךְ׳ מְרַמֵּז עַל הַגְּרוּעִים וּפְחוּתִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל שֶׁגַּם הֵם יְקָרִים מְאֹד בְּעֵינֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ כִּי מוֹצֵא גַּם בָּהֶם שֶׁבַח הַרְבֵּה עַל-יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם .וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים בְּשֵׁם ׳שְׂעָרוֹת׳ ,כִּי זֶה עִקַּר שִׁבְחָם מַה שֶּׁמּוֹצֵא בְּכָל אֶחָד מֵהֶם בְּחִינַת שְׂעָרוֹת קְדוֹשׁוֹת הַרְבֵּה ,דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁכָּל אֶחָד מֵהֶם מְנַתֵּק עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם כְּחוּט הַשַּׂעָרָה לַה׳ יִתְבָּרַךְ אוֹ לְדְבָרִים הַנּוֹגְעִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ ,שֶׁזֶּה יָקָר מְאֹד מְאֹד .אֵצֶל ה׳ יִתְבָּרַךְ כַּנַּ״ל

וְזֶה בְּחִינַת צִיצִית ,שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂעָרוֹת כַּמּוּבָא ,בְּחִינַת )יחזקאל ח :(״וַיִּקָּחֵנִי בְּצִיצֹת רֹאשִׁי״ .הַיְנוּ כִּי צִיצִית הֵם בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ מַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם ,שֶׁאֵלּוּ הַחוּטֵי חֶסֶד בְּחִינַת צִיצִית נִקְלָעִים וְנִשְׂזָרִים מֵהַשְּׂעָרוֹת הַנַּ״ל ,מַה שֶּׁה׳ יִתְבָּרַךְ מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וּמוֹצֵא בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת ,שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂעָרוֹת כַּנַּ״ל .וְאֵלּוּ הַשְּׂעָרוֹת מִתְקַבְּצִין יַחַד וְנִקְלָעִים וְנִשְׂזָרִים וְנַעֲשִׂין ,בְּחִינַת חוּטֵי הַצִּיצִית הַקְּדוֹשִׁים שֶׁמְּאִירִין עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם .

כִּי יָדוּעַ בַּבַּנָּנוֹת שֶׁבְּחִינַת צִיצִית נִמְשָׁכִין מִנִּימִין וּשְׂעָרוֹת עֶלְיוֹנִים ,מִבְּחִינַת שְׂעָרוֹת דְּעַתִּיק וְאַבָּא וְאִמָּא ,שֶׁמֵּהֶם יוֹצֵא אוֹר הַצִּיצִית הַקְּדוֹשִׁים ,כַּמְבֹאָר בְּבַנָּנוֹת צִיצִית ,עַיֵּן שָׁם ,הַיְנוּ כַּנַּ״ל .כִּי עַתִּיק הוּא בְּחִינַת חֶסֶד עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד )פע״ח שער השבת כב ,(בְּחִינַת ׳וְרַב חֶסֶד׳ ,כִּי שָׁם כֻּלּוֹ טוֹב וָחֶסֶד וְשָׁם שֹׁרֶשׁ כָּל הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁהֵם תְּלִיסַר תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא שֶׁשָּׁם נִמְחָלִין כָּל הָעֲוֹנוֹת וְנִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת .וְכָל הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִשָּׁם הַכֹּל בִּבְחִינַת נִימִין וּשְׂעָרוֹת ,כַּיָּדוּעַ בְּכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל .

הַיְנוּ כַּנַּ״ל ,כִּי מֵעֹצֶם הַחֶסֶד וְהַטּוֹב הַנִּפְלָא שֶׁיֵּשׁ שָׁם ,עַל-יְדֵי-זֶה מִסְתַּכֵּל ה׳ יִתְבָּרַךְ רַק עַל הַטּוֹב שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל ,אֲפִילּוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הוּא מִסְתַּכֵּל רַק עַל בְּחִינַת הַשְּׂעָרוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁכָּל אֶחָד מְנַתֵּק עַצְמוֹ לִפְעָמִים כְּחוּט הַשַּׂעָרָה מִגַּשְׁמִיּוּתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ .וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירִין שָׁם אוֹרוֹת גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים שֶׁנִּקְרָאִים בְּחִינַת נִימִין וּשְׂעָרוֹת ,בְּחִינַת ״וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁהּ כִּתְלַג חִוָּר וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא״ .וְעַל-יְדֵי בְּחִינוֹת אֵלּוּ הַשְּׂעָרוֹת נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים וְנִמְחָלִין כָּל הָעֲוֹנוֹת ,וְנִמְשָׁכִין כָּל הַחֲסָדִים וְהַטּוֹבוֹת עַל יִשְׂרָאֵל ,הַכֹּל עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׂעָרוֹת עֶלְיוֹנִים שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל-יְדֵי הַשְּׂעָרוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא ה׳ יִתְבָּרַךְ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֲפִילּוּ בְּהַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים ,וּמֵהֶם יוֹצֵא אוֹר הַצִּיצִית וְכַנַּ״ל

וְזֶה בְּחִינַת )תהלים קיח :(״מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ״ .וּמְבֹאָר בַּבַּנָּנוֹת שֶׁמֵּצַ״ר אוֹתִיּוֹת צָמַ״ר בְּחִינַת שְׂעָרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא ,עַיֵּן שָׁם ,הַיְנוּ כַּנַּ״ל ,שֶׁשַּׂעָרוֹת הַדִּקְנָא קַדִּישָׁא שֶׁהֵם כָּל הַמִּדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים נִמְשָׁכִין עַל-יְדֵי

בְּחִינַת ״מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ״, דְּהַיְנוּ עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְנַתֵּק עַצְמוֹ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה מִגַּשְׁמִיּוּתוֹ לַה׳ יִתְבָּרַךְ, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁהוּא בְּמֵצַר גָּדוֹל וְהַתְאָוֹת וְהַסְּטָרָא אָחֳרָא מִתְגַּבְּרִים עָלָיו כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַד שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל, בְּבְחִינַת (איכה א׳:) ״כָּל רֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים״, עַד שֶׁנִּדְמֶה שֶׁאָפֵס תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם, וְהוּא בְּעֹצֶם דָּחֳקוֹ וּמְצָרֵי נַפְשׁוֹ פּוֹנֶה לַה׳ יִתְבָּרַךְ וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִן הַמֵּצַר, בְּחִינַת ״מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ״, אַף-עַל-פִּי שֶׁמַּה שֶּׁפּוֹנֶה עַצְמוֹ לַה׳ יִתְבָּרַךְ הוּא רַק כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה, הוּא יָקָר בְּעֵינֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשֶׂה מִמֵּצַ״ר צֶמֶר, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁעָרוֹת דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא שֶׁשָּׁם כֻּלּוֹ רַחֲמִים וְטוֹב שֶׁשָּׁם נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה וּזְכוּת כַּיָּדוּעַ

וְזֶה בְּחִינַת חוּט שֶׁל צֶמֶר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהָיָה מַלְבִּין הָעֲוֹנוֹת שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א׳:) ״וְאִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ״. כִּי עִקַּר סְלִיחַת הָעֲוֹנוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי בְּחִינָה זֹאת, עַל-יְדֵי שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ מוֹצֵא בְּיִשְׂרָאֵל אֲפִילּוּ בְּהַחוֹטְאִים רַחֲמָנָא לִבְעֵי כַּמָּה וְכַמָּה שְׁעָרוֹת טוֹבוֹת כַּנַּ״ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירִין הַשְּׁעָרוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא בְּחִינַת צֶמֶר כַּנַּ״ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְחִילַת כָּל הָעֲוֹנוֹת כַּנַּ״ל

ג וְזֶה בְּחִינַת רֹאשִׁית הַגֵּז שֶׁצְּרִיכִין לִתֵּן לְהַכֹּהֵן. כִּי הַכֹּהֵן הוּא אִישׁ חֶסֶד בְּחִינַת ׳מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא׳ שֶׁמְּלַמֵּד תָּמִיד זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל. וְכָל הַזְּכֻיּוֹת שֶׁמּוֹצְאִין בְּיִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁעָרוֹת הַנַּ״ל. שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹלִין לִמְצֹא זְכוּת אֲפִילּוּ בְּהַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים. כִּי בְּכֻלָּם נִמְצְאִין כַּמָּה שְׁעָרוֹת טוֹבוֹת מַה שֶּׁמַּמְשִׁיכִין עַצְמָן כַּמָּה פְּעָמִים מֵרַע לְטוֹב כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״שַׁעֲרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים״ שֶׁנֶּאֱמַר עַל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לִתֵּן לְהַכֹּהֵן רֹאשִׁית הַגֵּז מֵהַצֶּמֶר, כְּדֵי לְתַקֵּן בְּחִינַת הַצֶּמֶר בְּשָׁרְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁעָרוֹת עֶלְיוֹנוֹת כַּנַּ״ל, הַיְנוּ כְּדֵי לְהַכֹּהֵן רֹאשִׁית הַגֵּז מֵהַצֶּמֶר, כְּדֵי לְתַקֵּן בְּחִינַת הַצֶּמֶר בְּשָׁרְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁעָרוֹת עֶלְיוֹנוֹת כַּנַּ״ל, הַיְנוּ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ חֲסָדִים עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַשְּׁעָרוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצָא בָּהֶם מַה שֶּׁכָּל אֶחָד מוֹשֵׁךְ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ ״וְרֹאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ כִּי בוֹ בָּחַר ה׳ לַעֲמֹד לְשָׁרֵת״ וְכוּ׳, כִּי עִקַּר הַשֵּׁרוּת שֶׁל הַכֹּהֵן הוּא בַּקְּרְבָּנוֹת לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינוֹת הַשְּׁעָרוֹת הַנַּ״ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה ה׳ יִתְבָּרַךְ מִתְרַצֶּה לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל עֲוֹנוֹתֵיהֶם בִּבְחִינַת חוּט שֶׁל צֶמֶר שֶׁמַּלְבִּין הָעֲוֹנוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כַּנַּ״ל. וְהַכֹּהֵן אִישׁ הַחֶסֶד עוֹסֵק בָּזֶה. וְעַל-כֵּן מַגִּיעַ לוֹ רֹאשִׁית הַגֵּז וְכַנַּ״ל

ד וְזֶה (עמוס ט׳:) ״הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳. וְהוּא פְּלִיאָה נִשְׂגְּבָה מְאֹד וְכָל רוֹאֶה יִשְׁתּוֹמֵם עַל זֶה אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ יְדַמֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם לִ׳בְנֵי כֻשִׁיִּים׳, הֲלֹא כְּבָר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְהִבְטִיחָנוּ שֶׁלֹּא יַעַזֹּב אוֹתָנוּ לְעוֹלָם וְלֹא יַחֲלִיף אוֹתָנוּ בְּאֻמָּה אַחֶרֶת לְעוֹלָם, כַּמְבֹאָר בִּמְקוֹמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאֵיךְ יֹאמַר הוּא יִתְבָּרַךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ. וְגַם בְּפָרָשָׁה זֹאת גּוּפָא הוּא חוֹזֵר וּמְסַיֵּם תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר שֶׁאָמַר הוּא יִתְבָּרַךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינוֹת הַשְּׁעָרוֹת הַנַּ״ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה ה׳ יִתְבָּרַךְ מִתְרַצֶּה לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל עֲוֹנוֹתֵיהֶם בִּבְחִינַת חוּט שֶׁל צֶמֶר שֶׁמַּלְבִּין הָעֲוֹנוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כַּנַּ״ל. וְהַכֹּהֵן אִישׁ הַחֶסֶד עוֹסֵק בָּזֶה. וְעַל-כֵּן מַגִּיעַ לוֹ רֹאשִׁית הַגֵּז וְכַנַּ״ל

ד וְזֶה (עמוס ט׳:) ״הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳. וְהוּא פְּלִיאָה נִשְׂגְּבָה מְאֹד וְכָל רוֹאֶה יִשְׁתּוֹמֵם עַל זֶה אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ יְדַמֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם לִ׳בְנֵי כֻשִׁיִּים׳, הֲלֹא כְּבָר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְהִבְטִיחָנוּ שֶׁלֹּא יַעַזֹּב אוֹתָנוּ לְעוֹלָם וְלֹא יַחֲלִיף אוֹתָנוּ בְּאֻמָּה אַחֶרֶת לְעוֹלָם, כַּמְבֹאָר בִּמְקוֹמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאֵיךְ יֹאמַר הוּא יִתְבָּרַךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ. וְגַם בְּפָרָשָׁה זֹאת גּוּפָא הוּא חוֹזֵר וּמְסַיֵּם תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר לְטוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: ״אֶפֶס כִּי לֹא הַשְׁמֵיד אַשְׁמִיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב״ וְכוּ׳, ״כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה וַהֲנַעְתִּי״ וְכוּ׳, ״בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת״ וְכוּ׳, ״הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְכוּ׳ וְנָגַשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֹּצֵר״ וְכוּ׳. וְאֵיךְ הִתְחִיל וְלִגְנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל כָּךְ לְהַשְׁווֹתָם לְשִׁאָר הָעַכּוּ״ם חַס וְשָׁלוֹם!

אַךְ בָּאֱמֶת כָּל הַתּוֹכָחוֹת שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ מוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וְכָל הַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁמְּבַזֶּה אוֹתָם לִפְעָמִים בְּדֶרֶךְ בְּזָיוֹן, הַכֹּל לְטוֹבָה גְּדוֹלָה כְּדֵי לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם זְכוּת וְחֶסֶד כְּדֵי שֶׁיִּשּׁוּבוּ אֵלָיו בֶּאֱמֶת. כִּי לִפְעָמִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְקַלְקְלִין מַעֲשֵׂיהֶם מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁכְּמַעַט אֵין נִכָּר מְעַט דְּמְעַט הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם מֵעֹצֶם רִבּוּי הַפְּשָׁעִים וְהַקִּלְקוּלִים רַחֲמָנָא לִבְעֵי, וְאִם יִרְצֶה ה׳ יִתְבָּרַךְ לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם זְכוּת עַל-יְדֵי מְעַט הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם יִתְעוֹרְרוּ הַמְקַטְרְגִים חַס וְשָׁלוֹם וְיִמְצְאוּ כְּנֶגֶד זֶה אֲלָפִים פְּעָמִים לְהֶפֶךְ חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל ה׳ יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד הוּא וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא רוֹצֶה בְּעַצְמוֹ וְחָפֵץ לְהַטּוֹת עֲלֵיהֶם כְּלַפֵּי חֶסֶד, אָז בְּטוּבוֹ וְחָכְמָתוֹ הַנִּפְלָאָה הוּא בְּעַצְמוֹ מְבַזֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַבְּזָיוֹן, וְאָמַר עֲלֵיהֶם שֶׁכְּבָר הֵם אֲבֵלוֹ חַס וְשָׁלוֹם כְּמוֹ כָּל הָאֻמּוֹת, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר קִלְקְלוּ כָּל כָּךְ. וְתֵכֶף שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ מְהַפֵּךְ הַדָּבָר וְאָמַר עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּמוֹ הָאֻמּוֹת מַמָּשׁ, אָזַי תֵּכֶף נִתְרָאֶה אֱמִתַּת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁבָּהֶם, כִּי בְּוַדַּאי בִּתְחִלָּה לֹא הָיָה נֶחְשָׁב הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם כְּלָל עַד שֶׁכְּמַעַט לֹא הָיָה נִרְאֶה כְּלָל, כִּי בְּוַדַּאי לְפִי קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל בְּשָׁרְשָׁם אֲפִילּוּ אִם פּוֹגְמִין כָּל יָמָיו כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה אַחַת חַס וְשָׁלוֹם הוּא גַּם כֵּן פֶּגֶם גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי יִשְׂרָאֵל רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מֵעָוֹן חַס וְשָׁלוֹם וּמִכָּל מִינֵי פְּגָמִים חַס וְשָׁלוֹם, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁפּוֹגְמִים חַס וְשָׁלוֹם יוֹתֵר מִכְּחוּט הַשַּׁעֲרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁפּוֹגְמִים וְחוֹטְאִים וְעוֹבְרִים חַס וְשָׁלוֹם עֲבֵרוֹת מַמָּשׁ רַחֲמָנָא לִבְעֵי, בִּפְרָט כְּשֶׁעוֹבְרִים הַרְבֵּה חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִבְעֵי עַד שֶׁהָעֲוֹנוֹת רַבּוּ מִסְפָּר עַד שֶׁמְּעַט הַטּוֹב כְּמְעַט אֵינוֹ נִכָּר כְּלָל, בִּפְרָט כִּי גַּם מְעַט הַטּוֹב מְעֹרָב בִּפְסֹלֶת, הַרְבֵּה, בְּוַדַּאי כְּשֶׁיִּרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל עֹצֶם רִבּוּי הַפְּגָמִים שֶׁלָּהֶם לְפִי קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל כְּמְעַט אָפֵס תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם כִּי כְּפִי עֹצֶם קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל כְּפִי מַה שֶּׁרָאוּי לָהֶם לִהְיוֹת בְּוַדַּאי כִּמְעַט אֵי אֶפְשָׁר לְסִבַּל הַפְּגָמִים שֶׁלָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם וְאֵין נִכָּר כְּלָל הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל ה׳ יִתְבָּרַךְ רַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וְחָפֵץ בְּקִיּוּם הָעוֹלָם, כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ

מֵהֵיכָן הָאָדָם נִלְקָח וְהֵיכָן הוּא כָּבוּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ׳, עַל-כֵּן בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים הוּא בְּעַצְמוֹ מְהַפֵּךְ הַדָּבָר וּמַתְחִיל לְהַשְׁוֹוֹת יִשְׂרָאֵל לְכָל הָאֻמּוֹת.

וְזֶהוּ: ״הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ הֲלוֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלֵיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּיִּים מִכַּפְתּוֹר״ וְכוּ׳. וְתֵכֶף כְּשֶׁמְּדַמֶּה וּמַשְׁוֶה אוֹתָם לִשְׂאָר הָעַכּוּ״ם, בְּוַדַּאי הַכֹּל יוֹדוּ וְיֹאמְרוּ בְּפֶה מָלֵא שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ חִלּוּק רַב וְנִפְלָא כִּרְחוֹק מִזָּרָח מִמַּעֲרָב בֵּין יִשְׂרָאֵל לְבֵין הָעַכּוּ״ם, כִּי כְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם נִמְצָא תָּמִיד בְּיִשְׂרָאֵל כַּמָּה שְׁעָרוֹת וּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת לַאֲלָפִים וּרְבָבוֹת, כִּי אֲפִילּוּ כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם בַּדְּיוֹטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד עֲדַיִן אֲפִילּוּ הַגָּרוּעַ שֶׁבָּהֶם מָלֵא מִצְוֹת כָּרִמּוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )סַנְהֶדְרִין לז (עַל פָּסוּק ״כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ״: ״אֲפִילּוּ רֵיקָנִים שֶׁבָּךְ״ וְכוּ׳, נִמְצָא שֶׁדַּיְקָא עַל-יְדֵי שֶׁמְּדַמֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל לִבְנֵי כּוּשִׁיִּים וְלִשְׂאָר הָעַכּוּ״ם עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא מְלַמֵּד עֲלֵיהֶם זְכוּת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלֶּה וּמֵאִיר לְעֵין כֹּל הַזְּכוּת וְהַטּוֹב שֶׁבָּהֶם, כִּי כְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם ׳עַמֵּךְ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם צַדִּיקִים׳ כִּי כֻּלָּנוּ מַנִּיחִים טַלִּית וּתְפִלִּין בְּכָל יוֹם וּמִתְעַנִּים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, נִמְצָא שֶׁכַּוָּנַת ה׳ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה וְשֶׁבַח גָּדוֹל לְיִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁדִּמָּה אוֹתָם לִבְנֵי כּוּשִׁיִּים וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁשִּׁים שָׁם: ״אֶפֶס כִּי לֹא הַשְׁמֵיד אַשְׁמִיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב וְכוּ׳ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה וַהֲנִיעוֹתִי בְּכָל הַגּוֹיִם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִנּוֹעַ בַּכְּבָרָה וְלֹא יִפּוֹל צְרוֹר אָרְצָה״, הֵינוּ שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר שֶׁבְּוַדַּאי לֹא יַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם כְּשֶׁאָר הָעַכּוּ״ם הַחוֹטְאִים שֶׁיַּשְׁמִיד אוֹתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, כְּנֶאֱמָר שָׁם מִקֹּדֶם: ״הִנֵּה עֵינֵי ה׳ בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה וְהִשְׁמַדְתִּי אֹתָהּ״ וְכוּ׳, אֲבָל בֵּית יַעֲקֹב לֹא יַשְׁמִיד חַס וְשָׁלוֹם, כִּי ״הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה וַהֲנִעוֹתִי בְּכָל הַגּוֹיִם, אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳, הֵינוּ שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ יְצַוֶּה לְהָנִיעַ בִּכְבָרָה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם לְבָרֵר וּלְנַפּוֹת אוֹתָם הֵיטֵב כְּמוֹ שֶׁמְּבָרְרִין וּמְנַפִּין בְּנַפָּה וּכְבָרָה ״אֲשֶׁר לֹא יִפֹּל צְרוֹר אָרְצָה״, וְאָז הַכֹּל יִרְאוּ לְעֵין כֹּל גֹּדֶל עֹצֶם הַחִלּוּק שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַכּוּ״ם, כִּי אֲפִילּוּ אִם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהֵם עֲדַיִן יֵשׁ בָּהֶם כַּמָּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּמָּה חוּטֵי שְׁעָרוֹת טוֹבוֹת מַה שֶּׁהֵם מוֹשְׁכִין אֶת עַצְמָם בְּכָל פַּעַם לַה׳ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ כַּנַּ״ל. וְעַל-יְדֵי-זֶה יְרַחֵם עָלֵינוּ וְיָבִיא לָנוּ הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳עַתִּיק׳, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא ״וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה״, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְלַמֵּד זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל לִמְצֹא כָּל הַשְּׁעָרוֹת טוֹבוֹת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַחֶסֶד הָרַב שֶׁל בְּחִינַת עַתִּיק כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן סִיֵּם שָׁם: ״בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת וְגָדַרְתִּי אֶת פִּרְצֵיהֶן וַהֲרִיסֹתָיו אָקִים״ וְכוּ׳, כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה יָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד, עַל-יְדֵי שֶׁמְּהַפֵּךְ הַדָּבָר וּמְדַמֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל לְגַמְרֵי לַגּוֹיִם כַּנַּ״ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא נִתְגַּלֶּה וְנִרְאֶה כַּמָּה וְכַמָּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁבָּהֶם כְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם כַּנַּ״ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת כַּנַּ״ל

ה וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת )הושע א(: ״קְרָא שְׁמוֹ לֹא עַמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וְכוּ׳. וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם וְכוּ׳, וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי״. וְהִקְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל: ׳מָה עִנְיָן פֶּרְעָנֻיּוֹת וְנֶחָמָה סְמוּכִין בְּדִבּוּר אֶחָד׳ ׳כַּמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י׳. אַךְ עַל-פִּי הַנַּ״ל מוּבָן הַדָּבָר הֵיטֵב, כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל: ״לֹא עַמִּי אַתֶּם״, רַק הֵם כְּמוֹ שְׁאָר הָעַכּוּ״ם, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלֶּה גֹּדֶל עֹצֶם מַעֲלָתָם וְתִפְאַרְתָּם, כִּי כְּנֶגְדָּם כָּל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים כַּנַּ״ל. וְעַל-כֵּן הֵם סְמוּכִים זֶה לָזֶה, כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי שֶׁאָמַר לָהֶם ׳לֹא עַמִּי אַתֶּם׳, עַל-יְדֵי-זֶה יְרַחֵם עֲלֵיהֶם וְיוֹשִׁיעֵם וְיַרְבֶּה אוֹתָם כְּחוֹל הַיָּם וְכוּ׳, מֵחֲמַת שֶׁהַכֹּל רוֹאִין שֶׁכְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם כֻּלָּם צַדִּיקִים וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ: ״וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם׳, עַל-יְדֵי-זֶה יֵאָמֵר לָהֶם ׳בְּנֵי אֵל חָי׳, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא נִתְגַּלֶּה מַעֲלָתָם וְתִפְאַרְתָּם וְכַנַּ״ל

ו וְכָל זֶה קִבַּלְתִּי וְהֵבַנְתִּי מִשִּׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּינוּ זַ״ל וּמֵהַתּוֹרָה ׳אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׳ )בְּסִימָן רפב, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וּמִכַּמָּה תּוֹרוֹת. וּבִפְרָט מִמַּה שֶּׁסִּפֵּר לִי שֶׁדִּבֵּר עִם אֶחָד שֶׁהָיָה קוֹבֵל לְפָנָיו מְאֹד עַל רִבּוּי מַעֲשָׂיו הָרָעִים הַמְכֹעָרִין, כִּי זֶה הָאִישׁ הָיָה חָפֵץ מְאֹד לְהִתְקָרֵב לַה׳ יִתְבָּרַךְ וְלָצֵאת מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים, אַךְ בְּכָל פַּעַם הִתְגַּבְּרוּ עָלָיו יוֹתֵר, עַד שֶׁעָבְרוּ עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה וְלֹא זָכָה לָצֵאת מִמַּה שֶּׁהָיָה צָרִיךְ לָצֵאת, אַךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן הִתְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר וְחָתַר בְּכָל פַּעַם לְהִתְקָרֵב לַה׳ יִתְבָּרַךְ. וְהָיָה קוֹבֵל מְאֹד מְאֹד לְפָנָיו זַ״ל עַל עֲכִירַת מַעֲשָׂיו רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהִשִּׁיב לוֹ רַבֵּינוּ זַ״ל בְּחָכְמָתוֹ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת: ׳אֵין לִי עִם מִי לְדַבֵּר׳, כִּי כְּבָר כִּלּוּ רַע. וְתֵכֶף נִתְעוֹרֵר הָאִישׁ הַנַּ״ל וְעָנָה וְאָמַר לְרַבֵּנוּ זַ״ל: ׳הֲלֹא עַל כָּל זֶה אֲנִי מִתְגַּבֵּר לִפְעָמִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמִי לְקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל׳ וְכוּ׳. עָנָה רַבֵּינוּ זַ״ל וְאָמַר לוֹ: ׳הוּא מְעַט דִּמְעַט׳. וְתֵכֶף אָמַר לוֹ שֶׁיְּרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֵילֵךְ עִם הַתּוֹרָה ׳אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׳ וְכוּ׳, כָּל זֶה סִפֵּר לִי רַבֵּינוּ זַ״ל. וְהֵבַנְתִּי כַּוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁדַּיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה הֶחֱיָה אֶת הָאִישׁ, כִּי כְּבָר נָפַל

בְּעֵינֵי עַצְמוֹ כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהַחֲיוֹתוֹ בְּשׁוּם דָּבָר, רַק כְּשֶׁאָמַר לוֹ שֶׁהוּא כֻּלּוֹ רַע אֲזַי נִתְעוֹרֵר בְּעַצְמוֹ וְהִתְחִיל לְהַרְגִּישׁ מְעַט קְדֻשַּׁת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הַנִּמְצָאִים בּוֹ עֲדַיִן.

וְאָז אָמַר לוֹ רַבֵּינוּ שֶׁיֵּלֵךְ עִם הַתּוֹרָה 'אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי' וְכוּ' כַּנַּ"ל. כִּי כָּל עִנְיָן הַנַּ"ל מְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה 'אֲזַמְּרָה' הַנַּ"ל, שֶׁמְּבֹאָר שָׁם שֶׁאֶפִילּוּ רָשָׁע גָּמוּר צְרִיכִין לָדוּן לְכַף זְכוּת, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בּוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה וְכוּ'. וְכֵן הָאָדָם אֵצֶל עַצְמוֹ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. הַיְנוּ כַּנַּ"ל, שֶׁכְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה שֶׁמַּעֲשָׂיו אֵינָם עוֹלִים יָפֶה כְּלָל רַחֲמָנָא לִצְלָן, צָרִיךְ לַהֲפֹךְ הַדָּבָר וְיִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי, הַיְנוּ כְּאִלּוּ חַס וְשָׁלוֹם כְּבָר הוּא גָּרוּעַ לְגַמְרֵי, וּכְנֶגֶד הַגָּרוּעַ וְהָרַע לְגַמְרֵי בְּוַדַּאי יִמְצָא גַּם בְּעַצְמוֹ בְּעֹמֶק גְּרִיעוּתוֹ כַּמָּה וְכַמָּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִחְיֶה אֶת עַצְמוֹ כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְהָבֵן הֵיטֵב כָּל זֶה בְּעֵין הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ בְּאֹפֶן שֶׁתּוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ עַל-יְדֵי-זֶה תָּמִיד

ז וְזֶה בְּחִינַת שַׁבָּת נַחֲמוּ אַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב. כִּי לִכְאוֹרָה תָּמוּהַּ, שֶׁקֹּדֶם תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁהוּא קֹדֶם עִקַּר חֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ מִתְאַבְּלִין הַרְבֵּה עַל הַגָּלוּת וְעַל הַחֻרְבָּן כָּל הַיָּמִים שֶׁבֵּין הַמְּצָרִים, וּבְתִשְׁעָה בְּאָב מִתְאַבְּלִין מְאֹד וְאֵין מַנִּיחִין תְּפִלִּין, וְתֵכֶף אַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב פּוֹסְקִין מִלְּהִתְאַבֵּל וְאֵין נוֹהֲגִין כָּל הַדִּינִין שֶׁבֵּין הַמְּצָרִים אַף גַּם מִתְנַחֲמִין הַרְבֵּה הַרְבֵּה, כִּי מַתְחִילִין תֵּכֶף בַּשַּׁבָּת הָרִאשׁוֹן אַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב לְהַפְטִיר "נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי" וְכוּ' וְכָל שֶׁבַע דְּנֶחָמְתָא עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ לִכְאוֹרָה, כִּי מֵהָרָאוּי הָיָה לִנְהֹג אֵיזֶה יָמִים אֲבֵלוּת אַחַר גְּמַר הַחֻרְבָּן שֶׁהָיָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב לְהִתְאַבֵּל עַל עֶצֶם צָרוֹתֵינוּ, וּמַדּוּעַ תִּקְּנוּ חֲכָמֵינוּ זַ"ל לְהֶפֶךְ:

אַךְ הָעִנְיָן מְבֹאָר עַל-פִּי הַנַּ"ל, כִּי בֵּין הַמְּצָרִים בָּהֶם הַדִּינִין הָיוּ מִתְגַּבְּרִין חַס וְשָׁלוֹם כַּמּוּבָא, כִּי אָז נִתְעוֹרְרוּ קִטְרוּגִים הַרְבֵּה עַל יִשְׂרָאֵל בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם עַד שֶׁגָּרְמוּ שֶׁיִּהְיֶה נֶחֱרָב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ מִשְּׁבָעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז עַד תִּשְׁעָה בְּאָב, וּבְתִשְׁעָה בְּאָב הִתְגַּבֵּר הַדִּין בְּיוֹתֵר עַד שֶׁהָיָה אָז עִקַּר הַחֻרְבָּן לְגַמְרֵי, אֲבָל תֵּכֶף שֶׁהִדְלִיק אֵשׁ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ לְהַחֲרִיבוֹ תֵּכֶף הִתְחִיל הַדִּין לְהִתְמַתֵּק, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (איכה רבה ד, טו): (שִׁ'שִׁכֵּךְ חֲמָתוֹ בָּאֵשׁ שֶׁהִצִּית אֵשׁ בְּצִיּוֹן' וְכוּ'. הַיְנוּ כַּנַּ"ל, כִּי בַּבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ הוּא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל כד: ג): ("גְּאוֹן עֻזָּם מַחְמַד תִּפְאַרְתָּם". וּכְתִיב (ישעיה סד: י): ("בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ". הַיְנוּ שֶׁשָּׁם הָיוּ מְאִירִין כָּל הַגְּנָזִין הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ הוּא כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַמְּצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין הַכֹּל הָיָה עוֹלֶה לְהַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ וְשָׁם הָיָה נִצְטַיֵּר, וְזֶה הָיָה בְּחִינַת הַגְּנָזִין וְהַצִּיּוּרִין הַנִּפְלָאִים שֶׁהָיוּ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים יז: יט): ("וְקָמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם" וְכוּ'. וּכְתִיב: "אֶת אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה". וְכֵן בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ מִתְכַּפְּרִין כָּל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן אָז הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְפֹאָרִים וּמְהֻדָּרִים עַל-יְדֵי הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ

אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כְּשֶׁגָּבְרוּ עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל נֶחְשַׁךְ אוֹר הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל מַה שֶּׁגָּבְרוּ הָעֲוֹנוֹת יוֹתֵר וְנִתְמַעֵט (איכה ב: ט): הַזְּכִיּוֹת וְנִתְמַעֵט וְנֶחְשַׁךְ אוֹר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, עַד שֶׁגָּבְרוּ הָעֲוֹנוֹת עַד שֶׁנֶּחֱרַב לְגַמְרֵי, וְאָז נֶאֱמַר (איכה ב: ד): "הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל". כְּאִלּוּ חַס וְשָׁלוֹם נִתְבַּטֵּל הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁהָיָה מִתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים, כִּי גָּבְרוּ הָעֲוֹנוֹת עַד שֶׁלֹּא נִרְאוּ מְעַט מְעַט דְּמֵעַט מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים. וְעַל-יְדֵי-זֶה נֶחֱרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ וְנָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ וְכוּ'. אֲבָל תֵּכֶף שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ אֵין לַה' יִתְבָּרַךְ עוֹד שׁוּם הִתְפָּאֲרוּת מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ הֵם כְּכָל הַגּוֹיִים חַס וְשָׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁסָּבְרוּ הַשּׂוֹנְאִים בָּאֱמֶת שֶׁאָמְרוּ אָז (יחזקאל כה: ג): ("הֶנֶה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה". וְזֶה הָיָה טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי תֵּכֶף שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהִתְחִילוּ לוֹמַר "הִנֵּה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה", תֵּכֶף וּמִיָּד נִתְגַּלָּה וְנִתְרָאָה גְּדֹל עִצְּם הַחִלּוּק שֶׁבֵּין הַגּוֹיִים לְבֵית יְהוּדָה, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא עֲדַיִן נִמְצָאִים בְּיִשְׂרָאֵל כַּמָּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְכַמָּה מַעֲלוֹת רַבּוֹת כְּנֶגֶד הַגּוֹיִים, עַל-כֵּן אָז דַּיְקָא נִמְתַּק הַדִּין תֵּכֶף וְכַנַּ"ל. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מזמור לאסף): "מִזְמוֹר לְאָסָף", קִינָה לְאָסָף מִבָּעְיָא לֵיהּ', אֶלָּא שֶׁשָּׁפַךְ חֲמָתוֹ עַל הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא כִּלָּה אֶת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם, הַיְנוּ כַּנַּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא שֶׁהֶחֱרִיב אֶת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, כְּאִלּוּ אֵין עוֹד שׁוּם הִתְפָּאֲרוּת מִיִּשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם וְהֵם כְּכָל הַגּוֹיִים חַס וְשָׁלוֹם, תֵּכֶף נִתְגַּלָּה וְנִרְאָה עִצְּם הַחִלּוּק שֶׁבֵּינֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ וְלֹא כִּלָּה אוֹתָם וְכַנַּ"ל

ח וְזֶה בְּחִינַת תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁאָז נֶחֱרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן אֵין מַנִּיחִין אָז תְּפִלִּין שֶׁנִּקְרָאִין פְּאֵר, כִּי אָז הוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַהִתְפָּאֲרוּת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כַּנַּ"ל, וְאָנוּ יוֹשְׁבִין לָאָרֶץ וְדוֹמִין עַל עֶצֶם רִבּוּי עֲוֹנוֹתֵינוּ שֶׁגָּרְמוּ לְהַחֲרִיב בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, כְּאִלּוּ אֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְהַגְבִּיהַּ וּלְהָרִים עַצְמֵנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אֵין לָנוּ בַּמֶּה לְהַחֲיוֹת עַצְמֵנוּ חַס וְשָׁלוֹם מֵעֶצֶם רִבּוּי עֲוֹנוֹתֵינוּ, עַד שֶׁאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין

כִּי אֵין לָנוּ בַּמֶּה לְהִתְפָּאֵר אֲשֶׁר כִּמְעַט אֶפֶס תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ חַס וְשָׁלוֹם כָּל אַפִּין שָׁוִין, כְּאִלּוּ ״כָּל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה״ חַס וְשָׁלוֹם. וְעַל-כֵּן אָז תֵּכֶף בְּתִשְׁעָה בְּאָב לְעֵת מִנְחָה מַתְחִיל הַהַמְתָּקָה, כִּי אָז הוּא בְּחִינַת הוֹלָדַת מָשִׁיחַ, כַּמּוּבָא, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי תֵּכֶף שֶׁמַּגִּיעִים לִבְחִינָה הַנַּ״ל שֶׁנִּסְתַּלְּקוּ הַתְּפִלִּין וְנֶחֱרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, כְּאִלּוּ אֵין עוֹד בַּמֶּה לְהִתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל כְּאִלּוּ כָּכָל הַגּוֹיִם וְכוּ׳ חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי תֵּכֶף מַתְחִיל לְהִתְגַּלּוֹת וּלְהִתְרָאוֹת רִבּוּי הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁיֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הַגּוֹיִם וְכַנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן תֵּכֶף בְּמִנְחָה שֶׁל תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁאָז הָיָה עִקַּר הַחֻרְבָּן שֶׁל הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תענית כט:). וְלִעֵת עֶרֶב הִצִּיתוּ אֵשׁ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ׳, אָז דַּיְקָא מַתְחִיל הַמְתָּקָה גְּדוֹלָה, כַּמּוּבָא, וְאָז דַּיְקָא מַנִּיחִין טַלִּית וּתְפִלִּין, כִּי תֵּכֶף שֶׁהִתְחִיל חֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, תֵּכֶף נִתְגַּלָּה תִּפְאַרְתָּם כְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם. וְעַל-כֵּן אָז הוּא בְּחִינַת לֵדַת מָשִׁיחַ, דְּהַיְנוּ שֶׁמַּתְחִיל לְהִתְנוֹצֵץ אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ, כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה שֶׁל מָשִׁיחַ יִהְיֶה עַל-יְדֵי-זֶה, עַל-יְדֵי שֶׁהוּא יַשִּׂיג בְּחִינַת רִבּוּי הַחֲסָדִים הַנִּפְלָאִים שֶׁל בְּחִינַת עַתִּיק לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הַשְּׁעָרוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצְאִין בְּיִשְׂרָאֵל וְכַנַּ״ל

ט וְזֶה שֶׁאוֹמֶרֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הָעַכּוּ״ם (שיר השירים א:) ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְכוּ׳ אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת״ וְכוּ׳. הַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָהָאֻמּוֹת: הָאֱמֶת שֶׁאֲנִי שְׁחוֹרָה מְאֹד בְּמַעֲשַׂי, אֲבָל עֲדַיִן ׳וְנָאוָה אֲנִי׳ נֶגְדְּכֶם, כִּי בְּוַדַּאי כְּנֶגֶד קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל כְּפִי מַה שֶּׁרָאוּי לִי לִהְיוֹת בְּוַדַּאי אֲנִי שְׁחוֹרָה מְאֹד, אֲבָל אַתֶּם אֵין לָכֶם לְהִתְגָּאוֹת וּלְהִשְׁתָּרֵר עָלַי עַל-יְדֵי-זֶה, כִּי עֲדַיִן אֲנִי נָאוָה מְאֹד נֶגְדְּכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהֵם כְּלַל הָאֻמּוֹת, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י. וְזֶהוּ ״כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה״, הַיְנוּ מַה שֶּׁאֲנִי נִרְאֵית שְׁחוֹרָה מְאֹד ׳כְּאָהֳלֵי קֵדָר׳, זֶהוּ מִצַּד מַעֲלָתִי כִּי אֲנִי מְחֻיָּב לִהְיוֹת יָפָה כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׳, וּמֵרִבּוּי עֲוֹנוֹתַי וּפְגָמַי אֵין נִרְאֶה יָפְיִי עַד שֶׁאֲנִי נִדְמֶה לִשְׁחוֹרָה כְּאָהֳלֵי קֵדָר, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן אַתֶּם ״אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת״ כִּי כְּנֶגְדְּכֶם עֲדַיִן אֲנִי נָאוָה מְאֹד כַּנַּ״ל

וְעַל-כֵּן תֵּכֶף אַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב פּוֹסְקִין דִּינֵי הָאֲבֵלוּת שֶׁל בֵּין הַמְּצָרִים וּמְנַחֲמִין אוֹתָנוּ הָרַבֶּה בְּשֶׁבַע דְּנֶחָמָתָא. כִּי תֵּכֶף שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ כְּאִלּוּ אֵין עוֹד הִתְפָּאֲרוּת בְּיִשְׂרָאֵל כְּלָל חַס וְשָׁלוֹם, תֵּכֶף נִתְגַּלָּה וְנִתְרָאֶה כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד כָּל הָעַכּוּ״ם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים וְה׳ יִתְבָּרַךְ מְנַחֵם אוֹתָנוּ בְּכָל הַנֶּחָמוֹת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ שֶׁהַשָּׂגָתוֹ מַגִּיעַ עַד עַתִּיק וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְיִגְאָלֵנוּ מְהֵרָה, אָמֵן

י. וְזֶה בְּחִינַת (דברים כג:) ״וְלֹא אָבָה ה׳ אֱלֹקֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ ה׳ אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה״ וְכוּ׳ כִּי בִּלְעָם רָצָה לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְקַלְקֵל חַס וְשָׁלוֹם, וְכָל זֶה הָיָה עִקַּר כַּוָּנָתוֹ הָרָעָה כְּשֶׁהָלַךְ לְקַלְקֵל, כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁיָּדַע שֶׁהוּא בְּיַד ה׳ יִתְבָּרַךְ כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר כְּמוֹ שֶׁאָמַר כַּמָּה פְּעָמִים (במדבר כב:) ״לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה מִלִּבִּי אֶת אֲשֶׁר יָשִׂים ה׳ בְּפִי״ וְכוּ׳, וְהוּא הָיָה רוֹאֶה וּמֵבִין בְּעַצְמוֹ שֶׁאֵין רְצוֹן ה׳ יִתְבָּרַךְ לְקַלְקֵל, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הָלַךְ, כִּי כַּוָּנָתוֹ הָרָעָה הָיָה שֶׁעַל-יְדֵי שֶׁיְּעוֹרֵר עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה כִּבְיָכוֹל ה׳ יִתְבָּרַךְ מֻכְרָח לְהַסְפִּים עִמּוֹ לְקַלְקֵל חַס וְשָׁלוֹם, כִּי ה׳ יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב מִשְׁפָּט כַּיָּדוּעַ.

וְזֶה שֶׁכָּתוּב (במדבר כד:) ״וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו״, כְּתַרְגּוּמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י, שֶׁהִסְתַּכֵּל עַל חֵטְא הָעֵגֶל וְסָבַר שֶׁלְּגַדֵּל עִצֹּם הַחֵטְא שׁוּב אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת וּלְעוֹרֵר הַטּוֹב וְהַזְּכוּת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל. אֲבָל ״אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת״ עַד הֵיכָן עַד הֵיכָן מַגִּיעִין רַחֲמָיו הָעֲצוּמִים עַל יִשְׂרָאֵל, וּבְרַחֲמָיו הַנִּפְלָאִים הָפַךְ הַקְּלָלָה דַּיְקָא לִבְרָכָה, כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי עִצָּם שִׂנְאָתוֹ שֶׁרָצָה לַעֲקֹר אֶת יִשְׂרָאֵל לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם עַל-יְדֵי גֹּדֶל הַקִּטְרוּג שֶׁרָצָה לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא הִתְהַפֵּךְ לִבְרָכָה, כִּי הוּא רָצָה שֶׁהָאֻמּוֹת שֶׁהֵם בָּלָק וְהַמּוֹאָבִים יִתְגַּבְּרוּ עַל יִשְׂרָאֵל כִּי בִּשְׁבִיל זֶה קְרָאוֹ בָּלָק, וְרָצָה לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם כְּדֵי לְגָרֵשׁ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵיהֶם, אֲבָל תֵּכֶף נִרְאָה טִפְּשׁוּתוֹ וְסִכְלוּתוֹ הַגְּדוֹלָה, כִּי תֵּכֶף שֶׁרָצָה לְהַכְנִיעַ יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם כְּנֶגֶד הַמּוֹאָבִים מֻחֲמַת עֲוֹנוֹתֵיהֶם תֵּכֶף נִתְרָאָה וְנִתְגַּלָּה גֹּדֶל רִבּוּי הַמַּעֲלוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הַמּוֹאָבִים וּכְנֶגֶד כָּל אֻמּוֹת וְכַנַּ״ל, וַאֲזַי הָפַךְ ה׳ הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וַיַּהֲפֹךְ ה׳ אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה״ וְכוּ׳. ׳וַיַּהֲפֹךְ׳ דַּיְקָא, כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי הַקְּלָלָה שָׁרָצָה לְקַלְקֵלָם שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִתְגָּרְשׁוּ חַס וְשָׁלוֹם מִפְּנֵי שְׁאָר הָאֻמּוֹת, תֵּכֶף נִתְרָאָה וְנִתְגַּלָּה הַטּוֹב שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הָאֻמּוֹת כַּנַּ״ל, וְאָז נִתְעוֹרֵר זְכוּת גָּדוֹל עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שֶׁרָאוּ הַכֹּל שֶׁכְּנֶגֶד הָאֻמּוֹת הֵם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא נִתְהַפֵּךְ לִבְרָכָה וְכַנַּ״ל

[שַׁיָּךְ לְעֵיל]

יא גַּם יִתְפָּרֵשׁ הַפָּסוּק ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה״ בְּסִגְנוֹן זֶה: ״שְׁחוֹרָה אֲנִי״, שֶׁכָּל מַה שֶּׁאַתֶּם הָעַכּוּ״ם אוֹמְרִים שֶׁאֲנִי שְׁחוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא ׳וְנָאוָה׳. ״כְּאָהֳלֵי קֵדָר״ -- כְּשֶׁאַתֶּם מְשִׁימִים אוֹתִי כְּאָהֳלֵי קֵדָר חַס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא אֲנִי נָאָה ׳כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׳, כִּי תֵּכֶף שֶׁאַתֶּם מְשִׁימִים אוֹתִי לְשַׁחֲרוּת גָּמוּר כְּאָהֳלֵי קֵדָר, תֵּכֶף נִרְאֶה יֹפִי וְנוֹי שֶׁלִּי, כִּי כְּנֶגֶד שַׁחֲרוּת גָּמוּר אֲנִי נָאוָה מְאֹד עַל-יְדֵי כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁעָרוֹת שֶׁנִּמְצָאִים בִּי כַּנַּ״ל

וְזֶה בְּחִינַת הַמָּשָׁל שֶׁהֵבִיא בַּמִּדְרָשׁ )שיר השירים רבה א, ג (עַל פָּסוּק ״אַל תִּרְאֻנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת״ וְכוּ׳ מֵהַשִּׁפְחָה שֶׁאָמְרָה לַחֲבֶרְתָּהּ: לְמָחָר אֲדוֹנִי מְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנוֹטְלֵנִי לְאִשָּׁה בִּשְׁבִיל שֶׁרָאָה יָדֶיהָ שֶׁל גְּבִירְתָּהּ מְפֻחָמֶת אָמְרָה לָהּ וְכוּ׳ וּמַה וְכוּ׳ אַתְּ שֶׁכֵּלֵךְ מְפֻחָמֶת וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל

I

# לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת — אֶבֶן הָעֵזֶר

*הִלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה וְאִישׁוּת, הֲלָכָה ג׳*

ליקוטי הלכות אבן העזר «הִלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה וְאִישׁוּת -- הֲלָכָה ג

א הַכְּלָל שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וּלְהִתְגַּבֵּר בְּשִׂמְחָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁיַּחְטֹף אֶת הַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה, שֶׁהֵם כָּל הַמָּרָה שְׁחוֹרָה וְהָעַצְבוּת, יַחֲטֹף אוֹתָם וְיַכְנִיסֵם לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה בְּעַל כָּרְחָם, עַד שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה .כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי מַה שֶּׁהַבַּעַל דָּבָר מַכְנִיס בְּלִבּוֹ יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּמָרָה שְׁחוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא יִהְיֶה שָׂמֵחַ מְאֹד, כִּי יֹאמַר בְּלִבּוֹ, אַף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי רָחוֹק כָּל כָּךְ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַף-עַל-פִּי כֵן אֲנִי מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשַׂנִי גּוֹי, וַאֲנִי זוֹכֶה בְּכָל יוֹם לְקַיֵּם כַּמָּה מִצְוֹות, צִיצִית וּתְפִלִּין, וְכַמָּה בְּרָכוֹת וְדִבּוּרִים קְדוֹשִׁים, בְּתְפִלָּה וּבְתוֹרָה, שֶׁאֲנִי זוֹכֶה לוֹמַר בְּכָל יוֹם וְיוֹם .וְאַדְרַבָּא זֶהוּ עִקַּר שִׂמְחָתִי, שֶׁמְּרֻחָק כָּמוֹנִי יְזָכֶה גַּם כֵּן לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, שֶׁהֵם כִּתְרֵי דְּמַלְכָּא וְכוּ׳ ,וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה ,בְּשֶׁאָר הַמִּצְוֹות שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל מְקַיְּמִין בְּכָל יוֹם .וּמִי שֶׁמִּתְגַּבֵּר אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁבָּא לְשִׂמְחָה כָּזֹאת, עַד שֶׁמְּהַפֵּךְ כָּל הַיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְרַק זֶהוּ עִקַּר מִצְוַת הַשִּׂמְחָה לִהְיוֹת שָׂמֵחַ כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיַּהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה .וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה יִחוּדִים גְּדוֹלִים וְשַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כַּאֲשֶׁר הֵבַנְנוּ מִתּוֹךְ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּשָׁעָה שֶׁזָּכִינוּ לִשְׁמֹעַ הַחִדּוּשׁ הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, גְּדֹל הַפְלָגַת מַעֲלַת זֹאת הַבְּחִינָה כְּשֶׁזּוֹכִין לְשִׂמְחָה כָּזֹאת עַד שֶׁמְּהַפֵּךְ הַמָּרָה שְׁחוֹרָה וְכָל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכוּ׳

וְזֶהוּ בְּחִינַת )ישעיה לה י (״שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ״ וְכוּ׳, שֶׁהַשָּׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה מַשִּׂיגִים וּמַגִּיעִים וְחוֹטְפִים הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה בְּעַל כָּרְחָם וְכוּ׳, כַּמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם.

וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בְּסָמוּךְ )סימן כד (מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם מִגֹּדֶל הַמִּצְוָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה זוֹכִין לְרִפּוּאָה לְכָל מִינֵי תַּחֲלוּאִים וּמַכְאוֹבוֹת, כִּי כָּל מִינֵי חוֹלַאַת בָּאִין עַל-יְדֵי קִלְקוּל הַשִּׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא בְּחִינַת עֻשָּׁרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵן מְחַיִּין כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין, שֶׁבָּהֶם תּוֹלֶה כָּל חִיּוּת הָאָדָם וְכָל הָרְפוּאוֹת, שֶׁכֻּלָּם תְּלוּיִים בְּהָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין שֶׁחִיּוּתָם עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה וְכוּ׳ .וְעַל-כֵּן הָעִקָּר בַּעֲבוֹדַת ה׳ בִּפְרָט לְהָרְחוֹקִים הַבָּאִין לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתְגַּבְּרוּ בְּכָל עֹז לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד .עַיֵּן שָׁם מֵעִנְיַן גֹּדֶל הָאַזְהָרָה יִתֵּרָה, שֶׁהִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת שֶׁיְּכָרִיחַ הָאָדָם אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַכֹּחוֹת לִהְיוֹת אַךְ שָׂמֵחַ תָּמִיד

,וְזֶה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבְּרִית שֶׁעִקָּרוֹ עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה, כַּמּוּבָן בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת )סימן כג, קסט ועוד( שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת הַבְּרִית זוֹכִין עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, וְכַאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בְּפֵרוּשׁ, שֶׁעִקַּר הִתְגַּבְּרוּת תַּאֲוָה זֹאת שֶׁל נְאוּף הוּא עַל-יְדֵי עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה )שיחות הר״ן קכט (עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וְכַנַּ״ל

ב וְזֶהוּ בְּחִינַת מִצְוַת פְּרִיָה וּרְבִיָה, כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁעִקַּר אַחִיזַת הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה, הוּא בִּבְחִינַת הָאִשָּׁה שֶׁהִיא סִטְרָא דְּנוּקְבָּא, שֶׁהִיא סִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, שֶׁשָּׁם עִקַּר אַחִיזַת הָעַצְבוּת, שֶׁהוּא תְּקִפָּא דְּדִינָא .וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּסִטְרָא דְּנוּקְבָּא )משלי ה, ה (:״רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת״ .כִּי הָעַצְבוּת הוּא בְּחִינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא, כַּיָּדוּעַ בְּדִבְרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים .וְזֶהוּ בְּחִינַת )שם פסוק ד (״וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה״ וְכוּ׳, בְּחִינַת )קהלת ז, כו (״וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה״ וְכוּ׳, בְּחִינַת הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁנֶּאֱחָז בְּהָאִשָּׁה בְּיוֹתֵר כַּנַּ״ל, כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁכָּל זֶה נֶאֱמַר בְּאִשָּׁה רָעָה, אִשָּׁה זוֹנָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן, זֶה יָדוּעַ, שֶׁכָּל אֲחִיזָתָם בְּהַקְּדֻשָּׁה מִשְׁתַּלְשֶׁלֶת מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָּא, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה וְהַחֶדְוָה הִיא בִּבְחִינַת סִטְרָא דְּדִכּוּרָא, בִּבְחִינַת ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״ )דברי הימים-א טז, כז (שֶׁנֶּאֱמַר עַל קְדֻשַּׁת הַבְּרִית, כִּי בּוֹ -- עֹז )סימן כז, (וְהוּא חֶדְוָה דְּמַטְרוֹנִיתָא וְכוּ׳ .וְזֶהוּ בְּחִינַת מִצְוַת פְּרִיָה וּרְבִיָה, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם דַּיְקָא לְקַיֵּם מִצְוָה זֹאת בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, וְעַל-יְדֵי מִצְוָה הַזֹּאת הוּא זוֹכֶה לַחֲטֹף אֶת הַמָּרָה שְׁחוֹרָה וְהַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה בִּבְחִינַת הַנַּ״ל, בְּחִינַת ״שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה״ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת ״יְשַׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ בִּדְבַר מִצְוָה״ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )בבא בתרא י (:כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג הִיא עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַבְּרִית כַּנַּ״ל, כִּי זֶה עִקַּר בְּחִינַת הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג דְּמִצְוָה שֶׁעַל יָדוֹ מִתְחַבְּרִים אִישׁ וְאִשָּׁה,

וְאָז נִמְתָּק וְנִתְבַּטֵּל בְּחִינַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא הָעַצְבוּת תָּקְפָּא דְּדִינָא הַנֶּאֱחָז בְּהָאִשָּׁה .וְעַל-יְדֵי קְדֻשַּׁת הַמִּצְוָה .הַזֹּאת, נִתְבַּטֵּל הַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה, וְנִתְהַפֵּךְ לְשִׂמְחָה, שֶׁהוּא עִקַּר קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג, בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבְּרִית כַּנַּ״ל

,וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )יבמות סב :(׳הַשָּׁרוּי בְּלֹא אִשָּׁה שָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה׳ וְכוּ׳ .וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר )דברים כד ה :(״וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ״ וְכוּ׳, כִּי זֶה עִקַּר מִצַּוַת הַזִּוּוּג, לְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל, דְּהַיְנוּ לְיַחֵד וְלִכְלֹל אִשָּׁה בְּאִישׁ שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הַנֶּאֱחָז בְּהָאִשָּׁה, בְּסִטְרָא דְּנוּקְבָא לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן הַשָּׁרוּי בְּלֹא אִשָּׁה שָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, כִּי אֵין שְׁלֵמוּת לְהַשִּׂמְחָה שֶׁל הָאִישׁ כְּשֶׁהוּא לְבַדּוֹ, כִּי אֵין שְׁלֵמוּת לְהַשִּׂמְחָה כִּי אִם כְּשֶׁמִּתְהַפֵּךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל

ג וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה שֶׁל הַחֲתֻנָּה שֶׁהִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁהִפְלִיגוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בְּגֹדֶל הַמִּצְוָה לְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה )אבן העזר סה .(כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבְּרִית הוּא הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל, וְעִקָּר הוּא לְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, בְּחִינַת סִטְרָא דְּנוּקְבָא לְשִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן בַּחֲתֻנָּה, שֶׁאָז נַעֲשֶׂה זֶה הַיִּחוּד, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מִתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, עַל-כֵּן אָז הַשִּׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד .כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כְּשֶׁמִּתְהַפֵּךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַיִּחוּד שֶׁל הַחֲתֻנָּה וְכַנַּ״ל

ד וְזֶהוּ בְּחִינַת כְּלֵי-זֶמֶר שֶׁמְּנַגְּנִין עַל הַחֲתֻנָּה בִּשְׁבִיל הַשִּׂמְחָה, כִּי הַכְּלֵי-זֶמֶר הֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַשִּׂמְחָה כַּנִּרְאֶה בַּחוּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל כַּנַּ״ל )סימן כד תנינא .(וְכָמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר )תהלים צב ,ד :(״עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל, כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳ בְּפָעֳלֶךָ״ וְכוּ׳ .וְעִקַּר הַכְּלֵי-זֶמֶר בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם מַכְנִיסִין שִׂמְחָה בַּלֵּב עִקַּר הַפְלָגַת מַעֲלָתָם הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ״ל, שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ לָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת הַנִּגּוּנִים וְהַכְּלֵי-זֶמֶר, לְשַׂמֵּחַ אֶת הָאָדָם בְּתִקֻּף דַּאֲגָתוֹ וְהָעַצְבוּת שֶׁלּוֹ, כַּנִּרְאֶה בַּחוּשׁ, שֶׁעַל-יְדֵי נִגּוּן אֲפִלּוּ בַּפֶּה, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁשּׁוֹמְעִים הַנִּגּוּן מִכְּלֵי-זֶמֶר בָּא הָאָדָם לְתוֹךְ שִׂמְחָה מִתֹּקֶף הַדַּאֲגָה וְהָעַצְבוּת, כִּי הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, יֵשׁ לָהֶם זֶה הַכֹּחַ, לַחֲטֹף הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה וּלְהָפְכָם לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל .

וְעַל-כֵּן אִתְעָרוּתָא דְּנִגְיָנָה הוּא מִסִּטְרָא דְּלֵוָאֵי שֶׁהָיוּ מְנַצְּחִים בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן, שֶׁהֵם בְּחִינַת סִטְרָא דְּשָׂמְאלָא כַּיָּדוּעַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רוּחַ צְפוֹנִית שֶׁהָיְתָה מְנַשֶּׁבֶת בַּבִּנְיָן שֶׁל דָּוִד וְהָיָה מְנַגֵּן מֵאֲלָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל )ברכות ג .(:כִּי עִקַּר הַנִּגּוּן מִבְּחִינַת צָפוֹן שֶׁהוּא שְׂמֹאל, בְּחִינַת סִטְרָא דְּלֵוָאֵי, כִּי שָׁם בְּסִטְרָא דְּשָׂמְאלָא שָׁם עִקַּר אֲחִיזַת הַדִּין שֶׁהוּא בְּחִינַת עַצְבוּת .וְעַל-כֵּן עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁהוּא עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, בָּא מִשָּׁם דַּיְקָא מִבְּחִינַת שְׂמֹאל כַּנַּ״ל .כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה הַבָּא עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כִּי יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁבָּא מִשָּׁם, מִבְּחִינַת שְׂמֹאל לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל, כִּי ׳אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׁרְשׁוֹ׳ ,וְעַל-כֵּן בְּשֹׁרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה, הִתְעוֹרְרוּת הַשִּׂמְחָה הוּא דַּיְקָא מִסִּטְרָא דְּשָׂמְאלָא .וְעַל-כֵּן מִשָּׁם דַּיְקָא בָּאִין כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹלִין לְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה בְּשָׁרְשׁוֹ, עַד שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל .וּמֵחֲמַת שֶׁעִקַּר הַיִּחוּד שֶׁל הַחֲתֻנָּה הוּא בִּבְחִינָה זוֹ ,לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, עַל-כֵּן נוֹהֲגִין לְחִיּוּב גָּדוֹל שֶׁיִּהְיֶה כְּלֵי-זֶמֶר עַל הַחֲתֻנָּה .כִּי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה יֵשׁ לָהֶם זֶה הַכֹּחַ לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רוּחַ צְפוֹנִית הַמְנַשֶּׁבֶת בַּבִּנְיָן שֶׁל דָּוִד וְכַנַּ״ל .

וְזֶה שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ )וישב קפו :(אִתְעָרוּתָא דְּזִוּוּגָא מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן, כִּי דַּיְקָא מִשָּׁם מַמְשִׁיכִין הַשִּׂמְחָה לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רוּחַ צְפוֹנִית הַמְנַשֶּׁבֶת בַּבִּנְיָן שֶׁל דָּוִד, שֶׁמִּשָּׁם הַנִּגְיָנָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל .

,כִּי הַנִּגּוּן הוּא בְּבְחִינַת עוֹלֶה וְיוֹרֵד, בְּחִינַת )משלי ל ,ד :(״מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד״ וְכוּ׳, שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַנְּגִינָה כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳וַיְהִי מִקֵּץ׳ )סימן נד (שֶׁהַמְנַגֵּן מְבָרֵר הָרוּחַ טוֹבָה מִן הָרוּחַ רָעָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מִי עָלָה שָׁמַיִם ,וַיֵּרֶד וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם .וְזֶהוּ בְּחִינַת הַנַּ״ל, שֶׁמְּהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, עַל-יְדֵי הַנְּגִינָה .כִּי הִפּוּךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה זֶהוּ עִקַּר בְּחִינַת בֵּרוּר הָרוּחַ טוֹבָה מִן הָרוּחַ רָעָה, בְּחִינַת עוֹלֶה וְיוֹרֵד שֶׁצָּרִיךְ הַמְנַגֵּן הַמַּמְשִׁיךְ הַשִּׂמְחָה לֵירֵד נִגּוּנוֹ ,בְּתֹקֶף הָרוּחַ רָעָה שֶׁהוּא עַצְבוּת מָרָה שְׁחוֹרָה, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּלְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְהַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרוּחַ טוֹבָה, עַד שֶׁיַּעֲלֶה וְיִבָּרֵר הָרוּחַ רָעָה, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, לְהָפְכָהּ לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה, עִקַּר מַעֲלַת נְעִימוּת הַנִּגּוּן עַל-פִּי מִדּוֹתָיו, כִּי מִדּוֹת הַנִּגּוּן וְעֶרְכֵי וְצֵרוּפֵי קוֹלוֹת שֶׁל הַנִּגּוּן הַכְּלוּלִים בָּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁכִין כָּל הַנִּגּוּנִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ לְשַׁבֵּר אֶת הַלֵּב מְאֹד וּלְהַעֲלוֹתוֹ וּלְהַמְשִׁיכוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד .

.כִּי הַנִּגּוּן יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל לְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּיָּדוּעַ ,וּכְמוֹ שֶׁדִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל מִזֶּה כַּמָּה פְּעָמִים וְאָמַר שֶׁטּוֹב מְאֹד לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם אֵיזֶה נִגּוּן )שיחות הר״ן רעג ,(וְאָמַר כַּמָּה וְכַמָּה תּוֹרוֹת נִפְלָאוֹת עַל עִנְיַן הַפְלָגַת רוּם מַעֲלוֹת הַנִּגְינָה, הָעוֹלֶה לְמַעְלָה מַעְלָה עַד תַּכְלִית הַמַּעֲלָה, כַּמּוּבָן בִּדְבָרָיו זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה לְמִי שֶׁמְּעַיֵּן בָּהֶם וְרָגִיל בָּהֶם .וְעִקַּר מַעֲלַת הַנִּגְינָה בַּבְּחִינָה הַנַּ״ל ,מַה שֶּׁיֵּשׁ כֹּחַ עַל-יְדֵי הַנִּגּוּן לַעֲלוֹת וְלֵירֵד עַד שֶׁיַּחְטֹף אֶת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרוּחַ רָעָה וְהַעַצְבוּת ,לְהָפְכָהּ לִשְׂמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַקְּדֻשָּׁה וְכַנַּ״ל

ה וְזֶהוּ בְּחִינַת קְטֹרֶת ]כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר )הלכות קריאת שמע הלכה ב ,](כִּי קְטֹרֶת מַמְשִׁיךְ שִׂמְחָה בִּבְחִינַת ,)משלי כז, ט :(קְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב .וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הַקְּדֻשָּׁה וְהַשִּׂמְחָה שֶׁנִּבְרָר עַל-יְדֵי הַקְּטֹרֶת ,הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ״ל שֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,שֶׁהוּא בְּחִינַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא ,לְשִׂמְחָה ,לְסִטְרָא דִּקְדֻשָּׁה ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁרֵיחָהּ רַע ,שֶׁהָיָה בַּקְּטֹרֶת )כריתות ו ,(:שֶׁמְּרַמֵּז עַל בֵּרוּר הַקְּדֻשָּׁה מִתֹּקֶף הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת ,כַּיָּדוּעַ בַּפְּתָבִים .הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ״ל ,כִּי קְטֹרֶת מְבָרֶרֶת וּמַעֲלָה הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי עִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת ,כַּיָּדוּעַ שֶׁאֵין דָּבָר שֶׁיַּעֲלֶה הַקְּדֻשָּׁה מֵעֹמֶק הַסִּטְרָא אָחֳרָא כְּמוֹ הַקְּטֹרֶת .וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לוֹמַר קְטֹרֶת בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד )זוהר ויקהל ריט ,(.כַּמּוּבָא בְּהַנּוֹת הָאֲרִ״י ,שֶׁזֶּה מוֹעִיל מְאֹד לְתִשּׁוּבָה לָשׁוּב מִתּוֹךְ עֹמֶק הַחֹשֶׁךְ וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא ,לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,כַּמְּבֹאָר בְּהַסִּדּוּר שֶׁל הָאֲרִ״י זַ״ל אֵצֶל קְטֹרֶת ,הַיְנוּ כַּנַּ״ל

כִּי קְטֹרֶת הָיָה בָּהֶם חֶלְבְּנָה שֶׁרֵיחָהּ רַע שֶׁמְּרַמֵּז עַל הַסִּטְרָא אָחֳרָא ,שֶׁגַּם כֵּן נִכְלְלָה בְּהַקְּדֻשָּׁה בְּתוֹךְ הַקְּטֹרֶת הַמְשַׂמַּחַת לֵב ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַנַּ״ל ,שֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,שֶׁהֵם תֹּקֶף הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת ,מְהַפְּכִין אוֹתָם לְשִׂמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַקְּדֻשָּׁה וְהַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל

ו וְעַל-כֵּן נָדַב וַאֲבִיהוּא שֶׁנִּכְנְסוּ לְהַקְטִיר קְטֹרֶת וְלָא אִנְסִיבוּ )זוהר צו לג ,(:עַל-כֵּן נֶעֱנְשׁוּ בְּמִיתָה ,כִּי הַבְּרוּר וְהַיִּחוּד הַנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַקְּטֹרֶת הַמְשַׂמַּחַת לֵב הוּא בְּחִינָה הַנַּ״ל ,שֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁרֵיחָהּ רַע ,בְּחִינַת זִוּוּג דִּקְדֻשָּׁה ,כְּדֵי לְבָרֵר וְלַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הַנֶּאֱחָז בְּהָאִשָּׁה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן נָדָב וַאֲבִיהוּא חֲתָנָה ,בְּחִינַת זִוּוּג דִּקְדֻשָּׁה ,כְּדֵי לְבָרֵר וְלַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הַנֶּאֱחָז בְּהָאִשָּׁה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן נָדָב וַאֲבִיהוּא שֶׁפָּגְמוּ בָּזֶה ,כִּי לֹא רָצוּ לְשָׂא אִשָּׁה ,כִּי הָיוּ אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים צַדִּיקִים נוֹרָאִים וּקְדוֹשִׁים מְאֹד ,וְהָיוּ רוֹצִים לִהְיוֹת דְּבֵקִים בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד תָּמִיד ,וְלֹא רָצוּ לָצֵאת לַחוּץ לִפְעָמִים שָׁעָה ,אֶל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,לְהָכְנִיסוֹ לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמְּצָוָה לָשָׂא אִשָּׁה כַּנַּ״ל .כִּי לֹא רָצוּ לְהוֹרִיד עַצְמָן לְשֵׁם לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,אֲבָל פָּגְמוּ בָּזֶה ,כִּי אֵין שְׁלֵמוּת הַקְּדֻשָּׁה וְהַשִּׂמְחָה ,כִּי אִם עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן נֶעֱנְשׁוּ עַל-יְדֵי הַקְּטֹרֶת כִּי עֲלִיַּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַקְּטֹרֶת ,אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם מִי שֶׁהוּא נָשׂוּי ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַעֲלוֹת הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת ,וּלְבָרֵר הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מִצְוַת נִשּׂוּאִין ,בְּחִינַת קְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב וְכַנַּ״ל

וְעַל-כֵּן נֶעֱנְשׁוּ בְּמִיתָה ,כִּי הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא כַּנַּ״ל .כִּי עַל הַמֵּת ,רַחֲמָנָא לִצְלַן ,מִתְאַבְּלִין וּמִתְמַרְמְרִין בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה ,רַחֲמָנָא לִצְלַן .וּמֵחֲמַת שֶׁלֹּא הָיוּ נְשׂוּאִים וְלֹא זָכוּ לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,עַל-כֵּן ,נִתְאַחֲזָה בָּהֶם הַמִּיתָה הַנִּמְשֶׁכֶת מִשָּׁם ,בְּעֵת שֶׁנִּכְנְסוּ לְהַקְטִיר קְטֹרֶת ,שֶׁאָז צְרִיכִין גַּם כֵּן לַעֲשׂוֹת בְּחִינָה זֹאת לְהַעֲלוֹת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְהָפְכָהּ לְשִׂמְחָה .אֲבָל הֵם ,לֹא הָיָה לָהֶם כֹּחַ לָזֶה ,בְּגִין דְּלָא אִנְסִיבוּ .וְעַל-כֵּן נֶעֱנְשׁוּ דַּיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה ,כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לְבָרֵר הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת וְאֵין לוֹ כֹּחַ לָזֶה מֻחְלָשׁ גַּם בָּזֶה כַּנַּ״ל ,עַל-כֵּן הֵם מִתְגָּרִים וּמִתְגַּבְּרִים חַס וְשָׁלוֹם ,וְעַל-כֵּן נֶעֱנְשׁוּ בְּמִיתָה עַל-יְדֵי הַקְּטֹרֶת ,כִּי לֹא הָיָה לָהֶם כֹּחַ לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,בְּגִין דְּלָא אִנְסִיבוּ ,וְעַל-כֵּן נִסְתַּלְּקוּ עַל-יְדֵי-זֶה כַּנַּ״ל

ז וְעַל-כֵּן אֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא צַדִּיק גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ מְאֹד וְיָכוֹל לִהְיוֹת פָּרוּשׁ לְגַמְרֵי בְּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה ,בְּהֶכְרֵחַ הוּא מְחֻיָּב לִשָּׂא אִשָּׁה ,כִּי הוּא מִצְוָה רְאשׁוֹנָה שֶׁבַּתּוֹרָה כְּדֵי לִפְרוֹת וְלִרְבּוֹת וּלְהַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת ,הַיְנוּ כַּנַּ״ל .כִּי עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה ,הִיא הַשִּׂמְחָה ,כַּמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל .אֲבָל אֵין שְׁלֵמוּת לְהַשִּׂמְחָה כִּי אִם כְּשֶׁמְּבָרְרִין וּמַעֲלִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה וּמְהַפְּכִין אוֹתוֹ לְשִׂמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נִשּׂוּאִין כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן אֲפִלּוּ צַדִּיק הַקָּדוֹשׁ שֶׁזּוֹכֶה לְשִׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת בְּהֶכְרֵחַ לִשָּׂא אִשָּׁה כְּדֵי לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל .וְעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַהוֹלָדָה הִיא עַל-יְדֵי הַבְּרוּר ,הַנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַזִּוּוּג שֶׁל מִצְוָה ,שֶׁמְּבָרְרִין נִיצוֹצוֹת קְדוֹשׁוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת

וְעַל-כֵּן נֶאֱחָז שָׁם הַסִּטְרָא אָחֳרָא מְאֹד ,מֵחֲמַת שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵר הַקְּדֻשָּׁה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת ,וְעַל-ן צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,וְלִהְיוֹת גִּבּוֹר חָזָק לִזְכּוֹת לְקַיֵּם מִצְוָה זֹאת בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה ,וּלְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ כָּרָאוּי ,כַּמְּבֹאָר בַּסְּפָרִים .וּצְרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד אָז ,לְהַרְחִיק הַמָּרָה שְׁחוֹרָה וְהָעַצְבוּת ,וּלְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה ,עַד שֶׁיַּהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲלִיַּת הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר

הַהוֹלָדָה ,כִּי הַהוֹלָדָה נִמְשֶׁכֶת עַל-יְדֵי בְּרוּר נְפָשׁוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת כַּיָּדוּעַ .וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַהוֹלָדָה נִמְשָׁךְ שִׂמְחָה ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )משלי כג, כה( :״יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְתָגֵל יוֹלַדְתֵּךְ״ .וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב )שם י, טו( :״בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב״ .כִּי הַהוֹלָדָה נִמְשֶׁכֶת עַל-יְדֵי בְּרוּר הַקְּדֻשָּׁה מֵהַקְּלִפּוֹת ,שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמִחַת כֹּהֵן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל

ח וְעַל-כֵּן חַיָּב כָּל אָדָם לְהוֹלִיד בֵּן וּבַת ,כַּמְבֹאָר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ )אבן העזר א ,(כִּי עִקַּר מִצְוַת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה לְהַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת לְקַיֵּם הָעוֹלָם הוּא בְּשִׂבְיל הַגְּדֻלַּת הַשִּׂמְחָה בַּבְּחִינָה הַנַּ״ל] ,דְּהַיְנוּ לַהֲפֹךְ בְּחִינַת גָּלוּת וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל[ שֶׁבְּשִׂבְיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם כְּדֵי לְהַגְדִּיל הַשִּׂמְחָה בְּבְחִינַת )תהלים קד, לא( :״יִשְׂמַח ה׳ בְּמַעֲשָׂיו״ ,כִּי אֵין עֲצָבוּת לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא ,וּלְמַעְלָה לְמַעְלָה שָׁם עִקַּר הַשִּׂמְחָה בְּעֶצֶם ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )דברי הימים-א טז, כז( :״הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״ .אֲבָל ה׳ יִתְבָּרַךְ רָצָה לְהֵיטִיב וּלְהַגְדִּיל הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר ,שֶׁזֶּה עִקַּר הַטּוֹב וְהַתַּעֲנוּג הָאֲמִתִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לִשְׂמֹחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ ,בִּבְחִינַת ״יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו״ וְכוּ׳ )תהלים קמט, ב( .עַל-כֵּן בָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף כְּדֵי שֶׁיַּכִּירוּ בְּכִבּוּדוֹ יִתְבָּרַךְ .וְעַל-יְדֵי שֶׁיַּכִּירוּ בּוֹ מֵעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הַשָּׁפָל הַזֶּה שֶׁבְּשִׂבְילוֹ נִבְרָא הַכֹּל ,עַל-יְדֵי-זֶה תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר ,עַל-יְדֵי שֶׁתַּעֲלֶה הַשִּׂמְחָה מִמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים ,מֵעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה ,שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה .הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ״ל ,שֶׁעִקַּר הַגְדָּלַת הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר הוּא כְּשֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה .וְעַל-כֵּן בָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַד עוֹלָם הַשָּׁפָל הַזֶּה ,שֶׁבּוֹ אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה .וּכְשֶׁזּוֹכִין לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם ,וְלִשְׂמֹחַ בּוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם הַשָּׁפָל וְהַמְגֻשָּׁם ,בִּבְחִינַת ״יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו״ ,אֲזַי הַשִּׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד גַּם אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ ,בִּבְחִינַת ״יִשְׂמַח ה׳ בְּמַעֲשָׂיו״ ,דְּיָקָא .כִּי עִקַּר הַגְדָּלַת הַשִּׂמְחָה הוּא כְּשֶׁעוֹלָה הַשִּׂמְחָה מִזֶּה הָעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגַּשְׁמִי ,שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה .כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת וּגְדֻלַּת הַשִּׂמְחָה כְּשֶׁמְּהַפְּכִין יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל

וְעַל-כֵּן לָעָתִיד לָבוֹא שֶׁאָז נִזְכֶּה לְעִקַּר שְׁלֵמוּת הַתַּכְלִית שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אֶחָד עַל-יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ וְיגִיעָתוֹ וּתְשׁוּקָתוֹ וְכוּ׳ לְהַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ ,אָז תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה מְאֹד מְאֹד ,שֶׁזֶּה יִהְיֶה עִקַּר קִבּוּל הַשָּׂכָר .וְכַמְבֹאָר בְּכַמָּה פְּסוּקִים מִגֹּדֶל עֹצֶם הַפְּלָגַת הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )תהילים קכו, ו( :״בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו״ ,שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל קִבּוּל הַשָּׂכָר שֶׁלֶּעָתִיד .כִּי אָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ ,כִּי יִתְעוֹרְרוּ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה ,שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַשִּׂמְחָה ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )שיר השירים ד, ח( :״תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה״ וְכוּ׳ .וּכְמוֹ שֶׁהִפְלִיגוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בְּגֹדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )תענית לא( :.עָתִיד הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת מָחוֹל לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא ,וְכָל אֶחָד יִהְיֶה מַרְאֶה בְּאֶצְבָּעוֹ וְיֹאמַר זֶה ה׳ וְכוּ׳ ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ישעיה כה, ט( :״וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹקֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְכוּ׳ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ״ .וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד ,שֶׁזֶּה עִקַּר הַקִּבּוּל שָׂכָר הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ״ל ,בִּבְחִינַת )שם לה, י( :״וְשָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה״ ,הַנֶּאֱמָר עַל הַשִּׂמְחָה שֶׁל יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וְלֶעָתִיד לָבוֹא .דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁזּוֹכִין לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,שֶׁזֶּה עִקַּר הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד ,שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזָּכָה בַּעֲבוֹדָתוֹ עַל-יְדֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת ,וּמַעֲשִׂים טוֹבִים ,שֶׁעָשָׂה בְּזֶה הָעוֹלָם הַשָּׁפָל .וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְהָרִים וּלְהַעֲלוֹת זֶה הָעוֹלָם ,שֶׁבּוֹ אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,לְתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהוּא הַשִּׂמְחָה ,שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל

.כִּי נְקֻדַּת כָּל הַמִּצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים הוּא הַשִּׂמְחָה ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )תהלים יט, ט( :״פִּקּוּדֵי ה׳ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב״ וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים תָּמִיד )אהבת עולם בערבית( :״וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד״ .כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָעֲבוֹדָה שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא דַּיְקָא כְּשֶׁזּוֹכִין לַעֲשׂוֹתָם בְּשִׂמְחָה ,וְכַמּוּבָא בַּסְּפָרִים ,וּבִפְרָט בְּכִתְבֵי הָאֲרִ״י :מִגֹּדֶל הָאַזְהָרָה לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת בְּשִׂמְחָה ,וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב )דברים כח, מז( :״תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה׳ אֱלֹקֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב״ וְכוּ׳ .וְעַל-כֵּן עִקַּר כָּל הַמִּצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׂמְחָה ,עִקַּר עֶשְׂיָתָם הוּא רַק בָּעוֹלָם הַזֶּה לְבַד ,כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ )ערובין כב( :.הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם -- וְלֹא לְמָחָר ,בָּעוֹלָם הַבָּא׳ .כִּי דַּיְקָא בָּעוֹלָם הַזֶּה ,שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,שָׁם דַּיְקָא זוֹכִין לְהַגְדִּיל הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר כְּשֶׁזּוֹכִין לַעֲבֹד אֶת ה׳ וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה .כִּי זֶהוּ בְּחִינַת שֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעוֹלָם הַזֶּה ,לְשִׂמְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כַּנַּ״ל .וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכֶּה לְהַקִּבּוּל שָׂכָר לֶעָתִיד ,שֶׁהוּא גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד ,שֶׁנִּזְכֶּה אָז לְשִׂמְחָה נִפְלָאָה עַל שֶׁזָּכִינוּ לִכְלֹל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּתוֹךְ הָעוֹלָם הַבָּא ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַגְדָּלַת הַשִּׂמְחָה וְהַתַּעֲנוּג שֶׁנִּזְכֶּה אָז ,בִּבְחִינַת ״שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה״ הַנַּ״ל ,שֶׁאָז יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל

ט וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה ,שֶׁהִיא גְּדוֹלָה מִצַּדִּיקִים גְּמוּרִים ,כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )ברכות לד( :.בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִין אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד׳ .כִּי הַבַּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁשָּׁב מֵעֲוֹנוֹתָיו שֶׁהֵם בְּחִינַת יָגוֹן ,וַאֲנָחָה ,בְּחִינַת )תהלים לח, יט( :״אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי״ ,בִּבְחִינַת )בראשית ו, ו( ״וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ״ רַחֲמָנָא לִצְלַן

וּכְשֶׁזּוֹכִין לָשׁוּב עֲלֵיהֶם, אָז הָעֲוונוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת. נִמְצָא שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲוונוֹת, לִזְכֻיּוֹת וּמִצְווֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׂמְחָה כַּנַּ״ל. וְעַל-כֵּן מַעֲלָתָם לֶעָתִיד גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי יִגְדַּל שְׂכָרָם אָז מְאֹד, כִּי עִקַּר הַשָּׂכָר הוּא בְּחִינַת הַמָּחוֹל וְהַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה דֵּיקָא עַל-יְדֵי הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל

י וְזֶהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים וַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, כִּי הֵם עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם כְּלָלְיוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל, וְעַל-כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, אָז מְעוֹרְרִין כָּל עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה עַל-יְדֵי מִצַוֹת קוֹל שׁוֹפָר, כִּי שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר )תהילים לג, ג(: ״הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה״. וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵי הַתְּקִיעוֹת )שם מז, ז(: ״עָלָה אֱלֹקִים בִּתְרוּעָה ה׳ בְּקוֹל שׁוֹפָר, זַמְּרוּ אֱלֹקִים זַמֵּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ״. כִּי הַשּׁוֹפָר הוּא בְּחִינַת זְמִירוֹת וְנִגּוּנִים, בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁכְּנֶגְדָּם הֵם בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה קוֹלוֹת שֶׁל הַשּׁוֹפָר שֶׁהֵם, תשר״ת תש״ת תר״ת, שֶׁתּוֹקְעִין אֵצֶל עֲשָׂרָה מַלְכֻיּוֹת, וַעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת, וַעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, שֶׁכָּל זֶה הוּא בִּבְחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ״ל, וְכַמּוּבָן בַּתִּקּוּנִים )תיקון כא (:נא.

,וְעַל-כֵּן סִיֵּם דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁכָּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל )ליקוטי תנינא צב. (עַל-כֵּן סִיֵּם סֵפֶר תְּהִלִּים בַּמִּזְמוֹר )קנ( ״הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ״, שֶׁהוּא עֲשָׂרָה הִלּוּלִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁתְּהִלִּים כָּלוּל מֵהֶם, וְסִיּוּם כָּל הָעֲשָׂרָה הִלּוּלִים, שֶׁהוּא סִיּוּם כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, סִיּוּם כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הוּא: ״הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה״. כִּי תְּרוּעָה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת קוֹל שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּלוּל מִכָּל עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ״ל. כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא רִאשׁוֹן לַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, וְעִקַּר תִּקּוּן הַתְּשׁוּבָה הוּא בִּבְחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהוּא כְּלָלְיוּת הַשִּׂמְחָה, בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל, וְכַמּוּבָן בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, כַּמָּה צָרִיךְ הָאָדָם שֶׁרְחוֹק מֵעֲבוֹדַת ה׳ לְהִתְחַזֵּק לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, בְּכָל מַה שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה עֲדַיִן, וְעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר תִּקּוּנוֹ. כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָס בֶּאֱמֶת לְכַף זְכוּת וְיָכוֹל לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב עַל פָּסוּק ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״ )סימן רפב (עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

כִּי זֹאת הַתּוֹרָה ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״ צְרִיכִין לַחֲזֹר הַרְבֵּה וְלֵילֵךְ עִמָּהּ, כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד לֵילֵךְ עִם זֹאת הַתּוֹרָה. כִּי כָּל אָדָם, כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲדַיִן רַחֲמָנוּת עַל עַצְמוֹ, וְחוֹשֵׁב עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְלִרְאוֹת לְחַפֵּשׂ לְמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, מַה שֶּׁזָּכָה מֵעוֹדוֹ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה מִצְווֹת וּדְבָרִים טוֹבִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, וּלְהַפֵּךְ כָּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, וּלְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִפְעָמִים לְנֶגֶן אֵיזֶה נִגּוּן שֶׁל שִׂמְחָה, וּבִפְרָט בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, שֶׁאָז צְרִיכִים לִהְיוֹת שְׂמֵחִים מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי שְׂמָחוֹת מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר, וּלְהַרְבּוֹת בְּנִגּוּנִים שֶׁל שִׂמְחָה הַרְבֵּה, כִּי עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּפְרָט הִתְקָרְבוּת הָרְחוֹקִים הַצְּרִיכִים לָשׁוּב, הוּא רַק עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלְיוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל. וְכַמּוּבָן בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלָאָה אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע כָּזֹאת מֵימוֹת עוֹלָם, הִיא הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָאָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשִּׁבְעָה בֶּעטְלֶירְשׁ, אֲשֶׁר אָמַר עַל עַצְמוֹ, שֶׁאִם לֹא הָיָה יוֹדֵעַ כִּי אִם זֹאת הַמַּעֲשֶׂה, הָיָה גַּם כֵּן חִדּוּשׁ גָּדוֹל וְנִפְלָא מְאֹד, כִּי הִיא כְּלוּלָה מִכַּמָּה תּוֹרוֹת וּמִכַּמָּה צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְשָׁם בְּסוֹף הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ״ל, בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשִּׁשִּׁי בַּמֶּה שֶׁהִתְפָּאֵר הַבֶּעטְלֶיר שֶׁהָיָה בִּלֹא יָדַיִם נֶגֶד כָּל אֶחָד, וְאֶחָד שֶׁהִתְפָּאֵר בְּהַכֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּיָדָיו וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֶעְנְיָן הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, אִם הָיִיתָ בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא וְאִם רָאִיתָ בִּסְפָרִים, וּבִפְרָט בַּתִּקּוּנִים וְזֹהַר וּבַסָּבָא, תָּבִין מֵרָחוֹק כְּמֵאִיץ מִן הַחֲרָכִים נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה כָּאן

וּבַסּוֹף מְבֹאָר שֶׁהוּא הִתְפָּאֵר כְּנֶגֶד כֻּלָּם, כִּי כֻּלָּם אַף-עַל-פִּי שֶׁהָיוּ גְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מֻפְלֶגֶת מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כֹּחַ נִפְלָא וְנוֹרָא בְּיָדָיו, מַה שֶּׁלֹּא נִמְצָא כָּזֹאת אֲפִלּוּ לְחַד בְּדָרָא, כִּי אִם לִיחִידֵי גְּדוֹלֵי צַדִּיקִים נִפְלָאִים שֶׁהָיוּ חִדּוּשִׁים מְיֻחָדִים בְּכַמָּה וְכַמָּה דּוֹרוֹת. כְּגוֹן שֶׁאֶחָד הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא הַחִצִּים בְּיָדָיו אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁזָּרְקוּ אֶת הַחֵץ, וּלְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ הַחֵץ לְתוֹךְ מִי שֶׁנִּזְרַק לוֹ הַחֵץ, מִי שָׁמַע כָּזֹאת, מִי שָׁמַע צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת כָּאֵלֶּה, שֶׁיִּתְפָּאֵר אָדָם עִם חִדּוּשׁ כָּזֶה אֲפִלּוּ בְּנַשְׁמִיּוּת, שֶׁיּוּכַל הָאָדָם בְּמִקּוֹמוֹ שֶׁזָּרַק הַחֵץ, לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ הַחֵץ בַּחֲזָרָה, לְאַחַר שֶׁצָּאָה הַחֵץ וְנִזְרְקָה לְתוֹךְ הַנּוֹכְחִי שֶׁנִּזְרַק בּוֹ, כִּי רַק ה׳ יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )מכילתא בשלח ג(: ״בָּשָׁר וָדָם זוֹרֵק חֵץ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ, וְהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא זוֹרֵק חֵץ וְאַחַר כָּךְ מַחֲזִירָהּ״ שֶׁנֶּאֱמַר ,)דברים לב, מא(: ״וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי״. וּבִפְרָט שֶׁבֶּאֱמֶת מְרַמֵּז עִנְיַן הַחִצִּים עַל כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל הָעֲוונוֹת

הַמַּגִּיעִים לְהַשְׁכִּינָה שֶׁהֵם כְּחִצִּים הַנִּזְרָקִים וּפוֹגְמִים מְאֹד בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְכָל אָדָם וְאָדָם, עַל כָּל עָוֹן וּפֶגָם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וּבִפְרָט פֶּגַם הַבְּרִית, הוּא זוֹרֵק חֵץ מַמָּשׁ לְנַפְשׁוֹ, כִּי בְּרִית נִקְרָא קֶשֶׁת וְחִצִּים כַּיָּדוּעַ, בִּבְחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חגיגה טו :).יִקַּל זֶרַע שֶׁאֵינוֹ יוֹרֶה כְּחֵץ׳ וְכוּ׳

וּבְוַדַּאי זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ הַחִצִּים לְאַחַר שֶׁהִשִּׁיגוּ וְהִגִּיעוּ לְתוֹךְ הַנִּזְרָק בּוֹ, בְּוַדַּאי הָיָה צַדִּיק נִפְלָא וְנוֹרָא, וְחִדּוּשׁ נִפְלָא שֶׁלֹּא נִמְצָא דֻּגְמָתוֹ בְּכַמָּה דּוֹרוֹת, שֶׁיִּתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לְתַקֵּן תִּקּוּן הַבְּרִית לְמִי שֶׁפָּגַם בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת לְהוֹצִיא הַחִצִּים מִמָּקוֹם שֶׁנִּזְרַק לְשָׁם.

וְאַף-עַל-פִּי, שֶׁזֶּה שֶׁהִתְפָּאֵר בָּזֶה הָיָה חִדּוּשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא כָּזֶה, אַף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה נֶחְשָׁב כְּלֹא נֶגֶד זֶה הַבַּעְטָלְיר שֶׁהָיָה בְּלֹא יָדַיִם, כִּי זֶה בְּלֹא יָדַיִם שְׁאָלוֹ תֵּכֶף, אֵיזֶה מִין חִצִּים אַתָּה יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ לַחוּץ וְזֶהֶשִׁיבוֹ, מִין פְּלוֹנִי. עָנָה וְאָמַר: אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה עַיִן שָׁם

וְאַף-עַל-פִּי שֶׁבְּוַדַּאי אֵינִי זוֹכֶה לֵידַע כְּטִפָּה מִן הַיָּם מִסּוֹד הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל, הַמּוּבָאִים בַּסֵּפֶר סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בַּמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, הַקְּדוֹשָׁה מִכֻּלָּם כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. אַף-עַל-פִּי-כֵן, עִנְיָן זֶה וְבַוַדַּאי מֻרְמָז בִּדְבָרָיו, בְּתוֹךְ כְּלָלִיּוּת שְׁאָר הָעִנְיָנִים וְהַסּוֹדוֹת הַנּוֹרָאוֹת שֶׁכָּזֶה, אֲבָל עִנְיָן זֶה כָּלוּל בְּוַדַּאי גַּם כֵּן בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּהַמַּעֲשֶׂה הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ שֶׁזֶּה שְׁאָלוֹ: אֵיזֶה מִין חִצִּים אַתָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא? פֵּרוּשׁ: אֵיזֶה פֶּגַם הַבְּרִית אַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן? כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה בְּחִינוֹת בְּפֶגַם הַבְּרִית, אֲלָפִי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת, כִּי בְּוַדַּאי לֹא כָּל הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים שָׁוִים, כַּיָּדוּעַ לַכֹּל, וְהֶשִׁיבוֹ: מִין פְּלוֹנִי] וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתוּב מֵעִנְיַן הַסִּמָנִים שֶׁמּוֹשְׁחִים בָּהֶם הַחִצִּים שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַזִּיקִים וְכוּ׳, וְהַכֹּל מְרֻמָּז לָעִנְיָן הַנַּ״ל, [כְּלוֹמַר שֶׁזֶּה הַחֵלֶק מִפֶּגַם הַבְּרִית שֶׁהוּא בְּחִינַת מִין חֵץ פְּלוֹנִי, הוּא יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ לַחוּץ וּלְתַקֵּן. וֶהֱשִׁיבוֹ זֶה שֶׁבְּלֹא יָדַיִם: עֲדַיִן אֵינְךָ יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, מֵאַחַר שֶׁאֵין אַתָּה יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ כִּי אִם מִין חֵץ אֶחָד

וְזֶה יָדוּעַ שֶׁהַבַּת מַלְכָּה שָׁם מְרֻמָּז עַל הַשְׁכִּינָה שֶׁהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּלָלִיּוּת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרֵאת ״בַּת מֶלֶךְ״ (״כָּל כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה״, וְכֵן בַּזֹּהַר (חלק א׳ רסה :), וּבַתִּקּוּנִים (תקון יב :). כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים מה, יד :), וְהַשְׁכִּינָה בְּגָלוּת מְדֻכֵּאת בְּיִסּוּרִים בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חגיגה טו :), שְׁכִינָה מָה אוֹמֶרֶת? קַלַּנִי מֵרֹאשִׁי קַלַּנִי מִזְּרוֹעִי. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (ירמיה לא יד :), ״רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ״ וְכוּ׳. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (איכה ג, יב-יג :), ״דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ וַיַּצִּיבֵנִי כַּמַּטָּרָא לַחֵץ, הֵבִיא בְּכִלְיֹתָי בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ״. כִּי כָּל הַחִצִּים הָרָעִים שֶׁל פֶּגַם הַבְּרִית נִזְרָקִים לְהַשְׁכִּינָה וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם כַּיָּדוּעַ, וְזֶהוּ גַּם כֵּן בְּחִינַת (תהלים לח, ג :), ״כִּי חִצֶּיךָ נְחָתוּ בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ״.

וְעַל-כֵּן, אַף-עַל-פִּי-כֵן שֶׁזֶּה הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא חֵץ, אַף-עַל-פִּי-כֵן עֲדַיִן אֵינוֹ יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה, כְּלָלִיּוּת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא כִּי אִם חֵץ אֶחָד, דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְתַקֵּן כִּי אִם פֶּגַם הַבְּרִית אֶחָד יָדוּעַ, אֲבָל יֵשׁ עֲדַיִן חִצִּים רָעִים כָּאֵלּוּ שֶׁהֵם פְּגָמִים גְּדוֹלִים כָּאֵלּוּ שֶׁגַּם הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאָם וּלְתַקְּנָם.

אֲבָל זֶה שֶׁבְּלֹא יָדַיִם הִתְפָּאֵר בַּסּוֹף, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל מִינֵי חֲטָאִים וְכָל מִינֵי פֶּגַם הַבְּרִית שֶׁבָּעוֹלָם, כָּל הַחֲטָאִים וְהָעֲוונוֹת וְהַפְּשָׁעִים הַגְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד רַחֲמָנָא לִצְלַן, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר, לַכֹּל הוּא יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ וּלְהוֹצִיא וּלְתַקֵּן הַכֹּל, כִּי הוּא יָכוֹל לִכְנֹס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁשָּׁם מֻנַּחַת הַבַּת מַלְכָּה שֶׁנָּפְלָה חֻלְשׁוּת, זֶה כַּמָּה וְכַמָּה מֵאוֹת שָׁנִים, וְהוּא יָכוֹל לִכְנֹס לְשָׁם, לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, וְיוֹדֵעַ לְהוֹצִיא כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים, וְיוֹדֵעַ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין, וְיוֹדֵעַ לְרַפְּאוֹתָהּ, עַל-יְדֵי כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הָרְפוּאָה שֶׁל הַבַּת מַלְכָּה, שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה, כְּלָלִיּוּת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, הוּא עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת הַשִּׁמְחָה. וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר כָּל הָרְפוּאוֹת בְּגַשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת הוּא עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה. כִּי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה מְחַיִּין כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין שֶׁהֵם חִיּוּת הָאָדָם וְכָל הַחוֹלַאַת חַס וְשָׁלוֹם, וְכָל הָרְפוּאוֹת תְּלוּיִים בָּהֶם בְּהָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין כַּיָּדוּעַ, וְעִקַּר חִיּוּת הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין הוּא עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה. עַל-כֵּן הַשִּׂמְחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וּצְרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּשִׂמְחָה תָּמִיד בְּכָל הַכֹּחוֹת, כִּי הִיא עִקַּר רְפוּאוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, בִּבְחִינַת רְפוּאַת הַבַּת מַלְכָּה כַּנַּ״ל

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהוּא רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (הושע ו, א): "לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל ה' כִּי הוּא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ" וְכוּ', הוּא עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, עַל-כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן לַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, מְעוֹרְרִין כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, עַל-יְדֵי מִצְוַת שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר שֶׁכָּלוּל מֵעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה וְזֶה שֶׁמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים כַּמָּה פְּעָמִים: "כְּדֵין בְּרַתְּא דְּמַלְכָּא עָאלַת בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה", עַיֵּן שָׁם

יא וְזֶה בְּחִינַת עֲקֵדַת יִצְחָק שֶׁמַּזְכִּירִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל, אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק, כִּי אִתְעָרוּתָא, דְּנָגִינָה מִצָּפוֹן, בְּבְחִינַת רוּחַ צְפוֹנִית הַמְנַשֶּׁבֶת בַּבִּנְיָן שֶׁל דָּוִד, שֶׁהוּא סִטְרָא דִּשְׂמָאלָא קַדִּישָׁא, סִטְרָא דְּלֵיוָאֵי, בְּחִינַת דִּינָא קַדִּישָׁא כַּנַּ"ל (אות ד, בְּחִינַת) תהלים סח, לד: "הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז", בְּחִינַת גְּבוּרַת יִצְחָק. וְעַל-כֵּן נִקְרָא 'יִצְחָק' עַל שֵׁם הַצְּחוֹק וְהַשִּׂמְחָה (בראשית כא, ו, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה מִשָּׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲקֵדַת יִצְחָק שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְתָּקַת הַדִּינִים כַּיָּדוּעַ, הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ"ל, בְּחִינַת מַה שֶּׁתּוֹסְפִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה וּמְהַפְּכִין אוֹתָהּ לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲקֵדַת יִצְחָק, כִּי אַחִיזַת הַדִּינִים הוּא בִּבְחִינַת גְּבוּרַת יִצְחָק, וּמֵהַשְׁתַּלְשְׁלוּת הַדִּינִים כְּשֶׁאֵין זוֹכִין לְהַמְתִּיק נֶאֱחָז מֵהֶם חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁאֲחִיזָתָם מִשָּׁם, כִּי הֵם תְּקֻפָּא דִּדְינָא קַשְׁיָא רַחֲמָנָא לִצְלַן כַּנַּ"ל. אֲבָל עַל-יְדֵי עֲקֵדַת יִצְחָק נִמְתָּקִין הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁן, וְאָז נִמְתָּק בְּחִינַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה עַד שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה. וְעַל-כֵּן יִצְחָק דַּיְקָא, נִקְרָא עַל שֵׁם הַשִּׂמְחָה, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה עַל-יְדֵי יִצְחָק דַּיְקָא, עַל-יְדֵי שֶׁנִּמְתְּקוּ הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁן שֶׁהוּא בְּחִינָה הַנַּ"ל, בְּחִינַת הִפּוּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה וְכַנַּ"ל.

וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים אָז הוּא גְּמַר הָעֲשָׂרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה, וְנִשְׁלָמִין כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה. וְעַל-כֵּן אָז נִמְחָלִין כָּל הָעֲוֹנוֹת וְנִתְהַפְּכִין הָעֲוֹנוֹת לִזְכֻיּוֹת, לְמִי שֶׁזּוֹכֶה לִתְשׁוּבָה בֶּאֱמֶת, כִּי הִתְהַפְּכוּת הָעֲוֹנוֹת לִזְכֻיּוֹת הוּא בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ"ל (אות ט, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פְּעֻלַּת הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל).

וְעַל-כֵּן כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכָל חִיּוּת וַעֲלִיַּת הַשְּׁכִינָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, הוּא עַל-יְדֵי קוֹלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲמִשָּׁה עִנּוּיִים שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת. כִּי קוֹלוֹת הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַקּוֹלוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת וְכוּ'. וְכֵן כָּל הַקּוֹלוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל עֵסֶק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, הַכֹּל כָּלוּל בִּבְחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הַקּוֹלוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהוּא גְּמַר עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה שֶׁאָז נִגְמָרִים לְהִתְתַּקֵּן בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הַנַּ"ל, עַל-יְדֵי הַה' קוֹלוֹת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים. כִּי ה' הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, בְּחִינַת ד' עִם יוּד, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁהוּא בְּחִינַת ד', וְהַיּוּד הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה "לַשֶּׁמֶשׁ שָׁם אֹהֶל בָּהֶם" וְכוּ' (סימן מט, עַיֵּן שָׁם).

וְיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, אָז זוֹכִין לְכָל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הַנַּ"ל שֶׁכְּלוּלִין בְּהַה' קוֹלוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת ה' עִנּוּיִים, ה' תְּפִלּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא סְלִיחַת כָּל הָעֲוֹנוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, בִּבְחִינַת (דניאל ט, יט): "אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה" וכו', כִּי עִקַּר הַסְּלִיחָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת חוּשׁ הַשֶּׁמַע, בִּבְחִינַת "ה' שָׁמָעָה ה' סְלָחָה" וְחוּשׁ הַשֶּׁמַע הוּא בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁכְּלוּלִין כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁמַּרְגִּישִׁין עַל-יְדֵי חוּשׁ הַשֶּׁמַע דַּיְקָא

[וְעַיֵּן מִזֶּה "בְּעֵץ חַיִּים" בְּהֵיכַל אָדָם קַדְמוֹן בְּשַׁעַר אֹזֶן חֹטֶם פֶּה (שער ד, בְּפֶרֶק ה בְּסוֹפוֹ, בְּסוֹד הָאֹזֶן וְחוּשׁ הַשֶּׁמַע] מֵעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים, וּמֵבִיא שָׁם זֶה הַפָּסוּק "אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה" וְכוּ', מִבֹּאר שָׁם גַּם כֵּן, שֶׁעִקַּר בְּחִינַת יוֹם [הַכִּפּוּרִים הוּא בִּבְחִינַת חוּשׁ הַשֶּׁמַע, הַיְנוּ כַּנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם וְתָבִין

יב וְזֶהוּ בְּחִינַת הַחֲמִשָּׁה קוֹלוֹת שֶׁל הַחֲתָנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (ברכות ו: בְּכָל הַנֶּהֱנֶה מִסְּעֻדַּת חָתָן וְכַלָּה וְאֵינוֹ מְשַׂמְּחָם עוֹבֵר בַּחֲמִשָּׁה קוֹלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לג, יא): "קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה" וְכוּ'. כִּי הַחֲמִשָּׁה קוֹלוֹת הֵם בְּחִינַת חֲמִשָּׁה קוֹלוֹת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהֵם כְּלוּלִים מֵעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַכְּלֵי זֶמֶר שֶׁל הַחֲתָנָה כַּנַּ"ל, כִּי גַּם הַחֲתָנָה הוּא בִּבְחִינַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, כִּי הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה -- מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג. וּבְשָׁבִיל זֶה מִתְעַנִּין בְּיוֹם חֻפָּתוֹ, כִּי הוּא בְּחִינַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, כִּי צְרִיכִין לְעוֹרֵר כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהוּא עִקַּר בְּחִינַת זִוּוּג שֶׁל מִצְוָה כַּנַּ"ל, בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית כַּנַּ"ל

וְעַל-כֵּן עִקַּר גְּדוּלַּת הָעֲבוֹדָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא הַקְּטֹרֶת שֶׁנִּכְנָס בּוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לִפְנֵי וְלִפְנִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר סְלִיחַת הָעֲוֹונוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, הַיְנוּ כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן מֻכְרָח הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁיִּהְיֶה נָשׂוּי אִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (יומא ב.). כִּדֵּי שֶׁיּוּכַל לְהַפְסִיק הַגָּון וְהָאֲנָחָה לִשְׁמָחָה, בְּחִינַת קְטֹרֶת וְכוּ' כַּנַּ"ל.

יג וְעַל-כֵּן חַיָּב אָדָם לְהוֹלִיד בֵּן וּבַת, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁמְּחֻיָּב כָּל אָדָם לְהַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת לְקַיֵּם הָעוֹלָם, הוּא בִּשְׁבִיל הַגְּדֻלַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם כְּדֵי לְהַגְדִּיל וּלְהַשְׁלִים הַשִּׂמְחָה עַל-יְדֵי שֶׁתַּעֲלֶה הַשִּׂמְחָה מִזֶּה הָעוֹלָם הַשָּׁפָל שֶׁבּוֹ אֲחִיזַת הַגָּון וַאֲנָחָה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כְּשֶׁמְּהַפְּכִין הַגָּון וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ"ל. וּבִשְׁבִיל זֶה מְחֻיָּב כָּל אֶחָד לְהַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שֶׁיִּתְרַבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׂמְחָה, בְּחִינַת (ירמיה לא, ו) "קוֹל בֹּכִי נִשְׁמָע רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ", כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יד, נג) "יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל". כִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם לִשְׂמֹחַ תָּמִיד כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, אֲשֶׁר זָכוּ לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְאָנוּ יוֹדְעִים וּמַאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ עַל-יְדֵי נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְאָנוּ זוֹכִין לְיַחֵד שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם פַּעֲמַיִם. וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ מִתְפָּאֲרִין בָּזֶה בְּכָל יוֹם כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים: "אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ" וְכוּ', "אַשְׁרֵינוּ" וְכוּ'.

וְכָל מַה שֶּׁמִּתְרַבִּין יִשְׂרָאֵל בְּיוֹתֵר נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר, כִּי "בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ" (משלי יא, כח), וְהַדְרַת מֶלֶךְ הוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברי הימים-א טז, כז): "הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ". וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ט, ב): "הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לוֹ הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ" וְכוּ'. שֶׁכָּל מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל נִתְרַבִּין בְּיוֹתֵר, נִגְדָּל הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ אֶת ה' מַעֲלֶה וּמְבָרֵר הַשִּׂמְחָה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, וּמְהַפֵּךְ בְּיוֹתֵר גָּוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה בְּיוֹתֵר עַד אֲשֶׁר תִּתְבָּרֵר כָּל הַשִּׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת שֶׁאֲחִיזָתָם בִּבְחִינַת רַגְלִין, בִּבְחִינַת (משלי ה, ה) "רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת", כַּיָּדוּעַ [13].

וּכְשֶׁתִּתְבָּרֵר הַשִּׂמְחָה מִשָּׁם וְיַעֲלוּ הָרַגְלִין מֵהַקְּלִפּוֹת, אָז יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִקַּיֵּם (זכריה יד, ד): "וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַזֵּיתִים". שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "עַד דְּמָטוּ רַגְלִין בְּרַגְלִין", הַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פקודי רנח.). וּמְבֹאָר בְּכִתְבֵי הָאֲרִ"י זַ"ל (שער הפסוקים איוב).

וְעִקַּר עֲלִיַּת הָרַגְלִין מִן הַקְּלִפּוֹת הוּא עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלִין הָרַגְלִין מִבְּחִינַת "רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת", שֶׁהוּא עֲצִבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה, שֶׁהוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת הָרִקּוּדִין שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁכְּשֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁמְּרַקֵּד, בָּזֶה מַעֲלֶה הָרַגְלִין מֵהַקְּלִפּוֹת, וְכַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה הַמַּתְחֶלֶת: כְּשֶׁאָדָם מְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ, וְהַשִּׂמְחָה גְּדוֹלָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁנּוֹגַעַת עַד רַגְלָיו, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּרַקֵּד, שֶׁבָּזֶה מַעֲלֶה כָּל בְּחִינוֹת הָרַגְלִין, עַיֵּן שָׁם בְּסוֹף לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא (סימן פא). וְכֵן הֶאֱרִיךְ בָּזֶה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מִסּוֹד מַעֲלַת הָרִקּוּדִין, עַיֵּן שָׁם (סימנים י, לב, מא).

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַפְלָגַת הַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה בִּימֵי הַמָּשִׁיחַ, שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נה, יב): "כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ" וְכוּ', וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (זכריה ב, יד): "רָנִּי וְשִׂמְחִי בַת צִיּוֹן" וְכוּ'. וְכַמְבֹאָר בְּכַמָּה וְכַמָּה פְּסוּקִים, מִגֹּדֶל הַפְלָגַת הַשִּׂמְחָה שֶׁל יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וְלֶעָתִיד לָבוֹא, וְאָז יִתְהַפֵּךְ כָּל הַגָּון וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, בִּבְחִינַת "שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה", הַנֶּאֱמַר עַל יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (ירמיה לא, יב): "וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם". שֶׁהַגָּון וְהָאֵבֶל מִתְהַפֵּךְ לְשָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים ל, יב): "הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי" וְכוּ'. וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה שֶׁל יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ יִהְיֶה עַל-יְדֵי קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת, עַל-יְדֵי שֶׁיִּתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ס, יב): "הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף וְכוּ' אֲנִי ה' בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה". כִּי עַל-יְדֵי שֶׁיִּתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל וְיִתְקַבְּצוּ יַחְדָּו, עַל-יְדֵי-זֶה תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה מְאֹד, בִּבְחִינַת (משלי כט, ב): "בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם". וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ כֻּלָּם צַדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ס, כא): "וְעַמֵּךְ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם צַדִּיקִים" וְכוּ'. וְעַל-כֵּן זֶה הַפָּסוּק "שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ" וְכוּ', נֶאֱמַר עַל קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם לה, י): "וּפְדוּיֵי ה' יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה" וְכוּ'. שֶׁהוּא בְּחִינַת קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת לְצִיּוֹן, וְאָז תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה מְאֹד, בְּחִינַת "וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה" שֶׁיִּתְהַפֵּךְ כָּל הַגָּון וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּעֵצֶמוֹ בְּחִינַת קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת, בְּחִינַת קִבּוּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל.

כִּי נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת הַנִּדָּחִין בַּעֲוֹונוֹתֵיהֶם, וּבִפְרָט עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, גּוֹרֵם שֶׁהַנִּיצוֹצוֹת וְהַנְּפָשׁוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הַטִּפּוֹת נִדָּחִין וְנִתְפַּזְּרִין לְמָקוֹם שֶׁנִּדָּחִין, רַחֲמָנָא לִצְלַן, שֶׁעִקַּר אֲרִיכַת הַגָּלוּת הוּא

בִּשְׁבִיל זֶה כַּיָּדוּעַ .וְעִקַּר הַתִּקּוּן יִהְיֶה עַל-יְדֵי מָשִׁיחַ ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ישעיה נט ,כ :״וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶּשַׁע בְּיַעֲקֹב״ ,כַּמְבֹאָר בַּפָּנִוֹת )ליקוטי תורה שם ,(עַיֵּן שָׁם .וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב )תהלים קמז ,ב :״בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה׳ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס״ .שֶׁאָז בְּעֵת בִּנְיַן יְרוּשָׁלַיִם עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ ,אָז יְכַנֵּס כָּל הַנִּדָּחִין.

וְכָל הַנִּיצוֹצוֹת הַנִּדָּחִין עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית ,נוֹפְלִים חַס וְשָׁלוֹם ,לִבְחִינַת גָּוֹן וַאֲנָחָה .כִּי גָּוֹן וַאֲנָחָה הֵם סָמָךְ-מֵם וְלִילִית ,כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת ׳הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ׳ וְכוּ׳ ,שֶׁהֵם עוֹשְׁקִין אֶת הַטִּפּוֹת חַס וְשָׁלוֹם .וְעִקַּר עֲלִיּוֹתָם עַל-יְדֵי שִׂמְחָה ,כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי אַף-עַל-פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה ,וּמְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּהַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן ,וּמְהַפֵּךְ כָּל הַגָּוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,שֶׁאוֹמֵר :אַדְּרַבָּא זֶהוּ עִקַּר שִׂמְחָתִי וְחֶדְוָתִי שֶׁמְּרֻחָק כָּזֶה ,שֶׁעָשָׂה מַעֲשִׂים כָּאֵלֶּה ,זוֹכֶה אַף-עַל-פִּי-כֵן לוֹמַר בְּכָל יוֹם פְּעָמַיִם ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳ ,וְאִם לֹא הָיִיתִי זוֹכֶה אֶלָּא לָזֶה לְבַד ,גַּם כֵּן רָאוּי לִי לִשְׂמֹחַ כָּל יְמֵי חַיַּי ,מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֲנִי זוֹכֶה עוֹד לְכַמָּה וְכַמָּה מִצְוֹות ,צִיצִית וּתְפִלִּין ,וּשְׁאָר מִצְוֹות ,שֶׁאֲפִלּוּ הַפְחוּתִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל מְקַיְּמִין בְּכָל יוֹם .וְאִם אֲנִי עֲדַיִן רָחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,וַעֲדַיִן לֹא עָצָאתִי מֵחֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ אֲפִלּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה ,אַדְּרַבָּא זֶהוּ עִקַּר שִׂמְחָתִי בְּיוֹתֵר ,שֶׁאַף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל ,וְאוֹכֵל מַצָּה בְּפֶסַח וּמִתְעַנֶּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְיוֹשֵׁב בְּסֻכָּה וְכוּ׳ .וְכָל מַה שֶּׁהַבַּעַל דָּבָר וְכַת דִּילֵיהּ מַכְנִיס בּוֹ עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה ,הוּא שָׂמֵחַ בְּיוֹתֵר ,כִּי אַדְּרַבָּא ,זֶהוּ עִקַּר שִׂמְחָתִי ,שֶׁמְּרֻחָק כָּמוֹנִי ,יְכֹלֶת לִגַּע בִּדְבָרִים קְדוֹשִׁים וְנוֹרָאִים כָּאֵלֶּה .וְכָל מַה שֶּׁאֲנִי רָחוֹק בְּיוֹתֵר שִׂמְחָתִי גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר ,שֶׁגַּם אֲנִי זוֹכֶה לִדְבָרִים קְדוֹשִׁים וְנוֹרָאִים כָּאֵלֶּה צִיצִית וּתְפִלִּין וְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְכוּ׳ וְכוּ׳ כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ כָּל שֶׁהוּא ,וְיֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה׳ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה ,יָכוֹל לְהִתְנוֹצֵץ לוֹ מֶרְחוֹק גְּדֶל מַעֲלַת יְקָרַת קְדֻשַּׁת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה ,שֶׁאָנוּ זוֹכִין לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם ,אֲפִלּוּ הַפָּחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים .וּבִפְרָט מַה שֶּׁאָנוּ זוֹכִין לְיַחֵד שְׁמוֹ בְּכָל יוֹם פְּעָמַיִם ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַכֹּל ,שֶׁאָנוּ זוֹכִין לְהַאֲמִין בַּה׳ אֱלֹקִים אֱמֶת ,יָחִיד קַדְמוֹן בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים ,אֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד ,לְעֵלָּא מִן כֻּלָּא ,וְלֵית לְעֵלָּא מִינֵיהּ ,בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.

וּלְמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ וְלִשְׂמֹחַ בַּשִּׂמְחָה הַזֹּאת ,בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְכָל טוּב ,וְיִמָּחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו ,כִּי זֶהוּ בְּחִינַת שֶׁמְּהַפֵּךְ הַגָּוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה .וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יְחוּד גָּדוֹל בְּמַעְלָה ,כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל )סימן י תנינא :(שֶׁנַּעֲשֶׂה יְחוּד גָּדוֹל לְמַעְלָה עַל-יְדֵי בְּדִיחָא דְּעִתִּיהּ ,עַל-יְדֵי שֶׁאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי מְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ וּמְשַׂבֵּר הָעַצְבוּת וּמְהַפְּכוֹ לְשִׂמְחָה ,וְעַל-יְדֵי-זֶה מְבָרְרִין וּמַעֲלִין כָּל הַנִּיצוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית ,כִּי עִקַּר נְפִילָתָם הוּא לִבְחִינַת גָּוֹן וַאֲנָחָה כַּנַּ״ל .וּכְשֶׁזּוֹכֶה לַהֲפֹךְ הַגָּוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,עַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלֶה כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְהַנִּיצוֹצוֹת שֶׁנִּזְדַּחוּ לְשָׁם וּמַחֲזִירָם לְתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה ,שֶׁהוּא הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל

,וְעִקַּר זֶה הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת ,יִהְיֶה עַל-יְדֵי מָשִׁיחַ שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ ,בִּבְחִינַת ״וּפְדוּיֵי ה׳ יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה״ :שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּיצוֹצוֹת הַנִּדָּחִין עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית ,שֶׁזֶּה עִקַּר הַגָּלוּת כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ ״וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה״ .כִּי עִקַּר תִּקּוּנָם הוּא כְּשֶׁחוֹזְרִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה הַנִּקְרֵאת ״צִיּוֹן״ ,כַּיָּדוּעַ בַּכְּתָבִים .וְכָל תִּקּוּן אֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁיַּחְזְרוּ לְצִיּוֹן יִהְיֶה עַל-יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל ,שֶׁמְּסַיֵּם בְּסוֹף הַפָּסוּק הַזֶּה ,שֶׁהוּא בְּחִינַת ״שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה״ ,שֶׁהוּא מַה שֶּׁזּוֹכִין לַהֲפֹךְ הַגָּוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל.

וְכָל הַבָּנִים שֶׁמּוֹלִידִין הֵם עַל-יְדֵי בְּחִינַת בֵּרוּר הַקְּדֻשָּׁה וְהַנִּיצוֹצוֹת ,שֶׁמְּבָרְרִין נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם נְפָשׁוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל הַבָּנִים כַּנַּ״ל ,וּבֵרוּר הַנִּיצוֹצוֹת וְהַנְּפָשׁוֹת הוּא בְּחִינַת מַה שֶּׁמַּעֲלִין הַגָּוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַזִּוּוּג דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ״ל .וְעַל-יְדֵי הַבָּנִים נִתְרַבֶּה הַשִּׂמְחָה מְאֹד כַּנַּ״ל ,כִּי זֶה עִקַּר הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן חַיָּב כָּל אָדָם לְהוֹלִיד בֵּן וּבַת ,כִּי הַבֵּן הוּא עִקַּר בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )משלי ה ,יא :(״בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב״ .אֲבָל הַבַּת שָׁם אֲחִיזַת הַגָּוֹן וַאֲנָחָה ,שֶׁאֲחִיזָתָם בְּסִטְרָא דְּנוּקְבָא כַּנַּ״ל .אֲבָל הָאָדָם חַיָּב דַּיְקָא לְהוֹלִיד שְׁתֵּיהֶם בֵּן וּבַת ,כִּי אֵין הַשִּׂמְחָה נִגְדֶּלֶת וְנִשְׁלֶמֶת כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁתֵּיהֶם דַּיְקָא ,כִּי צְרִיכִים לְהוֹלִיד גַּם בַּת יִשְׂרָאֵל כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה עַל-יְדֵי בַּת יִשְׂרָאֵל ,שֶׁעִקַּר הַהוֹלָדָה מִמֶּנָּה .כִּי עִקַּר הַהוֹלָדָה שֶׁהוּא שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל ,הוּא עַל-יְדֵי שֶׁנִּכְלֶלֶת אִשָּׁה בְּאִישׁ ,וְנִתְיַחֵד מִדַּת הַדִּין בְּמִדַּת הָרַחֲמִים ,וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּק הַדִּין ,וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַפֵּךְ הַגָּוֹן לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהוֹלִיד בֵּן וּבַת ,כִּי עִקַּר הַגְּדֻלַּת הַשִּׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת הוּא עַל-יְדֵי שְׁנֵיהֶם כַּנַּ״ל

,יד וְזֶהוּ בְּחִינַת אִסּוּר לְהִתְחַתֵּן בְּעַכּוּ״ם ,כִּי הָעַכּוּ״ם הֵם בְּחִינַת גָּוֹן וַאֲנָחָה ,מֵאַחַר שֶׁלֹּא זָכוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא עִקַּר הַשִּׂמְחָה ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )משלי יז ,כא :(״יֹלֵד כְּסִיל לְתוּגָה לוֹ״ .כִּי הֵם כְּרוּכִים רַק אַחַר הָעוֹלָם הַזֶּה

שֶׁהוּא מָלֵא יָגוֹן וַאֲנָחָה וְכַעַס וּמַכְאוֹבוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ב, כג): "גַּם כָּל יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת". עַל-כֵּן אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִתְחַתֵּן בְּעַכּוּ"ם, כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ לְהַמְתִּיק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁל הָעַכּוּ"ם.

כִּי גַּם בְּהַיְחוּד שֶׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין הִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה זִוּוּגוֹ בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, שֶׁיּוּכַל לְהַכְנִיעַ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה. כִּי עִקַּר תַּאֲוַת הַמִּשְׁגָּל הוּא בָּא מִבְּחִינַת עַצְבוּת, יָגוֹן וַאֲנָחָה. וּצְרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ לְשַׁבֵּר תַּאֲוָה הַגַּשְׁמִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בַּקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה וְאָז יִזְכֶּה לְהַמְתִּיק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבְּרִית. אֲבָל בַּת אֵל נֵכָר הִיא עֶצֶם (משלי ב, יח): "הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה -- אִשָּׁה זוֹנָה, שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ בְּחִינַת מַר מָמָּוֶת וְכוּ', בְּחִינַת כִּי "שָׁחָה אֶל מָוֶת בֵּיתָהּ" (משלי ב, יח): "וְאֵין כֹּחַ בְּיַד יִשְׂרָאֵל לְהַמְתִּיק תֹּקֶף הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁלָּהֶם, וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהִתְחַתֵּן עִמָּהֶם, כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ לְהָפְכָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, לְבְחִינַת שִׂמְחָה. אַדְרַבָּא, יִתְגַּבֵּר בּוֹ בְּחִינַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא תֹּקֶף הַסִּטְרָא אָחֳרָא, וּתְעַקְּרוֹ מִשָּׁנֵי עוֹלָמוֹת חַס וְשָׁלוֹם, וְיֵרֵד בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה.

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בִּיפַת תֹּאַר (דברים כא, יג): "וּבָכְתָה אֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֶרַח יָמִים". וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ספרי שם): "יִכְּדֵי שֶׁתְּהֵא בַּת יִשְׂרָאֵל שִׂמְחָה וְזוֹ עֲצָבָה". כִּי בַּת יִשְׂרָאֵל אֲחִיזָתָהּ בִּבְחִינַת שִׂמְחָה, בְּחִינַת (זכריה ב, ט): "שִׂמְחִי וְגִילִי בַּת צִיּוֹן", כִּי הִיא מִשֹּׁרֶשׁ נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עֶצֶם הַשִּׂמְחָה, רַק מֵחֲמַת שֶׁאַחַר כַּמָּה הִשְׁתַּלְשְׁלוּת מִשְׁתַּלְשֵׁל מִבְּחִינַת סִטְרָא דְּנוּקְבָּא אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, עַל-כֵּן צְרִיכִין קְדֻשָּׁה יְתֵרָה כְּדֵי לְהַמְתִּיק הַדִּין הַנֶּאֱחָז שָׁם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲז חַס וְשָׁלוֹם הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהוּא הִתְגַּבְּרוּת הַתַּאֲוָה חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל בַּת עַכּוּ"ם הִיא בְּחִינַת עֶצֶם הַקְּלִפָּה, שֶׁשָּׁמָּה עַל שֵׁם הָעַצְבוּת וְהַיְלָלָה כַּיָּדוּעַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהִתְחַתֵּן עִמָּהֶם, וְגֹדֶל עֹצֶם הָאִסּוּר שֶׁל נשג"ז רַחֲמָנָא לִצְלַן, מִבֹּאָר בַּסְּפָרִים, וּבִפְרָט בַּזֹּהַר וְתִקּוּנִים

טו וְעַל-כֵּן אֲפִלּוּ שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, הִתְחָרֵט אַחַר כָּךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי ל, א): "לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תנחומא וארא ה) (שָׁאַמַר: "אִתִּי אֵל וְכוּ' אֲנִי אַרְבֶּה וְלֹא אָסוּר" וְכוּ'. אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא כֵן הוּא, כִּי "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו" וְכוּ' (משלי ל, ד), (וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (עיין רש"י (כָּל הַפָּסוּק הַזֶּה עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה שֶׁאָסוּר לְשַׁנּוֹת מִדִּבְרֵי תּוֹרַת מֹשֶׁה שֶׁאָסַר לְהַרְבּוֹת נָשִׁים, כִּי מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד כְּמוֹתוֹ וְכוּ'. הַיְנוּ כִּי שְׁלֹמֹה סָבַר שֶׁלְּגֹדֶל חָכְמָתוֹ וְעֹצֶם קְדֻשָּׁתוֹ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לִשָּׂא נָשִׁים נָכְרִיּוֹת רַבּוֹת, וּלְהַמְתִּיק עֶצֶם הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהֵם אֲחוּזִים בָּם, וּלְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה נַעֲשֶׂה תִּקּוּן גָּדוֹל לְפִי דַּעְתּוֹ. כִּי כָּל מַה שֶּׁהַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא הַסִּטְרָא אָחֳרָא גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, כְּשֶׁזּוֹכִין לְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה לִבְחִינַת קְדֻשַּׁת הַבְּרִית, נִתְגַּדֵּל הַשִּׂמְחָה וְנִשְׁלֶמֶת בְּיוֹתֵר. וּמֵחֲמַת שֶׁיָּדַע בְּעַצְמוֹ תֹּקֶף קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁהוּא מֻשְׁלָם מִתַּאֲוָה זֹאת לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַקְּדֻשָּׁה, וְאֵין כַּוָּנָתוֹ כִּי אִם לַשָּׂמִים לְהַמְתִּיק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה, עַל-כֵּן יֵעָשֶׂה תִּקּוּן גָּדוֹל עַל-יְדֵי-זֶה.

כִּי שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד הוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא בָּנָה אֶת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, (וּבְיוֹמוֹי קַיְמָא סִהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא) (זוהר ויצא קנ.). וְאָז הָיְתָה הַשִּׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מלכים-א ד, כ): "יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים וְכוּ' אֹכְלִים וְשֹׁתִים וּשְׂמֵחִים". כִּי הוּא בָּנָה אֶת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עִקַּר הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נו, ז): "וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי" וְכוּ'. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שיר השירים ג, יא): "בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ". וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תענית כו): "זֶה בִּנְיַן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ". וְהוּא זָכָה לַעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא שִׁיר הַמְּעֻלֶּה וְהַמֻּבְחָר מִכָּל הַשִּׁירִים, וְעַל-כֵּן סָבַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַמְתִּיק וְלַהֲפֹךְ עֶצֶם הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה בִּימֵי הַמָּשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן" וְכַנַּ"ל.

וְעַל-כֵּן טָעָה וְנָשָׂא נָשִׁים נָכְרִיּוֹת, כִּי הָיָה בָּטוּחַ עַל כֹּחוֹ וּקְדֻשָּׁתוֹ, עַל גֹּדֶל הַפְלָגַת הַשִּׂמְחָה שֶׁזָּכָה בְּיָמָיו, שֶׁיַּהֲפֹךְ גַּם אוֹתָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְהַשִּׂמְחָה כַּנַּ"ל.

אֲבָל אַחַר כָּךְ הֵעִיד עַל עַצְמוֹ שֶׁטָּעָה בָּזֶה, כִּי אֵין כֹּחַ לְשׁוּם חָכָם וְקָדוֹשׁ שֶׁבָּעוֹלָם, אֲפִלּוּ לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, לְשַׁנּוֹת שׁוּם דָּבָר מִתּוֹרַת מֹשֶׁה. וְאָסוּר לוֹמַר שׁוּם סְבָרָא לְבַטֵּל שׁוּם דָּבָר קַל אֲפִלּוּ יִהְיֶה חָכָם כִּשְׁלֹמֹה כִּי אֵין נָבִיא רַשַּׁאי לְחַדֵּשׁ דָּבָר מֵעַתָּה (מגילה ב, ב): "כִּי "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו" וְכוּ', הַיְנוּ מִי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ כְּמֹשֶׁה שֶׁעָלָה שָׁמַיִם וְיָרַד, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְשַׁנּוֹת בְּתוֹרָתוֹ אֲפִלּוּ תְּנוּעָה קַלָּה, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּדָבָר כָּזֶה. כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעַצְמוֹ שֶׁנָּשָׂא בַּת יִתְרוֹ, זֶה הָיָה קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה שֶׁעֲדַיִן לֹא נֶאְסְרוּ, וְגַם הָיָה עַל-פִּי הַדִּבּוּר, וְגַם מִי יִתְפָּאֵר עוֹד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ כְּמֹשֶׁה, כִּי רַק מֹשֶׁה לְבַד הָיָה יָכֹל זֹאת לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, אֲפִלּוּ שֶׁל

הָעַכּוּ״ם לְשִׁמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁגּוֹיִר אֶת יִתְרוֹ. כִּי הַגֵּרִים שֶׁמְּגַיְּרִין, זֶהוּ בְּחִינַת שֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה. וְעַל-כֵּן עִקַּר נְתִינַת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל, ״וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם״ (ישעיה לה, י), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת פח, א.). לֹא הָיְתָה עַד שֶׁבָּא יִתְרוֹ וְנִתְגַּיֵּר, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה הוּא בִּבְחִינַת ״שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה״ שֶׁנִּסְמַךְ לִשְׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר עַל מַתַּן תּוֹרָה. דְּהַיְנוּ כְּשֶׁמְּהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁאָז דַּיְקָא נִשְׁלֶמֶת הַשִּׂמְחָה בְּחִינַת וְשִׂמְחַת עוֹלָם, בְּחִינַת מַתַּן תּוֹרָה.

וְזֶה בְּחִינַת ״בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ״ -- זוֹ מַתַּן תּוֹרָה (תענית כו, א.). כִּי מַתַּן תּוֹרָה שֶׁאָז נִתְגַּיֵּר יִתְרוֹ וְנִתְהַפֵּךְ אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְהַשִּׂמְחָה, זֶהוּ בְּחִינַת חֲתֻנָּה כַּנַּ״ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת הַקּוֹלוֹת שֶׁל מַתַּן תּוֹרָה, בְּחִינַת קוֹל הַשּׁוֹפָר שֶׁל אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֲתֻנָּה, בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל.

וּמֵחֲמַת שֶׁמּשֶׁה זָכָה לְכָל זֶה, לְגַיֵּר אֶת יִתְרוֹ וּלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וּלְהַעֲלוֹת הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, לְהוֹצִיא כָּל יִשְׂרָאֵל מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וּלְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, עַל-כֵּן לוֹ לְבַדּוֹ הָיָה כֹּחַ לִשָּׂא אֶת בַּת יִתְרוֹ, וְגַם שֶׁהָיָה פָּרוּשׁ גָּדוֹל אַחַר שֶׁהוֹלִיד בָּנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ה, כח): ״וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי״, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת פז, ב.). ״וְזֶהוּ מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד״. עַל-פִּי מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל, פָּסוּק זֶה בְּהַתּוֹרָה ״וַיְהִי מִקֵּץ״ בְּלִקּוּטֵי הָרַאשׁוֹן (סימן נד, א), שֶׁזֶּה הַמִּקְרָא מִי עָלָה שָׁמַיִם הוּא מְדַבֵּר מִבְּחִינַת נְגִינָה, עַיֵּן שָׁם כָּל הָעִנְיָן. וּבָזֶה מְקֻשָּׁר הֵיטֵב מִקְרָא זֶה ״מִי עָלָה שָׁמַיִם״ לְעִנְיַן דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה הַנַּ״ל. הַיְנוּ שֶׁשְּׁלֹמֹה אָמַר: ״מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד״ וְכוּ׳, כְּמוֹ מֹשֶׁה, הַיְנוּ מִי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְגַלּוֹת כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כְּמֹשֶׁה.

וּבֶאֱמֶת עִנְיַן הַפְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא, שֶׁמְּדַבֵּר מִמַּעֲלַת עֲלִיַּת מֹשֶׁה לַמָּרוֹם לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, הוּא עִנְיָן אֶחָד עִם פֵּרוּשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל הַנַּ״ל, שֶׁפֵּרֵשׁ לְעִנְיַן נְגִינָה כַּנַּ״ל. כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ״וַיְהִי מִקֵּץ״ הַנַּ״ל, שֶׁעַל-יְדֵי הַנְּגִינָה עִקַּר הַנְּבוּאָה שֶׁל הַנְּבִיאִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מלכים-ב ג, טו): ״וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד ה׳״. וְעַל-כֵּן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁזָּכָה לַעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד״ וְכוּ׳, כְּפִי מַה שֶּׁפֵּרְשׁוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל-כֵּן זָכָה לִנְבוּאָה בְּרוּרָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת יוֹתֵר מִכָּל הַנְּבִיאִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יבמות מט, ב): שְׁמֹשֶׁה רָאָה בְּאַסְפַּקְלַרְיָא הַמְּאִירָה, שֶׁזֶּהוּ גַּם כֵּן בְּחִינַת ״מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד״, עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְעִנְיַן מַעֲלַת נְבוּאָתוֹ שֶׁעָלָה לַשָּׁמַיִם וְקִבֵּל הַתּוֹרָה וְכוּ׳. נִמְצָא, שֶׁשְּׁנֵי הַפֵּרוּשִׁים כְּלוּלִים יַחַד כַּנַּ״ל, וְעַל-כֵּן הוֹדָה שְׁלֹמֹה שֶׁאֵין לוֹ לְדַמּוֹת עַצְמוֹ לְמֹשֶׁה, כִּי מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד כְּמוֹתוֹ וְכַנַּ״ל

## הֲלָכוֹת אִשּׁוּת

טז וְזֶה בְּחִינַת כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים מֻתָּרִים לָבוֹא זֶה בָּזֶה, וְהַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר (אבן העזר ח, ו). וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּמִּשְׁנָה (קידושין ג, יב): כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵרָה, הַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר, כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵרָה, הַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם וְכוּ׳

כִּי עִקַּר הַדִּבֵּקוּת וְהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא עַל-יְדֵי קוֹלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. כִּי כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת, וְהַתְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וְדִיּוּרִים וְרָצוּיִים וּפִיּוּסִים, וְכָל הַשִּׂיחוֹת שֶׁאָדָם מֵשִׂיחַ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְכוּ׳, הַכֹּל כָּלוּל בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פסחים קיז: בְּמִזְמוֹר, בְּנִצּוּחַ, בְּנִגּוּן וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סימן רה, לְעִנְיַן הָעֲשָׂרָה קַפִּיטְיל תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה, שֶׁהֵם תִּקּוּן לְמִקְרֵה לַיְלָה, עַיֵּן שָׁם. וְזֶה יָדוּעַ שֶׁסֵּפֶר תְּהִלִּים כָּלוּל מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כִּי רֹב סֵפֶר תְּהִלִּים מְדַבֵּר מִצַּעֲקוֹת וּזְעָקוֹת וְשַׁוְעוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכַמָּה לְשׁוֹנוֹת שֶׁל תַּחֲנוּנִים שֶׁיַּעֲזְרוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וְלָצֵאת מִמְּצוּלוֹת יָם שֶׁל עֲכִירַת תַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו וְכוּ׳, וּבְתוֹךְ אֵלּוּ הַצַּעֲקוֹת, וְהַתַּחֲנוּנִים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּתוֹךְ זֶה הוּא מַתְחִיל לְזַמֵּר וּלְשַׁבֵּחַ וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ וְכָל אֵלּוּ הַדְּרָכִים וְהַנְּתִיבוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל סֵפֶר תְּהִלִּים, כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַבַּקָּשׁוֹת וְכוּ׳ וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְכוּ׳ שֶׁאוֹמְרִים כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם. שֶׁעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי-זֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל (ליקוטי תנינא פד): יְדַע שֶׁעִקַּר הִתְקָרְבוּת וּדְבֵקוּת יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה׳ וְכוּ׳

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הִתְקָרְבוּת וּדְבֵקוּת יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת קוֹלוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁל שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וּתְפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים וְכוּ', וְנִגּוּנִים וּזְמִירוֹת וְכוּ', שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הִתְקָרְבוּת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם כַּנַּ"ל

כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, זֶהוּ בְּחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמַע, שֶׁשָּׁם הַרְגָּשַׁת הַנְּגִינָה וְהַקּוֹלוֹת, בְּחִינַת (ברכות טו .הַשְׁמַע לְאָזְנֶיךָ מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, וְעִקַּר יְדִיעַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמַע, כִּי שְׁמִיעָה בְּלִבָּא תַּלְיָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מלכים-א ג, ט :"וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ". כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תיקונים נח, צב .וּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (סימן כב, לה (שֶׁשָּׁם בְּהַלֵּב, שֶׁשָּׁם תַּלְיָא שְׁמִיעָה, שָׁם עִקַּר יְדִיעַת תְּשׁוּקַת אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת "נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ" (משלי לא, כג (-- 'כָּל חַד לְפוּם מַה דְּמִשַׁעֵר בְּלִבֵּיהּ' (זוהר וירא קג :).

כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מְרֹמָם וּמְנֻשָּׂא, לְמַעְלָה מִכָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת. כִּי לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהּ כְּלָל. רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְגַדֵּל רַחֲמָנוּתוֹ, שֶׁרָצָה לְהֵיטִיב לְנִבְרָאָיו, לְהַטְעִימָם מִזִּיו טַעֲמוֹ, וּלְהוֹדִיעָם מֵאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל-כֵּן יִתְבָּרַךְ מְגַדֵּל רַחֲמָנוּתוֹ, שֶׁרָצָה לְהֵיטִיב לְנִבְרָאָיו, לְהַטְעִימָם מִזִּיו טַעֲמוֹ, וּלְהוֹדִיעָם מֵאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל-כֵּן צִמְצֵם עַצְמוֹ, כִּבְיָכוֹל, בְּכַמָּה וְכַמָּה צִמְצוּמִים לְאֵין תַּכְלִית, עַד אֲשֶׁר הִכְנִיס הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ בְּלֵב הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כְּמוֹ הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הָאֲמִתִּיִּים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. שֶׁכֻּלָּם זָכוּ עַל-יְדֵי עֲבוֹדָתָם הָאֲמִתִּית לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת דֶּרֶךְ כַּמָּה צִמְצוּמִים, וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁמִיעָה, כְּמוֹ מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ קוֹל הַמְדַבֵּר וְהַמַּשְׁמִיעַ. אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לִרְאוֹתוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמַתַּן תּוֹרָה (דברים ד, יב :"קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָתִי קוֹל". וַאֲפִלּוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אָמַר (שמות לג, יח :"הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ" וְכוּ', וְהֻשְׁיבוֹ ה' יִתְבָּרַךְ "כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי וְכוּ', וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ". וְעִקַּר הַהַשָּׂגָה שֶׁהִשִּׂיג הָיָה רַק בִּבְחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמִיעָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב :"וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל" וְכוּ'. מִכָּל שֶׁכֵּן שְׁאָר הַנְּבִיאִים וְהַצַּדִּיקִים שֶׁבְּוַדַּאי כָּל הַשָּׂגָתָם וִידִיעָתָם הוּא בִּבְחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמִיעָה דְּתַלְיָא בְּלִבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת "נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ", 'כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַׁעֵר בְּלִבֵּיהּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חבקוק ג, ב :"ה' שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי" וְכוּ'. וּבִפְרָט שְׁאָר אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים כָּמוֹנוּ הַיּוֹם שֶׁכָּל חִיּוּתֵנוּ וּקְדֻשָּׁתֵנוּ הִיא בִּבְחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמַע שֶׁאָנוּ שׁוֹמְעִים לְקוֹל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁמָּסְרוּ לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִדּוֹר לְדוֹר, וְאָנוּ מְחֻיָּבִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָם, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

וְזֶה שֶׁכָּתוּב (דברים ו, ד :"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", 'שְׁמַע' דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא בִּבְחִינַת שְׁמִיעָה דְּתַלְיָא בְּלִבָּא כַּנַּ"ל. וְכֵן בְּרֹב הַפְּסוּקִים מַזְהִיר עַל קִיּוּם הַתּוֹרָה בִּלְשׁוֹן שְׁמִיעָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם ל :"לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה בּוֹ" וְכוּ'. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים יא, יג :"וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ" וְכוּ'. וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהֶאֱרַכְנוּ לְעֵיל בְּעִנְיַן מַעֲלַת קְדֻשַּׁת הַנִּגּוּנִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְזַמְּרִים בִּשְׁבִיל הִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַנִּגּוּנִים הֵם בְּבְחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת כָּל הַתְּפִלּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְכוּ', כְּלָלִיּוּת הַקּוֹלוֹת דְּקְדֻשָּׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמִיעָה, שֶׁעִקַּר דְּבֵקוּת יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי-זֶה כַּנַּ"ל. וְיוֹתֵר מִמַּה שֶּׁכָּתוּב כָּאן מוּבָן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, לְכָל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַׁעֵר בְּלִבֵּיהּ, מַעֲלַת נְעִימַת הַנִּגּוּן כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחוֹ, לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי לִגְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֵקֶר, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִגְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, רַק כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַׁעֵר בְּלִבֵּיהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב :"נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ" כַּנַּ"ל.

וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַשִּׁעוּר שֶׁבְּלִבּוֹ יָכוֹל לֵידַע בְּעַצְמוֹ שֶׁעִקַּר הַדְּבֵקוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי דִּבּוּרִים וְקוֹלוֹת וְנִגּוּנִים, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל. וְגַם עֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַטְּעָמִים שֶׁבַּתּוֹרָה, שֶׁהֵם לְמַעְלָה מִכָּל הַבְּחִינוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מֵהֶם, כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִטַּנְתְּ"א שֶׁהֵם :טְעָמִים, נְקֻדּוֹת, תָּגִין, אוֹתִיּוֹת כַּיָּדוּעַ. וְזֶה יָדוּעַ שֶׁבְּחִינַת הַטְּעָמִים הֵם לְמַעְלָה מִכָּל הַבְּחִינוֹת טַנְתְּ"א, שֶׁהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מֵהֶם כַּמְבֹאָר בִּכְתְבֵי הָאֲרִ"י זַ"ל (עץ חיים שער ה. (וּטְעָמִים זֶה בְּחִינַת נְגִינָה בְּחִינַת נְגִינוֹת הַטְּעָמִים.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל לְעִנְיַן עֶסֶק הַתּוֹרָה (סנהדרין צט :'זַמֵּר בְּכָל יוֹם זַמֵּר בְּכָל יוֹם', כִּי גַּם עֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת נִגּוּן וְזִמְרָה וְכוּ' כַּנַּ"ל. וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר :"קוּמִי רִנִּי בַלָּיְלָה" [, וְעַיֵּן מִזֶּה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה ("אַקְרוּקְתָּא" (סימן ג (לְעִנְיַן תִּקּוּן הַנְּגִינָה עַל-יְדֵי לְמוּד גְּמָרָא, עַיֵּן שָׁם

כִּי עִקַּר כְּלָלִיּוּת הַמְּשָׁכַת הִתְגַּלּוּת קְדֻשַּׁת אֱלֹקוּתוֹ לַתַּחְתּוֹנִים הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת קוֹלוֹת וְכוּ' כַּנַּ"ל .וְזֶה בְּחִינַת )אבות ה, א :('בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם', וְכָל הַמַּאֲמָרוֹת הֵם בְּחִינַת קוֹל וְדִבּוּר שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם ,וְהֵם עִקַּר הַחִיּוּת אֱלֹקוּת הַמְלֻבָּשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת .וְעַל-כֵּן עִקַּר הַדְּבֵקוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת קוֹלוֹת וְדִבּוּרִים כַּנַּ"ל ,כִּי עַל-יְדֵי קוֹלוֹת וְדִבּוּרִים קְדוֹשִׁים מְדַבְּקִין עַצְמָן בְּקוֹל ה' ,שֶׁהוּא עִקַּר הַחִיּוּת אֱלֹקוּת הַמְלֻבָּשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כַּנַּ"ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה ,שֶׁהֵם בִּבְחִינַת חוּשׁ הַשְּׁמִיעָה כַּנַּ"ל

יז וְזֶה בְּחִינַת :כֹּהֵן ,לֵוִי ,יִשְׂרָאֵל ,שֶׁהֵם בְּחִינַת יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֶמְצַע ,שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה כַּיָּדוּעַ .כִּי כֹּהֵן הוּא בְּחִינַת חֶסֶד ,בְּחִינַת יָמִין ,וְלֵוִי הוּא בְּחִינַת דִּין ,בְּחִינַת שְׂמֹאל הַקָּדוֹשׁ ,וְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת רַחֲמִים שֶׁכָּלוּל מִשְּׁנֵיהֶם בְּחִינַת קַו הָאֶמְצָעִי הַמַּכְרִיעַ ,כַּיָּדוּעַ כָּל זֶה .וְכָל זֶה הוּא כָּלוּל בִּבְחִינַת הַקּוֹל שֶׁהוּא עִקַּר הַמְּשָׁכַת אֱלֹקוּת שֶׁכָּלוּל מֵהַכֹּל ,כִּי אִיתָא בְּסִפְרֵי חַכְמֵי הַמּוּזִיקָא ,שֶׁהוּא חָכְמַת הַנְּגִינָה ,שֶׁיֵּשׁ שָׁלֹשׁ קוֹלוֹת .כִּי יֵשׁ קוֹל פָּשׁוּט ,שֶׁהוּא קוֹל שֶׁאָדָם מוֹצִיא מִפִּיו בְּמָקוֹם רָחָב שֶׁאֵין מְחִצָּה נֶגְדּוֹ ,וְיֵשׁ קוֹל חוֹזֵר שֶׁהוּא נִקְרָא בְּלָשׁוֹן רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל )ראש השנה כז :(."קוֹל הֲבָרָה" ,שֶׁהוּא הַקּוֹל שֶׁשּׁוֹמְעִים בַּיַּעַר אוֹ בֵּין הֶהָרִים הַגְּבוֹהִים כְּשֶׁמּוֹצִיאִים קוֹל ,שֶׁאָז שׁוֹמְעִים כְּנֶגְדּוֹ קוֹל הֲבָרָה ,כְּאִלּוּ אַחֵר עוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ וּמוֹצִיא זֶה הַקּוֹל וְהַדִּבּוּר שֶׁהוּא מוֹצִיא מִפִּיו .וְעוֹד יֵשׁ קוֹל שְׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַקּוֹל הַמֻּרְכָּב מִשְּׁנֵיהֶם ,שֶׁהוּא הַקּוֹל הַיּוֹצֵא מִתּוֹךְ כְּלִי דָּחוּק שֶׁהַקּוֹל פּוֹגֵעַ מִיָּד בְּהַקּוֹל הַחוֹזֵר ,עַד שֶׁקּוֹל הַחוֹזֵר נִכְלָל מִיָּד עִם קוֹל הַיָּשָׁר ,וְנַעֲשֶׂה מִשְּׁנֵי הַקּוֹלוֹת קוֹל אֶחָד ,שֶׁהוּא קוֹל שְׁלִישִׁי .כִּי זֶה הַקּוֹל מְשֻׁנֶּה מִשְּׁנֵי הַקּוֹלוֹת כַּנַּ"ל ,שֶׁהוּא קוֹל יָשָׁר וְקוֹל חוֹזֵר ,כִּי זֶה הַקּוֹל כָּלוּל מִשְּׁנֵיהֶם יַחַד ,וְזֶה הַקּוֹל נִקְרָא קוֹל חָזָק בְּחִינַת )תהלים סח לד :('תְּנוּ עֹז'

נִמְצָא ,שֶׁעִקַּר סוֹד כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הוּא שְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת הַלָּלוּ ,שֶׁהֵם קוֹל יָשָׁר ,וְקוֹל חוֹזֵר ,וְקוֹל מֻרְכָּב וּמְחֻבָּר מִשְּׁנֵיהֶם .וּבְאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה קוֹלוֹת כְּלוּלִים כָּל מִינֵי קוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם .וְעַל-פִּי עֶרְכֵי הַקּוֹלוֹת הָאֵלּוּ וְצֵרוּפֵיהֶם ,נִתְיַסְּדוּ וְנִתְחַבְּרוּ כָּל מִינֵי נִגּוּנִים שֶׁבָּעוֹלָם ,כִּי כֻּלָּם יוֹצְאִים מֵאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה קוֹלוֹת ,שֶׁמִּשְׁתַּלְשֵׁל וְיוֹצְאִים מֵהֶם כַּמָּה וְכַמָּה שִׁנּוּיִים רַבִּים ,כִּי יֵשׁ חִלּוּקִים גְּדוֹלִים בֵּין הַהַרְכָּבוֹת וְהַחִבּוּר שֶׁל קוֹל הַיָּשָׁר עִם קוֹל הַחוֹזֵר .כִּי בְּמָקוֹם שֶׁהַמְּחִצָּה רְחוֹקָה מְאֹד שָׁם מַכִּירִין הֵיטֵב בֵּין קוֹל הַיָּשָׁר וְקוֹל הַחוֹזֵר ,וּבְמָקוֹם צַר שָׁם מִתְחַבְּרִים יַחַד כַּנַּ"ל .וְיֵשׁ חִלּוּקִים גְּדוֹלִים בְּעִנְיַן הִתְחַבְּרוּתָם.

וְזֶהוּ הַחִלּוּק שֶׁבֵּין תַּבְנִית הַכֵּלִים שֶׁל הַנְּגִינָה] ,מִלְּבַד שֶׁאָר טְעָמִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עוֹד ,בְּעִנְיַן תַּבְנִית הַכֵּלִים ,כְּפִי מִדּוֹת הַנְּגִינָה לְהָרִים אוֹ לְהוֹרִיד וְכוּ' ,וּשְׁאָר הַבְּחִינוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה וְכוּ' ,כִּי חָכְמָה זוֹ שֶׁל נְגִינָה גְּדוֹלָה וְיקָרָה מִכָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם ,כְּפִי מַה שֶׁהֵבַנְתִּי מִפִּי רַבֵּנוּ זַ"ל].

נִמְצָא ,שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּלוּלִים בִּשְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת הַנַּ"ל ,שֶׁמֵּהֶם יוֹצְאִים כָּל הַנִּגּוּנִים שֶׁבָּעוֹלָם ,שֶׁכְּלוּלִים בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת כֹּהֵן לֵוִי יִשְׂרָאֵל .כִּי כֹּהֵן ,הוּא בְּחִינַת חֶסֶד שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד יָמִין ,וְלֵוִי ,הוּא בְּחִינַת דִּין ,שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,כִּי בְּכָל מָקוֹם אוֹר הַחוֹזֵר הוּא בְּחִינַת דִּין כַּיָּדוּעַ .וְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת קוֹל הַמֻּרְכָּב מִשְּׁנֵיהֶם ,שֶׁהוּא בְּחִינַת קַו הָאֶמְצָעִי הַמַּכְרִיעַ ,שֶׁהוּא בְּחִינַת רַחֲמִים הַכָּלוּל מִשְּׁנֵיהֶם .מֵחֶסֶד וָדִין

וְזֶהוּ בְּחִינַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב ,שֶׁהֵם יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּהֵן לֵוִי יִשְׂרָאֵל ,בְּחִינַת חֶסֶד דִּין וְרַחֲמִים כַּיָּדוּעַ ,שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת כַּנַּ"ל .וְעִקָּר הוּא יַעֲקֹב שֶׁכָּלוּל מִשְּׁנֵי הַקּוֹלוֹת כַּנַּ"ל .וְזֶהוּ בְּחִינַת )בראשית כז, כב ("הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב" ,'הַקּוֹל קוֹל' דַּיְקָא ,כִּי יַעֲקֹב כָּלוּל מִשְּׁנֵי הַקּוֹלוֹת כַּנַּ"ל ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קוֹל הַמֻּרְכָּב מִשְּׁנֵיהֶם ,בְּחִינַת רַחֲמִים וְכוּ' כַּנַּ"ל

כִּי אִלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה קַוִּין יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֶמְצַע ,הֵם כְּלַל כָּל הַסְּפִירוֹת וְהַמִּדּוֹת ,שֶׁהֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת ,שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בִּשְׁלֹשָׁה קַוִּין אֵלּוּ כַּיָּדוּעַ )תיקוני זוהר יז .(וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשֶׂר סְפִירוֹת ,בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט ,פָּסוּל ,מְשֻׁלָּשׁ ,מְרֻבָּע ,שֶׁכְּלוּלִים בְּשֵׁם הֲוָיָה ,שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת ,וְכֻלָּם כְּלוּלִים בִּשְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת כַּנַּ"ל ,שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה קַוִּין הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה קַוִּין כַּנַּ"ל ,כִּי עִקַּר שֵׁם הֲוָיָה בָּרוּךְ הוּא ,הוּא רַק בְּחִינַת שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת ,שֶׁהֵם יק"ו ,כִּי אוֹת רְבִיעִי הוּא כָּפוּל

,כִּי שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת יק"ו שֶׁהֵם שִׁיר פָּשׁוּט ,כָּפוּל ,מְשֻׁלָּשׁ ,הֵם עֶרְכֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁכְּלוּלִים בִּשְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת כַּנַּ"ל ,וְאַחַר שֶׁיֵּשׁ שְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שִׁנּוּיִים ,אֲזַי צְרִיכִין לְצָרֵף וּלְסַדֵּר וּלְהַעֲרִיךְ אוֹתָם וּלְחַבֵּר מֵהֶם נִגּוּנִים שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹת רְבִיעִי שֶׁבַּשֵּׁם שֶׁהוּא אוֹת כָּפוּל ,כִּי אוֹת הָרְבִיעִי הוּא ה' כְּמוֹ אוֹת הַשֵּׁנִי ,כִּי אוֹת הָרְבִיעִי אֵינוֹ

קוֹל רְבִיעִי, רַק בְּכָאן מַתְחִיל צִרּוּף הַקּוֹלוֹת וְחִבּוּרָם לַעֲשׂוֹת מֵהֶם נִגּוּנִים לְצָרְפָם וּלְכָלְלָם וּלְחַבְּרָם יַחַד, עַד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַקּוֹלוֹת, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁבְּכֻלָּם מְלֻבָּשׁ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכֵּלִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחִיּוּת וְהַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת. כִּי הַקּוֹל הוּא הָאֲוִיר כַּיָּדוּעַ, וְהָאֲוִיר הוּא חִיּוּת הָאָדָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּשָׁמָה, בְּחִינַת (בראשית ז, כב: "כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו", וְכָל זֶה כָּלוּל בִּשְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת הַנַּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה קַוִּין הַנַּ"ל

יח וְעַל-כֵּן עִקַּר הַנְּגִינָה הוּא מִסִּטְרָא דְּלֵיְלְיָאי כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַנִּגּוּן מַתְחִיל מִבְּחִינַת קוֹל הַשֵּׁנִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, וְשָׁם מַתְחִיל עִקַּר הַבְּרוּר שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵר הַטּוֹב מִן הָרַע, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה" שֶׁהֵם מְבָרְרִין הַטּוֹב מִן הָרַע, רוּחַ טוֹבָה מִן רוּחַ נְכֵאָה כַּנַּ"ל. כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁמֵּהֶם כָּל הָעַוְונוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדִּין שֶׁמִּשָּׁם מִשְׁתַּלְשֵׁל חִיּוּתָם כַּיָּדוּעַ. וְכַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (סימן עב) שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת כָּל הַיְצָרִים רָעִים שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שְׁנוּיִים רַבִּים, וְעִקַּר אֲחִיזַת כֻּלָּם הוּא מִבְּחִינַת דִּין, כַּמְבֹאָר שָׁם בִּמְקוֹמוֹ עַיֵּן שָׁם. וּבְחִינַת הַדִּין זֶה בְּחִינַת קוֹל חוֹזֵר כַּנַּ"ל. וּבָזֶה מְבֹאָר הֵיטֵב מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה "חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם" (סימן כב, מַה שֶּׁגִּלָּה שָׁם סוֹד נִפְלָא וְנוֹרָא מָה עִנְיַן קוֹל הֶבֶרָה, וּבֵאֵר שָׁם שֶׁעִנְיַן קוֹל הֶבֶרָה, שֶׁהוּא קוֹל הַחוֹזֵר, הוּא בְּחִינַת קוֹל הָעַוְונוֹת שֶׁצּוֹעֲקִין כְּנֶגֶד הָאָדָם, עַיֵּן שָׁם.

כִּי כְּשֶׁהָאָדָם מִתְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמוֹצִיא קוֹל דְּקְדֻשָּׁה, אֲזַי תֵּכֶף מִתְעוֹרְרִים כְּנֶגְדּוֹ הַקְּלִפּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ עַל-יְדֵי עַוְונוֹתָיו וּמַתְחִילִים לִצְעֹק כְּנֶגְדּוֹ וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת קוֹל הֶבֶרָה, עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַתּוֹקֵעַ בְּבוֹר וְכוּ' "אִם קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַע -- יָצָא, וְאִם קוֹל הֶבֶרָה שָׁמַע -- לֹא יָצָא" (ראש השנה כז:). עַיֵּן שָׁם, הַיְנוּ כַּנַּ"ל. כִּי קוֹל הַחוֹזֵר שֶׁהוּא קוֹל הֶבֶרָה בְּשָׁרְשׁוֹ, נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַדִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ"ל, וּמִשָּׁם מִשְׁתַּלְשֵׁל אֲחִיזַת כָּל הַיְצָרִים רָעִים שֶׁהֵם כְּלַל הָעַוְונוֹת חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן לְמַטָּה אֵצֶל הָאָדָם הַנַּשְׁמִי קוֹל הֶבֶרָה הוּא בִּבְחִינַת קוֹל עֲוונוֹת מַמָּשׁ שֶׁמִּתְעוֹרְרִין כְּנֶגְדּוֹ, כִּי אֲחִיזָתָם מִקּוֹל הַחוֹזֵר הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזָתָם כַּנַּ"ל.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַיֵּצֶר הָרָע וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁהוּא כְּלַל כָּל הַתַּאֲווֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת וְכָל הָעַוְונוֹת כֻּלָּם, רַחֲמָנָא לִצְלַן, עִקַּר אֲחִיזָתָם הוּא מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן עִקַּר הַנְּגִינָה מַתְחִיל מִשָּׁם כִּי שָׁם מַתְחִיל עִקַּר הַבְּרוּר שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵר טוֹב מֵרַע שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל

יט כִּי עִקַּר הַבְּחִירָה מַתְחִיל מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, כִּי שָׁם עִקַּר הַבְּחִירָה כִּי בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ' (אבות ה, א, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים לג, ו: "בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם", "דִּבֶּר ה' וְרוּחַ פִּיו" -- זֶה בְּחִינַת קוֹלוֹת וְדִבּוּרִים שֶׁכְּלוּלִים בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁבָּהֶם נִבְרְאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כַּנַּ"ל, וְעִקַּר אֲחִיזַת הַיֵּצֶר הָרָע הוּא מִבְּחִינַת כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסִית וֶאֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים (סימן י, ובסימן סב( שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע נִקְרָא אֵל-אַחֵר -- כְּפִירוֹת. כִּי עִקַּר כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת תְּלוּיִים בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מכות כד: (.יָבֹא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת -- "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חבקוק ב, ד. (וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיט, פו: "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה". וְכֵן לְהֶפֶךְ, עִקַּר הַיֵּצֶר הָרָע וְהַתַּאֲווֹת וְהָעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם, הֵם בְּחִינַת פְּגַם הָאֱמוּנָה, בְּחִינַת אֵל-אַחֵר -- כְּפִירוֹת, שֶׁנִּקְרָא הַיֵּצֶר הָרָע כַּנַּ"ל. וְעִקַּר אֲחִיזַת הַכְּפִירוֹת שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, הוּא מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר הַנַּ"ל.

כִּי אִם הָיוּ הַכֹּל שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא קוֹל ה' בְּעַצְמוֹ שֶׁבָּרָא בּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וְעַדַיִן הוּא מְחַיֶּה בּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, כִּי דְּבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים וְכוּ' לָעַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מ, ח: "וּדְבַר אֱלֹקֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם". שֶׁהַקּוֹלוֹת וְהַדִּבּוּרִים שֶׁבָּהֶם בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים גַּם עַכְשָׁו, וְקוֹלוֹ לֹא נִפְסָק עַדַיִן, וְהֵם מְחַיִּין גַּם עַתָּה כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם [וְכַמּוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם-טוֹב זַ"ל (עבודת ישראל דרוש לשבת תשובה. [(וְאִלּוּ הָיוּ הַכֹּל זוֹכִים לִשְׁמֹעַ אֶת הַקּוֹל הַזֶּה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבּוֹ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם וּבוֹ מְקַיְּם אֶת הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, בְּוַדַּאי לֹא הָיָה שׁוּם בְּחִירָה כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל הָיוּ רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ מְחַיֶּה אֶת הָעוֹלָם, בְּרוּחַ פִּיו. אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה הַקּוֹל בְּעֶצֶם, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר הַנַּ"ל, אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ כִּי אִם הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹלוֹ הָיוּ בְּטֵלִים בַּמְצִיאוּת, כִּי אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְזֻכָּכִים מְאֹד בְּמַדְרֵגָה גְּבֹהָה מְאֹד, אָמְרוּ (דברים ה, כב: "כִּי מִי כָל בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹקִים חַיִּים וְכוּ', אִם יֹסְפִים אֲנַחְנוּ לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל ה' אֱלֹקֵינוּ עוֹד" וְכוּ'

וְעַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ אֶת בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ ,וְעִקַּר בְּחִינַת הַשָּׂגַת הַקּוֹלוֹת שֶׁשּׁוֹמְעִין מִגְּדֻלָּתוֹ וְאֵלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרֵאָה וָדִין ,בְּבְחִינַת )חבקוק ג ,ב :(״ה׳ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי״ .וְזֶהוּ בְּחִינַת הַבְּחִירָה ,שֶׁמֻּחְמֶת שֶׁעִקַּר הַשְׁמִיעָה מִגְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ נִמְשֶׁכֶת מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ״ל ,עַל-כֵּן יֵשׁ בְּחִירָה ,כִּי מִי שֶׁהוּא חֻכַּם אֱמֶת מַטֶּה דַּעְתּוֹ אֶל הָאֱמֶת ,כְּמוֹ אֲבוֹת הָעוֹלָם שֶׁהִטּוּ אָזְנָם אֶל הָאֱמֶת עַד שֶׁזָּכוּ לְהָבִין מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ בְּחִינַת זֶה הַקּוֹל הַחוֹזֵר ,עַד שֶׁהִשִּׂיגוּ וְהֵבִינוּ שֶׁזֶּה הַקּוֹל הַחוֹזֵר אֵין לוֹ מְצִיאוּת בְּעֶצֶם ,רַק עִקַּר הוּא קוֹל הַיָּשָׁר שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ ,רַק מֻחְמָת שֶׁהִתְמִשְׁיכוֹ הוּא יִתְבָּרַךְ לְתוֹךְ בְּחִינַת מְחִצַּת הַצִּמְצוּם הָרִאשׁוֹן ,עַל-כֵּן יָצָא הַקּוֹל כִּבְיָכוֹל בִּבְחִינַת הַפֶּה לְתוֹךְ בְּחִינַת מְחִצַּת הַצִּמְצוּם ,וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמָע קוֹל הַחוֹזֵר .הַזֶּה ,שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדִּין

,אֲבָל בֶּאֱמֶת עִקַּר הוּא הַקּוֹל הַיָּשָׁר ,כִּי זֶה קוֹל הַחוֹזֵר אֵין לוֹ שׁוּם מְצִיאוּת רַק שֶׁהוּא הַחֲזָרַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ וְעַל-כֵּן דִּבְּקוּ עַצְמָם רַק לִבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶצֶם חִיּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְלֻבָּשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת ,וְחִבְּרוּ וְיִחֲדוּ יַחַד ,בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר עִם בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר ,וְעַל-יְדֵי-זֶה הִפְרִידוּ כָּל אֲחִיזַת הַדִּין וְהַקְּלִפּוֹת ,שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּקוֹל הַחוֹזֵר ,עַל-יְדֵי שֶׁיָּדְעוּ וְהֶאֱמִינוּ שֶׁקּוֹל הַחוֹזֵר אֵין לוֹ שׁוּם מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ ,חַס וְשָׁלוֹם ,רַק הוּא הַחֲזָרַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ ,כַּנַּ״ל

אֲבָל הָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַכּוֹפְרִים ,אֵינָם מַטִּים דַּעְתָּם אֶל הָאֱמֶת וְאֵינָם רוֹצִים לִשְׁמֹעַ כִּי אִם בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר .בְּעַצְמוֹ ,כִּי אֵינָם מַטִּים דַּעְתָּם כְּלָל לְהַאֲמִין וְלִידַע תְּחִלַּת שֹׁרֶשׁ מְצִיאַת הַקּוֹל וְהַחִיּוּת הַמְחַיֶּה כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם כִּי זֶה דַּרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ שֶׁל הַמְחַקְּרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים ,שֶׁמְּחַקְּרִים חֲקִירוֹת גְּדוֹלוֹת וְחָכְמוֹת רַבּוֹת בְּכָל עִנְיְנֵי הַבְּרִיאָה ,כְּגוֹן בְּמַהוּת וְתַבְנִית שֶׁל כָּל פְּרָטֵי הַדּוֹמֵם ,צוֹמֵחַ ,חַי ,מְדַבֵּר ,וּבְכָל הָאַרְבַּע יְסוֹדוֹת .מַהוּ הַכֹּחַ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד ,וַעֲרִיכַת אֵיבְרֵיהֶם ,וְכָל פְּרָטֵי כֹּחוֹתֵיהֶם ,וּסְגֻלּוֹתֵיהֶם ,וּרְפוּאוֹתֵיהֶם וְכוּ׳ ,וּשְׁאָר כָּל חָכְמוֹת .וְכֵן בְּמַהוּת הַקּוֹל מַהוּ הַקּוֹל ,וְכָל פְּרָטֵי חִלּוּקֵי הַקּוֹלוֹת וְעֶרְכֵיהֶם וְצֵרוּפֵיהֶם ,וְאֵיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּלִים לְכַוֵּן בָּהֶם קוֹלוֹת הַנִּגְינָה ,וְכֵן בִּשְׁאָר כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁהִמְצִיאוּ כֵּלִים רַבִּים לְתוֹעֶלֶת הָעוֹלָם וְכוּ׳ ,אֲבָל כָּל חֲקִירָתָם וְחָכְמָתָם הוּא הַכֹּל .בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹבֵר כְּהֶרֶף עַיִן

כִּי זֶה הִמְצִיא כְּלִי אֵיךְ לְהִסְתַּכֵּל מֵרָחוֹק ,וְזֶה הִמְצִיא כְּלִי אֵיךְ לִשְׁמֹעַ מֵרָחוֹק ,וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה .וּמַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל זֶה ,וּמַה יִּשָּׂא מִכָּל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל בָּזֶה ,לָעוֹלָם הַנִּצְחִי .כִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה יְכוֹלִים לִחְיוֹת חַיִּים טוֹבִים בְּלִי יְדִיעַת הַכֵּלִים הַלָּלוּ ,כְּמוֹ שֶׁחָיוּ כָּל דּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים ,שֶׁלֹּא יָדְעוּ כְּלוּם מִכֵּלִים הַלָּלוּ ,וְגַם עַכְשָׁו רֹב הָעוֹלָם אֵינָם יוֹדְעִים מֵהֶם כְּלָל וְחַיִּים חַיִּים טוֹבִים יוֹתֵר מֵהַחֲכָמִים שֶׁחָקְרוּ וְהִמְצִיאוּ כֵּלִים חֲדָשִׁים הַלָּלוּ ,כִּי רַבָּם הָיָה לָהֶם מַפָּלָה גְּדוֹלָה עַל-יְדֵי חָכְמָתָם הַחֲדָשָׁה שֶׁהִמְצִיאוּ בָּעוֹלָם ,כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר )חיי מוהר״ן קצד .(וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל אֱמִתִּי כָּל שֶׁהוּא שֶׁאֵין שׁוּם תַּכְלִית אֱמִתִּי יוֹצֵא מֵחָכְמָתָם ,מֵאַחַר שֶׁכָּל חָכְמָתָם הוּא בָּעִנְיָנִים הַנִּשְׁמִיִּים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם ,וְכָל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ הוּא הֶבֶל וָרִיק וְאֵין יִתְרוֹן לָאָדָם מִכָּל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ ,וְלֹא תִּשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת וְלֹא תִּמָּלֵא הָאָזֶן מִשְּׁמֹעַ ,אֲפִלּוּ בַּחוּשׁ הָרְאוּת וְהַשְּׁמֹעַ הַפָּשׁוּט שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם

כִּי יֵשׁ לָאָדָם כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת הַרְבֵּה מֵחוּשׁ הָרְאוּת וְכוּ׳ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּטִבְעוֹ מַה שֶּׁמִּתְאַוֶּה לְמוֹתָרוֹת הַרְבֵּה ,הָרוֹצִים לְהַטְרִידוֹ מִן הָעוֹלָם ,חַס וְשָׁלוֹם ,מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ עוֹד אַחַר כֵּלִים חֲדָשִׁים בְּתַחְבּוּלוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדוֹ וּמָמוֹנוֹ וּשְׁאָר תַּאֲוֹתָיו ,כִּי כָּל כַּוָּנַת הַחֲכָמִים שֶׁחוֹקְרִים בְּכָל זֶה ,הַכֹּל הוּא בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וּבִשְׁבִיל הָעוֹלָם הַזֶּה לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדוֹ וּשְׁמוֹ וּמָמוֹנוֹ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כַּיָּדוּעַ לַבָּקִי בָּהֶם .וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב ,לָשׂוּם כָּל דַּעְתּוֹ וְלִבּוֹ לְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּאוֹר הַחַיִּים לַחֲשֹׁב עַל תַּכְלִיתוֹ וְסוֹפוֹ הַנִּצְחִי ,וְסוֹף כָּל סוֹף מַה יִּהְיֶה מִמֶּנּוּ ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה ,שֶׁהוּא עִקַּר הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית וְהַנִּצְחִית .שֶׁכָּל חָכְמוֹתֵינוּ הוּא לְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת כְּדֵי לִזְכּוֹת לְחַיִּים נִצְחִיִּים ,לַטּוֹב הַנִּצְחִי ,לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב

וְרַק זֶהוּ נִקְרָאִים חָכְמָה בֶּאֱמֶת ,כִּי יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים עַל כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם ,כִּי אֵינָם רוֹצִים לַחֲקֹר כְּלָל בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי ,כִּי הַלְוַאי וְלֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים אֲפִלּוּ מַה שֶּׁיּוֹדְעִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד ,דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ מֵעִנְיְנֵי תַּאֲוֹוֹת עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו ,כִּי הַלְוַאי וְהָיִינוּ פּוֹרְשִׁים עַצְמֵנוּ גַּם מֵהֶם וְלִהְיוֹת תְּמִימִים לְגַמְרֵי כְּמוֹ צַדִּיקִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁלֹּא הִכִּירוּ צוּרַת מַטְבֵּעַ )פסחים קד ,(.רַק שֶׁרֹּב הָעוֹלָם אֵינָם יְכוֹלִים לַעֲמֹד בָּזֶה ,וְאֵין הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא בָּא בְּטְרוּנְיָא וְכוּ׳ )עבודה זרה ג ,(.וּבְהֶכְרֵחַ לָדַעַת מַה שֶּׁמֻּכְרָח לְקִיּוּם הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה ,דְּהַיְנוּ מַשָּׂא ,וּמַתָּן וְכַיּוֹצֵא הַמֻּכְרָחִים יוֹתֵר .אֲבָל לַחֲשֹׁב תַּחְבּוּלוֹת בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר ,בִּשְׁבִיל תַּאֲוַת הָעוֹלָם הַזֶּה

אֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּמְצִיא חָכְמָה גְּדוֹלָה, אֵין שְׁטוּת מִזֶּה. מֵאַחַר שֶׁלֹּא יַצְלִיחַ עַל-יְדֵי-זֶה בָּעוֹלָם הַנִּצְחִי, כִּי רֻבָּם כְּכֻלָּם נַעֲשִׂים אֶפִּיקוֹרְסִים גְּדוֹלִים עַל-יְדֵי-זֶה, וְאַחֲרִיתָם עֲדֵי אוֹבֵד בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, וְכַמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (הלכות ברכת הראיה ה' יב).

וְעַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ, אֵין חוֹקְרִים כְּלָל בָּעִנְיָנִים הַנִּשְׁמִיִּים שֶׁאֵינָם מֻכְרָחִים לָהֶם, רַק שָׂמִים כָּל מְגַמָּתָם לְדַבֵּק אֶת עַצְמָם בֵּאלֹקִים חַיִּים, עַל-יְדֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, וְהֵם עוֹבְרִים עַל כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם, כִּי הֵם יוֹדְעִים, הַחָכְמָה הָאֲמִתִּיִּת וְהַנִּצְחִית, שֶׁהִוא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיּוֹדְעִים וּמַאֲמִינִים שֶׁכָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ חַי וּמְדַבֵּר וְכוּ' וְכוּ' מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, הֵם וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם, וְכָל כֹּחוֹתָם עִם כָּל דְּקְדּוּקֵיהֶם וּפְרָטֵיהֶם, וְכָל מִינֵי חָכְמוֹת וְתַחְבּוּלוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל. וְהוּא מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, וְכֻלָּם נִבְרְאוּ בִּשְׁבִיל הָאָדָם הַשָּׁפָל הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיֵּדַע זֹאת בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כְּדֵי שֶׁיַּעֲסֹק כָּל יָמָיו לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם, עַל-יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, שֶׁזֹּאת הַחָכְמָה, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל עִם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּהֶם הִיא עוֹלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת כֻּלָּם

כ וְעַל-כֵּן כָּל חָכְמָתָם שֶׁל הַמְחַקְּרִים הוּא בִּבְחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁאֵין שׁוֹמְעִים אֶת קוֹלוֹ הָעֶצֶם יִתְבָּרַךְ כְּלָל, רַק הֵם מַבִּיטִים אַחַר הַבְּרִיאָה, אַחַר הַטֶּבַע לְבַד, וְחוֹקְרִים בְּכָל הָעִנְיָנִים שֶׁאַחַר הַטֶּבַע לְבַד, אֲבָל אֵין חוֹזְרִים פְּנֵיהֶם לְהַטּוֹת לְבָבָם וְאָזְנָם לְהַאֲזִין וּלְהַקְשִׁיב וְלִשְׁמֹעַ -- מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקּוֹל הַזֶּה :כִּדֵי לָשׂוּם כָּל תְּשׁוּקָתָם לְדַבֵּק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי הֵם רַק חֲכָמִים לָהָרַע וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ, וְהֵם רוֹצִים חַס וְשָׁלוֹם, לְהַפְרִיד בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר מִקּוֹל הַיָּשָׁר, כְּאִלּוּ קוֹל הַחוֹזֵר חַס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ לוֹ מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת )משלי טז, כח (״נִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף״ שֶׁמַּפְרִיד אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמְקַצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת וְכוֹפֵר בֵּאלֹקִים חַיִּים. שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁמִּשָּׁם אַחִיזַת הַיֵּצֶר הָרָע וְהַכְּפִירוֹת כַּנַּ״ל, עַל-יְדֵי שֶׁאֵינָם מִשְׁתַּדְּלִים לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, הַמְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. וְכָל הַחָכְמוֹת שֶׁשּׁוֹמְעִים וּמְבִינִים, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, כֻּלָּם הֵם רַק בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין לוֹ מְצִיאוּת כְּלָל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, רַק הִיא הַחֲזָרַת קוֹל הַיָּשָׁר. וּמִי שֶׁטּוֹעֶה, כְּשֶׁהוּא בַּיַּעַר וְשׁוֹמֵעַ קוֹל הֲבָלָה, וְסוֹבֵר שֶׁהוּא קוֹל בְּפְנֵי עַצְמוֹ, הוּא אֱוִיל, פֶּתִי וּמְשֻׁגָּע, שׁוֹטֶה רָשָׁע, כִּי אֵין מְצִיאוּת לְקוֹל הַחוֹזֵר כְּלָל, רַק הוּא הַמְשָׁכַת וְהַחֲזָרַת קוֹל הַיָּשָׁר. כֵּן הוּא מַמָּשׁ כָּל חָכְמָתָם שֶׁחוֹקְרִים אַחַר הַטֶּבַע וְאֵין מַחֲזִירִין פְּנֵיהֶם לְקַשֵּׁר קוֹל הַחוֹזֵר לְקוֹל הַיָּשָׁר, דְּהַיְנוּ לְקַשֵּׁר כָּל הַחָכְמוֹת לְשָׁרְשָׁם, לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַלּוֹת כָּל דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ כָּל יָמָיו לְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ עוֹלֶה לְמַעְלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וּבוֹ כְּלוּלִים וּמְכֻלָּלִים כָּל הַחָכְמוֹת, וְזוֹכֶה לְחַיִּים נִצְחִיִּים לְעוֹלָם וָעֶד.

וְגַם מִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת לְהַחָכְמָה הָאֲמִתִּית, שֶׁהוּא הַתְּמִימוּת, לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה בִּפְשִׁיטוּת, הוּא יָכוֹל לִזְכּוֹת אַחַר כָּךְ, לְהַשִּׂיג גַּם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בְּעַצְמוֹ, כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בְּכַמָּה צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבִּתְחִלַּת עֲבוֹדָתָם עָבְדוּ רַק בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְשִׁבְּרוּ כָּל הַתַּאֲוֹות, וְעָסְקוּ בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה וּתְפִלּוֹת וְכוּ' וְכוּ' בִּיגִיעָה גְּדוֹלָה, עַד שֶׁבָּאוּ לְהַשָּׂגוֹת גְּדוֹלוֹת, וְאַחַר כָּךְ זָכוּ לְהַשִּׂיג מִמֵּילָא כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לָזֶה, אֵין צָרִיךְ לָזֶה כְּלָל, כִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה יָכוֹל לְבַלּוֹת כָּל יָמָיו בְּטוּב בְּלִי שׁוּם יְדִיעָה מֵחָכְמוֹת אֵלּוּ, וּבָעוֹלָם הַבָּא בְּוַדַּאי אֵינָם נִצְרָכִים לוֹ כְּלָל, אַדְרַבָּא, אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים שֶׁלֹּא שִׁבְּרוּ עַצְמָן אֶת כָּל הַתַּאֲוֹות, יְכוֹלִים אֵלּוּ הַחָכְמוֹת לַעֲקֹר אוֹתָם מִשָּׁנֵי עוֹלָמוֹת. כַּנִּרְאֶה בַּחוּשׁ, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹסְקִים בָּזֶה, אֲפִלּוּ מְעַט מֵחָכְמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת וְכוּ', נַעֲשִׂים אֶפִּיקוֹרְסִים גְּדוֹלִים פּוֹרְקִים עֹל לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי רַק צַדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְאֹד בְּנֵי עֲלִיָּה הָאֲמִתִּיִּים, הֵם יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לְמַה שֶּׁצְּרִיכִים לַעֲבוֹדָתָם, וְגַם כְּדֵי לְשַׁבֵּר דֵּעוֹת הָאֶפִּיקוֹרְסִים, וְגַם אֵינָם מְבַלִּים זְמַן עַל זֶה, כִּי הֵם מַשִּׂיגִים אַחַר כָּךְ מִמֵּילָא כָּל הַחָכְמוֹת כַּנַּ״ל, וְהֵם יְכוֹלִים לְקַשֵּׁר כָּל הַחָכְמוֹת לְשָׁרְשָׁם הָעֶלְיוֹן, כִּי יוֹדְעִים שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ

כא נִמְצָא, שֶׁעִקַּר אַחִיזַת הַיֵּצֶר הָרָע וְהַכְּפִירוֹת הוּא מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, עַל-יְדֵי שֶׁאֵין מְקַשְּׁרִין וּמְחַבְּרִין קוֹל הַחוֹזֵר לְקוֹל הַיָּשָׁר כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּתִחְלָה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם בְּמִדַּת הַדִּין, רָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיְּם, עָמַד וְשִׁתֵּף מִדַּת הָרַחֲמִים בְּמִדַּת הַדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר )בראשית ב, ד (:״בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹקִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם״ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )רש״י שם (.כִּי מִדַּת הַדִּין זֶה בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁבְּתְחִלָּה רָצָה שֶׁיִּהְיֶה קִיּוּם הָעוֹלָם עַל-יְדֵי בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר לְבַד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִדַּת הַדִּין כַּנַּ״ל, רָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם, כִּי אִם לֹא הָיָה רַק בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר מְקַיֵּם הָעוֹלָם הָיָה מִתְרַבֶּה הָאֶפִּיקוֹרְסוּת. כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהָאָדָם לְהַשִּׂיג שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הִתְקַשְּׁרוּת קוֹל הַחוֹזֵר לְקוֹל הַיָּשָׁר כַּנַּ״ל. עַל-כֵּן עָמַד וְשִׁתֵּף מִדַּת הָרַחֲמִים בְּמִדַּת הַדִּין, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קוֹל הַשְּׁלִישִׁי הַמְּרַכֵּב מִשְּׁנֵיהֶם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁתֵּף קוֹל הַיָּשָׁר עִם קוֹל הַחוֹזֵר, וְהִמְשִׁיךְ

בְּחִינַת קוֹל הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל עֹז, קוֹל הַמֶּרְכָּב מִשְּׁנֵיהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ קִיּוּם לְהָעוֹלָם. כִּי עַכְשָׁו מֵחֲמַת שֶׁקִּיּוּם הָעוֹלָם עַל-יְדֵי קוֹל הַמֶּרְכָּב, שֶׁהוּא בְּחִינַת "הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב", עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ קִיּוּם לְהָעוֹלָם, כִּי עַתָּה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְדַבֵּק בְּאוֹר הַחַיִּים, לֵידַע וּלְהַשִּׂיג הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ, וְכָל הַחָכְמוֹת וְהָעַקְמוּמְיוּת שֶׁבַּלֵּב הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, מִבְּחִינַת דִּין, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, כִּי קוֹל הַחוֹזֵר אֵין לוֹ מְצִיאוּת רַק מִקּוֹל הַיָּשָׁר. וְכָל זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהַשִּׂיג עַל-יְדֵי הַרְכָּבַת הַקּוֹל, שֶׁהַרְכִּיב וְחִבֵּר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ שְׁנֵי הַקּוֹלוֹת יַחַד, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁתּוּף מִדַּת הָרַחֲמִים בְּמִדַּת הַדִּין כַּנַּ"ל. וְלוּלֵא זֹאת, לֹא הָיָה כֹּחַ לְהָאָדָם לְשַׁבֵּר הַבְּחִירָה כְּלָל, כִּי הָיוּ מִתְגַּבְּרִים עָלָיו הַקְּלִפּוֹת וְהַכְּפִירוֹת הַנִּמְשָׁכִים מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ"ל, אֲבָל עַכְשָׁו יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַטּוֹת לְבָבוֹ אֶל הָאֱמֶת לִבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַכֹּל, מֵאַחַר שֶׁקִּיּוּם הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַרְכָּבַת שְׁנֵי הַקּוֹלוֹת יַחַד כַּנַּ"ל, כִּי עֶצֶם הַקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּטְּלוּ בַּמְּצִיאוּת כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (אבות ה, א): "בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם". וְהִקְשׁוּ שָׁם (ראש השנה לב): "הָנֵי "וַיֹּאמֶר" דִּבְרֵאשִׁית תִּשְׁעָה נִינְהוּ יְתֵרְצוּ: "בְּרֵאשִׁית" נָמֵי מַאֲמָר הוּא". וְעַתָּה לְכְאוֹרָה קָשֶׁה: מַדּוּעַ בֶּאֱמֶת לֹא כְּתִיב גַּם בַּמַּאֲמָר הָרִאשׁוֹן "וַיֹּאמֶר", כְּמוֹ בִּשְׁאָר הַתִּשְׁעָה מַאֲמָרוֹת? אַךְ זֶהוּ בְּחִינַת הַנַּ"ל, שֶׁבְּרֵאשִׁית הוּא בְּחִינַת מַאֲמָר הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁבּוֹ כְּלוּלִין כָּל הָעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, כִּי כֻּלָּם כְּלוּלִים בִּבְרֵאשִׁית שֶׁנִּקְרָא מַאֲמָר סָתוּם, שֶׁכּוֹלֵל הַכֹּל, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (ליקוטי תנינא יב). וּמֵחֲמַת שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, אֵינוֹ מְכֻנֶּה בְּשֵׁם מַאֲמָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל וְדִבּוּר, כִּי זֶה הַקּוֹל וְהַדִּבּוּר אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ וּלְהַשִּׂיג כְּלָל, שֶׁלֹּא יִתְבַּטְּלוּ בַּמְּצִיאוּת כַּנַּ"ל, רַק אַחַר שֶׁיָּצָא הַקּוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית שֶׁכּוֹלֵל הַכֹּל, אַחַר כָּךְ תֵּכֶף נִתְהַוָּה קוֹל הַחוֹזֵר, וְאָז הִרְכִּיב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי הַקּוֹלוֹת יַחַד שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַשְּׁלִישִׁי הַנַּ"ל, וּבוֹ בָּרָא הַכֹּל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּשְׁעָה וַיֹּאמֶר דִּבְרֵאשִׁית שֶׁהֵם בְּחִינַת קוֹל שֶׁאֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ, כִּי נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר וְהַיָּשָׁר הַמֶּרְכָּבִין יַחַד, שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם בִּפְרָטִיּוּת, וְנִתְחַלֵּק לְמִינִים, שֶׁהֵם כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ עַל-יְדֵי תִּשְׁעָה מַאֲמָרוֹת בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כִּי בִּבְחִינַת בְּרֵאשִׁית-מַאֲמָר סָתוּם, קוֹל יָשָׁר, שָׁם הָיָה הַכֹּל כְּלוּל בְּיַחַד, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר עֲדַיִן לְהַכִּיר פְּרָטִיּוּת הַבְּרִיאָה מֵחֲמַת שֶׁזֶּה הַקּוֹל סָתוּם וְנֶעְלָם מְאֹד. וְזֶה עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ לְכָלֵל הַכֹּל בִּבְחִינַת בְּרֵאשִׁית, לְהַחֲזִיר הַכֹּל לְשָׁרְשׁוֹ, לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ לְבַד, כִּי אֵין מְצִיאוּת לְקוֹל הַחוֹזֵר כִּי אִם מִקּוֹל הַיָּשָׁר כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת כַּנַּ"ל (סוף אות טו), שֶׁהֵם מְבָרְרִין הַטּוֹב מִן הָרַע, הָאֱמוּנָה מִן הַכְּפִירוֹת, כִּי הֵם מְקַשְּׁרִין וּמַרְכִּיבִין כָּל הַקּוֹלוֹת וּמְחַבְּרִין הֵיטֵב קוֹל הַחוֹזֵר עִם קוֹל הַיָּשָׁר, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה הַנִּגּוּן הַמַּמְשִׁיךְ אֶת הַלֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמַּמְשִׁיךְ וּמוֹצִיא הַלֵּב מִן הַכְּפִירוֹת וְהַתַּאֲוֹוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, וּמַחֲזִירִין וּמְקַשְּׁרִין אוֹתוֹ לִבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַבְּרִיאָה בְּשָׁרְשָׁהּ, בְּחִינַת הַדְּבֵקוּת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁעִקָּרוֹ עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל. כִּי עִקַּר הַדְּבֵקוּת הוּא הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחֲזָרַת קוֹל הַחוֹזֵר לְקוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן עִקַּר הַנְּגִינָה מִבְּחִינַת סִטְרָא דְּלֵיְלְיוֹאֵי שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, כִּי שָׁם עִקַּר הַבְּרוּר שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵר הַטּוֹב מֵהָרַע הַנֶּאֱחָז שָׁם, עַל-יְדֵי שֶׁמְּחַבְּרִין אֵלּוּ קוֹל הַיָּשָׁר וּמַחֲזִירִין הַכֹּל לְקוֹל הַיָּשָׁר שֶׁהוּא עִקַּר הַכֹּל.

כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם הֵם בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר נֶגֶד קוֹל הַיָּשָׁר הָעֶלְיוֹן בְּעַצְמוֹ, וְשָׁם עִקַּר הַבְּרוּר שֶׁצְּרִיכִין לְדַבֵּק אוֹתָן בְּקוֹל הַיָּשָׁר עַל-יְדֵי בְּחִינַת נְגִינָה וְכַנַּ"ל

כב וְזֶהוּ בְּחִינַת קוֹל הַשּׁוֹפָר שֶׁכָּלוּל מִשָּׁלֹשׁ קוֹלוֹת שֶׁהֵם: תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּרוּעָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה אָבוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב (זוהר פנחס רל.): כִּי שׁוֹפָר הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל, וְעַל-כֵּן הֵם עֲשָׂרָה קוֹלוֹת שֶׁל מַלְכֵיּוֹת, וְכֵן אֵצֶל זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת וְכַנַּ"ל. אֲבָל עִקַּר שֹׁרֶשׁ שְׁנוּי הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַשּׁוֹפָר הֵם רַק שָׁלֹשׁ שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ הַקּוֹלוֹת הַנַּ"ל, שֶׁהֵם שֹׁרֶשׁ וִיסוֹד שֶׁל כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הַכְּלוּלִים בְּקוֹל שׁוֹפָר, כִּי כֻּלָּם נִמְשָׁכִים מִשָּׁלֹשׁ קוֹלוֹת אֵלּוּ שֶׁהֵם בְּחִינַת תֹּלַת אֲבָהָן כַּנַּ"ל

כג נִמְצָא, שֶׁעִקַּר בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהוּא עִקַּר בְּחִינַת הַבְּרוּר, שֶׁהוּא עִקַּר עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל, הוּא לְחַבֵּר קוֹל הַחוֹזֵר בְּקוֹל הַיָּשָׁר, לְדַבֵּק עַצְמֵנוּ בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, בִּבְחִינַת (דברים ל, כ) "לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וּלְדָבְקָה בּוֹ, כִּי הוּא חַיֶּיךָ" וְכוּ', כִּי עִקַּר הַחַיִּים וְקִיּוּם כָּל הָעוֹלָמוֹת נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קוֹלוֹ הַיָּשָׁר כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה

הַנִּמְשֶׁכֶת עַל-יְדֵי הַנִּגּוּן, כִּי עִקַּר שֹׂרֶשׁ הַשִּׂמְחָה בֶּאֱמֶת נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַשִּׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַשִּׂמְחָה בֶּאֱמֶת, כִּי בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ אֵין שׂוּם שִׂמְחָה בָּעוֹלָם כִּי אִם כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַאֲמִין וְלֵידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבֵּיהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים לג, כא): "כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ", כִּי בוֹ דַּיְקָא יִשְׂמַח לִבֵּנוּ, כִּי אֵין שׂוּם שִׂמְחָה אַחֶרֶת בֶּאֱמֶת חוּץ מִזֶּה.

וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר כְּלָל, לֹא בַּפֶּה וְלֹא בַּכְּתָב, כִּי הוּא רַק לְכָל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבֵּיהּ, בִּבְחִינַת נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לִפְעָמִים, לְהַרְגִּישׁ מְעַט עֲרֵבוּת נְעִימוּת מְתִיקוּת הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית הַזֹּאת, יָכוֹל לְהָבִין זֹאת הֵיטֵב שֶׁאֵין שׂוּם שִׂמְחָה אַחֶרֶת חוּץ מִזֶּה, וַאֲפִלּוּ הֲמוֹן עַם יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים הַפְּשׁוּטִים שֶׁאֵין זוֹכִים לְהַרְגִּישׁ זֹאת הֵיטֵב, אַף-עַל-פִּי-כֵן כָּל שִׂמְחָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים בְּשַׂבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, וּבַחֲתֻנָּה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִשִּׂמְחָה זֹאת שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁאֵינָם זוֹכִים עֲדַיִן לִבְחִינַת דְּבֵקוּת בֶּאֱמֶת כָּרָאוּי, אַף-עַל-פִּי-כֵן, אַף-עַל-פִּי דְּאִיהוּ לָא חָזֵי מַזָּלֵיהּ חָזֵי (מגילה ד.). וּמֵחֲמַת שֶׁבְּשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתָם הֵם מַרְגִּישִׁים לִפְעָמִים עֲרֵבוּת נְעִימוּת הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם גַּם לְמַטָּה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, בְּעֵת שֶׁזּוֹכִים לִשְׂמֹחַ בַּה' בְּאֵיזֶה שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה.

וְעַל-כֵּן כָּל יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים רְגִילִים בְּעֵת שִׂמְחָתָם לְזַמֵּר פְּסוּקִים וּתְפִלּוֹת שֶׁל הִתְקָרְבוּת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שֶׁזֶּה עִקַּר שִׂמְחָתָם, וּבִפְרָט בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה וּפוּרִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן, שֶׁזֶּה עִקַּר שִׂמְחָתֵנוּ אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְכוּ'. וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וְכוּ', וּמַה נָּעִים וְכוּ', וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה וְכַנַּ"ל. כִּי בֶּאֱמֶת זֶה עִקַּר הַשִּׂמְחָה, מַה שֶּׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵהַבּוֹרֵא הַכֹּל, יִתְבָּרַךְ לָנֶצַח, עַל-יְדֵי אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּפִסּוּקִים מֵהַפְלָגַת הַשִּׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים לב, יא): "שִׂמְחוּ בַה' וְגִילוּ, צַדִּיקִים" וְכוּ'. וּכְתִיב (שם צז, יב): "שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּה', וְאַנכי אֶשְׂמַח בַּה'". וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה בְּסֵפֶר תְּהִלִּים וְכֵן בְּסֵפֶר יְשַׁעְיָה וּבִשְׁאָר הַסְּפָרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה סא, י): "שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּה' תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹקַי" וְכוּ'. וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה שָׁם, וּכְתִיב (חבקוק ג, יח): "וַאֲנִי בַּה' אֶעֱלוֹזָה אָגִילָה בֵּאלֹקֵי יִשְׁעִי" וְכוּ'. וְלֶעָתִיד לָבוֹא שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּזֶה הַרְבֵּה שָׁם, וּכְתִיב (תהלים צז, א): "ה' מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים וְגוֹ'", וּכְתִיב (דברי הימים-א טז, לא): "יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם ה' מָלָךְ". (תהלים צח, ח): "נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ" וְכוּ'. וְכֵן מְבֹאָר בְּפִסּוּקִים הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית הוּא מַה שֶּׁזּוֹכִין לֵידַע מֵהַבּוֹרֵא הַכֹּל יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְכַנַּ"ל

וּמֵחֲמַת שֶׁעַל-יְדֵי הַנִּגּוּנָה דִּקְדֻשָּׁה מְבָרְרִין הָרוּחַ טוֹבָה מֵהָרוּחַ רָעָה, שֶׁמְּבָרְרִין הָאֱמוּנָה מֵהַכְּפִירוֹת, וּמֵאֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת וּמְדַבְּקִין הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כִּי מַחֲזִירִין הַקּוֹל הַחוֹזֵר לְקוֹל הַיָּשָׁר וְכוּ' כַּנַּ"ל, עַל-כֵּן נִמְשָׁךְ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה עַל-יְדֵי הַנִּגּוּנָה בְּחִינַת (שם צב, ד-ה): "כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה' בְּפָעָלֶךָ" וְכוּ', כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה הִיא מַה שֶּׁיּוֹדְעִין וּמַאֲמִינִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל וְכַנַּ"ל

כד וְזֶהוּ בְּחִינַת כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים מֻתָּרִים לָבוֹא זֶה בָּזֶה, וְהַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר, כִּי כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים הֵם עִקַּר יְסוֹד כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּלַּת קַוִּין הַנַּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּלַּת אָבָהָן, בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת הַנַּ"ל, שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁכִין כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת חִבּוּר וְזִוּוּג דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בִּבְחִינַת שִׂמְחָה, לַהֲפֹךְ אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה. לְכִלֵּל אִשָּׁה בְּאִישׁ, שְׂמֹאל בְּיָמִין, דְּהַיְנוּ לְחַבֵּר הַקּוֹל הַחוֹזֵר בְּקוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְתָּקַת הַדִּין עַל-יְדֵי שֶׁנִּכְלָל בָּרַחֲמִים הָעֶלְיוֹנִים, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינָה אַחַת וְכַנַּ"ל. שֶׁמְּבָרְרִין הַקּוֹל הַחוֹזֵר עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטֵּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁאֲחִיזָתוֹ מִבְּחִינַת דִּין מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא. כִּי אֵין אֲחִיזָתוֹ רַק כָּל זְמַן שֶׁאֵין יוֹדְעִין שֶׁגַּם קוֹל הַחוֹזֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ מִבְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, כִּי אֵין לוֹ מְצִיאוּת אַחֵר כַּנַּ"ל. אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁיּוֹדְעִין זֹאת בֶּאֱמֶת נִתְבַּטֵּל אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, וְאָז נִתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת זִוּוּג שֶׁל מִצְוָה כַּנַּ"ל (עַל-כֵּן עִקַּר הַחִבּוּר דִּקְדֻשָּׁה הוּא בְּחִינַת כֹּהֵן לֵוִי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִקַּר יְסוֹד הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ"ל (אות ב. וְעַל-כֵּן הֵם כּוֹלְלִים כָּל הַבְּרִיאָה בְּשָׁרְשָׁהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁמְּחַבְּרִין קוֹל הַחוֹזֵר בְּקוֹל הַיָּשָׁר, עַד שֶׁמִּתְבַּטֵּל יְחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, שֶׁהוּא עִקַּר בְּחִינַת זִוּוּג דִּקְדֻשָּׁה וְכַנַּ"ל (אות יז, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, עִקַּר הִתְחַבְּרוּת קוֹל הַחוֹזֵר בְּקוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת

וְעַל-כֵּן הַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר, כִּי יִשְׂרָאֵל מַמְשִׁיכִין הַנְּשָׁמוֹת תָּמִיד מִסִּטְרָא דִּדְכוּרָא, מֵחֲמַת שֶׁכָּל עֲבוֹדָתָם וְיִגִיעָתָם וְכָל מַחֲשַׁבְתָּם וְעִסְקָם, הוּא לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות שֶׁמְּקַיְּמִים כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ. עַל-כֵּן הֵם כּוֹלְלִים כָּל הַבְּרִיאָה בְּשָׁרְשָׁהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁמְּחַבְּרִין קוֹל הַחוֹזֵר בְּקוֹל הַיָּשָׁר, עַד שֶׁמִּתְבַּטֵּל

קוֹל הַחוֹזֵר לְגַבֵּי קוֹל הַיָּשָׁר, כִּי בַּאֲתַר דְּאִית דְּכַר נוּקְבָא לָא אִידְכַּר תַּמָּן, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין מְצִיאוּת לְקוֹל הַחוֹזֵר כְּלָל, כִּי הוּא רַק הַמְשָׁכַת הַחְזָרַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, בְּחִינַת "עֶצֶם מֵעַצָמָיו וּבָשָׂר מִבְּשָׂרוֹ", כִּי בְּשָׂרְשָׁן הַכֹּל אֶחָד. וְעַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל -- עַם קָדוֹשׁ נִכְלָלִין בְּסִטְרָא דִּדְכוּרָא לְעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדְעִין וּמַאֲמִינִים בֶּאֱמֶת שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהַמַּשְׁפִּיעַ הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִטְרָא דִּדְכוּרָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָלִין שָׁם לְעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הַנּוֹלָד הוֹלֵךְ תָּמִיד אַחַר הַזָּכָר בְּכֹהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה כַּנַּ"ל

כה אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵרָה, הַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה. כִּי בְּמָקוֹם עֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא תַּאֲוַת עוֹלָם הַזֶּה, נִמְצָא שֶׁהוּא כָּרוּךְ אַחַר תַּאֲוַת זֶה הָעוֹלָם, וְעוֹקֵר עַצְמוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר אַחַר הַבְּרִיאָה בְּשָׁרְשָׁהּ, רַק אַדְרַבָּא הוּא נִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, שֶׁמַּפְרִיד עַצְמוֹ עִם כָּל הַבְּרִיאָה הַתְּלוּיָה בּוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. עַל-כֵּן אֵינוֹ נִכְלָל בְּהַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִטְרָא דִּדְכוּרָא, רַק אַדְרַבָּא הוּא מַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא. עַל-כֵּן הַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁשָּׁם כָּל הַפְּגָמִים, כִּי מִי שֶׁהוּא פָּגוּם יוֹתֵר, שָׁם אֶחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹתֵר, וְאַפִלּוּ אִם הָאִישׁ פָּגוּם וְהָאִשָּׁה מִמְּשְׁפָּחָה כְּשֵׁרָה, עִקַּר אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה בּוֹ.

כִּי זֶה כְּלָל, שֶׁסִּטְרָא דְּנוּקְבָא דִּקְדֻשָּׁה, נֶחֱשָׁב לִבְחִינַת דְּכוּרָא, לְגַבֵּי דְּכוּרָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁנֶּחֱשָׁב לִבְחִינַת נוּקְבָא נֶגְדָּהּ כַּיָּדוּעַ. וְעַל-כֵּן הַפָּגוּם הוּא בִּבְחִינַת סִטְרָא דְּנוּקְבָא, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, וְהַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחֲרָיו בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ עֲבֵרָה. כִּי עִקַּר הָעֲבֵרָה בִּפְרָט בִּפְגַם הַבְּרִית, הוּא מִבְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַתַּאֲוָה כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן בִּמְקוֹם עֲבֵרָה הַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה כַּנַּ"ל. אֲבָל בִּזְוּוּג שֶׁל מִצְוָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן לֵוִי יִשְׂרָאֵל שָׁם נִמְתָּק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, וְנֶהְפָּךְ לְשִׂמְחָה, וְנִכְלָל הַכֹּל בְּסִטְרָא דִּדְכוּרָא כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן הַנּוֹלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר כַּנַּ"ל

כו וְזֶהוּ בְּחִינַת "עַמּוֹנִי" -- וְלֹא עַמּוֹנִית, "מוֹאָבִי" -- וְלֹא מוֹאֲבִית' )יבמות עו .(:וְזֶה בְּחִינַת "אַל תָּצֵר אֶת מוֹאָב" וְכוּ' )דברים ב, ט, (בְּשָׁבִיל שְׁתֵּי פְּרִידוֹת טוֹבוֹת שֶׁיָּצְאוּ מֵהֶם, שֶׁהֵם רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה וְנַעֲמָה הָעַמּוֹנִית )בבא קמא לח .(:שֶׁמֵּהֶם יָצְאוּ דָּוִד וְיוֹצְאֵי חֲלָצָיו שֶׁהֵם בְּחִינַת מָשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מֵהֶם. כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה שֶׁתִּהְיֶה עַל-יְדֵי מָשִׁיחַ שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, הוּא עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה שֶׁיִּהְיֶה אָז, עַל-יְדֵי שֶׁהַכֹּל יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ אָז, אֶת אֲמִתַּת אֱלֹקוּתוֹ וּגְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה אָז מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )דברי הימים-א טז ,לא :("יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם ה' מָלָךְ". וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב )ישעיה כה ,ט :("וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹקֵינוּ וְכוּ' נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ" וְכוּ', וְכַיּוֹצֵא בִּפְסוּקִים הַרְבֵּה כַּנַּ"ל. וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )שם נח, ב :("כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וְכוּ' הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה". וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל )סימן כד( .שֶׁשִּׂמְחָה הוּא עוֹלַם הַחֵרוּת', עַיֵּן שָׁם

וְאָז יִתְהַפֵּךְ כָּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְרִירַת הַגָּלוּת, יִתְהַפֵּךְ לְשִׂמְחָה, בִּבְחִינַת "שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב :"וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם". וְכַמְבֹאָר כָּל זֶה לְמַעְלָה )אות .(יג

וְעַל-כֵּן נִמְשְׁכָה נִשְׁמַת מָשִׁיחַ עַל-יְדֵי אִתְעָרוּתָא דְּנוּקְבָא דַּיְקָא, כַּמְבֹאָר בַּתּוֹרָה בְּעִנְיַן בְּנוֹת לוֹט שֶׁמֵּהֶם יָצְאוּ רוּת וְנַעֲמָה, שֶׁמֵּהֶם יָצָא דָּוִד וּמָשִׁיחַ כַּנַּ"ל. וְכֵן בַּמַּעֲשֶׂה שֶׁל תָּמָר וִיהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )בראשית לח, יד :("וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם". וְכֵן בַּמַּעֲשֶׂה שֶׁל רוּת וּבֹעַז, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁהוּא עִקַּר בְּחִינַת מָשִׁיחַ, בְּחִינַת וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן כַּנַּ"ל. כִּי כָּל אֵלּוּ הָיָה כַּוָּנָתָם לְשֵׁם שָׁמַיִם, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל )נזיר כג :(וּבְפֵרוּשׁ רַשׁ"י )בראשית לט, א. (וּכְשֶׁהַהִתְעוֹרְרוּת מִן הָאִשָּׁה, לְשֵׁם שָׁמַיִם, לְהַחֲיוֹת זֶרַע, לְהַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת, נִמְצָא שֶׁהַיָּגוֹן וַאֲנָחָה בְּעַצְמוֹ נִתְהַפֵּךְ לְשִׂמְחָה, מֵאַחַר שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ, שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, בִּרְצוֹנָהּ נַעֲשֵׂית מֶרְכָּבָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה, מֵאַחַר שֶׁרְצוֹנָהּ לְהַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת לְקִיּוּם הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה כַּנַּ"ל. כִּי זִוּוּג דְּמִצְוָה לְקִיּוּם הָעוֹלָם הוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה וְכוּ' וְכַנַּ"ל )אות יג(

כִּי עֵר וְאוֹנֵן פָּגְמוּ מְאֹד, כִּי הִשְׁחִיתוּ דַּרְכָּם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה )בראשית לח ,ז ,(שֶׁזֶּהוּ עָוֹן הַגָּדוֹל בַּתּוֹרָה. כִּי אַפִלּוּ מִי שֶׁהוּא פָּרוּשׁ לְגַמְרֵי מֵחֲמַת גֹּדֶל קְדֻשָּׁתוֹ הוּא גַּם כֵּן פְּגָם גָּדוֹל, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מַמְתִּיק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, הַנֶּאֱחָז בְּבְחִינַת סִטְרָא דְּשִׂמְאלָא, בְּבְחִינַת הָאִשָּׁה וְכוּ', וְאֵינוֹ מַעֲמִיד תּוֹלָדוֹת, שֶׁהֵם עִקַּר בְּחִינַת הַגְּדֻלַּת הַשִּׂמְחָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי שֶׁנִּתְרַבִּין יִשְׂרָאֵל הַמַּכִּירִין גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ' וְכַנַּ"ל )אות ו ,(שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פְּגַם נָדָב וַאֲבִיהוּא וְכוּ' כַּנַּ"ל. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לְהֵפֶךְ מַמָּשׁ כְּשֶׁמַּשְׁחִית דַּרְכּוֹ, וְאַזַי אֵינוֹ מַמְתִּיק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, אַדְרַבָּה הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה

בְּעַצְמָם מְקַבְּלִים הַטְּפָּה חַס וְשָׁלוֹם, כִּי יָגוֹן וַאֲנָחָה הֵם ס״ם וְלִילִית כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת, וְהֵם עוֹשְׂקִים הַטְּפָּה הַיּוֹצֵאת לְבַטָּלָה חַס וְשָׁלוֹם. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (קהלת ד, א): ״וְרָאִיתִי דִּמְעַת הָעֲשׁוּקִים וְכוּ׳, וּמִיַּד עֹשְׂקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם״. כַּיָּדוּעַ: ׳דִּמְעַת הָעֲשׁוּקִים׳ דַּיְקָא, כִּי הֵם מְלֵאִים דְּמָעוֹת, בְּחִינַת בְּכִיָּה וְיָגוֹן וַאֲנָחָה, כִּי שָׁם הֵם עֲשׁוּקִים כַּנַּ״ל. וְעַל-כֵּן גָּדוֹל עֲוֹנוֹ מְנֻשָּׂא.

וְעִקַּר תִּקּוּן תְּשׁוּבָתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיָּכוֹל לְעוֹרֵר כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁמְחָה כַּנַּ״ל כִּי שָׁם עִקַּר הַפְּגָם שֶׁלּוֹ בְּבְחִינַת שִׂמְחָה כַּנַּ״ל. כִּי עַל זֶה הַפְּגָם נֶאֱמַר (משלי ב, יט): ״כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים״, ׳אָרְחוֹת חַיִּים׳ הוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים טז, יא): ״תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ״ וְכוּ׳. וְכָל זֶה כְּשֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, אֲבָל כְּשֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, וְעוֹזֵב דַּרְכּוֹ הָרַע וּמַחְשְׁבוֹתָיו הָרָעִים, וּמִתְגַּבֵּר בְּכָל כֹּחוֹ לְשַׁבֵּר מִדַּת הָעַצְבוּת. שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְכָל הַהִרְהוּרִים רָעִים, וּמְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וְלַכְּשֵׁרִים הָאֲמִתִּיִּים הַמִּשְׁתַּדְּלִים בְּתַקָּנָתוֹ, וְיוֹדְעִים אֵיךְ לְהַכְנִיס בּוֹ שִׂמְחָה. כִּי יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לִתְפֹּס גַּם אוֹתוֹ עִם תִּקֻּף הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הַנֶּאֱחָז בּוֹ, וּלְהַכְנִיסוֹ בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה דִּקְדֻשָּׁה. עַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר תִּקּוּנוֹ כִּי עִקַּר תִּקּוּנוֹ הוּא, כְּשֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֵל תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן לְמִקְרֶה לַיְלָה, כִּי אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּמְבֹאָר בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים (סימן רה קמא, צב תנינא). (וַעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, הֵם בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה, בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית כַּנַּ״ל. וְעַל-כֵּן גִּמַר תִּקּוּן חֵטְא זֶה, יִהְיֶה עַל-יְדֵי מָשִׁיחַ כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (ישעיה נט, כ): ״וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב״ וְכוּ׳ כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת (ליקוטי תורה שם). (כִּי מָשִׁיחַ יַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַגְּדֻלַּת הַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה אָז כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן דָּוִד שֶׁהוּא מָשִׁיחַ, עָסַק כָּל יָמָיו בְּסֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁיָּסַד, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ״ל. שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר תִּקּוּן חֵטְא זֶה, שֶׁהוּא נִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי דָּוִד-מָשִׁיחַ דַּיְקָא כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן הָיָה נֶפֶשׁ דָּוִד נִמְשָׁךְ מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָּא כַּמּוּבָא (זוהר משפטים קג.): ״וְכָל הִשְׁתַּלְשְׁלוּת הַמְשָׁכַת נִשְׁמָתוֹ לָעוֹלָם עַל-יְדֵי הִתְעוֹרְרוּתָם כַּנַּ״ל. כִּי זֶה הָיָה תִּקֻּן כֹּחוֹ שֶׁל דָּוִד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ עַל-יְדֵי תְּפִלּוֹתָיו וְזִמְּרוֹתָיו, שֶׁהֵם סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁחִבֵּר, בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, לְהַפֵּךְ כָּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הַנֶּאֱחָז בְּסִטְרָא דְּנוּקְבָּא לְהַפֵּךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה. שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַגְּדֻלַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתִּקּוּן וְהַגְּאֻלָּה שֶׁיִּהְיֶה עַל-יְדֵי מָשִׁיחַ, בְּחִינַת ״שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ״ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הַנִּדְחִין בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם, הַבָּאִים לָשׁוּב שֶׁיִּתְתַּקְּנוּ עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא, בְּחִינַת ״וּפְדוּיֵי ה׳ יְשֻׁבוּן וְכוּ׳ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ״ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן אִיתָא בֶּאֱמֶת שֶׁדָּוִד הָיָה בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה כָּל יָמָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צד, יז): ״לוּלֵא ה׳ עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי״. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמואל-א כ, ג): ״כְּפָסֵעַ בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת״. כִּי דָּוִד לֹא הָיָה לוֹ חַיִּים כְּלָל, כִּי הָיָה מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָּא, שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה בְּחִינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא. וְהוּא בְּתִקֻּף כֹּחוֹ, וָזָה לַהֲפֹךְ הַכֹּל מֵהֶפֶךְ אֶל הֶפֶךְ, כִּי הָפַךְ מִמָּוֶת לְחַיִּים, מִיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קטז, ג-ט): ״אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וְכוּ׳ אֶל הֶפֶךְ, כִּי הָפַךְ מִמָּוֶת לְחַיִּים, מִיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קטז, ג-ט): ״אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וְכוּ׳ צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא וּבְשֵׁם ה׳ אֶקְרָא וְכוּ׳, כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה׳ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים״ וְכוּ׳, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה. כִּי זָכָה לַהֲפֹךְ תִּקֻּף הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה. וְכָל זֶה עַל-יְדֵי נְעִימַת זְמִירוֹתָיו עַל-יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלּוֹת וּתְחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, שֶׁזָּכָה לְצָעֳק תָּמִיד אֶל ה׳, בְּכָל מִינֵי קוֹלוֹת וּלְשׁוֹנוֹת, שֶׁל צְעָקָה וּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, שֶׁזֶּהוּ כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה כַּנַּ״ל. וְעַל-יְדֵי-זֶה הָפַךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, מָוֶת לְחַיִּים עַד שֶׁזָּכָה לִהְיוֹת נִכְלָל בַּחַיִּים לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם טז, יא): ״תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ״. בְּחִינַת ״דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם״ (ראש השנה כה.). וְכַנַּ״ל

כז וְזֶהוּ בְּחִינַת מַחֲלֹקֶת קֹרַח וַעֲדָתוֹ עַל אַהֲרֹן. כִּי קֹרַח הָיָה לֵוִי וְאַהֲרֹן הָיָה כֹּהֵן, וְעִקַּר עֲבוֹדַת הַלֵּוִי הוּא בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן, וְכָל עֲבוֹדָתוֹ הוּא לְהִתְחַבֵּר וְלִכְלֹל בְּהַכֹּהֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, דְּהַיְנוּ לְחַבֵּר וְלִכְלֵל קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת לֵוִי, לְחַבְּרוֹ וּלְכָלְלוֹ הֵיטֵב בִּבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן כַּנַּ״ל. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כָּל עֲבוֹדַת הַשִּׁיר שֶׁל הַלְוִיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַמְתִּיקִין הַדִּין וְהַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא הַנֶּאֱחָז בִּבְחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר. כִּי מְקַשְּׁרִין אוֹתוֹ בְּמִקּוֹר הַחַיִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁבּוֹ

בָּרָא הָעוֹלָם ,וּבוֹ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם ,כִּי ״בִּדְבַר ה׳ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו״ וְכוּ׳ )תהלים לג ,ו ,(שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל וְדִבּוּר בַּנַּ״ל ,וְכַמְבֹאָר כָּל זֶה לְמַעְלָה הֵיטֵב )אות יט(.

וְקֹרַח פָּגַם בָּזֶה מְאֹד מְאֹד וְרָצָה לַחֲלֹק עַל הַכְּהֻנָּה ,שֶׁרָצָה חַס וְשָׁלוֹם לְהַחֲרִיב כָּל הָעוֹלָמוֹת ,וּלְהַחֲזִיר הָעוֹלָם לְתֹהוּ וָבֹהוּ עַל-יְדֵי מַחֲלֹקְתּוֹ .כִּי רָצָה חַס וְשָׁלוֹם לַהֲפֹךְ הַלֵּוִי לְכֹהֵן ,לַהֲפֹךְ בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,כְּאִלּוּ הוּא חַס וְשָׁלוֹם בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר .שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַפְּגָם שֶׁל כָּל הָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַכּוֹפְרִים בֶּאֱלֹקִים חַיִּים .שֶׁאֵינָם מִסְתַּכְּלִים רַק עַל הַקּוֹל הַנִּשְׁמָע בְּזֶה הָעוֹלָם ,שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחִיּוּת וְהַחָכְמָה הַמְלֻבָּשִׁים בְּזֶה הָעוֹלָם .וְאֵינָם מַחֲזִירִים פְּנֵיהֶם לְקַשֵּׁר הַכֹּל לְשָׁרְשׁוֹ ,לְהִסְתַּכֵּל וְלֵידַע וּלְהַאֲמִין מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקּוֹל .לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהָנָדַע ,שֶׁהוּא הַיּוֹצֵר ,הוּא הַבּוֹרֵא וְכוּ׳ ,וְהוּא אָמַר וַיְהִי ,וְהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִקּוֹלוֹ הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן שֶׁמְּשָׁם נִמְשָׁךְ הַכֹּל רַק שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ קוֹלוֹ הַיָּשָׁר בְּעֶצֶם ,כִּי אִם עַל-יְדֵי הִתְחַבְּרוּת עִם בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר וְכַנַּ״ל ,בְּשָׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם כַּנַּ״ל .אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין מְצִיאוּת לְקוֹל הַחוֹזֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי קוֹל הַיָּשָׁר וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְקֹרַח פָּגַם בָּזֶה מְאֹד ,עַל שָׁרָצָה לִקַּח הַכְּהֻנָּה לְעַצְמוֹ ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַפְּגָם הַנַּ״ל בְּעֶצֶם ,שֶׁרָצָה לַעֲקֹר עַצְמוֹ מֵחֵי הַחַיִּים ,וְלַחְרֵב הָעוֹלָם חַס וְשָׁלוֹם ,כְּאִלּוּ קוֹל הַחוֹזֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת סִטְרָא דְּלֵוִי יֵשׁ לוֹ מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן בֶּאֱמֶת אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל :״קֹרַח כָּפַר בָּעִקָּר׳ .כִּי בְּוַדַּאי כָּפַר בָּעִקָּר עַל-יְדֵי מַחֲלֹקְתּוֹ שֶׁחָלַק עַל הַכְּהֻנָּה שֶׁרָצָה לַחְלֹק סִטְרָא דְּלֵוִי ,בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר מִבְּחִינַת כֹּהֵן ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַכְּפִירָה שֶׁל כָּל הַכּוֹפְרִים כַּנַּ״ל .וְזֶהוּ ״יַנִּיקֵם קֹרַח״ ,וְתַרְגּוּמוֹ :׳וְאִתְפְּלֵג קֹרַח׳ ,׳וְאִתְפְּלֵג דַּיְקָא שֶׁחָלַק וְהִבְדִּיל עַצְמוֹ ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַפְּגָם וְהַכְּפִירָה שֶׁזֶּה ,שֶׁרָצָה לַחְלֹק וּלְהַפְלִיג בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר מִקּוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲלֻקַּת הַלֵּוִיָּה מִן הַכְּהֻנָּה ,וְרָצָה לַעֲשׂוֹת הַלֵּוִי לְכֹהֵן ,כְּאִלּוּ קוֹל הַחוֹזֵר יֵשׁ לוֹ מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ ,כְּאִלּוּ הוּא בְּעַצְמוֹ חַס וְשָׁלוֹם הוּא קוֹל יָשָׁר ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּפִירַת כָּל הַכּוֹפְרִים שֶׁסּוֹבְרִים שֶׁחָכְמָתָם בְּעַצְמָם יֵשׁ לָהֶם מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ עַד שֶׁכּוֹפְרִים בֶּאֱלֹקִים חַיִּים ,וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם מִסְתַּכְּלִים עַל שֹׁרֶשׁ חִיּוּת כָּל הַחָכְמוֹת מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ הַכֹּל ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ישעיה מא ,ד :(״מִי פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ״ .וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב )שם מ ,כו :(״שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה״ וְכוּ׳.

וְזֶה שֶׁכָּתוּב בְּפֶסֶל מִיכָה ,שֶׁרָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה לוֹ הַלֵּוִי לְכֹהֵן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )שופטים יז ,יג :(״כִּי הָיָה לִי הַלֵּוִי לְכֹהֵן״ .כִּי מִשָּׁם עִקַּר אַחִיזַת הַכְּפִירוֹת וְהָעֲבוֹדָה זָרָה ,כְּשֶׁסּוֹבְרִים שֶׁבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר הוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר חַס וְשָׁלוֹם כַּנַּ״ל ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַחֲלֹקֶת קֹרַח שֶׁכָּפַר בָּעִקָּר ,וְרָצָה לַעֲשׂוֹת הַלֵּוִי לְכֹהֵן שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פֶּסֶל מִיכָה ,בְּחִינַת כִּי הָיָה לִי הַלֵּוִי לְכֹהֵן וְכַנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן הָיָה עִקַּר מַחֲלֹקֶת קֹרַח עַל-יְדֵי אִשְׁתּוֹ ,כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )סנהדרין קי (.עַל-פָּסוּק )משלי יד ,א(: ״חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ ,וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ״ -- זוֹ אִשְׁתּוֹ שֶׁל קֹרַח .כִּי עִקַּר אַחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה הַנַּאֲחָז בְּקוֹל הַחוֹזֵר ,נֶאֱחַז בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁנִּמְשְׁכָה מִשָּׁם כַּנַּ״ל ,וְהִתְגַּבְּרָה בִּרְשׁוּתָהּ כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא רָצְתָה לִהְיוֹת מֻרְכָּבָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה ,שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל אִשָּׁה בְּאִישׁ ,לֵוִי בְּכֹהֵן ,וְהִיא בִּרְשׁוּתָהּ פָּגְמָה בָּזֶה ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת אִשָּׁה רָעָה ,שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ )קהלת ז ,כו :(״וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה״.

כִּי עֲבוֹדַת הַלֵּוִי הוּא בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן ,בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַפֵּךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה ,וְנִתְיַחֵד קוֹל הַחוֹזֵר בְּקוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת זִוּוּג דְּקְדֻשָּׁה שֶׁנִּכְלֶלֶת אִשָּׁה בְּאִישׁ וְכַנַּ״ל ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּלִי-זֶמֶר שֶׁמְּנַגְּנִין עַל הַחֻתָּנָה ,וּכְמוֹ שֶׁמְּבָאֵר רַבֵּנוּ זַ״ל )סימן רלז (עַל פָּסוּק )בראשית כט, לד :(״הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלָי״ .שֶׁהוּא סוֹד כְּלֵי זֶמֶר שֶׁמְּנַגְּנִין עַל הַחֻתָּנָה ,כִּי אָמְרָה לֵאָה הַפַּעַם שֶׁנּוֹלַד לֵוִי ,שֶׁהוּא בְּחִינַת נְגִינָה ,״עַתָּה יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלָי״ .כִּי עִקַּר הִתְחַבְּרוּת דְּקְדֻשָּׁה שֶׁל אִישׁ וְאִשָּׁה ,הוּא עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם בְּחִינַת לֵוִי כַּנַּ״ל ,עַיֵּן שָׁם וְכַנַּ״ל וְאִשְׁתּוֹ שֶׁל קֹרַח פָּגְמָה בָּזֶה וְרָצְתָה לְהֵפֶךְ מַמָּשׁ ,לַחְלֹק עַל הַכְּהֻנָּה ,לַהֲפֹךְ הַלֵּוִי לְכֹהֵן וְכוּ׳ ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אֵינוֹ נִמְתָּק הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה ,אַדְרַבָּא מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר וְכַנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן בֶּאֱמֶת גָּרְמָה מִיתָה מְשֻׁנָּה מְאֹד לָהּ וּלְקֹרַח וּלְכָל עֲדָתוֹ ,כִּי נֶאֶבְדוּ כֻּלָּם עַל יָדָהּ ,כִּי יָגוֹן וַאֲנָחָה הִיא סִטְרָא דְּמוֹתָא כַּנַּ״ל ,הֵפֶךְ הַשִּׂמְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים וְשָׁלוֹם כַּנַּ״ל ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ישעיה נה ,יב :(״כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן״ .כִּי שָׁלוֹם הוּא בְּחִינַת הִתְחַבְּרוּת שְׁנֵי הֲפָכִים ,דְּהַיְנוּ כְּשֶׁשְּׂמֹאל נִכְלָל בְּיָמִין ,לֵוִי בְּכֹהֵן ,שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַשִּׂמְחָה כַּנַּ״ל .וְקֹרַח בְּמַחֲלֹקְתּוֹ פָּגַם בְּכָל זֶה כַּנַּ״ל .וְעַל-כֵּן נִקְרֵאת הַכְּהֻנָּה ״בְּרִית שָׁלוֹם״ ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )במדבר

כה, יב :(״הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם וְהָיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם״. כִּי עִקַּר הַשִּׁמְחָה וְהַשָּׁלוֹם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא שׁוֹרֶשׁ הַכֹּל, וְהַכֹּל צְרִיכִין לְהִתְקַשֵּׁר אֵלָיו, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲבוֹדַת הַלְוִיִּים בְּשִׁיר, לְחַבֵּר הַכֹּל לְהַשֹּׁרֶשׁ עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַשָּׁלוֹם וְהַשִּׁמְחָה כְּשֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת חוֹזְרִים לְשָׁרְשָׁן, וְאֵינָם נִפְרָדִים מִשֹּׁרֶשׁ חִיּוּתָם.

וְזֶה עִקַּר הַשִּׁמְחָה וְהַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם, ״כִּי שָׁם צִוָּה ה׳ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים״ (תהלים קלג, ג), כִּי כָּל חִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת נִמְשָׁךְ מִשָּׁם מִבְּחִינַת כֹּהֵן שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר שֶׁהוּא שׁוֹרֶשׁ הַכֹּל, שׁוֹרֶשׁ הַשִּׁמְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׁלוֹם, בְּחִינַת כִּי בְּשִׁמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן וְכַנַּ״ל.

נִמְצָא כְּשֶׁקֹּרַח פָּגַם בְּמִדָּתוֹ מַמָּשׁ, דְּהַיְנוּ שֶׁפָּגַם בְּהַשָּׁלוֹם וְהַשִּׁמְחָה עַל-יְדֵי מַחֲלֹקְתּוֹ, עַל-יְדֵי שֶׁהָלַךְ אַחַר עֲצַת אִשְׁתּוֹ, נֶחְלַק עַצְמוֹ מִן הַכְּהֻנָּה עַל-יְדֵי שֶׁרָצָה לַהֲפֹךְ הַכְּהֻנָּה אֵלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה כָּפַר בָּעִקָּר, שֶׁכָּל זֶה הוּא הֵפֶךְ תִּקּוּן מִדָּתוֹ מַמָּשׁ כִּי קֹרַח הוּא לֵוִי, בְּחִינַת שְׁמוֹאֵל, בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְהִתְקַשֵּׁר אֶל הַכֹּהֵן לִכְלֹל בְּיָמִין שֶׁזֶּה בְּחִינַת עֲבוֹדַת הַשִּׁיר שֶׁל הַלְוִיִּים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁהוּא פָּגַם בְּכָל זֶה כַּנַּ״ל.

כח וְזֶהוּ בְּחִינַת עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה שֶׁנָּתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לְאַהֲרֹן אַחַר כָּךְ בְּשִׁמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר יח, ח) :״וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ״. וּפֵרַשׁ רַשׁ״י :בְּשִׁמְחָה, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הַכְּהֻנָּה הוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת מִשָּׁם כַּנַּ״ל. וְעַל-כֵּן זָכָה אַהֲרֹן לִכְהֻנָּה עַל-יְדֵי שִׂמְחָה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות ד, יד) :״וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ״. שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לִכְהֻנָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת קלט. :) כִּי עִקַּר הַכְּהֻנָּה הוּא בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ הַשִּׂמְחָה מִמֵּי שֶׁהַשִּׂמְחָה בְּמְעוֹנוֹ. וְעַל-כֵּן נָתַן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה בְּשִׁמְחָה דַּיְקָא, כִּי עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה הֵם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה קִשּׁוּטֵי כֶּלֶה כַּיָּדוּעַ. כִּי קְדֻשַּׁת הַכְּהֻנָּה, שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ הַשִּׂמְחָה הוּא בְּחִינַת חִבּוּר וְיִחוּד חָתָן וְכַלָּה, בְּחִינַת יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, שֶׁעִקַּר הַחִבּוּר וְהַיִּחוּד הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, בְּחִינַת שִׂמְחָה שֶׁשָּׂרְשָׁהּ בִּבְחִינַת כֹּהֵן, בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַכֹּל וְהַכֹּל צְרִיכִין לַחֲזֹר וְלִכְלֹל בּוֹ בִּבְחִינַת לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וּלְדָבְקָה בּוֹ וְכַנַּ״ל.

כט וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁבוּיָה שֶׁאֲסוּרָה לְכֹהֵן (אבן העזר ז, כי) שְׁבִיָּה וְגָלוּת וְעַבְדוּת זֶהוּ בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, בְּחִינַת גָּלוּת מִצְרַיִם שֶׁהָיוּ שָׁם בִּשְׁבִיָּה בְּעַבְדוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת עַצְבוּת יָגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת גָּלוּת וְעַבְדוּת, כִּי שִׂמְחָה הִיא עוֹלָם הַחֵרוּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נה, יב) :״כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ״ וְכוּ׳. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל (סימן י״ תנינא), וּלְהֵיפֶךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה הוּא עִקַּר הַגָּלוּת וְהָעַבְדוּת, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עוֹד בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן ב׳ תנינא),

כִּי עִקַּר גָּלוּת מִצְרַיִם הָיָה עַל חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית כַּיָּדוּעַ, וְעִקַּר חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הִמְשִׁיךְ חַס וְשָׁלוֹם בְּחִינַת עַצְבוּת, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית ג, יז) :״בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה וְגוֹ׳״. בְּ׳עִצָּבוֹן׳ הַיְנוּ עַצְבוּת וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּעֶצֶם בְּחִינַת הַמִּיתָה שֶׁהֵבִיא לָעוֹלָם כִּי בְּחִינַת הַמִּיתָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת עַצְבוּת, יָגוֹן וַאֲנָחָה כַּנַּ״ל, וּבִשְׁבִיל זֶה הָיָה גָּלוּת וְשִׁעְבּוּד מִצְרַיִם, שֶׁעִקַּר הַגָּלוּת וְהָעַבְדוּת הִיא גַּם כֵּן בְּחִינַת עַצְבוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת עַצְבוּת וְשִׁעְבּוּד כַּנַּ״ל, בְּחִינַת יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת ״בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה״, בְּחִינַת ״בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל הָאֲדָמָה״ וְכוּ׳ (שם). וּכְשֶׁזָּכוּ לָצֵאת מִגָּלוּת מִצְרַיִם, עִקַּר הַגְּאֻלָּה הָיָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַחֵרוּת, בִּבְחִינַת כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ שִׁירָה בְּלֵיל יְצִיאָתָן מִמִּצְרַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלֵּל שָׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ל, כט) :״הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ חָג״. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל. וְכֵן בְּשָׁעַת קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁהוּא עִקַּר גְּמַר שְׁלֵמוּת הַגְּאֻלָּה אָז אָמְרוּ שִׁירַת הַיָּם, כִּי שִׁיר הַהַלֵּל וְכֵן שִׁירַת הַיָּם וְכָל הַשִּׁירוֹת כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַגְּאֻלָּה, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים :שֶׁהוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וְכוּ׳, וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה. כִּי הַשִּׂמְחָה וְהַשִּׁירָה הִיא עִקַּר הַגְּאֻלָּה וְהַחֵרוּת כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת גֹּדֶל הַמִּצְוָה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח, כִּי סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁמְּסַפְּרִין בְּתֹקֶף הַנִּסִּים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּגְאֻלַּת מִצְרַיִם, וּמְבָרְכִין וּמְהַלְּלִין לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ עַל זֶה, זֶה בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, בְּחִינַת שִׂמְחָה. וְעַל-כֵּן עִקַּר הַסִּפּוּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵיל פֶּסַח הוּא עַל הַיַּיִן דַּיְקָא, שֶׁהֵם הָאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, כִּי יַיִן הוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קד, טו) :״וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ״ וְכוּ׳. כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה הִיא עַל-יְדֵי שִׂמְחָה וְשִׁיר וְהַלֵּל, בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מֵאַרְבַּע

אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם, בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁכְּנֶגְדָּם בָּאוּ הָאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן בְּלֵיל יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם צְרִיכִין לְהָבִיא עֹמֶר שְׂעוֹרִים. וְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (אמור צז.) שֶׁעֹמֶר שְׂעוֹרִים הוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה, שֶׁהוּא קָרְבָּן שֶׁל סוֹטָה, כִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִבְדֶּקֶת עַל-יְדֵי עֹמֶר שְׂעוֹרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִטְהֶרֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִזֶּהֲמַת מִצְרַיִם וְכוּ', כִּי סוֹטָה הִיא בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, בְּחִינַת מַר מָוֶת וְכוּ', בְּחִינַת "וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה" (משלי ה, ד), (בְּחִינַת מַיִם מָרִים מְאָרְרִים (במדבר ה, יח), (בְּחִינַת עֲצָבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא. וְזֶהוּ בְּחִינַת קָרְבַּן שְׂעוֹרִים שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַאֲכָל שֶׁלֹּא נִתְבָּרֵר לְמַאֲכַל אָדָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פסחים קיח.). שֶׁאָמַר אָדָם הָרִאשׁוֹן: "אֲנִי וַחֲמוֹר נֹאכַל בְּאֵבוּס אֶחָד". נִמְצָא, שֶׁמַּאֲכַל בְּהֵמָה הוּא בְּחִינַת "בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה" (בראשית ג, יז-יח):

וְזֶהוּ בְּחִינַת קָרְבַּן שְׂעוֹרִים שֶׁל הַסּוֹטָה, בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים שֶׁמַּקְרִיבִין אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה הַקָּרְבָּן שְׂעוֹרִים שֶׁמְּבִיאִין אֶל הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא שׁוֹרֶשׁ הַשִּׁמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְהַפְּכִין יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַאֲכַל בְּהֵמָה כַּנַּ״ל, לְשִׂמְחָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְסָק טֻמְאַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה וְהָעִקָּר עַל-יְדֵי שֶׁמְּהַפְּכִין יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל.

וְעַל-כֵּן הַשְּׁבוּיָה שֶׁהִיא בִּשְׁבְיָה וְגָלוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת גָּלוּת מִצְרַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצָבוּת יָגוֹן וַאֲנָחָה כַּנַּ״ל, עַל-כֵּן אֲסוּרָה לְכֹהֵן, כִּי הַכֹּהֵן הוּא שֹׁרֶשׁ הַשִּׂמְחָה וְאָסוּר לוֹ לְטַמְּאוֹת לְמֵתִים, וְצָרִיךְ לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בִּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית, בְּיוֹתֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱחָז בּוֹ בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹתֵר, אָסוּר לוֹ לִשָּׂא אוֹתָהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נָשִׁים הָאֲסוּרוֹת לְכֹהֵן, גְּרוּשָׁה, זוֹנָה וַחֲלָלָה וְכוּ'.

כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַבְּרוּר עַל-יְדֵי בְּחִינַת שִׁיר וְנִגּוּן הוּא מַתְחִיל מִבְּחִינַת לֵוִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֹאל הַקָּדוֹשׁ כַּנַּ״ל (אות יח), (אֲבָל הַכֹּהֵן קְדֻשָּׁתוֹ קָבוּעַ, כִּי הוּא בִּבְחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁאֵין שָׁם בְּרוּר, וְעַל-כֵּן כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרוּרִים, מִבְּחִינַת בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה וְכוּ' מִבְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, כֻּלָּם אֲסוּרִים בְּשַׁבָּת.

כִּי שַׁבָּת הוּא שֹׁרֶשׁ הַשִּׂמְחָה, וְכָל הַבְּרוּרִים שֶׁמְּבָרְרִים בְּכָל יְמֵי הַחֹל וּמְהַפְּכִין יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כֻּלָּם שָׁבִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה בְּשַׁבָּת, וְשָׁם נִכְלָלִין כֻּלָּם בִּשְׁלֵמוּת בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה הָעֶלְיוֹנָה, כִּי שַׁבָּת הוּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, בְּחִינַת (תהלים טז, יא "שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ" וְכַנַּ״ל. וְאָז עוֹלִין כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַנִּגּוּנִים וְנִכְלָלִין בְּשָׁרְשָׁן בִּבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבָּת, בְּחִינַת כֹּהֵן, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (שיר השירים א, א "שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה", שֶׁהוּא בִּבְחִינַת שַׁבָּת שֶׁהוּא בְּחִינַת "מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ כַּיָּדוּעַ (זוהר תרומה קלח.). כִּי שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת שִׁיר הָעֶלְיוֹן עַל כָּל הַשִּׁירִים, כִּי כָּל הַשִּׁירִים שֶׁל עַכְשָׁו הֵם מַתְחִילִין מִבְּחִינַת לֵוִי, מִבְּחִינַת שְׁמֹאל, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תיקוני זוהר ג.): שִׁיר לְשֶׁמָּאלָא וְכַנַּ״ל (אות ד).

כִּי כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּחִינַת "הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָן", הוּא לְבָרֵר הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהִיא הַשְׁמָחָה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, וְלַהֲפֹךְ יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל

וְעַל-כֵּן כָּל הַשִּׁירוֹת שֶׁל עַכְשָׁו הֵם מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִים בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה, כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים (שיר השירים רבה א, לו), (כִּי עַכְשָׁו אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן, בְּחִינַת שַׁבָּת, בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, שֶׁלֹּא יִתְבַּטְּלוּ בְּמְצִיאוּת, מֵחֲמַת שֶׁכְּלֵי הַגּוּפִים שֶׁלָּנוּ אֵינָם מְזֻכָּכִים בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, וְיֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, עַל-כֵּן אִם הָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד הָיָה בְּחִינַת רִבּוּי אוֹר שֶׁגּוֹרֵם שְׁבִירַת כֵּלִים חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁמִּשָּׁם סִטְרָא דְּמוֹתָא כַּיָּדוּעַ וְהָיוּ מִתְגַּבְּרִים הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹתֵר חַס וְשָׁלוֹם. עַל-כֵּן עַכְשָׁו עִקַּר הַתִּקּוּן וְהַבְּרוּר בְּחִינַת כָּל הַנִּגּוּנִים מַתְחִילִין מִסִּטְרָא דְּלֶוְואֵי, מִבְּחִינַת שְׁמֹאל, כְּדֵי לְהַמְתִּיק הַדִּין בְּשָׁרְשׁוֹ, לְבָרֵר הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה וּלְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה עַל-יְדֵי הַמְתָּקַת הַדִּין בְּשָׁרְשׁוֹ, עַל-יְדֵי שֶׁמְּהַפְּכִין קוֹל הַחוֹזֵר וּמְחַבְּרִין אוֹתוֹ לְקוֹל הַיָּשָׁר וְכוּ' כַּנַּ״ל, רַק אַחַר שֶׁמְּבָרְרִין אֵיזֶה בְּרוּר צְרִיכִין לְהָבִיא אוֹתוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ לְשָׁרְשׁוֹ הָעֶלְיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן, שֶׁשָּׁם חוֹזֵר הַכֹּל וְנִכְלָל בְּשָׁרְשׁוֹ.

וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּבִיאִין אוֹתָן אֶל הַכֹּהֵן, שֶׁכָּל מִי שֶׁחָטָא אֵיזֶה חֵטְא וְנִמְשָׁךְ אַחַר הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה כְּשֶׁרוֹצֶה לָשׁוּב וּלְתַקֵּן חֶטְאוֹ, אֲזַי מֵבִיא בְּהֵמָה לְקָרְבָּן אֶל הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם מְקוֹם

הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ישעיה נו, ז(: ״וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי״. וְהַבְּהֵמָה הִיא בְּחִינַת הֶעְדֵּר הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת גָּלוּת וְשִׁעְבּוּד, בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה כַּנַּ״ל, וּכְשֶׁמְּבִיאָהּ הַחוֹטֵא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְסוֹמֵךְ יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה עֲוֹנוֹתָיו, בָּזֶה מְבָרֵר הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁמְּקַדֵּשׁ הַבְּהֵמָה לְקָרְבָּן וּמְבִיאָהּ לְבֵית -הַמִּקְדָּשׁ אֶל הַכֹּהֵן, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא תּוֹפֵס אֶת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, וּמְבִיאוֹ לִמְקוֹם הַשִּׂמְחָה, שֶׁהוּא הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ וְהַכֹּהֵן, וְאָז הַכֹּהֵן מַקְרִיבָהּ לְקָרְבָּן וְכוֹלֵל הַקָּרְבָּן בְּשֹׂרֶשׁ הַשִּׂמְחָה הָעֶלְיוֹנָה עַל-יְדֵי הַלְוִיִּם שֶׁעוֹסְקִים בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן, שֶׁהֵם מְבָרְרִין וְתוֹפְסִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה וּמְהַפְּכִין אוֹתוֹ אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וּמְבִיאִין אוֹתוֹ אֶל הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר עַד שֶׁנִּכְלָלִין בְּתוֹךְ שֹׂרֶשׁ הַשִּׂמְחָה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת שַׁבָּת, שֶׁכָּל הַבְּרוּרִים שֶׁמְּבָרְרִין בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁמְּבָרְרִין מִבְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, מִבְּחִינַת בְּעִצָּבוֹן תֵּאָכְלֶנָּה, נִכְלָלִין בְּשֹׂרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבָּת, שֶׁהוּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא כַּנַּ״ל, וְעַל-כֵּן זוּוגָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת )כתובות סב, ב(: כִּי אָז נִשְׁלָם בִּשְׁלֵמוּת בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת וְהִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת זִוּוּג דְּקְדֻשָּׁה וְכַנַּ״ל

אֲבָל בְּשַׁבָּת עַצְמוֹ אֵין בֵּרוּר, רַק מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת יֹאכַל בְּשַׁבָּת )עבודה זרה ג, ב(: כִּי אוֹר שֹׂרֶשׁ הַשִּׂמְחָה שֶׁל שַׁבָּת אִי אֶפְשָׁר שֶׁיֵּרֵד לְתוֹךְ בְּחִינַת מְקוֹמוֹת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְבָרְרָם וּלְהָפְכָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְהַשִּׂמְחָה, ״כִּי קָדֵשׁ הוּא״ )שמות כט, לד(, וְאֵין שָׁם שׂוּם בֵּרוּר כַּיָּדוּעַ, רַק שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִין בִּימֵי הַחֹל כֹּחַ מִקְּדֻשָּׁה וְשִׂמְחָה שֶׁל שַׁבָּת, וּמַמְשִׁיכִין הֶאָרָה מֵאוֹר הַשִּׂמְחָה שֶׁל שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, כְּדֵי לְבָרֵר בֵּרוּרִים לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת הַכֹּהֵן, שֶׁכָּל הַבֵּרוּרִים שֶׁלְּוִיִּים וְיִשְׂרְאֵלִים, מְבָרְרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כֻּלָּם הֵם בְּכֹחַ הַכֹּהֵן שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ הַכֹּל, אֲבָל הַכֹּהֵן בְּעַצְמוֹ אָסוּר לוֹ לָצֵאת מִקְּדֻשָּׁתוֹ אֶל הַחוּץ בִּמְקוֹמוֹת שֶׁנֶּאֱחָז בְּיוֹתֵר הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלָלָה וְכוּ'. וְכֵן שְׁבוּיָה שֶׁנֶּאֱחָז בָּהּ גַּם כֵּן הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עַבְדוּת, בְּחִינַת שִׁבְי גָּלוּת מִצְרַיִם כַּנַּ״ל.

כִּי הַכֹּהֵן קָדוֹשׁ הוּא בִּבְחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ויקרא כא, ז-ח(: ״וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹקֶיךָ״. וְכָל הַבֵּרוּרִים צְרִיכִין לָשׁוּב וְלַחֲזֹר וְלָבוֹא אֵלָיו, אֲבָל הוּא אָסוּר לָצֵאת לִמְקוֹמָם, וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהַכֹּהֵן לְהִטַּמְּאוֹת לְמֵתִים, שֶׁשָּׁם נֶאֱחֶזֶת הַטֻּמְאָה מִבְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא, בְּחִינַת תִּקֻּף מְרִירוּת יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁמִּתְאַבְּלִין עַל הַמֵּת רַחֲמָנָא לִצְלַן וְכַנַּ״ל, כִּי הַכֹּהֵן אָסוּר לָצֵאת לִמְקוֹמוֹת כָּאֵלּוּ, כִּי קָדוֹשׁ הוּא בִּבְחִינַת שַׁבָּת שֶׁאֵין שָׁם בֵּרוּר, רַק כָּל הַבֵּרוּרִים שָׁבִים לְשָׁם וְכַנַּ״ל

ל וְכֵן בִּכְלָלִיּוּת הָעוֹלָם כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁעוֹשִׂין כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְכֵן כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁעוֹשִׂין כָּל יְמֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת בֵּרוּרִים שֶׁמְּבָרְרִין הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּמְהַפְּכִין יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה. וְכָל הַבֵּרוּרִים הֵם עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁל בְּחִינַת הַלְוִיִּים שֶׁמַּמְתִּיקִין הַדִּין וּמַקְשְׁרִין וְכוֹלְלִין הַקּוֹל חוֹזֵר בְּקוֹל יָשָׁר, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְהַפְּכִין הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה כַּנַּ״ל, אֲבָל לֶעָתִיד לָבוֹא כְּשֶׁיִּגְמֹר הַבֵּרוּר בִּשְׁלֵמוּת, וְיִקַּיֵּם )ישעיה כה, ח(: ״בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה ה' אֱלֹקִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים״) ;זכריה יג, ב(: ״וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ״ וְכוּ'. אָז לֹא יִהְיֶה עוֹד שׂוּם בֵּרוּר וַעֲשִׂיָּה וַעֲבוֹדָה כְּלָל, כִּי ״הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם״ )דברים ז, יא (-- יִוָּלֵא לְמָחָר לַעֲשׂוֹתָן( עירובין כב, ב(. וְאָז יִהְיֶה יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת, שֶׁכָּל הַבֵּרוּרִים שֶׁזָּכָה כָּל אֶחָד לְבָרֵר לְפִי בְּחִינָתוֹ לְפִי עֲבוֹדָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בַּעֲבוֹדַת ה', כֻּלָּם יָשׁוּבוּ לְשָׁרְשָׁם הָעֶלְיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ כָּל הַשִּׂמְחָה וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן שֶׁנִּקְרָא ״חֶסֶד״, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל )ליקוטי תנינא ח( שֶׁלֶּעָתִיד נִזְכֶּה לִבְחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא עִקַּר שְׁלֵמוּת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁעוֹלֶה ע״ב בְּגִימַטְרִיָּא חֶסֶד.

כִּי עַכְשָׁו כָּל הַנִּגּוּנִים וְהַשִּׁירוֹת הֵם רַק הֶאָרָה מֵעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כִּי עַכְשָׁו עִקַּר הַשִּׁיר מִסִּטְרָא דְּלֵיוָאֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין שֶׁמִּשָּׁם אַחִיזַת סִטְרָא דְּנוּקְבָּא, וְעַל-כֵּן כָּל הַשִּׁירוֹת בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה כַּנַּ״ל. אֲבָל לֶעָתִיד יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, בִּלְשׁוֹן זָכָר, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בַּהַגָּדָה, וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חָדָשׁ כַּמּוּבָא. כִּי יִתְעַר שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל שַׁבָּת, בְּחִינַת שִׁיר השירים )שבחינת א, א וברש״י(: ״שִׁיר הַשִּׁירִים -- שִׁיר הַמַּעֲלָה עַל כָּל הַשִּׁירִים״, בְּחִינַת )תהלים קלב, ט(: ״כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ״ יַחְסִידֶיךָ דַּיְקָא ״יְרַנֵּנוּ״, בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, כִּי אָז יִתְבַּטֵּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְגַמְרֵי וְיִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת, וְאָז נִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ בְּחִינַת קוֹל הַשִּׁיר הַנִּמְשָׁךְ מִקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן, בְּחִינַת חֶסֶד. וְזֶהוּ בְּחִינַת עֹצֶם רִבּוּי הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד, בְּחִינַת ״שִׂבַּע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ״ וְכוּ', וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה בִּפְסוּקִים הַרְבֵּה כַּנַּ״ל.

אַשְׁרֵי שֶׁיִּזְכֶּה לַשִּׂמְחָה הַזֹּאת וְלַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְנַגֵּן לֶעָתִיד עַל ע״ב נִימִין כְּשֶׁיִּתְהַפְּכוּ עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל לִזְכֻיּוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ״ל, וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ ג בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳ עַיֵּן שָׁם, אַשְׁרֵי שֶׁיִּזְכֶּה לָזֶה

לא וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל )סוף סימן יד (שֶׁלִּקָּרֵב נְפָשׁוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד לִפְנֵי הַבְּרִית, כִּי כְּשֶׁמִּקָּרֵב רְחוֹקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ בְּחִינַת שֶׁרּוֹדֵף אַחַר הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה וּמַכְנִיסוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, כִּי זֶהוּ מַמָּשׁ בְּחִינַת מַה שֶּׁרּוֹדֵף וּמְשְׁתַּדֵּל לְקָרֵב רְחוֹקִים, שֶׁרּוֹדֵף אַחַר אֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמֻּנָּחִים בַּחֹשֶׁךְ בְּתוֹךְ בְּחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְהָעֲבֵרוֹת רַחֲמָנָא לִצְלַן כַּנַּ״ל, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרֵיהֶם וּמְהַפְּכָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה וּמְקָרְבָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאָז מְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, כִּי מִתְּחִלָּה כְּשֶׁזֶּה הָיָה רָחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נֶאֱמַר )בראשית ו, ו :(״וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ״. בְּחִינַת ׳שְׁכִינָה מָה אוֹמֶרֶת קַלַּנִי מֵרֹאשִׁי׳ )סנהדרין מו(. וּלְהֵפֶךְ כְּשֶׁמַּחֲזִירִין אוֹתוֹ בִּתְשׁוּבָה וּמְקָרְבִין אוֹתוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִגְדֶּלֶת הַשִּׂמְחָה מְאֹד אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת )תהלים קד, לא :(״יִשְׂמַח ה׳ בְּמַעֲשָׂיו״, כִּי נִתְוַסֵּף שִׂמְחָה וְחֶדְוָה גְּדוֹלָה רַבָּה וַעֲצוּמָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּשֶׁבָּא הָרָחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְרוֹצֶה לְקָרֵב עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְכַמְבֹאָר בַּזֹּהַר )תרומה קכט (.מִגֹּדֶל הַפְּלָגַת הַשִּׂמְחָה וְהַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂין לְמַעְלָה עַל-יְדֵי-זֶה הָאִישׁ דְּרָדִיף בָּתַר חַיָּבָא לְאַתְבָא לֵיהּ בִּתְיוּבְתָּא, כִּי אֵין שִׂמְחָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ זֹאת הַשִּׂמְחָה כְּשֶׁחוֹזְרִים אֵלָיו הָרְחוֹקִים מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ וְשַׁעֲשׁוּעָיו כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כַּמָּה פְּעָמִים )סימנים י, יד .(כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מָלֵא רַחֲמִים וְחָפֵץ לְהֵיטִיב וְרוֹצֶה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים, וְאֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתָתָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )מיכה ז, יח :(״כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא״. וְהוּא חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח )שמואל-ב יד, יד ,(וְעַל-כֵּן יָקָר בְּעֵינָיו מְאֹד מְאֹד מִי שֶׁמֵּבִיא מַתָּנָה יְקָרָה כָּזֹאת, שֶׁהֵם בָּנָיו הַיְקָרִים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְאֵין עָרוֹךְ לְשִׂמְחָה זוֹ כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַחֲזִירָם וּלְקָרְבָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי גֹּדֶל שִׂמְחָה שֶׁגּוֹרֵם עַל-יְדֵי קִרְבַת הָרְחוֹקִים שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְתַקֵּן בְּשְׁלֵמוּת גָּדוֹל בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, שֶׁעִקַּר הַפְּגָם הוּא מַה שֶּׁפָּגַם בַּשִּׂמְחָה וְנָתַן אֲחִיזָה וִינִיקָה לִבְחִינַת יָגוֹן וַאֲנָחָה חַס וְשָׁלוֹם כַּנַּ״ל, כִּי עַכְשָׁו עַל-יְדֵי קִרְבַת הָרְחוֹקִים נִתְהַפֵּךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה כַּנַּ״ל

לב עַל-פִּי הַנִּזְכָּר לְעֵיל יְכוֹלִים לְהָבִין אֵיזֶה רֶמֶז קְצָת בְּעִנְיַן הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָאָה שֶׁל הַשִּׁבְעָה בֶּעטְלֶירְשׁ, בְּעִנְיַן סִפּוּר הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה חֵרֵשׁ, שֶׁאָמַר :׳אֲנִי אֵינִי חֵרֵשׁ כְּלָל, רַק שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם הֵם רַק חֶסְרוֹנוֹת׳. וְאֶצְלִי אֵין כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עוֹלֶה כְּלָל שֶׁאֶשְׁמַע הַחֶסְרוֹן שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳, כִּי אֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים שֶׁאֵין בָּהֶם שׁוּם חִסָּרוֹן כְּלָל וְכוּ׳. וְחַיִּים טוֹבִים שֶׁלּוֹ הָיָה שֶׁהָיָה אוֹכֵל לֶחֶם וְשׁוֹתֶה מַיִם׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב עִנְיַן הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא וְהַנִּשְׁגָּב הַזֶּה וְכוּ׳.

כִּי דַּע אָחִי, שֶׁקּוֹדֶם שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל, מַעֲשֶׂה זֹאת שֶׁל יוֹם הַשֵּׁנִי] ,כִּי הַמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת שֶׁל הַשִּׁבְעָה בֶּעטְלֶירְשׁ לֹא סִפְּרָהּ בְּיוֹם אֶחָד רַק בְּכַמָּה יָמִים, וְנִמְשַׁךְ עִנְיַן הַסִּפּוּר בְּעֵרֶךְ שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת, כַּאֲשֶׁר יְבֹאַר בְּמָקוֹם אַחֵר )שיחות הר״ן קנט קנא [(מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כָּךְ הָיָה, שֶׁהָיִיתִי עוֹמֵד לִפְנֵי הַדֶּרֶת קָדְשׁוֹ, וּבְתְחִלָּה קֹדֶם סְעֻדַּת הַצָּהֳרַיִם דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ מֵעִנְיַן הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָא הַזֹּאת שֶׁסִּפֵּר בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ הַקּוֹדֵם, עַד סִיּוּם הַסִּפּוּר שֶׁל הַבֶּעטְלֶיר הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא הָעִוֵּר, אֲשֶׁר אָנֹכִי לֹא הָיִיתִי בְּעֵת הַסִּפּוּר הַזֶּה, וְאַחַר כָּךְ בְּיוֹם רְבִיעִי הַסָּמוּךְ דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ מֵעִנְיַן הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא הַזֶּה וְשָׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא חָפֵץ וּמִשְׁתּוֹקֵק לְהֵיטִיב עִמָּנוּ טוֹבָה נִצְחִיִּת, לְסַפֵּר לָנוּ שְׁאָר הַמַּעֲשֶׂה, וְכָלְתָה נַפְשִׁי לְשָׁמְעָם, אַךְ בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא הַמְּשָׁרֵת וְאָמַר, הִגִּיעַ עֵת לֶאֱכֹל, וְהָלַכְתִּי מִשָּׁם וְכוּ׳, עַד אַחַר כָּךְ בֵּין הָעַרְבַּיִם חָזַרְתִּי וְעָמַדְתִּי לְפָנָיו, וְדִבַּרְתִּי עִמּוֹ עוֹד כַּמָּה עִנְיָנִים מִסִּפּוּרֵי הָעוֹלָם, וְסִפַּרְתִּי לוֹ כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת מִבַּאֲרִדִיטְשׁוֹב, וּבְתוֹךְ דְּבָרַי עָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לְפָנָיו מֵעִנְיַן הַיְּסוּרִים וְהַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לְכָל הַנִּגִּידִים וְהַגְּבִירִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁכֻּלָּם מְלֵאִים דְּאָגוֹת וְחֶסֶר לָהֶם תָּמִיד, וְכֵן כָּל הַחֲכָמִים וְהַמְחַקְּרִים כָּל חָכְמָתָם חֶסְרָה תָּמִיד וְאֵינָם יוֹדְעִים שׁוּם דָּבָר בִּשְׁלֵמוּת, כַּיָּדוּעַ לָהֶם בְּעַצְמָם, וְעַל עִנְיָנִים כָּאֵלּוּ אָמַרְתִּי לְפָנָיו מִקְרָא הַזֶּה )קהלת ג, יא :(״גַּם אֶת הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף״ וְכוּ׳) .וְעַיֵּן בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י שָׁם( עָנָה רַבֵּנוּ זַ״ל וְאָמַר :׳הֲלֹא זֶה הוּא עִנְיַן הַמַּעֲשֶׂה שֶׁלָּנוּ, וְשָׁאַל תֵּכֶף, הֵיכָן אָנוּ עוֹמְדִים בְּהַמַּעֲשֶׂה׳ ?הֵשַׁבְתִּי לוֹ בְּרֶעדָה :אֶצֶל הַסִּפּוּר שֶׁל יוֹם הַשֵּׁנִי. עָנָה וְאָמַר :׳בְּיוֹם הַשֵּׁנִי וְכוּ׳, וְסִפֵּר כָּל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשֵּׁנִי, שֶׁהוּא מֵעִנְיַן הַחֵרֵשׁ הַנַּ״ל, אַשְׁרֵי אָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת וְכוּ׳. מַה נֹּאמַר מַה נְּדַבֵּר מִי יוּכַל לְהַעֲרִיךְ עַל הַכְּתָב חֵלֶק מֵאֶלֶף מִמַּעֲטַ הַהִתְנוֹצְצוּת שֶׁבְּמֹחַ עַד הֵיכָן כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת מַגִּיעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה כָּאן

לג וְהִנֵּה עַל-פִּי הַנִּזְכָּר לְעֵיל מִבֹּאָר הֵיטֵב עִנְיַן הַחִבּוּר וְהַסְּמִיכוּת שֶׁל זֶה שֶׁחַי חַיִּים טוֹבִים בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן, שֶׁהוּא דַּיְקָא נִקְרָא חֵרֶשׁ וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל שׁוּם קוֹל שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כֻּלָּם הֵם חֶסָרוֹנוֹת וַאֲפִלּוּ הַשְׁמָחוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כֻּלָּם הֵם חֶסָרוֹנוֹת. וְעַל-כֵּן הוּא נִקְרָא חֵרֶשׁ, כִּי אֶצְלוֹ אֵינוֹ עוֹלֶה זֶה הָעוֹלָם כְּלָל שֶׁיִּשְׁמַע הַחִסָּרוֹן שֶׁלָּהֶם וְכוּ', כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הַנִּשְׁמִי, שֶׁהֵם הַקּוֹלוֹת שֶׁאֵינָם דִּקְדֻשָּׁה בֶּאֱמֶת, כֻּלָּם הֵם חֶסָרוֹנוֹת בְּוַדַּאי, כִּי כֻּלָּם נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר הַנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַדִּינִים שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחֶסָרוֹנוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל הַיִּסּוּרִין וְהַחֶסָרוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם, כֻּלָּם מֵחֲמַת מִדַּת הַדִּין וְהַצִּמְצוּם הַמְעַכֵּב הַשֶּׁפַע שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים כָּל הַחֶסָרוֹנוֹת וְהַיִּסּוּרִים חַס וְשָׁלוֹם.

וְעִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַדִּין חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁמִּשָּׁם הַחֶסָרוֹנוֹת הוּא עַל-יְדֵי קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁהוּא קוֹל הֶבֶל הַנַּ"ל, הַיְנוּ עַל-יְדֵי שֶׁשּׁוֹמֵעַ רַק קוֹל הַחוֹזֵר בְּעַצְמוֹ וְאֵינוֹ סוֹתֵם אָזְנָיו מִקּוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל כְּסִילוּת שֶׁל הַבַּלֵּי עוֹלָם, הַזֶּה לְהַטּוֹת לִבּוֹ וְאָזְנוֹ אֶל בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁנִּמְשָׁכֶת מִקּוֹל הַיָּשָׁר בְּחִינַת קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְכוּ', וְעִקַּר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הוּא הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל, דְּהַיְנוּ לְהַטּוֹת אָזְנוֹ וּלְבָבוֹ, לְקוֹל הַיָּשָׁר שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִבְרָא הַכֹּל, לֵידַע שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מִקּוֹל הַיָּשָׁר וְכַנַּ"ל. וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁפּוֹגֵם בָּזֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם אֱמוּנָה, בְּחִינַת עֲבוֹדָה זָרָה וּכְפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַפְרִיד הַשְׁפָּעַת כָּל טוּב, הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר לִכְלָלִיּוּת הָעוֹלָם שֶׁבָּהֶם נִשְׁמָע בְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ"ל, מִזֶּה בָּאִין כָּל הַחֶסָרוֹנוֹת. כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר נִמְשָׁךְ בְּשָׁרְשׁוֹ מִבְּחִינַת חִסָּרוֹן, כִּי יָדוּעַ שֶׁקּוֹל הַחוֹזֵר בְּגַשְׁמִיּוּת הוּא כְּשֶׁהַקּוֹל פּוֹגֵעַ בְּאֵיזֶה מְחִצָּה וּמַכֶּה בּוֹ, כְּגוֹן בַּיַּעַר אוֹ בֵּין הֶהָרִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמָע קוֹל הֶבֶל הַנַּ"ל, שֶׁהוּא קוֹל הַחוֹזֵר, וּבַשָּׁרֶשׁ הָעֶלְיוֹן נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר מֵהַכָּאַת בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, בִּבְחִינַת מְחִצָּה הָעֶלְיוֹנָה, הוּא בְּחִינַת תְּחִלַּת הַצִּמְצוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְקֻדַּת הַמֶּרְכָּז שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר.

כִּי יָדוּעַ וּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סימנים מט, סד, שֶׁקֹּדֶם הַבְּרִיאָה הָיָה הַכֹּל אֵין סוֹף וְלֹא הָיָה מָקוֹם לִבְרִיאַת הָעוֹלָם, וּכְשֶׁרָצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם צִמְצֵם אֱלֹקוּתוֹ אֶל הַצְּדָדִין עַד שֶׁנַּעֲשָׂה חָלָל הַפָּנוּי בְּאֶמְצַע, וְשָׁם הִמְשִׁיךְ הָאוֹר בְּדֶרֶךְ קַו, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִבְרְאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', כַּמְבֹאָר בְּ"עֵץ חַיִּים" בְּתִחְלָתוֹ. וְזֶה הַצִּמְצוּם הוּא בְּחִינַת הַמָּקוֹם וְהַמְּחִצָּה שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי בְּלֹא הַצִּמְצוּם הָיָה הַכֹּל אֵין סוֹף, וְלֹא הָיָה מָקוֹם לִבְרִיאַת הָעוֹלָמוֹת כַּנַּ"ל. וְתֵכֶף אַחַר הַצִּמְצוּם כְּשֶׁנַּעֲשָׂה בְּחִינַת חָלָל הַפָּנוּי, אָז הִמְשִׁיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹרוֹ בְּדֶרֶךְ קַו הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁעַל יָדוֹ נִבְרָא הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לג, ו): "בִּדְבַר ה' וְכוּ' וּבְרוּחַ פִּיו" וְכוּ'. וּמֵחֲמַת שֶׁזֶּה בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁעַל יָדוֹ נִבְרָא הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שֶׁהוּא תַּכְלִית מְחִצַּת הַצִּמְצוּם. כַּיָּדוּעַ, שֶׁעִקַּר תַּכְלִית הַצִּמְצוּם הוּא בִּבְחִינַת נְקֻדַּת הַמֶּרְכָּז פָּגַע בִּנְקֻדַּת הַמֶּרְכָּז שֶׁהוּא תַּכְלִית מְחִצַּת הַצִּמְצוּם, וּכְשֶׁפָּגַע הַקּוֹל הַיָּשָׁר הַזֶּה בְּמְחִצַּת הַצִּמְצוּם הַזֶּה, שֶׁהוּא נְקֻדַּת הַמֶּרְכָּז, נַעֲשָׂה תֵּכֶף בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁהוּא קוֹל הֶבֶל, וּמִגְּדֶל הָרְחוּק שֶׁל הַקּוֹל הֶבֶל מֵהַתְּחָלַת הַקּוֹל הַיָּשָׁר, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְמֶה הַקּוֹל הֶבֶל לְקוֹל בְּפְנֵי עַצְמוֹ עַד שֶׁאֶפְשָׁר לִטְעוֹת חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ זֶה הַקּוֹל הֶבֶל, חַס וְשָׁלוֹם, הִיא עִקַּר הַקּוֹל וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַבְּחִירָה וְכַנַּ"ל.

כִּי בֶּאֱמֶת גַּם כָּל הַצִּמְצוּם הַנַּ"ל שֶׁל חָלָל הַפָּנוּי הוּא רַק בְּהַמּוֹחַ וְהַדַּעַת, וְכַמְבֹאָר מִזֶּה קְצָת בְּמָקוֹם אַחֵר (הלכות פקדון ג, כא, וְכַמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה "בֹּא אֶל פַּרְעֹה" (סימן סד, שֶׁעִקַּר הַצִּמְצוּם הוּא מַה שֶּׁצִּמְצֵם אֶת הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת לְהַשִּׂיג בְּחָכְמָה אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה לְבַד, שֶׁמִּזֶּה נִמְשָׁכִין כָּל הַקְּשָׁיוֹת שֶׁל הַמְחַקְּרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְיַשְּׁבָן, כִּי הֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַצִּמְצוּם שֶׁל הֶחָלָל הַפָּנוּי, שֶׁשָּׁם אִי אֶפְשָׁר לְמְצֹא אֱלֹקוּתוֹ בְּחָכְמָה וְשֵׂכֶל, כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה לְבַד וְכוּ', וְעַיֵּן שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וּבְכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁדִּבַּרְנוּ מִזֶּה וְאִם אִישׁ אֱמוּנוֹת אַתָּה וְחָפֵץ בָּאֱמֶת, תָּבִין וְתַשְׂכִּיל מַעֲלַת הָאֱמוּנָה הָעוֹלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת כֻּלָּם וְתָבִין הַדְּבָרִים הֵיטֵב.

לד וְעַל-כֵּן כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שֶׁאֵינָם שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה בִּשְׁלֵמוּת, רַק יֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזַת תַּאֲוַת עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו וְחָכְמוֹתָיו הֵם בִּבְחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ"ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת חִסָּרוֹן בְּשָׁרְשׁוֹ, דְּהַיְנוּ מִתְּחִלַּת הַצִּמְצוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִסָּרוֹן כִּבְיָכוֹל, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חִשֵּׂר וְצִמְצֵם אֱלֹקוּתוֹ וְטוּבוֹ וְגָדְלוֹ מִבְּחִינַת הַמָּקוֹם שֶׁל הֶחָלָל הַפָּנוּי, כִּי, הַצִּמְצוּם הוּא בְּחִינַת חִסָּרוֹן הַהַשְׁפָּעָה כַּיָּדוּעַ, וּמִזֶּה נִתְהַוָּה בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר עַל-יְדֵי שֶׁפָּגַע בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר בְּחִינַת חִסָּרוֹן כַּנַּ"ל. שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, שֶׁפָּגַע בִּבְחִינַת מְחִצָּה הַזֹּאת שֶׁל הַצִּמְצוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִסָּרוֹן כַּנַּ"ל. נִמְצָא, שֶׁבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר הוּא רַק מִבְּחִינַת חִסָּרוֹן וְעִכּוּב הַהַשְׁפָּעָה, וְעַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּיוֹתֵר אַחַר הַקּוֹל הַזֶּה הוּא מָלֵא חֶסָרוֹנוֹת תָּמִיד, וְכָל מַה שֶּׁנִּמְשָׁךְ בְּיוֹתֵר אַחַר זֶה הַקּוֹל הַחוֹזֵר, כְּמוֹ כֵן הַחֶסָרוֹנוֹת שֶׁלּוֹ רַבִּים וּגְדוֹלִים בְּיוֹתֵר.

וְזֶה בְּחִינַת דַּעַת חָסַרְתָּ מֶה קָנִיתָ מֶה חָסַרְתָּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל )נדרים מא .(.כִּי עִקַּר הַדַּעַת הוּא לָדַעַת ״כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ״ )דברים ד ,לה ,(שֶׁהוּא הַדַּעַת שֶׁל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה ,בְּחִינַת )הושע ב ,כב :(״וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת ה׳״ ,שֶׁהוּא הַדַּעַת שֶׁל כְּלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים ,שֶׁמַּאֲמִינִים בַּה׳ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּמְקַיְּמִין אֶת הַתּוֹרָה ,שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר )דברים ד ,ו :(״וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים וְכוּ׳ ,וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה״ וְכוּ׳ .״כִּי כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר ,לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ״ וְכוּ׳ )קהלת א ,ח ,(כִּי כָּל מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר חֻקִּירוֹת וְחָכְמוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא חָסֵר לְעוֹלָם ,מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מְקַשֵּׁר כָּל הַחָכְמוֹת וְהַחִיּוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,שֶׁהוּא עִקַּר הַשְּׂלֵמוּת ,כִּי אֵין שְׂלֵמוּת כִּי אִם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִי שֶׁיּוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ ,דְּהַיְנוּ עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה הוּא כָּלוּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ ,וְיֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן כָּל הַשְּׂלֵמוּת ,וְכַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר )סימן כא בסוף ,(אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁסּוֹתֵם אָזְנָיו וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ עֶצֶם הַקּוֹל הַיָּשָׁר ,רַק הַקּוֹל הַחוֹזֵר הַנִּמְשָׁךְ מֵחֲמַת הַצִּמְצוּם שֶׁל הַדַּעַת כַּנַּ״ל שֶׁהוּא בְּחִינַת חִסָּרוֹן ,עַל-כֵּן הוּא מָלֵא חֶסְרוֹנוֹת תָּמִיד.

,וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין מֵחֶסְרוֹן הַדַּעַת ,וְעִקַּר חֶסְרוֹן הַדַּעַת הוּא חֶסְרוֹן אֱמוּנָה כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשְׂלֵמוּת וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ לְבַד ״כִּי אֱלֹקִים שׁוֹפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים״ )תהלים עה ,ח ,(הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים תָּמִיד ,כִּי ׳כָּל מַה דְּעָבֵד רַחֲמָנָא לְטָב עָבֵד׳ )ברכות סו. ,בְּוַדַּאי ,וּבְוַדַּאי כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה ,וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת )שיחות הר״ן לב ,נג ,קב( שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים תָּמִיד עַיִן שָׁם .וְכָל הַחֶסְרוֹנוֹת הוּא רַק מֵחֶסְרוֹן אֱמוּנָה .וְעַל-כֵּן הַחָכָמִים וְהַמְחַקְּרִים חַיֵּיהֶם אֵינָם חַיִּים בְּלוּם ,כִּי הֵם רְחוֹקִים מֵחֵי הַחַיִּים עַל-יְדֵי חָכְמָתָם וַחֲקִירָתָם שֶׁעוֹקֶרֶת אוֹתָם מִשָּׁרְשָׁם וּכְרוּכִים תָּמִיד אַחַר חָכְמוֹת שֶׁאַחַר הַטֶּבַע ,שֶׁשָּׁם מָלֵא חֶסְרוֹנוֹת ,כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא חֶסְרוֹנוֹת ,כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת וְאֵין שׁוּם אָדָם שֶׁיַּשְׂלִים תַּאֲוָתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם ,וְסוֹף כָּל סוֹף מַה יִּתְרוֹן לוֹ מִכָּל עֲמָלוֹ וְכוּ׳.

וְגַם כָּל הַחָכְמוֹת אֲחֵרִים עַד שֶׁרֻבָּם מוֹדִים בְּעַצְמָם שֶׁאֵין יוֹדְעִים כְּלָל ,כִּי זֶה אֲלָפִים שָׁנָה שֶׁחוֹקְרִים חָכְמַת הַתְּכוּנָה ,וְזֶה סָמוּךְ הִמְצִיא אֶחָד תְּכוּנָה חֲדָשָׁה כַּיָּדוּעַ ,וְכֻלָּם קִבְּלוּ בְּאַהֲבָה ,וּבֶאֱמֶת הוּא שְׁטוּת גָּדוֹל לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ בְּקִדְקֳדּוֹ ,וְכַמְבֹאָר בְּדַעַת הַחוֹלְקִים עָלָיו ,וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ דֶּעָה אַחַת מֵהֶם שֶׁקֶר וְלַשָּׁוְא עָמְלוּ הַחֲכָמִים ,אוֹ הָרִאשׁוֹנִים אוֹ הָאַחֲרוֹנִים ,כָּל יְמֵיהֶם לְמִצְא חָכְמַת הַתְּכוּנָה ,וּמְאוּמָה לֹא נָשְׂאוּ בַּעֲמָלָם ,כִּי הָאַחֲרוֹנִים סָתְרוּ דֵּעוֹת הָרִאשׁוֹנִים ,וּמִי יוֹדֵעַ הָאֱמֶת ,וּבֶאֱמֶת הוּא שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי זֶה וְלֹא כְּדִבְרֵי זֶה .וְכֵן בִּשְׁאָר הַחָכְמוֹת ,וּבִפְרָט בְּחָכְמַת הַדָּאקְטִירִי ,שֶׁנִּרְאֶה לְכְאוֹרָה שֶׁהוּא לְטוֹבַת הָעוֹלָם כְּדֵי לְהַצִּיל הָאָדָם מֵחָלְיוֹ ,וּבֶאֱמֶת עֵינֵינוּ הָרוֹאוֹת כַּמָּה אֲלָפִים וְרִבְבוֹת נְפָשׁוֹת שָׁקְעוּ וָמֵתוּ עַל-יְדֵי הַדָּאקְטוֹרִים דַּוְקָא ,כַּאֲשֶׁר רוֹאִים בַּחוּשׁ בְּכָל יוֹם ,כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל )שיחות הר״ן נ ,(שֶׁהַדָּאקְטוֹרִים הוֹרְגִים נְפָשׁוֹת רַבּוֹת לְאֵין מִסְפָּר ,וְהֵם בְּעַצְמָן מוֹדִים שֶׁכָּל כָּךְ חָקְרוּ בְּחָכְמוֹת הַדָּאקְטוֹרַי עַד שֶׁעַכְשָׁו אֵין יוֹדְעִין מְאוּמָה ,וְיֵשׁ מַחֲלֹקֶת גָּדוֹל בֵּינֵיהֶם שֶׁלִּדְבָרֵי זֶה דֵּעָה הָאַחֶרֶת מִמֵּיתָה אֶת הָאָדָם ,וּלְדִבְרֵי שֶׁכְּנֶגְדּוֹ הוּא לְהֵפֶךְ ,כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ מִזֶּה ,וְאִם כֵּן הַלְוַאי וְלֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים מֵעוֹלָם מֵחָכְמַת הַדָּאקְטוֹרַי ,בְּוַדַּאי הָיוּ עַכְשָׁו בְּנֵי תֵּבֵל בִּכְפָלַיִם וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה בִּשְׁאָר הַחָכְמוֹת.

וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים נִצְמָח מִצַּד אֶחָד אֵיזֶה טוֹבָה עַל-יְדֵי חָכְמָתָם ,הִיא רָעָה מִצַּד אַחֵר ,וַאֲפִלּוּ צַד הַטּוֹבָה הוּא רָעָה גְּדוֹלָה ,כִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה אֵין שׁוּם טוֹבָה כְּלָל וּמַה יִּתְרוֹן לָאָדָם כְּשֶׁמַּמְצִיא נִגּוּן יָפֶה בְּחָכְמַת הַמּוּזִיקָא שֶׁנֶּעֱלָם כָּל יָמָיו ,וּלְבַסּוֹף עַל-יְדֵי הַנִּגּוּן הַזֶּה נִמְשָׁךְ אַחַר תַּאֲוַת נְאוּף ,שֶׁמְּמִית אֶת הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת ,כַּנִּרְאֶה בַּחוּשׁ ,שֶׁהֵם הוֹלְכִים בְּבָתֵּי טַרְטִיאוֹת וְקִרְקָסָאוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁקּוֹרִין ״טֵייאָטֶיר״ ״וְקוֹמֶעדְיֶיס״ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה ,וְשָׁם מְעֹרָבִים זְכָרִים וּנְקֵבוֹת בְּלִי שׁוּם הֶבְדֵּל ,וְשׁוֹמְעִים שִׁיר עֲגָבִים ,וְעוֹשִׂים מַה שֶּׁעוֹשִׂים כַּמְפֻרְסָם כָּל זֶה ,וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהַכְחִישׁ זֹאת ,כִּי הֵם בְּעַצְמָם יוֹדְעִים בְּעַצְמָם מַחֲשַׁבְתָּם הַקְּדוֹשָׁה וְהַטְּהוֹרָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שָׁם ,וּמַה שֶּׁעוֹשִׂים אַחַר כָּךְ ,אוֹי לָהֶם אוֹי לְנַפְשָׁם ,וְעַל כָּל פָּנִים הֵם פּוֹרְשִׂים עַצְמָם מִדֶּרֶךְ הַחַיִּים ,מִדֶּרֶךְ תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁאָסְרָה זֹאת ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב )ויקרא יח ,ג :(״וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ״ ,כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם .וְהֵם מְבַלִּים יָמִים וּזְמַן הַמֻּבְחָר עַל שְׁטוּתִים כָּאֵלּוּ ,וְאַחֲרִית שִׂמְחָה תּוּגָה ,וְכָל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כָּל יְמֵיהֶם הֵם יוֹדְעִים בְּעַצְמָם.

כִּי בֶּאֱמֶת רַק הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים קְטַנֵּי הַשֵּׂכֶל שֶׁאֵינָם בְּקִיאִים בְּטִיב הָעוֹלָם ,רַק הֵם סוֹבְרִים שֶׁאֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ הַהוֹלְכִים בִּשְׁרִירוּת לִבָּם ,בַּדְּרָכִים הַלָּלוּ שֶׁל הַמְחַקְּרִים שֶׁהִתְחִילוּ מֵחָדָשׁ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים יֵשׁ לָהֶם כָּל הָעוֹלָם ,הַזֶּה וְחַיִּים בְּנַחַת ,אֲבָל בֶּאֱמֶת מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ בְּקִדְקֳדּוֹ וּבָקִי בָּהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם ,הוּא יוֹדֵעַ מֵעִצָּם מְרִירוּת חַיֵּיהֶם שֶׁהֵם מְלֵאִים כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת ,יָגוֹן וַאֲנָחָה כָּל יְמֵיהֶם ,וְחוֹרְקִים שִׁנָּם בְּכָל עֵת עַל הַחֲסִידִים הַתְּמִימִים וְהַכְּשֵׁרִים

עַל שֶׁשְּׂמֵחִים שִׂמְחָה אֲמִתִּית בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,וְיֵשׁ לָהֶם נַחַת רוּחַ וְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה ,בְּכָל עֵת שֶׁאָנוּ זוֹכִים לִזְכֹּר הַטּוֹב אֲשֶׁר הֵיטִיב עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַטּוֹעִים הָאֵלֶּה וְשָׂם חֶלְקֵנוּ בַּחַיִּים ,לְהַאֲמִין בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ ,בְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה ,וּבְסִפְרֵי הַזֹּהַר וְהָאֲרִ"י זַ"ל וְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה וְכוּ'.

כִּי הֵם כָּל יְמֵיהֶם אֵין לָהֶם שׂוּם שִׂמְחָה אֲמִתִּית שֶׁתִּהְיֶה מַגִּיעַ לְחֵלֶק מֵאֶלֶף מִמַּעַט הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לַפָּחוּת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל בִּכְנִיסַת שַׁבָּת וְכַיּוֹצֵא ,רַק לְהֶפֶךְ כָּל יְמֵיהֶם כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת וְתָמִיד חָסֵר לָהֶם רִבּוּי תַּאֲוֹתֵיהֶם לְאֵין קֵץ ,כִּי הֵם רוֹצִים שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל בִּשְׁלֵמוּת אֶצְלָם ,שֶׁיִּהְיֶה הַמַּלְבּוּשׁ תָּפוּר כִּרְצוֹנוֹ דַּיְקָא בְּכָל הַדִּקְדּוּקִים וְהַפָּרָטִים הָרַבִּים שֶׁהוּא רוֹצֶה ,וְשֶׁיִּהְיֶה לוֹ כַּמָּה מַלְבּוּשִׁים שׁוֹנִים הַמֻּכְרָחִים לוֹ לְפִי דַּעְתּוֹ ,כִּי זֶה הַמַּלְבּוּשׁ צָרִיךְ בַּבֹּקֶר כְּשֶׁקָּם מִמִּטָּתוֹ ,וְזֶה צָרִיךְ בְּעֵת יְצִיאָתוֹ לַשּׁוּק ,וְזֶה בַּצָּהֳרַיִם ]וּמַלְבּוּשׁ לְתוֹךְ הַקֶּבֶר אֵינוֹ חוֹשֵׁב כְּלָל וְכוּ' .[וְכֵן בְּעִנְיַן הַמְּנָעָלִים וּמִשְׁיָחָתָן ,וְהַכְּלֵי עֵץ שֶׁהֵם הַדְּפוּסִים שֶׁעֲלֵיהֶם מוֹשְׁחִין אוֹתָן ,וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה רִבּוּי צָרְכֵיהֶם הַמֻּכְרָחִים לָהֶם וְלֹא לָנוּ הַמַּטְרִידִים אֶת יְמֵיהֶם .וּמִי שֶׁהוּא עָשִׁיר חָסֵר לוֹ הִצְטָרְכוּת כָּאֵלּוּ הַרְבֵּה מְאֹד ,וּבִפְרָט בְּעִנְיְנֵי הַדִּירוֹת שֶׁלָּהֶם וּכְלֵי הַבַּיִת שֶׁלָּהֶם ,שֶׁהַכֹּל רוֹצִים שֶׁיִּהְיֶה עַל-פִּי חָכְמָה ,עַד שֶׁמֵּחֲמַת זֶה רִבּוּי צָרְכֵיהֶם מְאֹד ,עַד שֶׁמֻּכְרָחִים לְהַפְלִיג עַצְמָן לְמֶרְחַקִּים ,וְהֵם כָּל יְמֵיהֶם נָעִים וְנָדִים יוֹמָם לֹא יָנוּחוּ וְלַיְלָה לֹא יִשְׁקוֹטוּ ,וּמֵחֲמַת שֶׁרוֹצִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם בַּיִת ,נָאֶה ,עִם כָּל הַכֵּלִים שֶׁלָּהֶם ,מֵחֲמַת זֶה לָנִים עַל-פִּי רֹב בִּכְפָרִים וּבְבָתֵּי נָכְרִים ,וּמְבַלִּים רֹב יְמֵיהֶם בְּבֵית אֲחֵרִים וּכְשֶׁבָּאִים לְבֵיתָם טְרוּדִים בְּהַבְלֵיהֶם ,עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִין אִם הֵם בְּבֵיתָם אִם הֵם בַּחוּץ בַּדֶּרֶךְ ,וְסוֹף כָּל סוֹף נַעֲשִׂים בַּעֲלֵי חוֹבוֹת ,עַד שֶׁשָּׁכִיחַ אֶצְלָם הַרְבֵּה שֶׁמְּמִיתִים עַצְמָם בַּיָּדַיִם בִּקְנֵי שִׂרָפָה ,אוֹ בְּסַכִּין ,שֶׁמְּאַבְּדִין עַצְמָן לָדַעַת מֵחֲמַת רִבּוּי תַּאֲוֹתֵיהֶם שֶׁרָדְפוּ כָּל יְמֵיהֶם וְלֹא הִשִּׂיגוּם.

וּבֶאֱמֶת גַּם אַנְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים צְרִיכִים מִלְחָמָה גְּדוֹלָה עִם יִצְרָם ,לְבִלְתִּי לִרְדֹּף אַחַר מוֹתָרוֹת וּלְהִסְתַּפֵּק בְּמוּעָט בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר ,כִּי כָּל מַה שֶּׁרוֹצֶה לְהַשְׂלִים חֶסְרוֹנוֹ יוֹתֵר מִזֶּה הָעוֹלָם ,חָסֵר לוֹ עוֹד הַרְבֵּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר בַּנִּרְאֶה בַּחוּשׁ ,כִּי גַּם הַהֶכְרֵחִיּוּת שֶׁל הָאָדָם הַמֻּכְרָחִים בְּיוֹתֵר רַבִּים גַּם כֵּן מְאֹד ,וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא יַטְרִידוּהוּ הַהֶכְרֵחִיּוּת מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צְרִיכִין לִרְדֹּף אַחַר מוֹתָרוֹת ,וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כַּמָּה רַע וָמַר עַד הַנֶּפֶשׁ דַּרְכֵי אֵלּוּ הַפּוֹרְשִׁים מִדַּרְכֵי יִשְׂרָאֵל ,הַהוֹלְכִים בְּכָל מִנְהֲגֵיהֶם ,בְּדַרְכֵי הָעַכּוּ"ם דַּיְקָא ,שֶׁעוֹקְרִים אוֹתָם מִן הָעוֹלָם הַבָּא בְּנַדַּאי ,"כִּי כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים" ,וְגַם בָּעוֹלָם הַזֶּה הֵם מְלֵאִים דְּאָגוֹת וְיִגּוֹנוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד עָצְמוּ מִסַּפֵּר ,וְכָל יְמֵיהֶם כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת הַרְבֵּה וְאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְנַחֵם אֶת עַצְמָם ,מֵאַחַר שֶׁרְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִקְדֻּשַּׁת תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו וְשִׂמְחַת שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב.

כִּי אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל הַפְּשׁוּטִים אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁרוֹדְפִין אַחַר מַשָּׂא וּמַתָּן וּלְהוּטִים אַחַר הָעֹשֶׁר וְלֹא שְׁבְּרוּ תַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו ,אַף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֱמוּנָה עַל כָּל פָּנִים ,וּמִתְנַהֲגִים בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם ,וְאֵינָם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי מַלְבּוּשֵׁיהֶם וּבְמִנְהֲגֵיהֶם וְאֵינָם מְחַנְּכִים בְּנֵיהֶם בִּלְמוּד סִפְרֵיהֶם וּלְשׁוֹנוֹתָם וְכוּ' ,אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים אַף-עַל-פִּי שֶׁגַּם הֵם יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה דְּאָגוֹת ,מֵרִבּוּי הִצְטָרְכוּת שֶׁלָּהֶם מֵחֲמַת שֶׁאֵין לָהֶם מִדַּת הַהִסְתַּפְּקוּת כָּרָאוּי ,אַף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָהֶם חִיּוּת וְשִׂמְחָה קְצָת בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה ,וּמְקַוִּים לַה' שֶׁיֵּיטִיב עִמָּהֶם לְהַבָּא וְחוֹשְׁבִים עַל אַחֲרִיתָם קְצָת ,וּמִתְנַחֲמִים בַּמֶּה שֶׁנּוֹתְנִים אֶת בְּנֵיהֶם לְתַלְמוּד תּוֹרָה ,וּמִשְׁתַּדְּלִים שֶׁיֵּלְכוּ בְּנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר ,בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה ,בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם ,מִכָּל שֶׁכֵּן הַיִּרְאִים וְהַכְּשֵׁרִים הַמִּסְתַּפְּקִים בְּמוּעָט כְּדֵי חִיּוּנִי בְּצִמְצוּם ,מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים אֲשֶׁר פָּנוּ עָרְפָּם לְגַמְרֵי מִתַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו ,וּמְקַשְּׁרִים עַצְמָם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם לְחֵי הַחַיִּים ,הֵם זוֹכִים לְעִקַּר הַחַיִּים בֶּאֱמֶת חַיִּים אֲמִתִּיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם שׂוּם חִסָּרוֹן.

וְהַכְּלָל ,שֶׁכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא חֶסְרוֹנוֹת וְכָל הַכָּרוּךְ אַחֲרָיו יֵשׁ לוֹ חֶסְרוֹנוֹת תָּמִיד ,וְכָל מִי שֶׁכָּרוּךְ אַחֲרָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר ,אַף-עַל-פִּי שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת וְתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה ,אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא חָסֵר יוֹתֵר וְיוֹתֵר ,כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל )קהלת רבה א ,לב :(יֵאוֹן אָדָם מֵת וַחֲצִי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ' .יֵשׁ לוֹ מָנָה מְבַקֵּשׁ מָאתַיִם וְכוּ' .כִּי כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת תְּחִלַּת הַצִּמְצוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת חִסָּרוֹן כַּנַּ"ל .וְעַל-כֵּן הוּא מָלֵא יְגוֹנוֹת כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת וּדְאָגוֹת וְחֶסְרוֹנוֹת תָּמִיד כַּנַּ"ל ,כִּי כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא נִבְרָא כִּי אִם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה ,כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָהָאָדָם בְּחִירָה וְנִסָּיוֹן וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּטוּבוֹ וּבְרַחֲמָיו הִקְדִּים וְהוֹדִיעַ לָנוּ עַל-יְדֵי צַדִּיקָיו הָאֲמִתִּיִּים ,וְגַם הֵרְאָה לָנוּ בַּחוּשׁ לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁכָּל מְעַט שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא יִסּוּרִים ,לְמַעַן נֵדַע לִבְלִי לְהַנִּיחַ לְהַטְעוֹת עַצְמֵנוּ חַס וְשָׁלוֹם ,כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל )שיחות הר"ן נא (בְּזֶה הַלָּשׁוֹן :"אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי שֶׁלֹּא תַּנִּיחוּ עַצְמְכֶם לְהַטְעוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם ,כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה

מַטְעֶה אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, כִּי אֵין גֵּם אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה סוֹפוֹ טוֹב מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ' ,וְגַם לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ .זֹאת וְכוּ' עַיֵּן שָׁם

וּמִי שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם ,אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשִּׂיג כִּי אִם כְּשֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּמוּעָט בְּתַכְלִית הַמּוּעָט מִזֶּה הָעוֹלָם כְּדֵי חִיּוּנוֹ בְּצִמְצוּם ,וְגַם זֶה הַמַּעַט יִהְיֶה כַּנָּתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם עַל-פִּי הַתּוֹרָה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם ,יִתְבָּרַךְ ,שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא .וְכָל מַה שֶּׁמְּרַחֵק עַצְמוֹ מִתַּאֲוֹות עוֹלָם הַזֶּה וּמְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהַתּוֹרָה נִתְמַעֲטִים חֶסְרוֹנוֹתָיו ,כִּי נִכְלָל בִּבְחִינַת שְׁלֵמוּת יוֹתֵר ,כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִקַּר הַשְׁלֵמוּת וְכָל מַה שֶּׁמִּתְרַחֵק יוֹתֵר מֵהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,הוּא נִתְרַחֵק בְּיוֹתֵר מֵהַחֶסְרוֹנוֹת וְנִכְלָל בְּהַשְׁלֵמוּת ,וְעִקַּר הוּא הָאֱמוּנָה .כַּנַּ"ל ,כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַיֵּצֶר הָרָע הוּא מֵהַכְּפִירוֹת כַּנַּ"ל ,וְכָל הַכְּפִירוֹת נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ"ל

וְעַל-כֵּן זֶה הַחֹרֶשׁ שֶׁחַי חַיִּים טוֹבִים בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן ,לֹא הָיָה שׁוֹמֵעַ שׁוּם קוֹל שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם הֵם מִבְּחִינַת חֶסְרוֹנוֹת ,כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה ,כִּי כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת הֵם מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר כַּנַּ"ל ,שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם הֵם חֶסְרוֹנוֹת כַּנַּ"ל ,אֲבָל הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים שֶׁאֵין בָּהֶם שׁוּם חִסָּרוֹן ,כִּי הוּא מְדַבֵּק עַצְמוֹ רַק לִבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר הַנִּמְשָׁךְ מֵחֵי הַחַיִּים שֶׁשָּׁם עִקַּר הַשְׁלֵמוּת בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן וְצִמְצוּם ,וְהוּא מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם כִּי שָׁם שֹׁרֶשׁ הַחַיִּים טוֹבִים בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן כְּלָל ,כִּי מֵאַחַר שֶׁדְּבֵקִים שָׁם בְּוַדַּאי אֵין לוֹ שׁוּם חִסָּרוֹן ,כִּי שָׁם כָּל הַשְׁלֵמוּת כַּנַּ"ל ,אֲבָל כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם ,שֶׁהֵם בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,בְּחִינַת חֶסְרוֹנוֹת אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל ,וְהוּא חֵרֵשׁ מַמָּשׁ מֵאֵלּוּ הַקּוֹלוֹת ,כִּי אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל שׁוּם קוֹל שֶׁל חִסָּרוֹן ,שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,כִּי הוּא חַי וְדָבוּק .תָּמִיד בִּבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים טוֹבִים שֶׁאֵין בָּהֶם שׁוּם חִסָּרוֹן כַּנַּ"ל

וְזֶה בְּחִינַת )ישעיה מב, יח ("הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ" וְכוּ' ,בְּחִינַת "חֲכַם חֲרָשִׁים" )שם ג, ג ,(כִּי הַחֹרֶשׁ הַזֶּה שֶׁסּוֹתֵם אָזְנָיו מִקּוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם ,הוּא שׁוֹמֵעַ יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם וְחָכְמָתוֹ עוֹלָה עַל כֻּלָּם ,כִּי רַק זֶה עִקַּר הַחָכְמָה לַעֲבֹר עַל כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הַנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ לְקוֹל הַיָּשָׁר הַנִּמְשָׁךְ מֵחֵי הַחַיִּים .שֶׁזֶּה עִקַּר הַחַיִּים אֲמִתִּיִּים ,בְּחִינַת חַיִּים טוֹבִים הַנַּ"ל ,אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה

לה וְזֶה בְּחִינַת מְצַוַּת מִילָה ,שֶׁהוּא מִצְוָה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה ,כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל )שבת קל, .(שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית ,כִּי הָעָרְלָה הוּא מוּם בְּחִינַת חִסָּרוֹן )יורה דעה נה, ד ,(כִּי הַמּוּם הוּא חִסָּרוֹן וַאֲפִלּוּ יֶתֶר אֵיבָר הוּא מוּם בְּחִינַת חִסָּרוֹן .וְזֶהוּ בְּחִינַת הָעָרְלָה שֶׁהוּא יִתְרוֹן ,בְּחִינַת מוֹתָרוֹת ,אֲבָל בֶּאֱמֶת הוּא חִסָּרוֹן וּמוּם ,כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י )בראשית יז, א :("הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים" ;שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָעָרְלָה בְּךָ אַתָּה בַּעַל מוּם לְפָנַי .כִּי זֶהוּ :בְּחִינַת 'כָּל הַמּוֹסִיף גּוֹרֵעַ' )סנהדרין כט, .(שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקְּלִפּוֹת שֶׁנִּקְרָאִין מוֹתָרוֹת ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת )שמות כו, ז( .עַשְׁתֵּי-עָשָׂר יְרִיעוֹת עִזִּים ,כַּמּוּבָא ,כַּיָּדוּעַ

כִּי בֶּאֱמֶת רוֹאִין בַּחוּשׁ שֶׁהָעָרְלָה הוּא יִתְרוֹן בְּגוּף הָאָדָם ,כִּי אֵין שׁוּם אֵיבָר בָּאָדָם שֶׁאִם יַחְתְּכוּ מִמֶּנּוּ חֲתִיכָה יִשָּׁאֵר הָאֵיבָר בְּתַכְלִית הַשְׁלֵמוּת יוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן ,כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין זֹאת בְּמִצְוַת מִילָה ,שֶׁדַּיְקָא אַחַר שֶׁאֵר הָאֵיבָר בְּתַכְלִית הַשְׁלֵמוּת יוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן ,כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין זֹאת בְּמִצְוַת מִילָה ,שֶׁדַּיְקָא אַחַר חִתּוּךְ הָעָרְלָה וְהַפְּרִיעָה מִתְגַּלֶּה הָעֲטָרָה וְרוֹאִין בַּחוּשׁ שֶׁזֶּהוּ עִקַּר תַּכְלִית הָאֵיבָר בֶּאֱמֶת ,צֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ .וְהָעָרְלָה שֶׁהָיְתָה עָלָיו הִיא רַק קְלִפָּה מַמָּשׁ ,כְּמוֹ מוֹץ וָתֶבֶן וּשְׁאָר הַקְּלִפּוֹת שֶׁסְּבִיב הַתְּבוּאָה וְהַפֵּרוֹת ,שֶׁאֵין נִכָּר הַפְּרִי כִּי אִם כְּשֶׁמַּפְרִישִׁין וּמַבְדִּילִין מִמֶּנָּה הַקְּלִפָּה הַקּוֹדֶמֶת לַפְּרִי ,כְּמוֹ כֵן מַמָּשׁ רוֹאִין בַּחוּשׁ לְמִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת שֶׁהָעָרְלָה הִיא קְלִפָּה מַמָּשׁ ,וּכְשֶׁחוֹתְכִין וּמַפְרִישִׁין וּמַבְדִּילִין אוֹתָהּ ,אָז נִרְאֶה עִקַּר אֲמִתִּיּוּת צֶלֶם דְּמוּת הָאָדָם דִּקְדֻשָּׁה ,כִּי אָז נִתְגַּלֶּה הָעֲטָרָה בִּשְׁלֵמוּת בְּלִי שׁוּם הֶכֵּר חֲתָךְ ,כִּי כָךְ בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵיבָר זֶה בְּכַוָּנָה שֶׁהוּא מְשֻׁנֶּה מִכָּל הָאֵיבָרִים שֶׁבָּאָדָם ,כִּי אֵין שׁוּם אֵיבָר כָּזֶה שֶׁכְּשֶׁיַּחְתְּכוּ מִמֶּנּוּ אֵיזֶה חֵלֶק יִהְיֶה נִשְׁאָר צַלְמוֹ בִּתְמוּנָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ זֶה הָאֵיבָר אַחַר חִתּוּךְ הָעָרְלָה וְהַפְּרִיעָה .

נִמְצָא ,כְּשֶׁמַּעֲבִירִין הָעָרְלָה שֶׁהוּא הַמּוּם ,בְּחִינַת חִסָּרוֹן ,בְּחִינַת תַּאֲוֹות עוֹלָם הַזֶּה וְחָכְמוֹתָיו שֶׁכֻּלָּם חֶסְרוֹנוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהַמּוֹתָרוֹת ,בִּבְחִינַת כָּל הַמּוֹסִיף גּוֹרֵעַ ,וּכְשֶׁמַּעֲבִירִין הַמּוֹתָרוֹת ,אָז דַּיְקָא נִשְׁלָם הַחִסָּרוֹן ,כִּי אָז דַּיְקָא נִקְרָא "תָּמִים" בְּחִינַת "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים" כַּנַּ"ל ,כִּי אָז דַּיְקָא יָכוֹל לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּחֵי הַחַיִּים שֶׁשָּׁם כָּל ,הַשְׁלֵמוּת כַּנַּ"ל .וְעַל-כֵּן מִצְוַת מִילָה הִיא מִצְוָה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה ,וְעַדַיִן עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה )שבת קלן. כִּי כְּשֶׁמְּבַטְּלִין הַמּוֹתָרוֹת ,שֶׁהֵם הַחֶסְרוֹנוֹת ,שֶׁהֵם בְּחִינַת תַּאֲוֹות עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו ,אָזַי זוֹכֶה לְדַבֵּק עַצְמוֹ בִּבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר ,בְּחֵי הַחַיִּים ,שֶׁשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַשִּׂמְחָה ,שֹׁרֶשׁ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה ,שֶׁעִקַּר שִׂמְחָתָן וּשְׁלֵמוּתָן הוּא כְּשֶׁנִּכְלָלִין בְּקוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁזֶּה זוֹכִין עַל-יְדֵי מִצְוַת מִילָה ,עַל-יְדֵי שֶׁמַּעֲבִירִין הָעָרְלָה ,שֶׁהוּא הַמּוֹתָרוֹת ,שֶׁהוּא הַמּוּם

,וְהַחִסָּרוֹן כַּנַּ״ל ,שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְבַטֵּל אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת הַנֶּאֱחָז בַּקּוֹל הַחוֹזֵר ,וְאָז נִכְלָל הַכֹּל בִּבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר .שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הַתְּלוּיִים בְּתִקּוּן הַבְּרִית ,שֶׁהוּא שְׁלֵמוּת הַשִּׁמְחָה כַּנַּ״ל

וְזֶהוּ בְּחִינַת מִילָה וּפְרִיעָה ,כִּי כְּשֶׁמַּעֲבִירִין תַּקָּף הַזֶּהֱמָא ,שֶׁהִיא הָעָרְלָה ,אָז יְכוֹלִין לִתְפֹּס שְׁאָר הַקְּלִפּוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם ,עוֹד אֲחִיזַת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְתוֹךְ הַשִּׁמְחָה ,שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְלִפַּת הַפְּרִיעָה שֶׁהִיא בְּחִינַת נֹגַהּ שֶׁנִּכְלָל בְּתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה .שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת )ישעיה ס ,י :(״וְשָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ״ וְכוּ׳ -- שֶׁתּוֹפְסִין אֶת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה וְכַנַּ״ל

.בָּרוּךְ ה׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

וְזֶהוּ בְּחִינַת )תהלים קמט ,ו :(״רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם״ ,שֶׁמְּרַמֵּז עַל מִצְוַת מִילָה כַּיָּדוּעַ )יורה דעה רסה ,יא ,(כִּי עַל-יְדֵי מִילָה מַכְנִיעִין הָעָרְלָה ,שֶׁהוּא הַסִּטְרָא אָחֳרָא ,בְּחִינַת מוֹתָרוֹת ,שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסְרוֹנוֹת ,הַנֶּאֱחָז בִּבְחִינַת קוֹל הַחוֹזֵר ,וְאָז זוֹכִין לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בִּבְחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר ,שֶׁהוּא בְּחִינַת ״רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם״ שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית וְכַנַּ״ל .וְעַל-כֵּן נוֹהֲגִין לְנַגֵּן זֶה הַפָּסוּק רוֹמְמוֹת אֵל כְּשֶׁיֵּשׁ מִילָה ,הֵיְנוּ כַּנַּ״ל

ז

# לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת — חֹשֶׁן מִשְׁפָּט ב׳

*הִלְכוֹת חֲכִירוּת וְקַבְּלָנוּת, הֲלָכָה א׳*

ליקוטי הלכות חושן משפט ב «הִלְכוֹת חֲכִירוּת וְקַבְּלָנוּת -- הֲלָכָה א

א יֵשׁ לְרַמֵּז בָּזֶה עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ בַּמַּאֲמָר ׳וַיֹּאמֶר בֹּעַז אֶל רוּת׳ וְכוּ׳ סִימָן סה, שֶׁיֵּשׁ שָׂדֶה וְשָׁם גְּדֵלִים אִילָנוֹת וַעֲשָׂבִים הַיְנוּ נְשָׁמוֹת, וְהֵם צְרִיכִים לְבַעַל הַשָּׂדֶה שֶׁעוֹסֵק בְּתִקּוּנָם בְּכָל תִּקּוּנֵי הַשָּׂדֶה, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, וְהָעִקָּר שֶׁמֵּבִיא אוֹתָם אֶל הַתַּכְלִית שֶׁהוּא כֻּלּוֹ טוֹב, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב

וְזֶה הַצַּדִּיק הַדּוֹר הָעוֹסֵק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׂדֶה הַנַּ״ל הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל וְאָרִיס שֶׁיּוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֶה שֶׁל חֲבֵרוֹ. כִּי ה׳ יִתְבָּרַךְ כְּבְיָכוֹל נִקְרָא חֲבֵרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״אִכְלוּ רֵעִים״, ״לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי״ וְכוּ׳. כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁעוֹסֵק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׂדֶה שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא נַעֲשֶׂה שֻׁתָּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְעַל כֵּן נִקְרָא בְּחִינַת מְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ, שָׂדֶה הַנַּ״ל, וְעוֹסֵק בְּכָל תִּקּוּנִים שֶׁל הַשָּׂדֶה הַנַּ״ל בַּחֲרִישָׁה וּקְצִירָה זְרִיעָה וּנְטִיעָה וּלְנַכֵּשׁ הָעֲשָׂבִים, כִּי כָּל אֵלּוּ הַבְּחִינוֹת נִמְצָאִים בִּבְחִינַת הַשָּׂדֶה שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת הַנַּ״ל. וְלִפְעָמִים מְקַבְּלוֹ בִּפְשִׁיטוּת שֶׁנּוֹתֵן דֶּרֶךְ כְּלָל כָּךְ וְכָךְ כּוֹרִין לְשָׁנָה, וְלִפְעָמִים לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ, זֶה בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כִּי זֶה הַצַּדִּיק בַּעַל הַשָּׂדֶה הַנַּ״ל עוֹשֶׂה נִגּוּנִים.

וְזֶה כְּלַל וְעִקַּר תִּקּוּנֵי הַשָּׂדֶה, בְּחִינַת שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, כִּי הוּא צָרִיךְ לְתַקְּנָם וּלְהַעֲלוֹתָם וּלְבָרְרָם מִמָּקוֹם שֶׁהֵם לַהֲבִיאָם אֶל הַתַּכְלִית הַטּוֹב, וְזֶה בְּחִינַת נִגּוּנִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סִימָן רפב (עַל פָּסוּק ״וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ״, שֶׁהַצַּדִּיק דָּן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת וּמוֹצֵא זְכוּת אֲפִלּוּ בְּרָשָׁע גָּמוּר וְעַל יְדֵי זֶה מַעֲלֶה לְכַף זְכוּת בֶּאֱמֶת וּמְתַקְּנוֹ וּמַחֲזִירוֹ בִּתְשׁוּבָה, וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים, בִּבְחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״, וְזֶה בְּחִינַת שִׂיחַ צִבּוּר שֶׁהוּא מְלַקֵּט וּמְבָרֵר הַטּוֹב מִכָּל הַמִּתְפַּלְּלִים וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. נִמְצָא שֶׁהַתִּקּוּן שֶׁמְּתַקֵּן אֶת הַנְּשָׁמוֹת וּמְבָרְרָם וּמַעֲלָם וּמְקַבֵּץ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם זֶה בְּחִינַת נִגּוּנִים כַּנַּ״ל, וְכַמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב, וְזֶה בְּחִינַת תִּקּוּנֵי הַשָּׂדֶה הַנַּ״ל, כִּי תִּקּוּן הַשָּׂדֶה הוּא תִּקּוּן הַנְּשָׁמוֹת לְקַבֵּץ הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם וּלְהַעֲלוֹתָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁזֶּה בְּחִינַת נִגּוּנִים כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שָׁם שֶׁתִּקּוּן הַשָּׂדֶה הִיא שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה. כִּי אֵלּוּ הַנִּגּוּנִים הֵם בְּחִינַת הַשִּׂלְשִׁלִּים צִבּוּר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַנִּגּוּנִים הַנַּ״ל כַּנַּ״ל, וְהַשִּׂלְשִׁלִּים צִבּוּר הוּא שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי הַשִּׂלְשִׁלִּים צִבּוּר. וְזֶה בְּחִינַת הַמִּנְיָן שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בַּעֲשָׂרָה, וְאָז הַשִּׂלְשִׁלִּים צִבּוּר יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה וְאָזַי הוּא שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, זֶה בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי מִנְיָן שֶׁל עֲשָׂרָה הַמִּתְפַּלְּלִין, וְאָז הֵם רְאוּיִים לְשִׂלְשִׁלִּים צִבּוּר שֶׁהוּא מְקַבֵּץ הַטּוֹב וְעוֹשֶׂה הַנִּגּוּנִים כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַמְקַבֵּל לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ וְהַחוֹכֵר מְקַבֵּל בִּפְשִׁיטוּת בְּכָךְ וְכָךְ כּוֹרִין, זֶה בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, בְּחִינַת נִגּוּנִים הַנַּ״ל שֶׁעוֹשֶׂה הַיּוֹרֵד לְתוֹךְ הַשָּׂדֶה לְתַקְּנָהּ שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הַשָּׂדֶה כַּנַּ״ל, כִּי הוּא נוֹתֵן פֵּרוֹת הַשָּׂדֶה לְבַעַל הַשָּׂדֶה יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְכוּ׳ כְּדֶרֶךְ הַמְקַבֵּל, דְּהַיְנוּ שֶׁמַּעֲלֶה הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם לְמַעְלָה, אֵלּוּ יִתְבָּרַךְ כְּפִי מַה שֶּׁיָּכוֹל לְבָרֵר לְפִי בְּחִינַת הַשָּׂדֶה לִפְעָמִים מֶחֱצָה אוֹ שְׁלִישׁ וְכוּ׳, וּמִזֶּה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים וְשִׁירוֹת בִּבְחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וְכוּ׳, וְזֶה הַכֹּל כְּמִנְהָג הַמְּדִינָה כְּפִי מִנְהָג וְהַנְהָגָה שֶׁנּוֹהֲגִין בַּמְּדִינָה, כִּי כְּפִי הַנְהָגָתָם בְּקִדֻּשָּׁה כֵּן הוּא מְבָרֵר וּמַעֲלֶה הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם אִם רַב אוֹ מְעַט, כִּי לְפִי הַנְהָגָתָם וּקְדֻשָּׁתָם כֵּן הוּא מַעֲלֶה הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם

ב וְזֶה בְּחִינַת ׳הַמְקַבֵּל אֶת הַשָּׂדֶה לִשָּׁנִים מֵעֲטוֹת לֹא יִזָּרֵעֲנָה פִּשְׁתָּן וְאֵין לוֹ בְּקוֹרַת שִׁקְמָה׳, כִּי מוּבָן מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שָׁם, שֶׁיֵּשׁ מְקַבְּלֵי הַשָּׂדֶה הַנַּ״ל שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְקַבֵּל אוֹתָהּ רַק לִשָּׁנִים מֵעֲטוֹת כִּי מֻכְרָחִים לְהִסְתַּלֵּק מֵחֲמַת זֶה. אֲבָל יֵשׁ שֶׁיְּכוֹלִים לְקַבֵּל אוֹתָהּ לִשָּׁנִים מְרֻבּוֹת, מֵחֲמַת שֶׁהֵם גְּדוֹלִים וּמֻפְלָגִים בְּמַעֲלָה עֶלְיוֹנָה, וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד. וְזֶה שֶׁאֵין כֹּחוֹ גָּדוֹל כָּל כָּךְ וְאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל הַשָּׂדֶה וְלַעֲסֹק בְּתִקּוּנִים כִּי אִם שָׁנִים מֵעֲטוֹת כַּנַּ״ל עָלָיו הִזְהִירוּ שֶׁלֹּא יִזְרַע פִּשְׁתָּן, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא יַעֲסֹק בְּתִקּוּנִים הָרְחוֹקִים מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מְכֻנִּים בִּבְחִינַת פִּשְׁתָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת גָּרוּעַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ד (״וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה״, וְאִיתָא שֶׁהֵבִיא מִן הַגָּרוּעַ דְּהַיְנוּ פִּשְׁתָּן. גַּם אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סִימָן לח (שֶׁפִּגַּם קַיִן הוּא בְּחִינַת ׳קֵץ כָּל בָּשָׂר׳ שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁמְּחַפֵּשׂ אַחַר חוֹבוֹת בְּנֵי אָדָם וּמְחַזֵּר אַחַר הַגְּרִיעוּת שֶׁבָּהֶן, וְזֶה בְּחִינַת שֶׁהֵבִיא מִן הַגָּרוּעַ שֶׁמֵּבִיא לְמַעְלָה הַגְּרִיעוּת וְהַחוֹבוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם. נִמְצָא שֶׁפִּשְׁתָּן שֶׁהוּא קָרְבַּן קַיִן, הוּא בְּחִינַת חוֹבוֹת וּגְרִיעוּת בְּנֵי אָדָם, כִּי פִּשְׁתָּן הוּא בְּחִינַת

גְּבוּרוֹת שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״אִישׁ אֶחָד (גַּבְרִיאֵל (לָבוּשׁ בַּדִּים״ -- הוּא פִּשְׁתָּן. וְאוֹתָן הָרְחוֹקִים וְהַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר שֶׁהֵם בְּחִינַת פִּשְׁתָּן אָסוּר לַעֲסֹק בְּתִקּוּנָם מִי שֶׁאֵין כֹּחוֹ חָזָק וְגָדוֹל בְּיוֹתֵר וְאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל הַשָּׁדֶה כִּי אִם לְשָׁנִים מֻעָטוֹת, כִּי יוּכְלוּ לְהַזִּיק לוֹ מְאֹד, כַּמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה.

וְזֶה: ״אֵין לוֹ בְּקוֹרַת שִׁקְמָה״, הוּא גַּם כֵּן דֻּגְמָתָם, דְּהַיְנוּ שֶׁכְּבָר הִזְקִינוּ בִּרְשָׁעָתָם וְנִתְעַבְּשׁוּ וְנִתְגַּשְּׁמוּ כְּקוֹרַת שִׁקְמָה כִּי הַסֵּיצֶר הָרָע נִקְרָא בְּשֵׁם ״קוֹרָה״ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ: ״טֹל קוֹרָה מִבֵּין עֵינֶיךָ״, וְהוּא בְּחִינַת קוֹרַת שִׁקְמָה שֶׁהוּא אִילָן זָקֵן, בְּחִינַת ״מֶלֶךְ זָקֵן״ וְכוּ׳, כִּי שִׁקְמִים הֵם חִלּוּף אֲרָזִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״שִׁקְמִים גֵּדְעוּ וַאֲרָזִים נַחֲלִיף״. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּשְׁלֹמֹה: ״וַיִּתֵּן אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַיִם כָּאֲבָנִים וְאֶת הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים״. נִמְצָא שֶׁשִּׁקְמִים הֵם גְּרוּעִים וְהֵם חִלּוּף אֲרָזִים. וְעַל כֵּן הַתַּנָּא מְכַנֶּה אֶת הָרְחוֹקִים בְּיוֹתֵר בִּבְחִינַת קוֹרַת שִׁקְמָה. כִּי הַצַּדִּיק נִקְרָא אֶרֶז, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה״. וְהָרְחוֹקִים שֶׁהֵם הֵפֶךְ הַצַּדִּיק הֵם בְּחִינַת שִׁקְמִים שֶׁהֵם הֵפֶךְ אֲרָזִים כַּנַּ״ל. אֲבָל מִי שֶׁמְּקַבֵּל הַשָּׁדֶה לְשָׁנִים מְרֻבּוֹת יָכוֹל לְזָרְעָהּ אֲפִלּוּ פִּשְׁתָּן, וְגַם יֵשׁ לוֹ בְּקוֹרַת שִׁקְמָה, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁכֹּחוֹ אַבִּיר וְחָזָק מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁיָּכוֹל לְקַבֵּל אֶת הַשָּׁדֶה לְשָׁנִים מְרֻבּוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּעֲסֹק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׁדֶה וְאַף עַל פִּי כֵן יַאֲרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים עַל מַמְלַכְתּוֹ, זֶה יָכוֹל לַעֲסֹק אֲפִלּוּ בְּפִשְׁתָּן וַאֲפִלּוּ בְּהַזִּקְנִים בִּרְשָׁעָתָם כְּקוֹרַת שִׁקְמָה שֶׁאֲפִלּוּ אוֹתָן הָרְחוֹקִים בְּיוֹתֵר וְנִזְקְנוּ בִּרְשָׁעָתָם יָכוֹל לְקָרְבָם וּלְתַקְּנָם מֵחֲמַת שֶׁכֹּחוֹ גָּדוֹל וְחָזָק מְאֹד מְאֹד כַּנַּ״ל

ג וְשִׁעוּר שָׁנִים מֻעָטוֹת הוּא עַד שֶׁבַע שָׁנִים, עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בַּמַּאֲמָר ׳פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לַה״ וְכוּ׳ (סִימָן ס, (שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנּוֹפְלִים לִבְחִינַת שֵׁנָה וְאוֹבְדִים פְּנִיהֶם, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּסְתַּלֵּק הַמּוֹחִין שֶׁלָּהֶם. וְיֵשׁ שִׁבְעִים פָּנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעִים שָׁנִים. וְיֵשׁ שֶׁנָּפְלוּ מִפָּנִים אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם אוֹ יוֹתֵר, וּמַחֲזִירִין לָהֶם פָּנִים שֶׁלָּהֶם עַל יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳בְּקֶרֶב שָׁנִים׳. אֲבָל יֵשׁ שֶׁנָּפְלוּ מִכָּל הַשִּׁבְעִים פָּנִים שִׁבְעִים שָׁנִים וְאִי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִיר לָהֶם פְּנֵיהֶם כִּי אִם עַל יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. יֵשׁ לְרַמֵּז שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁנֵי מִינֵי מְקַבְּלִים הַנַּ״ל, שֶׁיֵּשׁ מְקַבֵּל הַשָּׁדֶה לְשָׁנִים מֻעָטוֹת, דְּהַיְנוּ עַד שֶׁבַע שָׁנִים, דְּהַיְנוּ שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׁדֶה הַנַּ״ל רַק בִּבְחִינַת שָׁנִים מֻעָטוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳בְּקֶרֶב שָׁנִים׳, וְעַל כֵּן הַשִּׁעוּר שֶׁבַע שָׁנִים, הוּא בְּחִינַת כְּלָלוּת הַשִּׁבְעִים שָׁנָה שֶׁנִּכְלָלִין בְּזַיִי״ן, וְהָא בְּהָא תְּלִיָא, שֶׁמֵּחֲמַת זֶה שֶׁאֵין עוֹסֵק כִּי אִם בִּבְחִינַת שָׁנִים מֻעָטוֹת דְּהַיְנוּ בְּחִינַת ׳בְּקֶרֶב שָׁנִים׳ כַּנַּ״ל עַל כֵּן בָּאֱמֶת אֵינוֹ מְקַבֵּל אֶת הַשָּׁדֶה כִּי אִם לְשָׁנִים מֻעָטוֹת, כִּי מֵרֹב תִּסְתַּיֵּם וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַאֲרִיךְ יָמִים מְרֻבִּים, מֵאַחַר שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לִבְחִינַת שָׁנִים מְרֻבּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת כִּי שָׁם אֲרִיכוּת הַיָּמִים כִּי הֵם בְּחִינַת עַתִּיק אֲרִיכוּת יָמִים כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל

וְעַל כֵּן זֶה שֶׁאֵין יָכוֹל לַעֲסֹק כִּי אִם בִּבְחִינַת שָׁנִים מֻעָטוֹת כַּנַּ״ל אָסוּר לְקָרֵב הָרְחוֹקִים בְּיוֹתֵר כַּנַּ״ל, דְּהַיְנוּ שֶׁהֵם רְחוֹקִים מִכָּל הַשִּׁבְעִים פָּנִים וְהֵם בְּחִינַת פִּשְׁתָּן, כִּי פִּשְׁתָּן מְקַלְקֵל הַשָּׁדֶה עַד שֶׁבַע שָׁנִים, רֶמֶז עַל כָּל הַשִּׁבְעִים פָּנִים שִׁבְעִים שָׁנִים שֶׁכְּלוּלִים בְּזַיִן כַּנַּ״ל, וְהֵם מְקַלְקְלִים עַד שֶׁבַע שָׁנִים דְּהַיְנוּ שֶׁהֵם מְקַלְקְלִים וְנוֹפְלִים מִכָּל הַשִּׁבְעִים פָּנִים כַּנַּ״ל, וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהִתְתַּקֵּן כִּי אִם לְאַחַר שֶׁבַע שָׁנִים, דְּהַיְנוּ לְמַעְלָה מִזַּיִי״ן, הַיְנוּ לְמַעְלָה מֵשִּׁבְעִים שָׁנִים שִׁבְעִים פָּנִים, הַיְנוּ בְּחִינַת שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת שֶׁהֵם לְמַעְלָה מֵשִּׁבְעִים שָׁנִים כַּנַּ״ל וְהֵם בְּחִינַת שָׁנִים מְרֻבּוֹת כַּנַּ״ל. וְעַל כֵּן מִי שֶׁמְּקַבֵּל הַשָּׁדֶה לְשָׁנִים מְרֻבּוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁיָּכוֹל לַעֲסֹק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׁדֶה בִּבְחִינַת שָׁנִים מְרֻבּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת כַּנַּ״ל. וְעַל כֵּן גַּם בֶּאֱמֶת מְקַבֵּל הַשָּׁדֶה לְשָׁנִים מְרֻבּוֹת מַמָּשׁ, כִּי זוֹכֶה לַאֲרִיכוּת יָמִים, כִּי שָׁם אֲרִיכוּת הַיָּמִים בְּחִינַת עַתִּיק כַּנַּ״ל

וְקֵיזֵן שֶׁהֵבִיא פִּשְׁתָּן נֶאֱמַר בּוֹ ״וַיִּפְלוּ פָּנָיו״, לְשׁוֹן רַבִּים, שֶׁנָּפְלוּ כָּל פָּנָיו כַּנַּ״ל

ד וְעַל כֵּן נִקְרָא ״יוֹרֵד׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל ׳הַיּוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵרוֹ׳. הַיְנוּ בְּחִינַת שְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁנִּקְרָא גַּם כֵּן יוֹרֵד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ׳הַיּוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה׳. וְהַטַּעַם, כִּי הוּא בְּחִינַת יוֹרֵד מַמָּשׁ, שֶׁצָּרִיךְ לֵירֵד לְעֻמְקֵי עֲמָקִים לְהַעֲלוֹת הַטּוֹב מִכָּל הָרְחוֹקִים כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מְקַבֵּל הַשָּׁדֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלִיחַ צִבּוּר, שֶׁעוֹשֶׂה נִגּוּנִים כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁנִּקְרָא אָרִיס וּמְקַבֵּל. כִּי זֶה הַצַּדִּיק הַמְּפֻלָּג בְּיוֹתֵר שֶׁיָּכוֹל לַעֲסֹק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׁדֶה הַנַּ״ל הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, כִּי הֶעֱלָה נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל מִמַּדְרֵגָה פְּחוּתָה מְאֹד מִטֻּמְאַת מִצְרַיִם לְמַדְרֵגָה נוֹרָאָה מְאֹד לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי מֹשֶׁה הָיָה עָנָו מִכָּל הָאָדָם וְהָיָה מוֹצֵא זְכוּת בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָיָה יָכֹל לְהַלְבִּישׁ הַתּוֹרָה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, הַיְנוּ רֹב סֵפֶר בְּרֵאשִׁית שֶׁהֵם סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, כִּי הַדּוֹרוֹת

הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ יְמֵיהֶם אֲרֻכִּים בְּיוֹתֵר ,וְאִיתָא שֶׁזֶּה מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ יְמֵיהֶם מִבְּחִינַת שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת .וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם סִפֵּר מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁלָּהֶם בְּסֵפֶר בְּרֵאשִׁית ,שֶׁזֶּה בְּחִינַת סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת.

וְעַל כֵּן זָכָה מֹשֶׁה שֶׁלִּמְּדוֹ ה׳ יִתְבָּרַךְ לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״וַיַּעֲבֹר ה׳ עַל פָּנָיו״ .וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל ,שֶׁנִּתְעַטֵּף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשְׁלִיחַ צִבּוּר וְלִמְּדוֹ סֵדֶר תְּפִלָּה׳ .וְעַל כֵּן הָיָה יָכֹל לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת פָּנִים לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ כְּשֶׁרָצָה ה׳ יִתְבָּרַךְ לְסַלֵּק בְּחִינַת הַפָּנִים עַל יְדֵי פֶּגַם יִשְׂרָאֵל ,עָמַד מֹשֶׁה בִּתְפִלָּה וּפָעַל בַּקָּשָׁתוֹ וְהִמְשִׁיךְ הַפָּנִים ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״פָּנַי יֵלֵכוּ״ וְכוּ׳ .וְעַל כֵּן זָכָה לְקִרְוּן אוֹר הַפָּנִים וְדִבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים עַל יְדֵי שֶׁהָיָה מַמְשִׁיךְ וּמַלְבִּישׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹר הַפָּנִים ,וְעַל יְדֵי זֶה זָכָה לְקַבֵּל הַתּוֹרָה ,כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה )סִימָן יג (שֶׁעַל יְדֵי שֶׁמַּעֲלִין נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה ,בִּבְחִינַת ״וְלִקַּח נָפְשׁוֹת חָכָם״ ,בְּחִינַת ״עִיר גִּבּוֹרִים עָלָה חָכָם וַיּוֹרֶד עֹז מִבְטֶחָהּ״ עַיֵּן שָׁם .גַּם אִיתָא שֶׁעַל יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁכּוֹלֵל נַפְשׁוֹ עִם נְפָשׁוֹת רַבִּים וּמִתְפַּלֵּל עַל יְדֵי זֶה מַמְשִׁיךְ תּוֹרָה .וּשְׁנֵי הַבְּחִינוֹת הֵם אֶחָד ,כִּי עַל יְדֵי שֶׁמַּעֲלֶה נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל ,דְּהַיְנוּ שֶׁמַּעֲלֶה הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם ,עַל יְדֵי זֶה הוּא שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת תְּפִלּוֹת רַבִּים שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר כַּנַּ״ל וְעַל יְדֵי זֶה מְקַבֵּל הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל .וְעַל כֵּן נִקְרָא מְקַבֵּל ,בְּחִינַת ׳מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי׳ .וְזֶה שֶׁנִּקְרָא אָרִיס שֶׁזֶּה בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁהַתּוֹרָה מְאֹרָסָה לוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל עַל פָּסוּק ״תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה״ -- ׳אַל תִּקְרֵי מוֹרָשָׁה אֶלָּא מְאֹרָסָה׳ .וְעַל כֵּן נִקְרָא אָרִיס כַּנַּ״ל

ה עַל פִּי מַה שֶׁמּוּבָא לְעֵיל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,שֶׁבְּחִינַת שְׁלִיחַ צִבּוּר הוּא שֶׁמַּעֲלֶה הַטּוֹב מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד וְעוֹשֶׂה מִזֶּה נִגּוּנִים וְעוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטּוֹב ,עַיֵּן שָׁם בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,עַל פִּי זֶה מְבֹאָר הֵיטֵב סֵדֶר הַתְּפִלָּה ,שֶׁבְּתְחִלָּה אוֹמְרִים סֵדֶר הַקְּרְבָּנוֹת וּקְטֹרֶת שֶׁזֶּה לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הַטּוֹב מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת כַּמְבֹאָר .וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁמַּעֲלִין וּמְבָרְרִין הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת מִן הָרַע עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין נִגּוּנִים וּזְמִירוֹת כַּנַּ״ל .וְזֶה שֶׁאוֹמְרִין תֵּכֶף אַחַר כָּךְ פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת הַזְּמִירוֹת וְנִגּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי בֵּרוּר הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁהָיוּ מְפֻזָּרִים בְּתוֹךְ הָרַע כַּנַּ״ל ,שֶׁזֶּה בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״ כַּנַּ״ל ,בְּחִינַת פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה כַּנַּ״ל

וְעַל כֵּן אוֹמְרִים בְּסוֹפָם שִׁירַת הַיָּם ,שֶׁהוּא שֶׁבַח נוֹרָא מְאֹד ,וְנֶאֱמַר בְּדֶרֶךְ שִׁירָה כִּי זֶה אָנוּ צְרִיכִין עַתָּה לוֹמַר שִׁירָה הַיְנוּ זְמִירוֹת וְשִׁירוֹת בְּחִינַת נִגּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂין מִקִּבּוּץ וּבֵרוּר הַטּוֹב כַּנַּ״ל .וְעַל כֵּן בְּיִשְׁתַּבַּח שֶׁהוּא גְּמַר וְסִיּוּם הַשִּׁירוֹת וְהַזְּמִירוֹת אָז צָרִיךְ הַשְׁלִיחַ צִבּוּר לֵירֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה ,כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים שֶׁעִקַּר שֶׁהַשְׁלִיחַ צִבּוּר יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה הוּא מִן יִשְׁתַּבַּח ,כִּי אָזַי הוּא הַזְּמַן שֶׁל הַשְׁלִיחַ צִבּוּר ,הַיְנוּ בְּגִמַר הַזְּמִירוֹת וְשִׁירוֹת ,אָז יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה וְכוֹלֵל כָּל הַזְּמִירוֹת וְהַנִּגּוּנִים בְּיִשְׁתַּבַּח שֶׁהוּא סִיּוּם וַחֲתִימַת כָּל הַזְּמִירוֹת וְכוֹלֵל כֻּלָּם בְּשֵׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִינֵי זְמָרָה ,כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר בִּבְחִינַת הַנִּגּוּנִים כַּנַּ״ל ,וְעַל כֵּן הַמִּנְהָג שֶׁהַשְׁלִיחַ צִבּוּר מַתְחִיל לְנַגֵּן בְּיִשְׁתַּבַּח .וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל שֶׁשִּׁירַת הַיָּם נֶאֱמְרָה בְּסֵדֶר שְׁלִיחַ צִבּוּר וְעוֹנִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ :׳מֹשֶׁה אָמַר ׳אָשִׁירָה׳ וְהֵם עוֹנִים׳ וְכוּ׳ .כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר בִּבְחִינַת שִׁירָה וְנִגּוּן כַּנַּ״ל ,וְאָז סָמוּךְ לְשִׁירַת הַיָּם הַשְׁלִיחַ צִבּוּר יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה וְאוֹמֵר יִשְׁתַּבַּח כַּנַּ״ל.

וְאַחַר כָּךְ אוֹמְרִים קְרִיאַת שְׁמַע ,שֶׁהוּא בְּחִינַת כֻּלּוֹ אֶחָד כֻּלּוֹ טוֹב ,שֶׁלָּזֶה זוֹכִין עַל יְדֵי הַנִּגּוּנִים וְהַזְּמִירוֹת דְּהַיְנוּ עַל יְדֵי שֶׁמְּקַבְּצִין וּמַעֲלִין הַטּוֹב מֵהָרַע וּמְקַבְּצִין אוֹתוֹ וְעוֹשִׂין מִזֶּה נִגּוּנִים כַּנַּ״ל ,וְאָזַי הוּא בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב ,כִּי הָרַע נִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי שֶׁבֵּרְרוּ מִשָּׁם הַנִּיצוֹצוֹת טוֹבוֹת וְנַעֲשָׂה כֻּלּוֹ טוֹב ,עַל כֵּן אָזַי אוֹמְרִים קְרִיאַת שְׁמַע ,בְּחִינַת ה׳ אֶחָד ,בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ אֶחָד כַּנַּ״ל .אַחַר כָּךְ עוֹמְדִין בִּתְפִלָּה ,כִּי עַתָּה אָנוּ יְכוֹלִין לְהִתְפַּלֵּל בִּשְׁלֵמוּת בְּתַכְלִית ,כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי בְּחִינַת כֻּלּוֹ אֶחָד כֻּלּוֹ טוֹב כַּנַּ״ל ,כַּמְבֹאָר הֵיטֵב כָּל זֶה בַּמַּאֲמָר ׳יַיאמֶר בֹּעַז׳ הַנַּ״ל .אַחַר כָּךְ הַשְׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר הַתְּפִלָּה ,שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת כֻּלּוֹ אֶחָד וְטוֹב ,דְּהַיְנוּ כְּשֶׁעוֹמֵד בְּסוֹף הַתְּפִלָּה עֲדַיִן הוּא בְּתַחְלַת הַתֵּבָה שֶׁל תְּחִלַּת הַתְּפִלָּה שֶׁזֶּה בְּחִינַת חֲזָרַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁאַחַר שֶׁהַצִּבּוּר גּוֹמְרִים וְעוֹמְדִים בְּסוֹף הַתְּפִלָּה עֲדַיִן הוּא עוֹמֵד בְּתַחְלַת הַתְּפִלָּה וְחוֹזֵר אוֹתָהּ ,כִּי כֻּלּוֹ אֶחָד ,כִּי הַשְׁלִיחַ צִבּוּר הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת כֻּלּוֹ אֶחָד כֻּלּוֹ טוֹב כַּנַּ״ל ,וּמְבֹאָר זֶה קְצָת לְעֵיל בְּהִלְכוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים עַיֵּן שָׁם

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל ׳כָּל הָאוֹמֵר שִׁירַת הַיָּם בְּכַוָּנָה מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו׳ ,וְגַם אָמְרוּ בְּשִׁירַת דְּבוֹרָה שֶׁעַל יְדֵי הַשִּׁירָה נִמְחֲלוּ עֲוֹנוֹתֵיהֶם ,כִּי הַשִּׁירָה הוּא בְּחִינַת בֵּרוּר וְקִבּוּץ הַטּוֹב בִּבְחִינַת שִׁירוֹת וְנִגּוּנִים ,וְאָזַי נִתְבַּטֵּל הָרַע שֶׁזֶּה בְּחִינַת מְחִילַת עֲוֹנוֹת .אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן

וְזֶה שֶׁהָיוּ הַלְוּיִים מְנַצְּחִים בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּנוֹת, כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא, דְּהַיְנוּ הַנִּגּוּן נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי בֵּרוּר הַטּוֹב מִן הָרַע שֶׁהוּא בְּחִינַת קָרְבָּנוֹת כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת סְמִיכַת פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה לְקָרְבָּנוֹת כַּנַּ״ל

וְזֶה בְּחִינַת ׳רִנָּה זוֹ תְּפִלָּה׳, כִּי שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת רִנָּה וְנִגּוּנִים שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר כַּנַּ״ל

וְזֶה בְּחִינַת שֶׁהָיוּ מְנַגְּנִין בִּשְׁעַת מִלְחָמָה וְעַל יְדֵי זֶה הָיוּ מְנַצְּחִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְּרִנָּה וַיִּתֵּן ה׳״ וְכוּ׳ כִּי הָרִנָּה וְהַנִּגּוּן הוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַטּוֹב מִן הָרַע, וְעַל יְדֵי זֶה הָרַע נוֹפֵל, וְעַל כֵּן נוֹפְלִים הַשּׂוֹנְאִים עַל יְדֵי זֶה, כִּי הֵם נֶאֱחָזִין בְּהָרַע וּכְשֶׁמְּבָרְרִים הַטּוֹב מִשָּׁם בִּבְחִינַת נִגּוּן כַּנַּ״ל אֲזַי נוֹפְלִים. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סִימָן כז) שֶׁעַל יְדֵי שֶׁמְּנַגְּנִין נִגּוּן שֶׁל הָאֱמָה עַל יְדֵי זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה בְּצָרוֹתֵינוּ וּמוֹשִׁיעַ לָנוּ, כִּי הַנִּגּוּן הוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַטּוֹב שֶׁעַל יְדֵי זֶה נוֹפֵל הָרַע וְעַל יְדֵי זֶה בָּא לָנוּ יְשׁוּעָה כַּנַּ״ל

ח

# שִׂיחוֹת הָרַ״ן

בְּעִנְיַן הַתְּפִלָּה ,לִפְעָמִים אֵין לְהָאָדָם שׂוּם הִתְלַהֲבוּת בְּהַתְּפִלָּה ,וּצְרִיכִין לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ הִתְלַהֲבוּת וַחֲמִימוּת וְלֵב בּוֹעֵר לְהַתְּפִלָּה .כְּמוֹ לְמָשָׁל שֶׁנִּמְצָא לִפְעָמִים שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ רֹגֶז עַד שֶׁבָּא בְּכַעַס וְנִתְרַגֵּז ,כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים הָעוֹלָם בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז ״עֶר שְׁנִיצְט זִיךְ אַיין רֹגֶז .״כְּמוֹ כֵן מַמָּשׁ בַּקְּדֻשָּׁה בְּעִנְיַן הַתְּפִלָּה צְרִיכִים לִפְעָמִים לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ רֹגֶז וְיַעֲשֶׂה לוֹ חֲמִימוּת וְתַבְעֶרֶת הַלֵּב בְּדִבּוּרֵי הַתְּפִלָּה ,אַזּוֹי וויא אַייֶנר שְׁנִיצְט זִיךְ אַ רֹגֶז ,וְעַל יְדֵי זֶה יָבוֹא .אַחַר כָּךְ בֶּאֱמֶת לְהִתְלַהֲבוּת וַחֲמִימוּת הַלֵּב בְּהַתְּפִלָּה ,וְיִזְכֶּה שֶׁיִּבְעַר לִבּוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ,וְיִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוּת גָּדוֹל וְכֵן בְּעִנְיַן הַשִּׂמְחָה ,בְּפֶרֶט בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה שֶׁצְּרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה הַתְּפִלָּה בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּצְרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיָּכוֹל כְּדֵי לִזְכּוֹת לְשִׂמְחָה וּבְפֶרֶט בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה וְכַמּוּבָא עַל פָּסוּק :אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי וְכוּ ׳עַיֵּן עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיָּכוֹל כְּדֵי לִזְכּוֹת לְשִׂמְחָה וּבְפֶרֶט בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה וְכַמּוּבָא עַל פָּסוּק :אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי וְכוּ ׳עַיֵּן שָׁם .וְאִם לִפְעָמִים דַּעְתּוֹ מְבֻלְבָּל וְאֵינוֹ יָכוֹל בְּשׂוּם אֹפֶן לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ ,אָז עֲצָתוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שָׂמֵחַ ,וְאַף־עַל־פִּי שֶׁבִּתְחִלָּה עֲדַיִן אֵין הַשִּׂמְחָה בֶּאֱמֶת בַּלֵּב ,אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי שֶׁעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שָׂמֵחַ עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה אַחַר־כָּךְ בֶּאֱמֶת לְשִׂמְחָה .וְעֵצָה זֹאת הִיא עֵצָה גְּדוֹלָה מְאֹד גַּם בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה .שֶׁבִּתְחִלָּה צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא לָהוּט אַחַר אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה וְאַחַר־כָּךְ זוֹכִין בֶּאֱמֶת לָזֶה .וְהָבֵן מְאֹד׃

הַכֹּל ,שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ בְּכָל הַכֹּחוֹת לְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה מְאֹד ,בְּפֶרֶט לַתְּפִלָּה .וְאִם אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ זוֹכֶה ,אָסוּר לוֹ לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל .וְיַחֲזֵק אֶת עַצְמוֹ וְיַחֲיֶה אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר .וּכְבָר מְבֹאָר מִזֶּה הַרְבֵּה בַּסְּפָרִים הַנִּדְפָּסִים .וְיִזָּהֵר מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה וּלְהַרְגִּיל עַצְמוֹ שֶׁתִּהְיֶה הַתְּפִלָּה בְּנִגּוּן שֶׁל שִׂמְחָה .וְיִרְאֶה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ קֹדֶם הַתְּפִלָּה וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר .וּלְחַפֵּשׂ לְמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה כְּדֵי לִזְכּוֹת לְשִׂמְחָה שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה .וּכְבָר מְבֹאָר מִזֶּה בַּמַּאֲמָר :אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי וְכוּ ׳עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב ״)לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן ״רפ״ב .(וְיֵשׁ בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל תְּפִלָּה הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְסַפֵּר אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בִּכְתָב כִּי־אִם קְצָת רָאשֵׁי פְּרָקִים .וְהַמַּשְׂכִּיל הֶחָפֵץ בֶּאֱמֶת יָבִין הֵיטֵב אֶת כָּל דְּבָרֵינוּ כִּי הֵם עֵצוֹת נִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת אֲמִתִּיּוֹת וּתְמִימוֹת

ט

# בֵּיאוּר הַלִּקּוּטִים

*כּוֹכְבֵי אוֹר ח״ה — ר׳ אַבְרָהָם בֶּן ר׳ נַחְמָן מִטּוּלְטְשִׁין, יְרוּשָׁלַיִם תרצ״ה*

ביאור הליקוטים )כוכבי אור ח״ה (--- ר׳ אברהם בן ר׳ נחמן מטולטשין ,ירושלים תרצ״ה

אות א

אפילו הוא רשע גמור ,צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב שבאותו המעט אינו רשע ,ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב ודן אותו לכף זכות על ידי זה מעלה אותו באמת לכף זכות ,ויוכל להשיבו בתשובה עיין שם .כפי המובן מדבריו הקדושים ,שהעלאת הרשע לכף זכות להשיבו בתשובה ,הוא על ידי שדנים אותו לכף זכות ,שבאמת אינו חייב כל כך ברשעתו ופשעיו העצומים ,וכענין המובא בחלק ב׳ סימן א׳ ,כי מי יודע כל המקומות שעבר בהם עיין שם .ומה ]זה [שמזהיר כל כך למצוא בו דוקא מקודם איזה מעט טוב ,ומבאר זאת בהפסוק ועוד מעט וכו׳ .אמנם שמובן מדבריו הקדושים ,שמחמת זה בעצמו ,יכולים לדון את הרשע לכף זכות .כי על ידי שאנו רואים ,שגם הוא מתעורר ומתגבר ממקום שהוא שם לעשות איזה דבר טוב ,שגם בעת ההעדר התגברותו ,אינו חייב כל כך.

,עוד יש לבאר כוונת דבריו הקדושים ,על פי מה שכתב בספר האי״ב ,שמי שמלמד זכות על הרשע וכו׳ .ועל כן ,הוא מזהיר כאן מאד ,למצוא בו מקודם איזה דבר טוב ,ששם אינו רשע ,לדונו לכף זכות ,וגם על ידי זה בעצמו הוא נידון לכף זכות כנ״ל .כי כל אחד מישראל ,איך שהוא ,מאחר שיש בו איזה ניצוץ דניצוץ ישראל ,שהם חלק אלוק ממעל ,עצם הטוב ,אי אפשר בשום אופן להיות נופל לרע לגמרי ,שיהיה רשע גמור] ,ומה שלעינינו נדמה לרע חס ושלום ,הוא מסמיית עינינו מלמצוא בו טוב ,[וכמובא בהשיחות שאחר הספורי מעשיות באות י׳ עיין שם

למצוא גם בעצמו וכו׳ ,על ידי זה הוא יוצא באמת מכף חובה לכף זכות ,ויוכל לשוב בתשובה ,בבחינת ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו וכו׳ .ועל ידי זה נעשין נגונים וכו׳ ,ואזי הוא יכול להתפלל וכו׳ .כי זה ידוע ,שכשהאדם נופל בדעתו וכו׳ ,אינו יכול להתפלל כלל מחמת זה ,ואינו יכול לפתוח פיו כלל וכו׳ .וזה בחינת אזמרה לאלקי בעודי וכו׳ .ודע ,שמי שיכול לעשות אלו הנגונים ,דהיינו ללקט הנקודות טובות שנמצא בכל אחד מישראל ,זה הצדיק שאוחז במדרגה זאת ,הוא יכול להיות חזן ושליח צבור ,דהיינו להתפלל לפני העמוד וכו׳ .ודע ,שיש בכל דור ודור וכו׳ ,אך לידע דהיינו לדעת כל צדיק וצדיק וכו׳ ,איזה הם התינוקות השייכים לו וכו׳ ,ולידע כל הבחינות שיש בזה ,והדור שיבא מהם עד הסוף ,דע מי שיוכל לעשות הנגונים ,הוא יוכל לידע כל זה .וזה שאמרו חז״ל ,באמת אמרו ,החזן רואה וכו׳ עיין שם .מקושר למה שכתב לעיל ,שגם מהתפלה ביחידות ,נגינה וזמרה של השפל שבשפלים ,על ידי השתדלותו לברר הנקודות טובות שבו מתוך הרע והפסולת ,נעשה ונתהווה על ידי זה תפילתו בנגינה וזמרה ,בבחינת אזמרה וכו׳ .וכאן מוסיף והולך להודיענו בתעלומות דרכיו ,שעוד הוא יכול לזכות על ידי זה לבחינת תפלה לפני העמוד ,להוציא על ידי זה גם את הרבים ידי חובתם

והנה ,אף על פי שברהיטת לשונו הקדושה ,נראה לכאורה ,שהוא מדבר בפשיטות\ ....מוריד הענין הזה בדרך כלל ,מריש כל דרגין עד\ ....שכל אחד צריך לבקש ולמצא .שגם הגרוע שבגרועים צריך לברר הנקודות טובות מתוך הרע והפסולת ,שעל ידי זה נתהוה ונעשה הנגינה וזמרה ,עד שיוכל להיות שליח צבור ,ולהוציא גם אחרים בתפלתו .אבל באמת נראה מבואר מדברי מוהרנ״ת ז״ל בחלק א׳ באות ,ומשאר דבריו הקדושים שבענין זה בכתב ובעל פה ,כי בכל זאת גבהה דעתו ודרכו נסתרה גם בזה ]וכן בכל תורותיו הקדושים ,[ושיש בזה ענינים נפלאים ונעלמים בתכלית ההעלם ,עד שאין מי שידע איך להתנהג ולהשתדל בענין הזה כי אם מי שגילה זאת בעצמו ,שהוא היה המשה משיח האמיתי ,והוא הרואה והמשגיח האמיתי היכן התינוקות קוראים .כי מאתו ,בעצמו ,נמשכים כל המשכנות של הרועים שהיו ושיהיו ,שהוא מקור ההבל פה שאין בו חטא של התינוקות ועליו נאמר ויקם משה את המשכן ,שהוא הבית תפלה ,מרוב הזדככותו בתכלית הזכות והבהירות מיום הולדו עד יום הסתלקותו ,להיות בעצמו בבחינת הבל פיו שאין בו חטא ,שהתפאר עצמו שגם הבל פה אינו יוצא מאתו

בלי חידוש .ועליו נאמר ויקם משה את המשכן אמיתי, כי על זה נאמר [כי ביתי בית תפלה, והוא עוסק לבנותו] כי הוא אשר בכוחו לברר ולמצוא הנקודות טובות גם במי שנפל וירד בתכלית הירידה שאין ירידה אחריו, ועל ידי בירור הטוב הזה בעצמו, הוא עוסק לבנות ולהמשיך משכן ובית תפלה, שלא יחרב עוד] ,מובן כל זה בהלכות השכמת הבוקר הלכה א' עיין שם .[כי עולה ונכלל בעצמו עד להוציא את הרבים, וכל נשמות\ ....כול כל אחד שיתקיים והתבוננת על מקומו ואיננו\ ....ועל כן עשה דרך כבושה לכל אחד ואחד, כי אף על פי כן הוא צריך לכל זה אתערותא דלתתא גם מאתנו, כמובא במקום אחר .וכל אחד כפי מה שעוסק ומתגבר להתעורר ולקיים ככל דבריו בפשיטות, בכל לבבו ונפשו, וכמו כן הוא זוכה לפי בחינתו לאיזה בחינה מכל זה .כי ממה שבאתגליא כשמחזקים את עצמו על ידי הנקודות טובות שבו, נתעוררים ונתעלים על ידי זה ממדריגתו ומקומו הראשון בעומק הארץ שהיה מונח שם מגודל נפילתו בדעתו, שגם זה בחינת והתבוננת על מקומו ואיננו, ועל ידי זה באים לשמחה וניגונים וזמירות, ולבחינת התפלה בכוונה, כי על ידי כל זה נתחזק לזמר ולהודות ולהלל ולהתפלל לה' .וכן אצל אחרים, על ידי שנזהר לדון את כל חביריו לכף זכות, וכולם יקרים בעיניו כבבת עין על ידי שנזהר להביט עליהם בעין טובה, רק על הנקודות טובות שבהם, אז גם הם נתעוררים כל פעם, ויוצאים על ידו מנפילתם בדעתם, ומתחזקים להתפלל וכו', שכל זה בחינת והתבוננת על מקומו ואיננו .כל זה הוא מהתערותא דלתתא, שנתעורר על ידי זה אתערותא דלעילא, שיהיה גם באחרים הבחינות הנפלאים, והתבוננת על מקומו ואיננו, הן לעצמו הן לאחרים, ושיהיה נמשך גם הניגונים והתפלה ביתר שאת, של בירור הטוב מהצדיק האמת, אשר בעוצם רוממות מדריגתו, מוכרח שיהיה לו בכל פעם ירידה קודם העליה, ובעת הירידה הוא מונח מאד בדעתו, מחמת שנדמה לו שעדיין אינו יוצא כלל נגדו יתברך, עד שמוכרח כביכול לחזק עצמו בבחינת שלא עשני גוי\ ....שיהיה נתעורר על ידי זה אתערותא דלעילא, כמובא בהשיחות המעשה מצדיק שסיפר אדמו"ר ז"ל, עד שנתעורר יותר ויותר לבחינת הניגונים והתפלה בתכלית השלימות, עד שמשיג בכל פעם יותר איך למצוא טוב גם בהגרוע שבגרועים, ולדון את כולם לכף זכות, שעל ידי זה מרומם ומנשא אותם בפלאי נפלאותיו ממקומם ומדרגתם, שיתקיים על ידי זה והתבוננת על מקומו ואיננו .ומחמת שיש בו בחינה גבוה כזו, על ידי זה בעצמו תאבים ומתאוים כל הנקודות שבהם להיות עולים ונכללים בו, שעל ידי זה הוא מתפלל ובונה בכל זה משכן ובית התפלה, שיוצא משם הבל פה להתינוקות, שהוא ברור וזך מחטא בתכלית הזכות .כל זה נראה לפי עניות דעתי מבואר מאד בעומק דבריו הקדושים

נעשין ניגונים וכו', שמלקט הרוח טובה מן הרוח נכאה וכו' .נמצא שנתהפך על ידי זה העונות לזכיות, כי אם לא היה הרוח נכאה מהעונות, לא היה נבנה הניגון מהרוח טובה לבד, כי בנין הניגון הוא דייקא על ידי הבירור כידוע .ועל כן עיקר שלימות הניגונים, נעשה דייקא על ידי הצדיק האמת, המופלג בתכלית המעלה, שביכלתו למצוא את הטוב אפילו בתכלית הירידה, בהפושע שבפושעים .וזה בעצמו בחינה גבוה כל כך, שעל ידי זה כל הנקודות טובות שבכל אחד מישראל תאבים להכלל בו, שיהיה נתהוה על ידי זה דייקא תפלתו בתכלית השלימות] .ויש לרמז, שעל כן מובא בספרי אמת ששלימות התפלה הוא כשנצטרפים גם הפושעי ישראל, שזה [בחינת חלבנה שבקטורת

אינו יכול להתפלל .עיין לעיל בההקדמה, שכל מקום שמוזכר בדברי רביז"ל איזה דבר למשל ולדוגמא, יש גם בזה כוונה עמוקה עיין שם .וגם כאן, מה שתפס העיקר לדוגמא ענין התפלה, אף על פי שבאמת כוונתו על כל דבר שבקדושה שזוכה לעשות על ידי ההתחזקות .אבל העיקר נתעלה התפלה, על ידי ההתחזקות .כי כמו שהצדיק האמת, על ידי מה שמברר ומוצא את הטוב גם בהגרוע שבגרועים, עלה תפלתו להוציא גם את הרבים כמובא לקמן, כן נעשה איזה בחינה מעין זה אצל כל אדם בפרטיות, שעל ידי בירורו ומציאותו את הטוב בעצמו, נתעלה תפלתו ביחידות, וכמבואר בהלכות השכמת הבוקר הנ"ל, עיין שם מה שמבאר בזה כל סדר התפלה בפרטיות אמירת הקרבנות והקטורת ופסוקי דזמרה וכו'

הוא עושה משכן .עיין בהלכות השכמת הבוקר הנ"ל, שהמשכן נעשה ונבנה מהנקודות טובות, שהם בחינת זהב וכסף ונחושת ותכלת וכו', שהם הגוונין עלאין סגיאין, שונים זה מזה, שנמצאים בכל אחד כפי נדבת לבבו הטוב לעבודתו יתברך .ובזה מקושר היטב, מה שמובא לקמן בפנים, שזה שיכול למצוא כל הטוב שיש בישראל )ש(הוא בחינת חזן, שיודע כל הבחינות שיש בעשיית ובענין המשכן של כל אחד מהצדיקים עיין שם

[שייך לעיל]

לענין הנגון שנעשה דייקא על ידי התגברות הרע ,כמו שמובא בהלכות השכמת הבוקר ,כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל אינה תפלה ,כמו שאי אפשר לקטורת בלתי חלבנה .כי היוד סמנים חוץ חלבנה ,הם בעצמם העשרה מיני זמרה ,שהם נעשין על ידי בירור הטוב שבפושעי ישראל ,שהם בבחינת חלבנה .גם מה שמובא בהלכה הנ״ל ,שהמשכן הוא התפלה ,כי ביתי בית תפלה וכו׳

ודע ,שתינוקות של בית רבן ,הבל פיהם שאין בו חטא ,ועל כן תינוק שמתחיל לקרוא ולהכנס בתורה ,הוא ,מתחיל מן ויקרא ,כי ויקרא מדבר מגמר הקמת המשכן ,שאז קראו השם יתברך והתחיל לדבר עמו מהמשכן ועל כן שם מתחילין התינוקות ,כי משם מקבלין הבל פיהם וכו׳ .כי זה הקול בעצמו שקרא השם יתברך ,הוא בחינת קול התינוקות ,שהוא קול הכרובים שהיו בדמות תינוקות כידוע .והוא מקור התורה ,כי על ידי זה הקול קיבל משה כל דיני התורה באוהל מועד כידוע .ועל כן מזה דייקא מתחילין התינוקות לקרא בתורה ,כי זה בעצמו הוא בחינת הקול והתורה של התינוקות שנתגלה בהמשכן ,שכל בנין המשכן היה בעבור זה .כי עיקר שכינת עוזו יתברך היה לפני ולפנים במקום הארון והתורה והכרובים כידוע .ועל פי זה מבואר מאד מה שמובא בהקדמת הזוהר הקדוש ,שעל ידי קלא דינוקא וכו׳ מתקיימים כל החייבים והרשעים שלא יהיו נאבדים עיין שם ,מאחר שזה הקול בעצמו נמשך/....

החזן רואה היכן התינוקות קורין .ועל פי זה מבואר מאד מה שמובא ]במקום אחר בדבריו הקדושים [חזן הוא מלשון נבואה כי מקבל הנגינה מאתר דנביאים ינקין ,היינו מהקול של הכרובים ,שזה בעצמו בחינת הבל פה של התינוקות .גם מזה מובן ממילא ,שכשמתקלקל הענין הזה ,והפושעי ישראל נשארים ברשעתם חס ושלום שזה בחינת חורבן המשכן ]והתהפכותו לבחינת משכון כמובן במדרש ,[אז נגרם היזק גדול להתינוקות חס ושלום ,שמתמשכנין חס ושלום על עון הדור .אבל אתה מרום לעולם ה׳ ,כי בכח הצדיקי האמת ממשיכין בכל פעם בנין המשכן ,שעל ידי זה נתקיימים התינוקות והבל פיהם הקדוש וכל העולם על ידם

אחד היה אברהם

אות א

[השמטה הנדפסת לפני ליקו״מ תנינא]

במאמר הנדפס בתחלת לקוטי תנינא על אודות הכתוב אחד היה אברהם ,יש לפרש בדבריו הקדושים ,שזה עיקר וכלליות תפארותיו ותשבחותיו שזכה על ידם להתגלות שכינתו יתברך ,כי אין דומה המכיר ומבחין ,באמתת האמונה בשמעו וראותו מהסכמת הרבים על אמתתה ,כהמכיר ומבחין באמתתה ]ובכל לבבו ונפשו[ ואין לו כלל אגודה וחבורה להביט עליהם ולקבל מהם הסכמה הזאת .ועוד בתכלית ההיפך ,תתעורר ותתגבר כל כך לבבו ונפשו בהבחנה והכרה הזאת ,עד אשר יחבר ויאגוד אגודות וחבורות שישמעו ויקבלו מאתו הסכמה הזאת.

ונראה מבואר ,שגם כעין זה היתה תפארת ותשבחות יצחק ויעקוב ,אשר הלכו בדרכיו ,לגייר גרים ,ולהודיע לבניהם אשר נתרבו ונתעצמו מאז והלאה ,באופן שיהיה קל ונקל אצלם ,הכרה הזאת לכל איש ואיש ,מרוב ועוצם האגודה כנ״ל.

ואגב אורחא יש לפרש בכל הנ״ל גם מה שמבואר בסימן ה׳ לקוטי תנינא ,שבכל נפש נמצא חלק מהאמונה ,עד שבקהל קדושים לבד ,תבנה ותתכונן עיין שם .כי זה מה שמוטבע ונראה גם לדעת הנגלה] ,ב[בנין האמונה שבקהל ואסיפת הרבים הנ״ל.

גם נראה מבואר ,שזה לעומת זה ,נמצא כמו כן מצד הרע של האומות ,בחכמותיהם וסיפרותיהם ]או כוזביות אמונותיהם .[וכמו שמצד הטוב נמצא באתגליא ובאתכסייא כנ״ל ,כן להיפך מצד הרע ,וכמובן מכל זה במקום אחר ]ודו״ק כי קצרתי[

# פַּרְפְּרָאוֹת לְחָכְמָה

*רַבִּי נַחְמָן מִטְשֶׁהְרִין זצ״ל*

פרפראות לחכמה --- רבי נחמן מטשהרין זצ״ל

אות א

אזמרה לאלקי בעודי וכו׳ עד ודע שמי שיכול לעשות אלו הניגונים וכו׳ כל זאת נאמר גם כן בשמיני עצרת תקס״ח הנ״ל ,ואחר סוכות הנ״ל נסע ללעמברג ולן בק״ק קראסנע ,ואחר כך בבקר נסע משם וכו׳ ,וביקש ממנו הר״ר נתן ז״ל לומר להם תורה ,ענה ואמר אומר לכם התחלה מהנסיעה שלי ,והתחיל אז מענין ודע שמי שיכול לעשות אלו הניגונים וכו׳ ,וגמר המאמר עד באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקת קורים וכו׳ כמבואר בפנים )כל זאת מספר חיי מוהר״ן ,ועיין בספר ימי מהרנ״ת מבואר ביותר (ועיין נפלאות על פי מאמר זה בליקוטי הלכות ,הלכות השכמת הבוקר ה״א ,ובהלכות תחומין הל״ו

אות ב

הנה נראה לעניות דעתי לבאר קצת ברמז איך שענין הנ״ל הוא ההתחלה מהנסיעה ללעמברג כי מובן במקום אחר שבלעמברג עסק רבינו זצ״ל להכניע המינות והאפיקורסות שראה ברוח קדשו שעתיד להתגבר על ישראל חס ושלום והנה ענין התגברות הנ״ל מבואר במקום אחר שעל פי רוב נמשך מהחלישות הדעת שהתגבר עליו בתחלה מרוב פגמיו ,והוא קשה לו להתחזק את עצמו באיזה נקודה טובה שיש בו עד שנופל על ידי זה לרשעות גמור ואפקורסות וכפירות רחמנא ליצלן ,כמובא במקום אחר על מה שאמרו רז״ל )סוטה מב (שתחלת ניסה נפילה וכו׳ ועל כן רבינו ז״ל אחר חזירתו מלעמברג אז הרבה לעסוק בדברי התחזקות ובתיקון האמונה הקדושה איך שצריכין להתרחק מחקירות ,וצווח הרבה אודות האפיקורסות שהולך ומתפשט בעולם רחמנא ליצלן וכמבואר כל זה במקום אחר גם מלעמברג שלח אחד מאנשיו לברסליב שישרוף ספרים קדושים שלו הנקראים אצלינו בשם ספר הנשרף ואחר זמן גדול לאחר חזירתו משם ,רימז במאמר אחד שזה היה גם כן בשביל להכניע ברוחניות המינות והאפיקורסות ולחזק את ישראל בהאמונה הקדושה ,וכמבואר בליקוטי ,תנינא סי׳ ל״ב במאמר יש צדיקים גנוזים והנה בדורותנו אלה רואים בחוש איך שנתקיימו כל דבריו ז״ל ופשתה הנגע המספחת הזאת של אפיקורסות וכפירות רחמנא ליצלן ,ועיקר מההתגברות על התינוקת של בית רבן ללמד אותם לשונות העמים וחכמות חיצוניות ומרגילין אותם מנעוריהם לכפור בכל דברי רבותינו ז״ל וכו׳ וכו׳ כמפורסם כל זה בעתים הללו בעוונותינו הרבים

אות ג

,ורבינו זצ״ל שראה כל זאת מאד ברוח קדשו ועסק בתיקון דבר זה ,וגם בשביל ענין זה היה נסיעתו ללעמבערג על כן אמר אומר לכם התחלה מהנסיעה שלי כנ״ל ושם מבואר מענין הצדיק הגדול שיש בו בחינה גבוה כזו שכל הנקודות טובות שבישראל תאבין אליו להכלל בו ,והוא יכול ללקט ולקבץ את כל הנקודות טובות הנמצאים בכל אחד מישראל אפילו בהפושעי ישראל והקלים והרשעים ,כי משתדל לחפש ולבקש למצוא בכולם נקודות טובות ,אף על פי שגם הטוב שבהם מלא פגמים ומעורב בפסולת הרבה אף על פי כן הוא מחפש ומוצא הנקודות טובות שבהם עד שמעלה אותם על ידי זה מכף חובה לכף זכות ושם מובא גם כן מענין שבכל דור יש רועה ,שהוא בחינת משה רעיא מהימנא וזה הרועה הוא עושה משכן ,ומשם מקבלין התינוקת של בית רבן הבל פיהם שאין בו חטא ,ושם מתחילין לקרות ולהכנס לתוך התורה הקדושה ,שזה בחינת )שיר השירים א (ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים ושם מבואר שזה הצדיק שיכול לקבץ כל הנקודות טובות שבישראל )שעל ידי זה נבנה המשכן הנ״ל וכמבואר במקום אחר (שעל ידי זה נעשין בחינת ניגונים ,והצדיק הנ״ל הוא בחינת שליח צבור וחזן שמוציא את הרבים ידי חובתן ,והוא יודע היטב כל העניינים וכל הבחינות שיש בענין זה של התינוקות הנ״ל ,שזה בחינת החזן רואה היכן התינוקות קורין ועיין בסימן כ״ב במאמר חותם בתוך חותם מבואר ,שהצדיקים הקדושים מנהיגי הדור הם מבחינת השבעה רועים ,כי הם רועים האמונה לתקנה

ולהשלימה ,ועל שם זה נקראים רועים על שם )תהלים ל״ז (ורעה אמונה ,וכל עיקר אמונת ישראל ממשיכין הם להדור וכו׳ ,ומשה נקרא על שם זה רעיא מהימנא

אות ד

וזה בחינת )שיר השירים א (הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים ,היינו איך תוכל לחזק נפשות ישראל בעת תוקף ההתגברות החום והשרב של היצר הרע והצרות והגזירות וכו׳ והכפירות רחמנא ליצלן שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבירך ,היינו שלא יתערבו חס ושלום עם העכו״ם ממש בכל דרכיהם ומנהגיהם ודעותיהם וכמובן גם מדברי רז״ל ועל זה משיב אם לא תדעי לך וכו׳ צאי לך בעקבי הצאן ערש״י ותרגום ,היינו לילך בתמימות ובדרכי אבותינו הקדושים ולהחיות את עצמו עם הנקודות טובות ,אף על פי שמעורבין בפסולת הרבה וזה בחינת מה שאמרו רז״ל על בת נקדימון בן גוריון שהיתה מלקטת שעורין מבין טלפי הסוסים וקראו עליה המקרא הזה )שם (אם לא תדעי לך וכו׳ צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים אל תיקרי גדיותיך אלא גוויותיך )ועיין כתובות דף ס״ו בענין ר׳ יוחנן בן זכאי ,ובאבות דר׳ נתן פרק י״ז מבואר שהיתה מלקטת השעורים מגללי הבהמות וקראו עליה המקרא הזה וכו׳ ,(היינו כי הבינו אז שבזה מראין להם שעיקר הגלות והחורבן הוא על ידי שלא הלכו ישראל בדרך זה לחזק את עצמם עם הנקודות טובות שנמצאים אפילו בהפחותים שבישראל שהם בחינת עקבי הצאן ,אף על פי שבוודאי מעורבין בפסולת הרבה ,ולהחיות את עצמם על ידי זה ,ולדון כל אחד את עצמו ואת חבירו לכף זכות ,והיו זוכין לתשובה שלימה ,ועל ידי שלא הלכו בדרך זה ,על ידי זה נפלו בדעתם מאד עד שבאו למה שבאו עד שביטלו בה תינוקות של בית רבן כמו שאמרו רז״ל )שבת קי״ט ,( :עד שחרב הבית המקדש שהוא בחינת המשכן הנ״ל ,וגלו ישראל ובאו לשפל המדריגה כל כך עד שבת גדולים כזאת בת נקדימון הוכרחה ללקט שעורים מבין טלפי הסוסים להשיב את נפשה בזה ,וזה היה מדה כנגד מדה כנ״ל על כן קראו עליה המקרא הזה צאי לך בעקבי הצאן ,וזה ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים ,היינו כי על ידי הרועים הקדושים רועי אמונת ישראל שעוסקים בכל דור לבנות משכנות דקדושה ,שמשם מקבלין התינוקות הבל פיהם שאין בו חטא ,בפרט על ידי בחינת החזן הקדוש שיודע כל הבחינות שיש בזה ,על ידי זה גם בתוקף ההתגברות וכו׳ וכו׳ ,אף על פי כן נזכה להתקיים ולהתחזק באמונתינו הקדושה כיתד חזק בל ימוט לעולם )ועי׳ מדרש שיר השירים שדורש הפסוק צאי לך בעקבי הצאן על משה רבינו שיצא ממצרים בסוף בעקב ובאחרונה מחמת שעסק בעצמות יוסף כמו שכתוב )שמות י״ג (ויקח משה את עצמות יוסף עמו ואחר כך דורש פסוק זה על מה שנפטר משה במדבר עם דור המדבר ולענינו מרמז שהצדיקים הגדולים בחינת השבעה רועים בחינת יוסף ומשה וכיוצא ,עוסקים גם אחר הסתלקותם בתיקון נפשות ישראל על ידי בחינה הנ״ל ,ועל ידי זה נמשך כל ישועות ישראל וגאולתם וכמבואר כל זאת במקום אחר(כל זאת כתבתי בדרך אפשר ולפי עניות דעתי ,אבל עצם פנימיות כוונתו הקדושה ידענו כי נפלאת היא מאתנו ולית מחשבתינו תפיסא ביה כלל

יא

# יְמֵי מוֹהֲרַנַ״תּ

*סִימָן כו — סִפּוּר הִתְגַּלּוּת תּוֹרָה רפ״ב וְהַדָּפָסַת לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן*

כו

ימי מוהרנ״ת

א׳

וְאַחַר-כָּךְ זָכִינוּ שֶׁבְּאוֹתוֹ הַשָּׁנָה נִדְפַּס סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי- מוֹהֲרַ״ן״ ;וּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כָּךְ הָיָה

ב׳

בְּקֵיץ תקס״ז הַנַּ״ל ,אַחַר פְּטִירַת אִשְׁתּוֹ ,זִכְרוֹנָהּ לִבְרָכָה ,וְאַחַר שֶׁנָּסְעָנוּ מֵאִתּוֹ ,בְּעֵת חֲזִירָתוֹ מִדַּרְכּוֹ לְבֵיתוֹ ,בָּא עָלָיו בַּדֶּרֶךְ חֳלִי הַהוּסְט ]שִׁעוּל [רַחֲמָנָא לִצְלַן ,וְתֵכֶף שֶׁעָשָׂה הַהוּסְט הָרִאשׁוֹן ,אָמַר תֵּכֶף שֶׁיִּסְתַּלֵּק ,וְהִתְחִיל מִיָּד לְדַבֵּר מֵהִסְתַּלְּקוּתוֹ וְאַחַר-כָּךְ בָּא לְבֵיתוֹ ,וְחֳלִי הַהוּסְט רַחֲמָנָא לִצְלַן הוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר וְדִבֵּר הַרְבֵּה מֵעִנְיַן הַחוֹלַאַת שֶׁלּוֹ ,שֶׁהוּא מְסֻכָּן מְאד ,וְצִוָּה לְהִתְפַּלֵּל עָלָיו וַאֲנִי לא הָיִיתִי אָז אֶצְלוֹ ,כִּי הָיִיתִי עָצוּר בְּמָאהְלוֹב כַּנַּ״ל ,וְרַבִּי נַפְתָּלִי חֲבֵרִי הוֹדִיעַ לִי תֵּכֶף אֶת עִנְיָן הַצָּרָה הַמָּרָה הַזֹּאת ,וּכְשָׁמַעְתִּי-עָמַדְתִּי מַרְעִיד וּמְשֻׁתּוֹמֵם ,נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמַע ,פַּלָּצוּת בְּעַצְמוֹתַי ;וְהוּא זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה דִּבֵּר הַרְבֵּה מֵעִנְיַן הִסְתַּלְּקוּתוֹ ,שֶׁהָיָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים )כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ,(וְעוֹד כַּמָּה שִׂיחוֹת כָּאֵלֶּה ;וּמֵעִנְיַן קִבְרוֹ ,שֶׁהָיָה רְצוֹנוֹ לִסַּע לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל ,אַךְ אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּכחוֹ אִם יוּכַל לְהַגִּיעַ לְשָׁם ,וְגַם שָׁם לא יָבוֹא אָדָם עַל קִבְרוֹ ,וְלא יִהְיֶה לְהָעוֹלָם עֶסֶק וַעֲשָׂיָה עִם קִבְרוֹ וְכוּ׳ ,וּקְצָת מִזֶּה נִכְתַּב כְּבָר )חַיֵּי מוֹהֲרַ״ן קס״ב ;(וַאֲנִי לא הָיִיתִי בְּכָל זֶה אַחַר-כָּךְ בָּאתִי עַל רֹאשׁ- הַשָּׁנָה ,כַּנַּזְכָּר לְעֵיל ,וְאָז אָמַר תּוֹרָה הַנַּ״ל ,וְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּתַבְתִּי הַתּוֹרָה לְפָנָיו וְהָיִיתִי צָרִיךְ לִנְסֹעַ לְנֶעמִירוֹב ,וְלָא אִסְתַּיַּע מִלְּתָא ,וְלא נָסַעְתִּי אָז ,וְנִתְעַכַּבְתִּי בְּבֶרְסְלַב עַד אַחַר יוֹם- הַכִּפּוּרִים אַחַר יוֹם-הַכִּפּוּרִים הִזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֶגְלָה עִם אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ ,שֶׁהָיָה לָהֶם עֵסֶק גָּדוֹל בְּמָאהְלוֹב ,וְנִתְרַצּוּ לְקַבֵּל אוֹתִי עִמָּהֶם ,וְקִבַּלְתִּי רְשׁוּת מֵרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,וְנָסַעְתִּי עִמָּהֶם עַד קְהִלַּת-קֹדֶשׁ טוּלְטְשִׁין ,כִּי הֵם הָיוּ צְרִיכִין לְעַקֵּם דַּרְכָּם לְמָאהְלוֹב דֶּרֶךְ טוּלְטְשִׁין ;וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו וְנִפְלְאוֹתָיו הַנּוֹרָאִים ,הוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ ,וְחוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת בְּכָל עֵת לְתִקּוּן הָעוֹלָם בִּכְלָלִיּוּת ,וּלְתִקּוּן כָּל נֶפֶשׁ וָנֶפֶשׁ וְכָל נִיצוֹץ בִּפְרָטִיּוּת וְכוּ׳ ,וְסִבֵּב בִּדְרָכָיו הַנִּפְלָאִים וְגִלְגֵּל עִם הָאֲנָשִׁים שֶׁנָּסַעְתִּי עִמָּהֶם ,שֶׁיַּחְזְרוּ מִטּוּלְטְשִׁין לְבֵיתָם ,כִּי נוֹדַע לָהֶם שָׁם בְּטוּלְטְשִׁין ,שֶׁלּא יוּכְלוּ לְהַשִּׂיג מְבֻקָּשָׁם שָׁם עַתָּה בְּמָאהְלוֹב ,לְקַבֵּל מָעוֹת ,בְּעַד הַ״פּוּדְרַאדְ״ שֶׁלָּהֶם ,וְנִתְיַשְּׁבוּ לַחֲזֹר לְבֵיתָם )וּבֶאֱמֶת הִטְעוּ אוֹתָם ,כִּי אָז דַּיְקָא הָיוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל מָעוֹת ,כַּאֲשֶׁר נוֹדַע לָהֶם אַחַר-כָּךְ ,וְעַל-יְדֵי שֶׁחָזְרוּ לא קִבְּלוּ מָעוֹת עַד הַיּוֹם ,(וּבָאוּ אֵלַי וְאָמְרוּ לִי ,שֶׁהֵם מֻכְרָחִים לַחֲזֹר ,אַךְ יֵשׁ לָהֶם צַעַר מַה שֶּׁאֵין לִי עֶגְלָה לְמָאהְלוֹב ,עַל-כֵּן חִפְּשׂוּ וּמָצְאוּ עֶגְלָה ,שֶׁהוֹלֶכֶת עִם מַשְׂאוֹי זְכוּכִית לְמָאהְלוֹב ,שֶׁאוּכַל לִנְסֹעַ עִמָּהּ עֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי :לַחֲזֹר לְמָאהְלוֹב- אֵין כְּבוֹדִי לִסַּע עִם מַשֹּׂאוֹי כָּזֶה ,כִּי לִנְסֹעַ לְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,כְּדַאי לִנְסֹעַ אֲפִלּוּ בִּבְזָיוֹן וַאֲפִלּוּ לֵילֵךְ רַגְלִי ,אֲבָל לַחֲזֹר לְבֵיתִי אֵינִי רוֹצֶה עִם עֶגְלָה כָּזֹאת וְחָזַרְתִּי עִמָּם יַחַד לְבֶרְסְלַב לְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,וְרָאִיתִי שֶׁהִיא יְשׁוּעַת הַשֵּׁם וְהַשְׁגָּחָתוֹ הַנִּפְלָאָה עָלַי וְתֵכֶף כְּשֶׁחָזַרְנוּ וְנָסַעְנוּ לִבְרֶסְלַב ,נִתְעוֹרֵר עָלַי שִׂמְחָה וּבְכִיָּה מֵחֲמַת שִׂמְחָה ,וּבָאתִי לְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה בָּעֶרֶב ,וּפָנָיו הַקְּדוֹשִׁים הָיוּ מְאִירִים בְּאוֹר נִפְלָא ,וְהִשְׁבַּעְתִּי בְּצַחְצָחוֹת נַפְשִׁי כְּשֶׁזָּכִיתִי לַחֲזֹר וְלִרְאוֹת פָּנָיו הַמְּאִירוֹת מַה שֶּׁבְּדַעְתִּי הָיָה לִבְלִי לִרְאוֹתוֹ עוֹד זְמַן רַב כִּי מִמָּאהְלוֹב לא הָיִיתִי יָכוֹל לָבוֹא אֵלָיו בְּתָמִידוּת כְּמֻקָּדֵם כַּנִּזְכָּר לְעֵיל בִּפְרָט שֶׁיָּדַעְתִּי שֶׁרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה מוּכָן לִנְסֹעַ לְלֶמְבֶּרְג תֵּכֶף אַחַר יוֹם טוֹב ,עַל כֵּן הָיָה לִי לְשָׁלֵם גָּדוֹל נָקֹר מִכָּל הוֹן מַה שֶּׁזָּכִיתִי עוֹד לָבוֹא לִפְנֵי הַדְּרַת קָדְשׁוֹ הַנּוֹרָא וְגַם מָצָאתִי אֶצְלוֹ חֲבֵרֵנוּ רַבִּי נַפְתָּלִי שֶׁנִּתְעַכֵּב עֲדַיִן שָׁם וְעוֹד אֵיזֶה חֲבֵרִים ,וְהָיָה עֵת רָצוֹן וְאָכַלְנוּ עִמּוֹ יַחַד בְּשִׂמְחָה וְהִתְקָרְבוּת גָּדוֹל

ג׳

בַּבֹּקֶר שֶׁהוּא יוֹם שֵׁנִי אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהוּא יוֹם רְבִיעִי בַּשָּׁבוּעַ ,בְּעֵת שֶׁהָיִיתִי מְעֻטָּף בְּטַלִּית וּתְפִלִּין בֵּין תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה לְאַשְׁרֵי-וּבָא-לְצִיּוֹן ,בָּא אֵלַי פִּתְאֹם הַמְּשָׁרֵת מִיכָל ,שֶׁהָיָה מְשָׁרֵת אֶת רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,וְקָרָא

אוֹתִי בִּזְרִיזוּת לְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְתֵכֶף סִלַּקְתִּי אֶת הַטַּלִּית וּתְפִלִּין מֵעָלַי ,וְרַצְתִּי אֵלָיו ,וּמְצָאתִיו בַּבַּיִת הַגָּדוֹל ;עָנָה וְאָמַר לִי :הַרְאֵיתִי מְאֹד הַסֵּפֶר שֶׁלְּךָ ,דְּהַיְנוּ שֶׁכָּתַבְתִּי בּוֹ כָּל הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ ,שֶׁכָּרַכְתִּיו פֹּה ,כַּנִּזְכָּר לְעֵיל )סִימָן ט׳( וְתֵכֶף רָצִתִּי וַהֲבֵאתִיו אֵלָיו זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְלָקַח הַסֵּפֶר מִיָּדִי ,וּבַמָּקוֹם שֶׁעָמַד ,שָׁם הִתְחִיל לִפְתֹּחַ וּלְעַיֵּן בּוֹ ,וְהָפַךְ בּוֹ וּפָתַח בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת ,וְעִיֵּן בָּהֶם קְצָת ,וְאַחַר-כָּךְ עָנָה וְאָמַר לִי :לֵךְ וְקַח נְיָר וּכְתֹב עָלָיו הַתְחָלוֹת מִכָּל הַתּוֹרוֹת הַנִּמְצָאִין בְּזֶה הַסֵּפֶר וְכֵן עָשִׂיתִי מְאֹד ,וְהָלַכְתִּי לְבֵית אַחֵר וְהִתְחַלְתִּי לִכְתֹּב ,עַד שֶׁגָּמַרְתִּי סָמוּךְ לַגָּמָר חָזַר וּבָא הַמְשָׁרֵת הַנִּזְכָּר לְעֵיל וְקָרָא אוֹתִי בְּבֶהָלָה ,וְאָמַר שֶׁרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה צִוָּה שֶׁתֵּכֶף אָבוֹא אֵלָיו עִם הַסֵּפֶר וְהַנְּיָר וּכְלֵי כְתִיבָה וְתֵכֶף רַצְתִּי וּבָאתִי אֵלָיו וּמְצָאתִיו בְּחַדְרוֹ וְתֵכֶף אָמַר לִי שֵׁב וְעַשְׂתִּי לְפָנָיו וְהוֹצִיא הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ שֶׁהִתְחַלְתִּי לְהַעְתִּיקוֹ מִזְּמַן רַב וְלֹא נִגְמַר כַּמְבאָר לְעֵיל )סִימָן י״א) (הוּא הַסֵּפֶר הַנִּשְׂרָף (וְאֲנִי כְּבָר הָיִיתִי מְצַפֶּה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים מָתַי אֶזְכֶּה לִגְמֹר הַעְתָּקַת זֶה הַסֵּפֶר הַנּוֹרָא הַנַּעֲלָם מֵעֵין כֹּל וְכוּ׳ וְאָז בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְגַּלְגְּלוּ רַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁזָּכִיתִי לְגָמְרוֹ וְיָשַׁבְתִּי אֲנִי לְפָנָיו כַּמָּה שָׁעוֹת ,וְהוּא קָרָא מִלָּה בְּמִלָּה וַאֲנִי כָּתַבְתִּי עַל הַסֵּפֶר בְּדִיּוֹ עַד שֶׁגָּמַרְתִּי וְכָל אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ יָשְׁבוּ מִחוּץ לַחֶדֶר וַאֲנִי יָצָאתִי אַחַר כָּךְ מִלְּפָנָיו ,וְכִמְעַט לֹא יָדַעְתִּי בֵּין יוֹם לְלַיְלָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָדַעְתִּי כְּלָל מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי אַף עַל פִּי כֵן מְעַט דִּמְעַט שֶׁהִתְנוֹצֵץ בְּדַעְתִּי אֵיזֶה הֶאָרָה בְּעָלְמָא מֵרָחוֹק מִגְּדֻלַּת נִפְלְאוֹת נוֹרָאוֹת הַסֵּפֶר הַזֶּה הִלְהִיב לִבִּי וְדַעְתִּי מְאד ,שֶׁכִּמְעַט לֹא יָדַעְתִּי הֵיכָן אֲנִי בָּעוֹלָם וַעֲדַיִן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה זֶּה עָשָׂה הַשֵּׁם עִמִּי חֶסֶד כָּזֶה שֶׁזָּכִיתִי לִכְתֹּב דְּבָרִים כָּאֵלֶּה בָּרוּךְ הַגּוֹמֵל לַחַיָּבִים טוֹבוֹת שֶׁגָּמָלַנִי כָּל טוּב כָּזֶה בְּיוֹם חֲמִישִׁי נָסַעְתִּי לְנֶעמִירוֹב ,וְחָזַרְתִּי מִשָּׁם וְנִתְעַכַּבְתִּי אֵצֶל רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה בִּבְרֶסְלַב עַד אַחַר שִׂמְחַת תּוֹרָה וְזָכִיתִי לִשְׁמֹעַ כַּמָּה תּוֹרוֹת וְשִׂיחוֹת נוֹרָאוֹת בְּאֹפֶן חַג זֶרֶז עַצְמוֹ לִנְסֹעַ מְאֹד לְלֶמְבֶּרְג ,וְלֹא רָצָה עוֹד לְהַרְבּוֹת דְּבָרִים עִמִּי כִּי כְּבָר דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ הַרְבֵּה בְּכָל הָעֵת הַהִיא ,וְלָקַח מֵאִתִּי הַסֵּפֶר הַהוּא הַנִּזְכָּר לְעֵיל הַיְנוּ הַסֵּפֶר שֶׁל הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁהָיוּ כְּתוּבִים אֶצְלִי שֶׁנִּקְרָא עַתָּה לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן כִּי גַּם אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּעֵת שֶׁנָּסַעְתִּי מֵאִתּוֹ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן רָצָה לִקַּח מֵאִתִּי הַסֵּפֶר הַזֶּה אַךְ אַחַר כָּךְ חָזַר מִדַּעְתּוֹ וְלֹא לְקָחוֹ וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁחָזַרְתִּי אֶצְלוֹ כַּנִּזְכָּר לְעֵיל וְנִתְעַכַּבְתִּי עַד הֵנָּה לָקַח מֵאִתִּי הַסֵּפֶר וַעֲדַיִן לֹא יָדַעְתִּי אָז מַה כַּוָּנָתוֹ בָּזֶה ,כִּי עֲדַיִן לֹא גִּלָּה לְשׁוּם אָדָם שֶׁרְצוֹנוֹ לְהַדְפִּיס סִפְרוֹ אַדְרַבָּא תָּמִיד הָיְתָה דַּרְכּוֹ לְהַזְהִיר לִבְלִי לְגַלּוֹת תּוֹרָתוֹ לַאֲחֵרִים שֶׁאֵינָם מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ וְהִנֵּה בְּעֵת שֶׁהָיָה מוּכָן רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה לִנְסֹעַ לְלֶמְבֶּרְג ,הָיִיתִי נִבְהָל וְנֶחְפָּז מְאד ,כִּי גַּם אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַנִּגִּידִים ,שֶׁלָּקְחוּ אוֹתִי בִּתְחִלָּה לְמָאהִלוֹב וְחָזְרוּ ,כַּנִּזְכָּר לְעֵיל ,עַתָּה חָזְרוּ וְנָסְעוּ לְמָאהִלוֹב ,וְלֹא רָצוּ לִקַּח אוֹתִי ,וְאַחַר הַפְצָרוֹת שֶׁלִּי נִתְרַצּוּ לְקַבֵּל אוֹתִי עִמָּהֶם וְהֵם רָצוּ לְלַוּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה עַד קְהִלַּת- קֹדֶשׁ קְרָאסְנִי וּמִשָּׁם יִסְעוּ לְמָאהִלוֹב ,וְהֵם נָסְעוּ מִיָּד עִם רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,עַד קְהִלַּת-קֹדֶשׁ קְרָאסְנִי ,וְצִוּוּ שֶׁאֶסַּע אַחֲרֵיהֶם עִם שְׁאָר הָעֲגָלוֹת דְּפָה ,שֶׁיְּלַוּוּ אֶת רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה עַד שָׁם ,וְשָׁם יְקַבְּלוּ אוֹתִי לְמָאהִלוֹב וְהָעֲגָלוֹת ,שֶׁרָצוּ לְלַוּוֹת ,נִתְעַכְּבוּ קְצָתָם אַחַר שֶׁכְּבָר נָסַע רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה עַד שָׁם ,וְשָׁם יְקַבְּלוּ אוֹתִי לְמָאהִלוֹב וְהָעֲגָלוֹת ,שֶׁרָצוּ לְלַוּוֹת ,נִתְעַכְּבוּ קְצָתָם אַחַר שֶׁכְּבָר נָסַע רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה עַד שָׁם ,וְשָׁם יְקַבְּלוּ אוֹתִי לְמָאהִלוֹב וְהָעֲגָלוֹת ,שֶׁרָצוּ לְלַוּוֹת ,נִתְעַכְּבוּ לִשְׁבַּע שְׁמָחוֹת ,רְאֵית פָּנָיו הַקְּדוֹשִׁים ,וְאוּלַי אֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ עוֹד אֵיזֶה דִּבּוּר מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ ,עַל-כֵּן הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל מֵהָעִכּוּב וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי וְנָסַעְתִּי אַחֲרָיו ,וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהַשִּׂיג הָעֲגָלוֹת שֶׁלּוֹ ,וּמֵחֲמַת הַבְּהָלָה שָׂכַחְתִּי הַתֵּבָה שֶׁלִּי עִם הַכְּתָבִים שֶׁלִּי בַּדֶּרֶךְ ,בְּקִהְלַת-קֹדֶשׁ פִּיטְשֶׁרֶע ,וְהֵכִּרְחוּ לִשְׁלֹחַ אַחֲרֵיהֶם ,וְהֶחֱזִירוּם לִי בַּדֶּרֶךְ ,בַּמָּקוֹם שֶׁעָמְדוּ לָפוּשׁ וּמָצָאתִי אֶת רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְלֹא דִּבֵּר עִמִּי כְּלָל וְתֵכֶף כְּשֶׁבָּאתִי לְהַכְּפָר שֶׁעָמַד שָׁם ,אַחַר שָׁעָה קַלָּה נָסַע מִשָּׁם כִּי הוּא בָּא לְשָׁם מִכְּבָר וַאֲנִי הָיִיתִי מֻכְרָח לְהִתְעַכֵּב שָׁם לִתֵּן מִסְפּוֹא לַסּוּסִים וְאַחַר כָּךְ נָסַעְתִּי מִשָּׁם ,וְהָיִיתִי גַּם כֵּן נִבְהָל וְנֶחְפָּז מֵחֲמַת שֶׁלֹּא יָכֹלְתִּי לְהַשִּׂיגוֹ ,וּבְתוֹךְ כָּךְ פָּנָה הַיּוֹם וְהִגִּיעַ הַלַּיְלָה וְהָיָה רֶפֶשׁ וָטִיט וְנָסַעְנוּ לְאַט וְהָיִיתִי מִתְיָרֵא אוּלַי נָסַע רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה לְאֵיזֶה אַכְסַנְיָא בְּסוֹד ,וְאִישׁ לֹא יָדַע הֵיכָן הוּא כְּדַרְכּוֹ עַל פִּי רב )וּכְמוֹ שֶׁעָשָׂה בְּוִינִיצָא וְכוּ׳ (וְיָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁלֹּא אֵדַע הֵיכָן הוּא וּבַבֹּקֶר יִסַּע לְדַרְכּוֹ וְלֹא אֶזְכֶּה לִרְאוֹתוֹ ,עַל כֵּן הָיִיתִי טָרוּד בְּצַעַר וְנֶחְפָּז מְאד

ד׳

אַחַר כָּךְ אֵיזֶה שָׁעָה בַּלַּיְלָה בָּאתִי לִקְהִלַּת קְרָאסְנִי ,וְנוֹדַע לִי מְאד הָאַכְסַנְיָא שֶׁשָּׁם כִּי שָׁם לֹא הִסְתִּיר עַצְמוֹ וְיָדְעוּ כָּל בְּנֵי הָעִיר מְמֶנּוּ וּבָאתִי לִמְקוֹם הָאַכְסַנְיָא שֶׁשָּׁם וּבְתִחָלָּה לֹא קֵרַב אוֹתִי כְּלָל אַחַר סְעֻדַּת הַלַּיְלָה נִכְנַסְתִּי אֵלָיו לְחַדְרוֹ וְעוֹד שְׁאָר אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ עָמְדוּ לְפָנָיו עָנָה וְאָמַר לִי עַל מָה אַתָּה בְּמָרָה שְׁחוֹרָה אֶפְשָׁר אַתָּה מִתְחָרֵט עַל מַה שֶּׁהִתְחַלְתָּ וְעָמַדְתִּי נִכְלָם וּמִתְבַּיֵּשׁ וְעָנִיתִי בְשָׁפָה רָפָה לֹא ,הַיְנוּ שֶׁאֵינִי מִתְחָרֵט חַס וְשָׁלוֹם עַל מַה שֶּׁהִתְחַלְתִּי עָנָה וְאָמַר אִם-כֵּן עַל מָה אַתָּה בְּמָרָה שְׁחוֹרָה הַשַּׁבְתִּי שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר ,עָנָה וְאָמַר אִם- כֵּן שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר מַה לְּךָ לִדְאג הֲלֹא כָּל הָעוֹלָם יְגֵעִים וְטוֹרְחִים בִּשְׁבִילְךָ) ,וְאָמַר בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בְּזֶה הַלָּשׁוֹן דִּיא גַאנְצֶע וועלְט הָאריוֶועט אוֹיף דִּיר (זֶה נוֹסֵעַ לִבְּרֶעסְלָא וְזֶה נוֹסֵעַ לְכָאן הַכֹּל בִּשְׁבִילְךָ וְהֶחֱיָה אוֹתִי מְאד בְּדִבָּרָיו הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלֶּה

ה׳

וְאָז נִפְתַּח פִּי וְדִבַּרְתִּי לְפָנָיו ,וְעָנִיתִי וְאָמַרְתִּי הָיִיתִי סָבוּר שֶׁלֹּא אֶרְאֶה אֶתְכֶם עוֹד הַיּוֹם ,וְהִנֵּה זָכִיתִי לִרְאוֹתְכֶם וּלְדַבֵּר עִמָּכֶם עָנָה וְאָמַר ׃אֲנַחְנוּ צְרִיכִים בְּוַדַּאי לִרְאוֹת עַצְמֵנוּ וְעוֹד אָנוּ עֲתִידִין לִרְאוֹת עַצְמֵנוּ זֶה עִם זֶה עוֹד הַפַּעַם וְעוֹד הַפַּעַם וְכוּ׳ וְחָזַר עִנְיָן זֶה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים ,וְהִבְטִיחַ לִי מַרְחוֹק ,שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְרָאוֹת עִמּוֹ פָּנִים בְּפָנִים כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים ,לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים כִּי בְּאוֹתוֹ הָעֵת כְּבָר נָסַעְתִּי אַחַר יוֹם-הַכִּפּוּרִים לְמָאהִלּוֹב ,וְהָיִיתִי סָבוּר ,שֶׁלֹּא אֶרְאֶה אוֹתוֹ עוֹד ,וְאַחַר-כָּךְ זָכִיתִי לַחֲזוֹר וְלָבוֹא אֵלָיו כַּנַּ״ל וְלִכְתֹּב סֵפֶר הַנּוֹרָא הַנַּ״ל וְלִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁשָּׁמַעְתִּי וְלִהְיוֹת אֶצְלוֹ כָּל יְמֵי הַסֵּכּוֹת וּשְׁמִינִי-עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת- תּוֹרָה וְאַחַר-כָּךְ הָיִיתִי סָבוּר ,שֶׁלֹּא אֶזְכֶּה לִרְאוֹתוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם ,וְעָזָרַנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם לְלַוּוֹתוֹ ,וְכֵן אַחַר-כָּךְ הָיִיתִי סָבוּר בְּכָל פַּעַם ,שֶׁלֹּא אֶרְאֶהוּ עוֹד ,וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזָרַנִי כַּמָּה פְּעָמִים ,פַּעַם אַחַר פַּעַם ,לַחֲזוֹר וְלִרְאוֹתוֹ מֵחָדָשׁ ,וְהוֹסִיף בְּחַסְדּוֹ הַנִּפְלָא וְהִבְטִיחַנִי מֵרָחוֹק לְהִתְרָאוֹת עִמּוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים עוֹד כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל

ו׳

אַחַר כָּךְ בַּבֹּקֶר עָמַד בִּזְרִיזוּת ,וְלֹא רָצָה לְדַבֵּר עוֹד עִם שׁוּם אָדָם וְנָסַע בִּזְרִיזוּת מִיָּד וַאֲנַחְנוּ עֲדַיִן הָיָה בּוֹעֵר לְבָבֵנוּ לַחֲזֹר וּלְהַשְׁבִּיעַ עֵינֵינוּ בְּרְאִיַּת פָּנָיו הַקְּדוֹשִׁים וְלִשְׁמֹעַ עוֹד דִּבּוּרִים מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ וְהוּא נָסַע בִּמְהִירוּת מֵהָאַכְסַנְיָא וַאֲנִי הִתְחַלְתִּי לִרְדֹּף אַחַר הָעֲגָלָה ,אַף עַל פִּי שֶׁבְּוַדַּאי קָשֶׁה לְהַשִּׂיג בָּרַגְלַיִם עֲגָלָה עִם סוּסִים חֲזָקִים ,אַף עַל פִּי כֵן אָמַרְתִּי וְיהִי מָה אָרוּצָה ,אוּלַי יְסַבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁאֶזְכֶּה לְהַשִּׂיג הָעֲגָלָה וְכֵן הָיָה שֶׁרַצְתִּי אַחַר הָעֲגָלָה כִּבְרֹת אֶרֶץ וְאַחַר כָּךְ הִגִּיעוּ לְאֵיזֶה הַר וְהוֹרִידוּ הָעֲגָלָה לְאַט כַּנָּהוּג וְאַחַר כָּךְ עָבְרוּ אֵיזֶה גֶּשֶׁר וְשָׁם הִקְדִּימוּ עַצְמוֹ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ וְעָמַד שָׁם כְּדֵי לַחֲזֹר וּלְהִתְרָאוֹת פָּנִים עִם רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה כִּי יָדַע שֶׁרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה לֹא יִרְצֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּהָאַכְסַנְיָא עַל כֵּן הִקְדִּים עַצְמוֹ לְשָׁם וּמֵחֲמַת זֶה נִתְעַכֵּב רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה מְעַט שָׁם וְגַם מֵחֲמַת עִכּוּבִים מֵהָהָר וְהַגֶּשֶׁר כַּנַּזְכָּר לְעֵיל עַל יְדֵי זֶה הִשִּׂגְתִּי אוֹתָם ,וְחָזַרְתִּי וּבָאתִי לִפְנֵי הַדֶּרֶת קִדֵּשָׁתוֹ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וַחֲבֵרֵי רַבִּי נַפְתָּלִי כְּשֶׁרָאָה שֶׁאֲנִי רָץ אַחֲרָיו רָץ גַּם כֵּן אַחֲרַי ,וּבָא הוּא גַּם כֵּן לִפְנֵי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְעָמַדְנוּ שָׁם לְפָנָיו אֲנַחְנוּ שְׁלֹשָׁה וְהִסְבִּיר לָנוּ פָּנִים

ז׳

עָנָה וְאָמַר מָה אַתֶּם רוֹצִים אוֹ שֶׁאֲבָרֵךְ אֶתְכֶם אוֹ שֶׁאמַר לָכֶם תּוֹרָה עָנִיתִי וְאָמַרְתִּי הַבְּרָכָה תְּבָרְכוּ אוֹתָנוּ אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם כְּשֶׁתַּחְזְרוּ לְבֵיתְכֶם אַךְ תּוֹרָה תֹּאמְרוּ לָנוּ מִיָּד כִּי יָדַעְתִּי שֶׁאִם לֹא נִשְׁמַע מִיָּד הִיא פְּסִידָא דְּלָא הָדַר עַל כֵּן בָּחַרְתִּי שֶׁיֹּאמַר תּוֹרָה עָנָה וְאָמַר אֲסַפֵּר לָכֶם מַה שֶּׁאֲנִי נוֹסֵעַ וְאָז גִּלָּה לָנוּ הַסּוֹד מֵהַצַּדִּיקִים ,שֶׁכָּל אֶחָד בּוֹנֶה מִשְׁכָּן וְכוּ׳ ,שֶׁהוּא מְחֻבָּר לְהַתּוֹרָה ״אֲזַמְּרָה לֵאלקַיי״ ,שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בִּשְׁמִינִי-עֲצֶרֶת הֶעָבַר ,כַּנִּדְפָּס בְּסִימָן רפב וְסִיָּם ׃בֶּאֱמֶת אָמְרוּ ׃הַחָזָן רוֹאֶה הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרִין )וְעַדַיִן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה שַּׁיְכוּת יֵשׁ לָזֶה לִנְסִיעָתוֹ לְלֶמְבֶּרְג ,רַק מְעַט דִּמְעַט מִתְנוֹצֵץ לִי אֵיזֶה רֶמֶז בְּעָלְמָא מִזֶּה ,(וּכְשֶׁסִּיֵּם הַתּוֹרָה ,קִבֵּל רְשׁוּת מֵאִתּוֹ רמ זֶה ,שֶׁעָמַד שָׁם בִּתְחִלָּה ,וְאַחַר-כָּךְ נִשֵּׁק אוֹתוֹ בְּיָדוֹ ,וְאַחַר-כָּךְ קִבַּלְתִּי אֲנִי רְשׁוּת וְנִשַּׁקְתִּיו בְּיָדוֹ ,וְכֵן חֲבֵרֵי רַבִּי נַפְתָּלִי אַחֲרַי ,קִבֵּל רְשׁוּת וְנִשַּׁקוֹ בְּיָדוֹ וְאָז נָסַע מֵאִתָּנוּ לְדַרְכּוֹ לְלֶמְבֶּרְג ,וַאֲנַחְנוּ רַצְנוּ אַחֲרָיו ,וְכָל זְמַן שֶׁרָאִיתִי בְּעֵינַי הָעֲגָלָה רַצְתִּי אַחֲרָיו ,עַד שֶׁנִּתְעַלְּמָה מֵעֵינַי ,וְאָז חָזַרְתִּי וַעֲדַיִן לֹא הִתְפַּלַּלְתִּי שַׁחֲרִית ,וְהָיוּ רְחוֹקִים מֵהָעִיר ,וְהִזְמִין לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲגָלָה ,שֶׁהָלְכָה לְהָעִיר ,וְחָזְרוּ עִמָּהּ לְהָעִיר וְהִתְפַּלַּלְנוּ בָּרוּךְ הַשֵּׁם ,שֶׁגָּמַל עִמִּי חַסְדּוֹ לָנֶצַח וְזִכַּנִי לְכָל זֶה

ח׳

,אַחַר-כָּךְ נָסַעְתִּי לְמָאהִלּוֹב מִקְּרָאסְנִי וּבָאתִי לְבֵית חוֹתְנִי ;וּכְבָר בָּא חוֹתְנִי לְבֵיתוֹ ,וּבְוַדַּאי הֶרְאָה לִי פָּנִים זוֹעֲפוֹת כִּי לֹא הָיָה רוּחוֹ נוֹחָה כְּלָל מֵעִנְיָן נְסִיעָתִי לְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,כַּנַּ״ל ,בְּפֶרֶט שֶׁבְּעֵת שֶׁנִּתְמַהְמַהְתִּי בִּבְרֶסְלַב אֵצֶל רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן חָלְתָה זוּגָתִי ,תִּחְיֶה ,בְּמָאהִלּוֹב ,וְהָיְתָה מְסֻכֶּנֶת ,וְלֹא הָיָה שָׁם אִישׁ שֶׁיַּשְׁגִּיחַ עָלֶיהָ כְּלָל ,כִּי חוֹתְנִי וַחֲמוֹתִי הָיוּ בִּקְרֶמִינִיץ כַּנַּ״ל ,וַאֲנִי נָסַעְתִּי לִבְרֶסְלַב וְהִשְׁאַרְתִּי אוֹתָהּ לְבַדָּהּ בַּבַּיִת עִם אֵיזֶה מְשָׁרֶתֶת וְאַחַר-כָּךְ חָלְתָה מְאד ,וְלֹא הָיָה מִי שֶׁיַּשְׁגִּיחַ עָלֶיהָ בְּבֵיתָהּ ,כִּי-אִם בְּנֵי הָעִיר וְהָיָה רַעַשׁ גָּדוֹל מִזֶּה בְּמָאהִלּוֹב ,וּכְבָר נוֹדַע לִי עִנְיָן זֶה בְּהִיוֹתִי בִּבְרֶסְלַב ,שֶׁהוֹדִיעַ לִי אִישׁ אֶחָד מִזֶּה בְּלֵיל שִׁמְחַת-תּוֹרָה ,וַאֲנִי הוֹדַעְתִּי זֹאת תֵּכֶף לְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,וְהוּא זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה אָמַר אַחַר- כָּךְ ,בַּבֹּקֶר ,תּוֹרָה נִפְלָאָה ,וְנִכְנַס גַּם עִנְיָן זֶה בְּתוֹךְ תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה ,כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד ,שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָבַר בָּעוֹלָם ,בְּפֶרֶט מַה שֶּׁהָיוּ מְדַבְּרִים לְפָנָיו ,הַכֹּל נִכְלָל וְנִכְנַס בְּתוֹרָתוֹ

,הַקְּדוֹשָׁה ,כִּי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה הָיְתָה כְּלֵילִיּוּת נִפְלָא וְנוֹרָא מְאד מְאד הֵן עַל כָּל אֵלֶּה אַחַר-כָּךְ כְּשֶׁבָּאתִי לְחוֹתְנִי ,חָרָה אַפּוֹ מְאד עַל אֲשֶׁר הִשְׂאַרְתִּי זוּגְתִי לְבַדָּהּ וְאַחַר-כָּךְ חָלְתָה כַּנַ״ל אֲבָל אֲנִי לא שָׂמַעְתִּי כָּל זֶה כְּלָל ,כִּי יָדַעְתִּי שֶׁאִם הוּא הָיָה יוֹדֵעַ חֵלֶק מֵאֶלֶף מִמַּה שֶׁשָּׁמַעְתִּי וּפָעַלְתִּי בְּאֵלּוּ הַיָּמִים ,שֶׁזָּכִיתִי לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל קְדֻשַּׁת רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ ,לִבְרָכָה ,הָיָה בְּוַדַּאי מַסְכִּים עַל נְסִיעָתִי וְהָיָה מְנַשֵּׁק כַּפּוֹת רַגְלַי כִּי אַדְרַבָּא ,מַה שֶּׁנִּשְׁאֲרָה בִּתּוֹ ,הִיא זוּגָתִי בַּחַיִּים ,הַכֹּל הָיָה בְּכחַ תְּפִלּוֹת רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה כִּי תֵּכֶף בַּבֹּקֶר ,בַּשַּׁבָּת הַנַ״ל ,דִּבֵּר בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה מֵעִנְיַן שַׁבָּת ,שֶׁהִיא בְּחִינַת בַּת-זוּג שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל ,בְּחִינַת אִשְׁתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְכוּ' ,וְיָדַעְתִּי שֶׁשָּׁם לִבּוֹ ,לְדָבָרַי ,שֶׁהוֹדַעְתִּי לוֹ בְּלֵיל-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ ,וְעָשָׂה לָהּ טוֹבָה גְּדוֹלָה ׃וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה נָסַע לְדַרְכּוֹ לְלֶמְבֶּרְג וְנִתְעַכֵּב שָׁם כָּל הַחֹרֶף ,וְלא חָזַר לְבֵיתוֹ עַד אֶמְצַע הַקַּיִץ ,בְּפָרָשַׁת בָּלָק וְכָל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו שָׁם ,אֵין מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְסַפֵּר מִזֶּה ,כִּי לא זָכִיתִי לִהְיוֹת אֶצְלוֹ אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת בְּלֶמְבֶּרְג ,וַאֲנִי הָיִיתִי כָּל אוֹתוֹ הָעֵת בְּמָאהְלוֹב ,בְּבֵית חוֹתְנִי וּבַעֲוונוֹתֵינוּ הָרַבִּים אִבַּדְנוּ בַּשָּׁנָה הַזֹּאת הַתּוֹרוֹת שֶׁל שַׁבַּת- חֲנֻכָּה וְשָׁבוּעוֹת ,כִּי לא זָכִינוּ לָבוֹא אֵלָיו לִקְהִלַּת-קֹדֶשׁ לֶמְבֶּרְג וְהִנֵּה בְּאֶמְצַע הַחֹרֶף ,בִּהְיוֹתִי בְּמָאהְלוֹב ,הוֹדִיעַ לִי חֲבֵרִי רַבִּי נַפְתָּלִי ,שֶׁבָּא מִלֶּמְבֶּרְג ר״ד שֶׁנָּסַע עִמּוֹ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,וְסִפֵּר ,שֶׁרַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה רוֹצֶה לְהַדְפִּיס סִפְרוֹ ,וְשֶׁדִּבֵּר מִזֶּה כָּל הַלַּיְלָה וְהָיָה רָצוֹן חֲבֵרִי ,נִרוֹ יָאִיר שֶׁאֶסַּע לְנֶעמִירוֹב ,וּמִשָּׁם אֶסַּע עִמּוֹ לְלֶמְבֶּרְג כְּדֵי לַעֲסֹק בַּהַדְפָּסָה הַנַ״ל וּבַעֲוונוֹתֵינוּ הָרַבִּים לא יָכלְתִּי לִנְסֹעַ מֵעִמָּם רִבּוּי הַמְּנִיעוֹת שֶׁלִּי מִכָּל הַצְּדָדִים ,וְאַף-עַל-פִּי שֶׁכְּבָר זָכִיתִי לְשַׁבֵּר כַּמָּה מְנִיעוֹת ,אַף-עַל-פִּי-כֵן מְנִיעוֹת אֵלֶּה ,לִנְסֹעַ לְדֶרֶךְ רָחוֹק כָּזֶה לְלֶמְבֶּרְג ,לא זָכִיתִי לְשַׁבְּרָם ,אַךְ תֵּכֶף הִתְחַלְתִּי לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת בְּעִנְיַן הַהַדְפָּסָה וְהִתְחַלְתִּי לְסַדֵּר ,הַקְּדָמָה וְשַׁעַר וְכוּ' אַחַר-כָּךְ נִשְׁמַע ,שֶׁרַבֵּנוּ נִסְתַּלֵּק שָׁם בְּלֶמְבֶּרְג ,חַס וְשָׁלוֹם ,וּבְוַדַּאי הָיָה לִי צַעַר עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ ,אַךְ הֵבַנְתִּי ,שֶׁהוּא שֶׁקֶר ׃אַחַר-כָּךְ ,קֹדֶם פּוּרִים ,בָּא עָגָלָה בִּשְׁבִילִי מִבְּרֶסְלַב ,שֶׁאֶסַּע לְשָׁם לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הַסֵּפֶר ,שֶׁשָּׁלַח רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה מִלֶּמְבֶּרְג אִישׁ אֶחָד ,שֶׁיַּדְפִּיס אוֹתוֹ בִּמְדִינָה זאת וּבָאתִי לְפֹה בְּרֶסְלַב עַל פּוּרִים ,וְנוֹדַע לִי ,שֶׁרַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,בָּרוּךְ הַשֵּׁם ,בְּחַיִּים וְשָׁלוֹם ,וְהָיינוּ שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחַת פּוּרִים מְאד וַאֲנִי עָסַקְתִּי בְּתִקּוּן הַסֵּפֶר וְסִדַּרְתִּי הַכֹּל עַל נָכוֹן ,וְאַחַר-כָּךְ חָזַרְתִּי לְבֵיתִי ,לְקְהִלַּת מָאהְלוֹב וְהָאִישׁ הַנַ״ל ,שֶׁרַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה מָסַר לְיָדוֹ הַסֵּפֶר ,נָסַע מִפֹּה לְקְהִלַּת אוֹסְטְרָהָא וְהִתְחִיל לַעֲסֹק בְּהַדְפָּסָתוֹ

## ט׳

אַחַר פֶּסַח נִפְטַר לְעוֹלָמוֹ חוֹתְנִי ,הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק ,זֶכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה ,בְּיוֹם שֵׁנִי ,י״ט אִיָּיר ,וַאֲנִי עָמַדְתִּי בִּשְׁעַת יְצִיאַת ,נִשְׁמָתוֹ בָּעֵת הַהִיא בָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן ,נֵרוֹ יָאִיר ,שֶׁהָיָה עִם רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה בְּלֶמְבֶּרְג ,וּבָא מִשָּׁם וְהֵבִיא הַמַּפְתֵּחַ שֶׁמָּסַר לוֹ רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה ,לִקַּח הַסֵּפֶר הַנּוֹרָא הַנִּזְכָּר לְעֵיל וְיִשְׁרְפֵנוּ ,וְכֵן עָשָׂה ,וְלָקַח שְׁנֵי הַסְּפָרִים ,וּשְׁנֵיהֶם אֶחָד ,דְּהַיְנוּ סֵפֶר אֶחָד בִּכְתִיבַת יָדוֹ הַקְּדוֹשָׁה ,וְסֵפֶר הַשֵּׁנִי מַה שֶּׁאֲנִי הֶעְתַּקְתִּי לְפָנָיו כַּנַ״ל ,וְשָׂרַף שְׁנֵיהֶם עַל-פִּי ,פְּקֻדָּתוֹ וּכְבָר מְבאָר בְּמָקוֹם אַחֵר קְצָת מִזֶּה הַסִּפּוּר )חַיֵּי מוֹהַרַ״ן קס״ט ,(אֵיךְ צִוָּה רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה לְשָׂרְפוֹ ,וְכַמָּה דְּמָעוֹת שָׁפַךְ רַבֵּנוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה קֹדֶם שֶׁיָּצְאָה הַגְּזֵירָה לְשָׂרְפוֹ-חֲבָל עַל דְּאָבְדִין וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין ,כִּי אָמַר שֶׁזֶּה הַסֵּפֶר לא יִהְיֶה עוֹד בָּעוֹלָם אוֹי ׃כַּמָּה הֶעָוון גּוֹרֵם ,כִּי עֲוונוֹתֵינוּ הִטּוּ אֵלֶּה ,וְחַטֹּאתֵינוּ הִסְתִּירוּ טוֹב כָּזֶה מֵאִתָּנוּ ;הַמָּקוֹם יְנַחֵם אוֹתָנוּ מְהֵרָה ,אָמֵן ,כֵּן יְהִי רָצוֹן